శ్రీరస్తు.

శ్రీమతే నారాయణాయ నమః.
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః.

శ్రీమదఖిలభువన జనన సన్త్రాణసంహరణ కేళిరసికస్య
యాదవాచల విహారిణో భగవతో నారాయణస్య
దివ్యవైభవప్రకాశకః.
శ్రీమన్నారదీయమాత్స్య కాశీమాహాత్మ్య పాద్మ
పురాణ సాత్త్వతసంహితాన్తర్గతః

శ్రీమద్యాదవగిరిమాహాత్మ్యగ్రన్థః

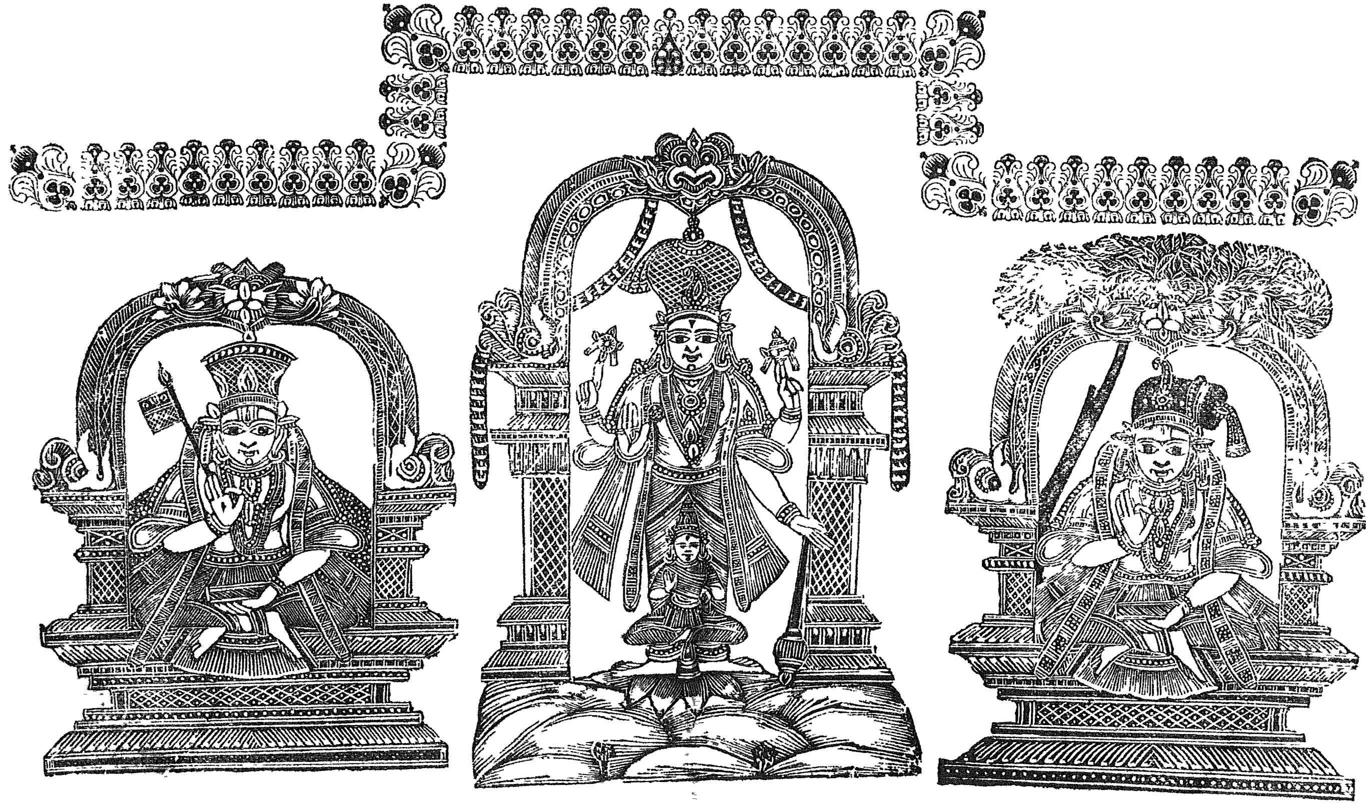
శ్రీషదపురనివాసినా

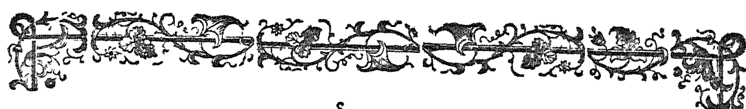
తెక్కుళ్ళూరు-శ్రీనివాసరఙ్గాచార్యేణ

కాఞ్చీనగరనివాసినా
ఈచ్చంబాడి * శ్రీనివాసాచార్యేణ చ
నానాదేశానీతానేకకోశావలోకనపూర్వకమ్
యథామతిపరిష్కృత్య

తెన్మఠమ్ * వేంకటనరసింహాచార్యస్య
చెన్నపురీస్థిత
వసురత్నాకర ముద్రాయన్త్రే
సర్వజిద్వర్షచైత్రశుద్ధనవమ్యామ్
ముద్రితో విద్యోతతేతరామ్.

ఏతద్గ్రన్థమూల్యం రూ. ౧—౮—౦

శ్రీరస్తు.

శ్రీమతేనారాయణాయనమః.

శ్రీమతేరామానుజాయనమః.

శ్రీనారదపురాణాన్తర్గత-

శ్రీమద్యాదవగిరిమాహాత్మ్యమ్.

* హరిః ఓమ్ *

—* వ్యాసాదీనాం బదరీవనస్థనారాయణసమీపగమనమ్ *—

ఏకదా మునయస్సర్వే ప్యైకాన్త్యేన వ్యవస్థితాః । ప్రాప్తా
ర్నారాయణం దేవం నరనారాయణాశ్రమే ॥ ౧ ॥ వ్యాసో వసిష్ఠః
కపిలో మార్కణ్డేయశ్చ కాశ్యపః । అత్రిర్దక్షో భరద్వాజో విశ్వామి
త్రశ్చశౌనకః ॥ ౨ ॥ గౌతమోజమదగ్నిశ్చపులస్త్యఃకుమ్భసమ్భవః ।
వాల్మీకిర్వామదేవశ్చవైశమ్పాయనభార్గవౌ ॥ ౩ ॥ ఏతేచాన్యేచము
నయస్సర్వేవిష్ణుపరాయణాః । సర్వేవేదార్థతత్త్వానాంనిర్ణేతారోయు
గేయుగే ॥ ౪ ॥ తేతత్రమునిరూపేణతిష్ఠన్తంమునిసత్తమాః । నారా
యణంనమశ్చక్రుర్నరంచైవతతఃపరమ్ ॥ ౫ ॥ తుష్టువుశ్చహృషీకేశంత
తస్సర్వంస్తవప్రియమ్ । శ్రుతిసిద్ధాన్తసిద్ధాభిస్స్తుతిభిస్స్తోత్రకోవిదాః॥
౬ ॥ ఋషయః ॥ భగవన్దేవదేవేశనమోనారాయణాయతే । ర...
కస్త్వంహివిశ్వస్యశేషీచాసిశ్రియఃపతే ॥ ౭ ॥ మాతాపితృసహ...
భ్యోవత్సలోఽసిచదేహినామ్ । అవలమ్బనమస్మాకంకరుణాతవకేవలమ్॥

౮ ॥ భవన్తం శరణం ప్రాప్తా భవసన్తాపహారిణమ్ । పశ్యన్తి సూరిభి
స్సార్థం తద్విష్ణోః పరమం పదమ్ ॥ ౯ ॥ అగ్నౌ ప్రోతమిషీకాణాం తూ
లం యద్వత్ప్రదూయతే । త్వామాశ్రిత్య ప్రదూయన్తే పాప్మాన స్తద్వ దే
వనః ॥ ౧౦ ॥ ఆలోకయ కటాక్షైస్త్వమనుకంపాబ్ధివీచిభిః । అస్మానపి
పరాం భక్తిం వహత స్త్వత్పదామ్బుజే ॥ ౧౧ ॥ ఇత్థం నానావిధైః స్తో
త్రైస్సంస్తుతస్స పురుషోత్తమః । ఉవాచ మునిశార్దూలాన్గురుభిర్వాక్యవిస్త
రైః ॥ ౧౨ ॥ స్వాగతం భవతామస్య సుఖమస్త్వధికం హి వః । యుష్మా
కం దర్శనేనాహం పరితుష్యామి భూయసా ॥ ౧౩ ॥ మద్భక్తా హి మమ
ప్రాణా మమాత్మా జ్ఞానినాం వరాః । తల్లాభాదపరం లాభం న చ మన్యే క
దాచన ॥ ౧౪ ॥ భవదాగమనే కార్యం బ్రూత యూయం మమాఖిలమ్ ।
సంశ్రితత్రాణహేతుర్మే సర్వో రూపపరిగ్రహః ॥ ౧౫ ॥ మునిభిశ్చోది
తస్తత్ర పారాశర్యో మునిస్తతః । సర్వం విజ్ఞాపయామాస సమాగమన
కారణమ్ ॥ ౧౬ ॥ వ్యాసః ॥ మన్త్రాణాం పరమో మన్త్రోఽరోయమ
ష్టాక్షరాత్మకః । ఉపదేష్టాసి తస్య త్వం తవ శిష్యాస్తతో వయమ్ ॥ ౧౭ ॥
దైవతం త్వం గురుశ్చ త్వం మాతా చ త్వం పితా చ నః । న హి నారాయణా
దన్యః కశ్చిద్బన్ధుర్మనీషిణామ్ ॥ ౧౮ ॥ అజ్ఞాతజ్ఞాపనం యత్స్యాదప్ర
వృత్తప్రవర్తనమ్ । సర్వం చ భవదాయత్తమస్మాకం పురుషోత్తమ ॥ ౧౯ ॥
కలిరద్య మహీం సర్వామాక్రమ్య ఖలు వర్తతే । అతస్తద్దోషనిర్ముక్తం స్థా
నం త్వం వక్తుమర్హసి ॥ ౨౦ ॥ యత్రైతే పరయా భక్త్యా సేవిష్యన్తే
భవత్పదమ్ । మునయః కమలాకాన్త కమలాకరలాళితమ్ ॥ ౨౧ ॥ ఇతి

—* శ్రీ యాదవగిరి ప్రశంసా *—

తద్వచనం శ్రుత్వా భగవాన్భక్తవత్సలః । స్థానం సగుణమాఖ్యాతుం స
న్తోషాదుపచక్రమే ॥ ౨౨ ॥ శ్రీనారాయణః ॥ అస్తి దక్షిణదేశీయః క
శ్చిదాస్తికసంశ్రయః । నారాయణగిరిర్నామ సంసారార్ణవతారకః ॥
౨౩ ॥ సహ్యాద్రేస్సగిరిః పూర్వస్సహ్యజాయాస్తథోత్తరః । దూ
రాదాలక్ష్యతే శృఙ్గైర్దుఃఖసాగరసేతుభిః ॥ ౨౪ ॥ తత్రార్చనవిధానే
న తపసా చాధిదైవతమ్ । అభ్యర్చ్య వివిధాన్కామాన్లభతే కమలాసనః ॥
౨౫ ॥ అత్రోపదేష్టృరూపేణ వర్తే బదరికాశ్రమే । ఉపదేష్టవ్యరూపే

ణవ న్తేతత్రమహీధరే ॥ ౨౬ ॥ హృదయంమమతత్స్థానం శ్రుతీనాంనయ
నంశుభమ్ । మునీనామపిసర్వస్వం ముక్తేశ్చ ప్రథమాఙ్కురమ్ ॥ ౨౭ ॥
దక్షిణోత్తరభేదేనద్వావేతౌహిమమాశ్రమౌ । సత్త్వోత్తరాణాంభూ
యస్త్వాత్సతునరోత్తరోగిరిః ॥ ౨౮ ॥ గుణత్రితయభేదేన ప్రకృతిర్భి
ద్యతేనృణామ్ । నారాయణాద్రినిష్ఠానాం నరజోస్తికుతస్తమః ॥ ౨౯ ॥
శ్రీరఙ్గే వృషభాద్రౌ చ క్షేత్రే సత్యవ్రతే మమ । విష్ణులోకే చ యా ప్రీతిస్సా ప్రీ
తిస్తత్ర జాయతే ॥ ౩౦ ॥ తత్ర శేషస్స్వతనుతే శేషవృత్తిం యుగే యుగే ।
అశేషశేషిణే మహ్యం శేషాశనముఖైస్సహ ॥ ౩౧ ॥ అనన్తః ప్రథమం
రూపం లక్ష్మణశ్చ తతః పరమ్ । బలభద్రస్తృతీయశ్చ కలౌ కశ్చిద్భవిష్యతి ॥
౩౨ ॥ అర్చితః కృష్ణరామాభ్యాం తతోఽహం ద్వాపరే యతః । తేనయా
దవశైలోఽయమితి లోకేషు కథ్యతే ॥ ౩౩ ॥ సహస్రశిఖరస్సోఽయం
సాక్షాచ్ఛేషాత్మకో గిరిః । వైకుణ్ఠాదపి యత్రాహం రమయా సహితో
రమే ॥ ౩౪ ॥ వైకుణ్ఠాద్యఖిలస్థానసారస్యాయం మహీభృతః । సేవ
యా కృత్స్నమత్స్థానసేవాప్యన్తర్భవిష్యతి ॥ ౩౫ ॥ వైకుణ్ఠవాసిన
స్సర్వే శేషశేషాశనాదయః । తిర్యక్త్వావరజన్మాని శ్రయన్తే యదుభూధ
రే ॥ ౩౬ ॥ అహం చ బదరీం త్యక్త్వా తస్య శైలస్య మూర్ధని । వసామి
మునిశార్దూలైర్వన్దితస్సనకాదిభిః ॥ ౩౭ ॥ పశవః పక్షిణస్తత్ర ప్రాకృ
తాశ్చాపి మానవాః । దూరతో హి నమస్యన్తే తం శ్రీరైశ్వమనకైర్జనైః ॥
౩౮ ॥ యాదవాద్రేర్జిగమిషా యేషాం కేషాం చ విద్యతే । తేషాం దేశే
యమభటా న గచ్ఛన్తి కదాచన ॥ ౩౯ ॥ భవన్తస్తత్ర గత్వైవ భవస
న్తాపశాన్తయే । కాలే కాలే చ సేవన్తాం కల్యాణం తీర్థమద్భుతమ్ ॥ ౪౦ ॥
యత్ర తీర్థే నిమజ్జన్తో యతయస్సంశితవ్రతాః । ఉన్మజ్జన్తి భవామ్భోధిక
ల్లోలకలహాన్తరాత్ ॥ ౪౧ ॥ పుష్కరేణ తథా ప్రీతిర్న గఙ్గాయాం న
యామునే । యథా కల్యాణతీర్థస్య తీర్థే కల్యాణచేతసామ్ ॥ ౪౨ ॥ తీ
ర్థే తత్రామలే స్నాత్వా ముచ్యన్తే సర్వకిల్బిషైః । నాస్తికశ్చ కృతఘ్నశ్చ
పరీవాదరతోఽపి చ ॥ ౪౩ ॥ పరప్రశంసానిష్ఠశ్చ స్వప్రశంసాపరాయ
ణః । యజ్ఞవిఘ్నకరశ్చాపి వేదాధ్యయనదూషకః ॥ ౪౪ ॥ పరదా
రానురక్తశ్చ పాకభేదకరోఽపి చ । పరద్రవ్యాపహారీ చ పాషణ్డాగమతత్ప

రః ॥ ౪౫ ॥ శూద్రాన్నభక్షకశ్చాపి శ్వాదీనాముపలాళకః । ధర్మవి
క్రయశీలశ్చ శ్రాద్ధభుగ్గ్రామయాజకః ॥ ౪౬ ॥ దేవతాద్రవ్యహారీచ ద
ర్పడమ్భాదిసంయుతః । నిత్యంనగరవాసీచ నృపసేవోపజీవకః ॥ ౪౭॥ క
న్యావిక్రయకారీచ కాకవత్సర్వభక్షకః । గవాంక్లేశకరశ్చాపి బ్రాహ్మణా
నాంచనిన్దకః ॥ ౪౮ ॥ విష్ణుభక్తివిఘాతీచ వృషలీపతిరేవచ । శౌచా
చారవినిర్ముక్తశ్శరణాగతఘాతకః ॥ ౪౯ ॥ ఏతైరన్యైశ్చముచ్యన్తే
పాపైఃపాపరతాజనాః । నరసింహగిరింతత్రదూరేనమతభక్తితః॥ ౫౦॥
యస్యదర్శనమాత్రేణదూరంగచ్ఛతిదుష్కృతమ్ । ప్రహ్లాదోహిమహా
భాగఃప్రణయంమయిధారయన్ ॥ ౫౧ ॥ ప్రతిష్ఠాంకారయామాసత
త్రమాంసింహరూపిణమ్ । ఆరోహన్తిగిరింయేతు తేచసేవార్థినోమమ॥
౫౨ ॥ నావరోహన్తిసంసారసాగరావర్తగహ్వరే । ధర్మమర్థంచకా
మంచలభన్తేమోక్షమన్తతః ॥ ౫౩ ॥ అజ్ఞానవారకోనామ కశ్చిదశ్వ
త్థపాదపః । తీర్థస్యపశ్చిమేభాగే కల్యాణస్యావలోక్యతే ॥ ౫౪ ॥
అమ్బరీషోవికుక్షిశ్చపురారుక్మాఙ్గదస్తథా । శుకశ్చపుణ్డరీకశ్చయదన్తే
మాముపాసత ॥ ౫౫ ॥ పఞ్చభాగవతస్థానమతస్తత్స్థానముచ్యతే।
ముచ్యన్తేహిచతత్స్థానదర్శనాదపిపాతకైః ॥ ౫౬ ॥ అహంహిమమభ
క్తానాందదామినిఖిలంఫలమ్। కల్యాణసరసఃపూర్వేనరసింహగిరేరధః॥
౫౭ ॥ క్షేత్రంసిద్ధికరంపుంసాంవారాహంస్థానముచ్యతే । వరాహ
రూపీభగవాన్వసుధామవలోకయన్ ॥ ౫౮ ॥ యత్రశ్రుతీనాముత్తం
సంశ్లోకద్వయముపాదిశత్। వైకుణ్ఠవర్ధనంనామక్షేత్రంతత్సత్యముచ్యతే॥
౫౯ ॥ ప్రమాణంతస్యవిజ్ఞేయంపరితోయోజనద్వయమ్ । యావద్దృ
ష్టిపథంయాతిపర్వతోయంమునీశ్వరాః ॥ ౬౦ ॥ తావత్ప్రమాణకం
సర్వంముక్తిక్షేత్రంతదుచ్యతే । శుద్ధసత్త్వమయంతత్రవిమానంమమదృ
శ్యతే ॥ ౬౧ ॥ ఆనన్దమయమిత్యేవయస్యనామాపికథ్యతే । నమ
స్కారేఽపికింతస్యకీర్తనాద్దర్శనాదపి॥ ౬౨ ॥ ఆజన్మమరణంయత్పాప్యశ్రీ
దఘంతదపినశ్యతి। అవతీర్ణంహివైకుణ్ఠాదాద్యేకృతయుగేచతత్ ॥ ౬౩॥
జగతాముపకారాయస్వయంసంకల్పతోమమ। పశ్చాదపివిమానస్యప్రా
కారాన్తరమధ్యతః ॥ ౬౪ ॥ సుదర్శనంచలక్ష్మీశ్చవర్తేతేసర్వకామ

దే । యేతత్రమార్జనంచక్రుర్యేచతత్రోపలేపనమ్ ॥ ౬౫ ॥ దీపప్ర
దానంయేచాపియేవాస్థణ్డిలమణ్డనమ్। చామరస్తైరపార్శ్వేస్తైఛత్రచ్ఛా
యాశ్రితాఃపునః॥ ౬౬॥ చక్రవర్తిపదంప్రాప్యమోదన్తేపుత్రపౌత్రకైః।
అధికారావసానేతుదదామ్యహమనుత్తమమ్ ॥ ౬౭ ॥ అవిశేషంఫలం
తేషాంశేషశేషాశనాదిభిః । అశేషచిదచిద్వస్తుశేషిణోమమకాఙ్క్షిత
మ్ ॥ ౬౮ ॥ భక్తిఃకేవలమన్యైస్తుపరిత్షేభావబంధనమ్ । విశు
ద్ధాంమృత్తికాంతత్రలలాటేధారయన్తియే ॥ ౬౯ ॥ అన్యేష్వపియ
థాస్థానమఙ్గేషుయతచేతసః । సద్యస్సంశుద్ధరూపేభ్యస్తేభ్యోబిభ్యతి
దానవాః ॥ ౭౦ ॥ భూతప్రేతపిశాచాశ్చతథావేతాళజాతయః। శ్వే
తద్వీపాత్ఖగేశేనశుద్ధమృద్దివ్యమాహృతమ్ ॥ ౭౧ ॥ యాదవాద్రావ
నిక్షిప్తమక్షయంతన్మమాజ్ఞయా। సత్త్వస్యప్రకృతిశ్శుద్ధాశుద్ధాతత్రాపిమృ
త్తికా ॥ ౭౨ ॥ అతస్సత్త్వమయంస్థానమాదరాదధిగచ్ఛత । ఉత్త

* అష్టతీర్థమహిమానువర్ణనమ్ *

రత్రాస్యశైలస్యధారానిర్మలరూపిణీ ॥ ౭౩ ॥ కాచిత్పతతికల్యాణీ
కాఙ్క్షితార్థప్రదాయినీ । యస్యావైకుణ్ఠగఙ్గేతినామధేయంవిదుర్బుధాః॥
౭౪ ॥ సాహివిష్ణుపదాదేవపాక్షాన్నిపతితాభువి । యేపిబంతిజలంభ
క్త్యాయేవాతత్తీరవాసినః ॥ ౭౫ ॥ విజ్ఞానంప్రాప్యమోదన్తేతేవై
వైకుణ్ఠవాసిభిః । త్రివిక్రమస్యపాదాబ్జేబ్రహ్మణాక్షాళితేసతి ॥ ౭౬॥
ఆసీద్ధరజటాజూటమాలావిష్ణుపదీనదీ । విరజాతోయమాదాయతతోవై
కుణ్ఠవాసినః ॥ ౭౭ ॥ పునఃప్రక్షాళయామాసుఃపుణ్యతీర్థాభిలాషిణః।
తత్తీర్థంపతితంకిఞ్చిత్పార్శ్వేయాదవభూభృతః ॥ ౭౮ ॥ సాహివై
కుణ్ఠగఙ్గేతిధారాతత్రనిగద్యతే । భక్తిసారోమహాయోగీమత్పదైక
స్తుతివ్రతః ॥ ౭౯ ॥ తత్రత్యోమత్పదంధ్యాయఞ్చిరంవైకుణ్ఠమాప
సః । తస్యాంవైకుణ్ఠగఙ్గాయాంప్రోక్షణైర్మమరోధకాః ॥ ౮౦ ॥ కా
మాదిదోషానశ్యన్తిశమాద్యాశ్చభాన్తిసద్గుణాః । నయనాదపవర్గస్యన
యనంస్థానముచ్యతే ॥ ౮౧ ॥ తత్రకేశవసాన్నిధ్యంకృతినోమన్వతే
సదా । నారాయణహ్రదంప్రాహుర్నయనేతీర్థమద్భుతమ్ ॥ ౮౨॥ అ
యత్నాద్దేవజాయన్తేయదన్తేమన్త్రసిద్ధయః। క్లేశాపహారిణంపుంసాం

కేవలంసఙ్గనాదపి ॥ ౮౩ ॥ కేశవంనయనస్థంతంధ్యాత్వైవవిబుధోత్త
మః । విరక్తోవిష్ణుచిత్తస్తునారాయణపదద్వయమ్ ॥ ౮౪ ॥ శరణంప్రా
ప్యసతైర్వ్రజగామపరమంపదమ్ । నారాయణప్రహ్లాదస్నానంనరకాఙ్గార
నాశనమ్ ॥ ౮౫ ॥ నారాయణాఖ్యస్మరణంజనయేన్మరణేనృణామ్ ।
దక్షిణేచాస్యసరసఃకల్యాణస్యోత్తరేశుభే ॥ ౮౬ ॥ తీర్థంపారాశరం
పుణ్యంభాసతేమధురోదకమ్ । సన్నియోగేనమద్భక్తఃపురాతత్రపరా
శరః ॥ ౮౭ ॥ పురాణంవైష్ణవంచక్రేతతేతీర్థస్యతస్యహి । మైత్రే
యకుణ్డమిత్యస్యతీర్థస్యకతిచిద్బుధాః ॥ ౮౮ ॥ దక్షిణాపథదేశీయావ
దన్త్యాఖ్యాంపురావిదః । ఉత్తరాపరభాగేనశైలస్యాస్యప్రసర్పతి ॥ ౮౯ ॥
పరీతాయజ్ఞవృక్షైశ్చ యాదవీతిమహానదీ । ఖాదిరైశ్చపలాశైశ్చతత్ర
త్యైరేవపావనైః ॥ ౯౦ ॥ యేయజన్తిపరంధామలభన్తేతేహిమామ
మకమ్ । యాదవేన్ద్రోమహీపాలస్తస్యాస్తీరేతపశ్చరన్ ॥ ౯౧ ॥ ఐ
న్ద్రంపదమవాప్యాథక్రమాన్ముక్తింపరామగాత్ । తస్యయాదవశైల
స్యపార్శ్వేదక్షిణతస్థితామ్ ॥ ౯౨ ॥ పరిధానశిలాందృష్ట్వాప్రణమ
న్తిద్విజోత్తమాః । యస్యాఃప్రణామంకుర్వాణాఃప్రణమన్తేసురాసు
రైః ॥ ౯౩ ॥ సాహిసత్త్వమయీపుంసాంసద్యస్సత్త్వంప్రయచ్ఛతి ।
పురాహిశాక్యపాషణ్డకాణాదాద్యామహీతలే ॥ ౯౪ ॥ తైర్యాం
వైయాకులీంచక్రుర్వక్రైర్వచనవిస్తరైః । అన్తేవాసిభిరామ్నాయైస్సా
కంమానుషరూపధృత్ ॥ ౯౫ ॥ త్రిదణ్డధారీభూత్వాహంనిరాస్థమహా
మీదృశాన్ । దత్తాత్రేయస్యమేతత్రతదాకాషాయసఙ్గ్రహః ॥ ౯౬ ॥
అతోమత్పరిధానేనశిలాయానామకథ్యతే । యేతత్రపరిగృహ్ణన్తినరాః
కాషాయశాటికామ్ ॥ ౯౭ ॥ మద్భావేనసమస్తేమద్భక్తేషూత్త
మోత్తమాః । వేదానుపాదిశంతత్రశిష్యాణామహమర్థతః ॥ ౯౮ ॥ త
స్మాత్పుష్కరిణీంతత్రవేదపుష్కరిణీంజగుః । ఉపత్యకాయాంశైలస్యత
స్యాఃపశ్చిమభాగతః ॥ ౯౯ ॥ దర్భతీర్థమితిఖ్యాతంతీర్థమస్తిమహత్త
రమ్ । మమసన్న్యాసిరూపస్యయత్రాసీద్దర్భసఙ్గ్రహః ॥ ౧౦౦ ॥ శా
ణ్డిల్యోఽపిమునిశ్రేష్ఠస్తత్రమామర్చయన్పురా । పఞ్చరాత్రస్యకృత్స్నస్య
యఏవాసీత్ప్రవర్తకః ॥ ౧౦౧ ॥ పాఞ్చకాలికధర్మోఽపియేనాభూద్విశ
దీకృతః । ప్రయాణకాలేతత్రత్యైర్దర్భైస్తల్పమాశ్రితాః ॥ ౧౦౨ ॥

తేహిసంసారదుఃఖేభ్యోముక్తాయాస్యన్తిమత్పదమ్ । గిరేఃపశ్చిమతస్తీ
ర్థందివ్యమన్యచ్చదృశ్యతే ॥ ౧౦౩ ॥ పలాశతీర్థమిత్యాహుర్యస్యనా
మపురావిదః । విశ్వామిత్రేణశప్తానాంవసిష్ఠకులజన్మనామ్ ॥ ౧౦౪ ॥
యత్రాసీన్మత్ప్రసాదేనపురాశాపవిమోక్షణమ్ । తస్యచోత్తరతఃకిఞ్చి
త్తీర్థస్యాస్తిమహత్తరమ్ ॥ ౧౦౫ ॥ పద్మతీర్థమితిఖ్యాతంతీర్థంపద్మో
పలాలితమ్ । సనత్కుమారోమునిభిస్సనకాద్యైస్సమన్వితః ॥ ౧౦౬ ॥
యత్రపద్మముపాదాయపురామామభ్యపూజయత్ । పద్మతీర్థసముద్భూ
తపద్మాక్షమణిమాలికామ్ ॥ ౧౦౭ ॥ కణ్ఠేబిభ్రతియేనిత్యంతేహివైకు
ణ్ఠగామినః । ఇతికల్యాణతీర్థస్యపరితఃపావనోదకామ్ ॥ ౧౦౮ ॥ అ
ష్టతీర్థిమిమాంప్రాహురష్టాక్షరమయీంబుధాః । స్మృత్వాపియస్యాశ్శు
ధ్యన్తికింపునర్మజ్జనాదిభిః ॥ ౧౦౯ ॥ పాహిసర్వేషుతీర్థేషుప్రశస్తాక
థ్యతేబుధైః । తత్తీరతులసీకాష్ఠమణిభిర్యేవిభూషితాః ॥ ౧౧౦ ॥ శు
ధ్యన్తితేపాందృష్ట్వైవమహాపాతకినోనరాః । యతమోమాంనిషేవ
న్తేయదుశ్శైలస్యమూర్ధని ॥ ౧౧౧ ॥ స్థానాన్తరేకృతంపుణ్యంపుణ్య
స్థానేదశోత్తరమ్ । పుణ్యస్థానేచయత్పుణ్యంపుష్కరేతచ్ఛతోత్తరమ్ ॥
౧౧౨ ॥ సహస్రగుణితంతచ్చప్రయాగేతుకృతంభవేత్ । సాళగ్రామే
కృతంతచ్చేద్భవేత్కోటిగుణంపునః ॥ ౧౧౩ ॥ శతకోటిగుణంతస్మాత్కృ
తంయాదవభూధరే । తత్రాపిమమభక్తానాంసన్నిధౌక్రియతేయది ॥ ౧౧౪ ॥
తద్దృష్టిపరిపూతంతత్కోటికోటిగుణంభవేత్ । దుర్దర్శనమరాతీనాం
మామకానాంసుదర్శనమ్ ॥ ౧౧౫ ॥ పాలనాయగిరేస్తస్యపరిభ్రమ
తితేజసా । యస్తుయాదవశైలస్థోమద్భక్తాన్పీడయిష్యతి ॥ ౧౧౬ ॥ సు
దర్శనమహాజ్వాలామాలాశలభపవసః । ద్వాపరాన్తేకలిస్తత్రప్రవేష్టుం
ద్రుతమాగతః ॥ ౧౧౭ ॥ వేత్రదండధరైస్సద్యస్తాడితోమమకింకరైః ॥
వత్సరంవాఽర్ధమాసంవాపక్షంసప్తదినానివా ॥ ౧౧౮ ॥ త్రిరాత్రమే
కరాత్రంవామోవసేద్యదుభూధరే । సపవమమభక్తస్స్యాన్నాన్యఃప్రి
యతరోమమ ॥ ౧౧౯ ॥ యస్తుఫాల్గునమాసస్యపౌర్ణమాస్యాంనిషే
వతే । యామంవాపితదర్ధంవామాంతత్రయదుభూధరే ॥ ౧౨౦ ॥
అనుగచ్ఛామితంనిత్యంజననీవస్తనంధయమ్ । గ[illegible]యాయంమునిశ్రే
ష్ఠాస్తత్రకృత్వామమార్చనమ్ ॥ ౧౨౧ ॥ ఉపలభ్యపరాంభక్తింసం

స్మృతింసన్తరిష్యథ। గత్వాగత్వానివర్తన్తేనర్వేధర్మపరాయణాః॥ ౧౨॥ మాంప్రాప్యననివర్తన్తేయాదవాద్రినివాసినమ్ । ఇత్యుక్త్వావిరతేదేవే ముదితామునయశ్చతే॥ ౧౨౩ ॥ ప్రణమ్యపునరప్యాహుః ప్రణతోత్తారకంహరిమ్। నారాయణనమస్తేస్తునరాణామయసంభవాత్ ॥ ౧౨౪॥ సఙ్క్షేపాద్యదుశైలస్య మాహాత్మ్యంకథితంత్వయా । తదిదంవిస్తరాచ్ఛ్రోతుంవాఞ్ఛామోవయమచ్యుత ॥ ౧౨౫ ॥ త్వంహినఃపరమోబన్ధుస్త్వంహినఃపరమాగతిః । ఇత్యుక్తస్తైర్మునిశ్రేష్ఠైఃప్రత్యువాచతతోహరిః ॥ ౧౨౬ ॥ సనత్కుమారోభగవాన్సర్వంశ్రుత్వాపితామహాత్। తస్యశైలస్యమాహాత్మ్యంనారదాయతతోబ్రవీత్ ॥ ౧౨౭ ॥ సఏవభవతామేతద్వక్తుమర్హతినారదః । ఇత్యుక్త్వాన్తర్దధేతత్రమునీనాంభావితాత్మనామ్॥ ౧౨౮॥ పురతఃపుణ్డరీకాక్షఃపూర్ణషాడ్గుణ్యలక్షణః॥౧౨౯॥ ఇతికిలమునిముఖ్యానీరయిత్వావచోభిఃపరిణతమివలక్ష్మ్యైఃప్రార్థితానాం ఫలానామ్ । యదుగిరిగతమన్తర్ధర్మినాంచక్రవర్తీ యదుకులబహుమాన్యంచిన్తయామాసదేవమ్ ॥ ౧౩౦ ॥

ఇతిశ్రీనారదీయే పురాణే జ్ఞానకాండే శ్రీమద్యాదవగిరి మాహాత్మ్యే విష్ణుఋషిసంవాదే సఙ్క్షేపతో యాదవాద్రిప్రశంసాదికథనంనామ ప్రథమోధ్యాయః॥

—* వ్యాసాదిమహర్షిసన్నిధిం ప్రతి నారదాగమనమ్. *—

తతఃకరతలోల్లాసివీణావాదనలాలసః । ఆవిర్బభూవభగవానగతస్తత్రనారదః ॥ ౧ ॥ సమునిస్తపసాంరాశిస్సత్వస్యైకసముచ్చయః । భగవజ్జ్ఞానవైరాగ్యభక్తీనామేకభాజనమ్ ॥ ౨ ॥ వైకుణ్ఠచరణామ్భోజసేవాహేవాకశాలినామ్ । నాసీరేవర్తతేనిత్యంనారదోహిమహామునిః ॥ ౩ ॥ సతత్రశ్రుతిసీమన్తసీమాలఙ్కారమక్తికమ్ । ఉపవీణయితుందేవంనారాయణముపాగమత్ ॥ ౪ ॥ నయజ్ఞైర్నాపివిజ్ఞానైర్నప్రణామైర్నచార్చనైః । నచయోగైస్తథాతుష్యేద్యథాసఙ్కీర్తనాద్ధరిః ॥ ౫ ॥ రసాయనంమనుష్యాణాం రసనాయాః

పరోరసః । రక్షౌసకలలోకానామహోనారాయణాత్పరమ్॥ ౬ ॥
భక్తిగద్గదయావాచాగాయన్తంగరుడధ్వజమ్ । దదృశుర్మునిశార్దూలం
మునయస్తత్రసంయతాః ॥ ౭ ॥ అథతానరవిన్దాక్షఃపరభక్తిపరిప్లు
తాన్ । పప్రచ్ఛసమునిశ్రేష్ఠఃప్రణయోత్ఫుల్లయాగిరా ॥ ౮ ॥ నార
దః ॥ కింకారణమితిబ్రూతకృతినామత్రసన్నిధౌ । చరితార్థోభవామ్య
ద్యభవతామవలోకనాత్ ॥౯॥ పృష్టాస్తేనాపిమునయస్సర్వంవృత్తముదై
రయన్ । వయంకలియుగేప్రాప్తేవాసంపుణ్యంవిచిన్మహే ॥ ౧౦ ॥ అ
స్మాకంసర్వపాపానామధికంగుణవైభవైః । నారాయణాద్రింభగవా
న్ప్రాహనారాయణస్స్వయమ్ ॥ ౧౧ ॥ ఉక్త్వాసక్షేపతస్తస్యప్రభా
వంభగవాన్పునః । భవాన్వక్ష్యతితత్సర్వంవిస్తరాదితిచాబ్రవీత్ ॥ ౧౨॥
భవాన్ఖలుమహాభాగో భగవద్ధ్యానయోగినామ్ । మునీనామగ్రణీర్యో
భూమ్నాత్మనిస్త్వస్యనిర్మలా ॥ ౧౩ ॥ అతోయాదవశైలస్యమాహా
త్మ్యంశ్రోతుమిచ్ఛతామ్ । అస్మాకమభిలాషస్యపూరకస్త్వంభవిష్య
సి ॥ ౧౪ ॥ నారాయణఃకథంతత్రస్వయంసన్నిదధేపురా । కథంవా
తస్యశైలస్యకలిదోషనిహన్తృతా ॥ ౧౫ ॥ అర్చితస్తత్రదేవేశఃకేన
కేనాధికారిణా । తీర్థంవాతత్రకల్యాణనామ్నాకథముదీర్యతే ॥ ౧౬॥
తత్రత్యాయాశ్చమృత్స్నాయాఃప్రాశస్త్యంకేనహేతునా । కథమా
సీత్పురాతత్రనరసింహస్యసన్నిధిః ॥ ౧౭ ॥ వైకుణ్ఠవర్ధనాభిఖ్యాక్షేత్ర
స్యాస్యకుతోఽభవత్ । కోవానయనవాసేనప్రాపవిష్ణోఃపరమ్పదమ్ ॥
౧౮ ॥ తత్రాపరాధినాంపుంసాంకిన్నుదుఃఖంభవిష్యతి । తత్రనారా
యణశ్శ్రీమాన్కథంచపరితుష్యతి ॥ ౧౯ ॥ సర్వమేతన్మునిశ్రేష్ఠభవా
న్నోవక్తుమర్హతి । ఇతితద్వచనంశ్రుత్వానారదోమునిసత్తమః॥౨౦॥అ

—* నారదోక్తజగత్సృష్ట్యాదిః *—

నుయుక్తమశేషంతదారేభేవక్తుముత్సుకః॥నారదః॥ శ్రుణుధ్వమృషయస్స
ర్వేశ్రుతంయత్తన్మయాపురా॥ ౨౧ ॥ సనత్కుమారాత్సర్వేషాంవిజ్ఞా
నాన్నాంచసాగరాత్। అహంహిపరిదష్టానామనాత్మగుణపన్నగైః॥ ౨౨॥
ఔషధంనపరంమన్యేగురోరజ్ఞానవారణాత్ । పురాచరాచరంవిశ్వం
పురుషోత్తమలీలయా ॥ ౨౩ ॥ తమోమాత్రావశేషేణరూపేణైవవ్య

వస్థితమ్ । తమోపిచపరేబ్రహ్మణ్యవిభాగేనచస్థితమ్ ॥ ౨౪ ॥ ప్రధా
నంపురుషశ్చేతిశరీరద్వితయంహరేః । ఆధేయత్వవిధేయత్వశేషత్వై
రఖిలంజగత్ ॥ ౨౫ ॥ ధారకస్యనియన్తుశ్చశేషిణోహిహరేస్తనుః।
అతస్తదాత్మకత్వేనప్రధానపురుషావపి ॥ ౨౬ ॥ విశ్వకారణభావేన
విశ్రుతౌనిగమేషుచ। స్వాతన్త్ర్యేణతయోరస్తికారణత్వంనకుత్రచిత్ ॥
౨౭ ॥ పురుషాఃఖలుతత్కాలేపురుషార్థవివర్జితాః । అవిశేషాదచిద్వ
స్తైరవసాదంప్రపేదిరే ॥ ౨౮ ॥ అవలోక్యవినిర్ముక్తభోగాన్ప్రకృతిసం
శ్రయాన్ । పురుషాన్పుణ్డరీకాక్షఃకరుణాకాప్యజాయత ॥ ౨౯ ॥ రక్ష
ణార్థంతతస్తేషాంసిసృక్షాంప్రాపమాధవః।పురాణపురుషస్యాస్యసఙ్క
ల్పాత్ప్రకృతిఃపునః ॥ ౩౦ ॥ మహదాదిప్రభేదేనవికారగణైస్తతః।
మహానహఙ్కృతించక్రేసాత్త్వికాదివిభాగతః ॥ ౩౧ ॥ గుణభేదాదహ
ఙ్కారస్త్రైవిధ్యమగమత్తతః । ఇన్ద్రియాణాంసముత్పత్తిరహఙ్కారా
చ్చసాత్త్వికాత్ ॥ ౩౨ ॥ తన్మాత్రాన్తరితత్వేనతామసాద్భూతసమ్భ
వః । ద్వయోరుపకృతించక్రేరాజసాహఙ్కృతిస్తయోః ॥ ౩౩ ॥ ప
ఞ్చానామపిభూతానాంశబ్దాద్యాఉత్తరోత్తరమ్ । అధికత్వేనజాయన్తే
తస్మాత్పఞ్చగుణామహీ ॥ ౩౪ ॥ తన్మాత్రాద్భూతభేదోఽయంసూక్ష్మస్థూ
లవిభాగతః । యథాహికలిలంపశ్చాద్దధిరూపేణజాయతే ॥ ౩౫ ॥ త
థాతన్మాత్రరూపంతద్భూతత్వమధిగచ్ఛతి। అసంహితత్వాదేతానినానా
వీర్యాన్వితానిహి ॥ ౩౬ ॥ పృథగ్భూతానిభూతానినాణ్డంస్రష్టుమశక్ను
వన్ । తతఃపఞ్చసుభూతేషుపఞ్చీకరణమాతనోత్ ॥ ౩౭ ॥ భగవా
న్సత్యసఙ్కల్పఃకర్తుంకార్యపరమ్పరామ్ । చతుర్భిఃపరభాగైస్స్వైరర్ధ
మర్ధంస్వభాగతః ॥ ౩౮ ॥ ఇతిపఞ్చసుభూతేషుపఞ్చీకరణమిష్యతే ।
తేషుతేషుచభూతేషుతత్తద్వ్యవహృతిఃపునః॥ ౩౯॥ భూయస్త్వాత్స్వ
త్వభాగస్యమతిరర్థ్యేవమిష్యతే । దశోత్తరైరావరణైఃపరీతంపరమఃపు
మాన్॥ ౪౦ ॥ అణ్డముత్పాదయామాసతతఃకనకపిణ్డవత్ । భూతై
ర్భూతాదినాచైవమహతాచతతఃపరమ్ ॥ ౪౧ ॥ అణ్డంహ్యేతదఖణ్డ
స్యకారణంపరివార్యతే । సమష్టిసృష్టిస్సర్వేషాంవ్యష్టిఃపశ్చాద్భవిష్యతి॥
౪౨ ॥ అణ్డమధ్యేతతఃపశ్చాచ్ఛేషకారణపూరుషః । స్తూయమానస్త్రి

—※ నారాయణశబ్దనిర్వచనమ్. ※—

యీభాగైరధిశశ్యేజలాశయమ్ ॥ ౪౩ ॥ తదాహి స్తూయమానస్య శతశస్తస్య నామభిః । నాన్యత్ప్రియం తథా చక్రే నారాయణపదం యథా ॥ ౪౪ ॥ ఇదం హి శుద్ధిర్వచసాం శ్రుతీనామవలమ్బనమ్ । సూరీణామపి సర్వేషాం కర్ణేష్వమృతసేచనమ్ ॥ ౪౫ ॥ నారాయణపదం యస్య జిహ్వాగ్రే వర్తతే సదా । నారాయణశ్శ్రియా సార్ధం నైవ ముఞ్చతి తం క్షణమ్ ॥ ౪౬ ॥ అర్థం వినాపి శబ్దోయం త్రాయతే మహతో భయాత్ । కింపునర్జ్ఞాయమానార్థః కృతినాం పాదసేవయా ॥ ౪౭ ॥ ఆపో హి నారశబ్దార్థా నారా విష్ణోస్సముద్భవాః । అయనం తా యదస్యాసంస్తేన నారాయణః స్మృతః ॥ ౪౮ ॥ నారం సరోరుహం ప్రోక్తం జ్వలదర్కనిభం పురా । యస్య నాభౌ సముత్పన్నం స వై నారాయణః స్మృతః ॥ ౪౯ ॥ అక్షరత్వాన్నరా జీవా నారాస్తేషాం సముచ్చయః । తేషామయనతాం యాతి తేన నారాయణః స్మృతః ॥ ౪౯ ॥ నరశ్చ భగవాన్విష్ణుస్తజ్జాస్తద్యోగినోపి వా । నారాస్తస్యాయనం వ్యాప్యం తేన నారాయణస్స్మృతః ॥ ౫౦ ॥ అథవా నేతృభూతోయం నరో నారం చరాచరమ్ । వాసస్థానమిదం తస్య తేన నారాయణః స్మృతః ॥ ౫౧ ॥ జ్ఞానశక్త్యాదయో యద్వా గుణా నారా ఇతి స్మృతాః । షాడ్గుణ్యాపరిపూర్ణోయం తేన నారాయణః స్మృతః ॥ ౫౨ ॥ షాడ్గుణ్యం వాసుదేవస్య యథా వ్యూహేపి తత్సమమ్ । సఙ్కర్షణాదిభేదస్తు గుణాభివ్యక్తిమాత్రతః ॥ ౫౩ ॥ జ్ఞానశక్త్యాదిభిష్షడ్భిస్తద్భేదైః కరుణాదిభిః । అతో నారాయణః శ్రీమాన్సర్వత్ర పరిపూర్యతే ॥ ౫౪ ॥ విశ్వాన్తర్యామిబాలస్య యథా హి జఠరే జగత్ । షాడ్గుణ్యోదరమాశ్రిత్య వర్తన్తే గుణకోటయః ॥ ౫౫ ॥ సముద్రశాయినస్తస్య నాభేరాభరణాత్మకమ్ । ఆవిర్బభూవ దివ్యం తత్పఙ్కజం యదపఙ్కజమ్ ॥ ౫౬ ॥ ఉద్బభూవ తతస్తస్మాదుద్గతాఞ్జలిబన్ధనః । భక్త్యానమ్రశిరాః కశ్చిద్భృశముల్లసితాననః ॥ ౫౭ ॥ స చతుర్వదనో జాతో యుక్తం తస్మాచ్చతుర్భుజాత్ । ఇతి శ్రుతిభిరష్టాసు దిశాస్వాభాషి భాషితమ్ ॥ ౫౮ ॥ తమేనం వర్ధయామాస కారుణ్యస్తన్యదాయినీ । కరుణైవాపరా విష్ణోః కమలా కమలాలయా ॥ ౫౯ ॥ పారలౌకికమైశ్వర్యమైహలౌకికమేవ వా । సర్వం సమ్పద్యతే లక్ష్మ్యాః కరుణాపరిణామ

తః ॥ ౬౦ ॥ తతోవిజ్ఞాపయామాసవిష్ణోశ్శేషానపాయినీ । వేదోపదే
శంబాలస్యభగవన్కర్తుమర్హసి ॥ ౬౧ ॥ సహధర్మచరీవాక్యాత్సచసన్తో
షదాయినః । ఏవంవిజ్ఞాపితఃపశ్చాదోమిత్యాహశ్రియఃపతిః ॥ ౬౨ ॥
శ్రుత్వాతద్వచనంబాల్యాదోమోమోమిత్యుదీరయన్ । హసితందివ్య
దమ్పత్యోఃపిత్రోశ్చక్రేపితామహః ॥ ౬౩ ॥ ఆశ్చర్యేణహసన్పశ్చాద
ఇత్యాహచమాధవః । పితామహోహిపితచ్ఛ్రుత్వాతదేవావర్తయ
త్పునః ॥ ౬౪ ॥ ప్రణవంప్రణవాద్యంచద్వయమష్టాక్షరమాలపన్ । కమ
లాకమలేశాభ్యాంలాలితఃకమలాసనః ॥ ౬౫ ॥ వేదాదిఃప్రణవశ్చాసీ
దకారస్తస్యకారణమ్ । తస్యార్థశ్చపరంబ్రహ్మనారాయణఇతిశ్రుతిః ॥
౬౬ ॥ బహుశఃప్రణవాలాపబన్ధురాననమాత్మజమ్ । దృష్ట్వాతుతోష
భగవాన్దయానిర్భరయాదృశా ॥ ౬౭ ॥ ఉపాదిశత్తతశ్శ్రీమాన్స్వయ
మష్టాక్షరంవిధేః । తద్ధిసర్వస్యవేదస్యకారణంభవతారణమ్ ॥ ౬౮ ॥
చతురోపితతోవేదానధ్యైష్టచతురాననః । సాక్షాన్నారాయణాదేవ
సర్వరక్షాపరాయణాత్ ॥ ౬౯ ॥ అర్థానపిచవేదానామనర్థవినివార
కాన్ । తస్మైప్రథమపుత్రాయప్రోవాచపరమఃపుమాన్ ॥ ౭౦ ॥ జ్యే
ష్ఠాయఖలుపుత్రాయవక్తవ్యంమనసిస్థితమ్ । శిష్యాయవాప్రణయినేత
త్త్వవిజ్ఞానచేతసే ॥ ౭౧ ॥ శరీరంస్యన్దనంవిద్ధివిద్ధియుగ్యాంశ్చపూరు
షాన్ । మద్గుణాంశ్చగుణాన్విద్ధిమాంచత్వంవిద్ధిసారథిమ్ ॥ ౭౨ ॥ స
ర్వేష్వపిచధర్మేషుపారతన్త్ర్యమితిస్మరన్ । మామేవసాధనంవిద్ధివి
ద్ధిమామేవతత్ఫలమ్ ॥ ౭౩ ॥ ఏవంప్రబోధితస్తేనబ్రహ్మాసర్వజ్ఞతాంయ
యౌ । నఖల్వస్మాత్పరంకిఞ్చిత్ జ్ఞాతవ్యమవశిష్యతే ॥ ౭౪ ॥ తతఃప్ర
సాదసమ్ఫుల్లలోచనఃపద్మలోచనః । అష్టాక్షరస్యమన్త్రస్యప్రభావమ

✱ అష్టాక్షరమహిమానువర్ణనమ్. ✱

పిచాబ్రవీత్ ॥ ౭౫ ॥ బ్రహ్మన్నష్టాక్షరోమన్త్రశ్శ్రుతీనాందృష్టిరిష్య
తే । ధర్మార్థకామమోక్షాణాంచతుర్ణామపిసాధనమ్ ॥ ౭౬ ॥ కృతంబ
హువిధైర్మన్త్రైఃకృతంయన్త్రైఃక్రియాన్తరైః । కృతంచకర్మణాంత
న్త్రైర్యత్రాష్టాక్షరసన్నిధిః ॥ ౭౭ ॥ సాధారణోప్యయంమన్త్రస్స
ర్వాస్వపిచమూర్తిషు । అస్యానుకూలతాంయాన్తిమూర్తిమన్త్రాస్స

హస్రశః ॥ ౭౮ ॥ వ్యాపకేషుచమన్త్రేషు శ్రేష్ఠ్యేవపరోమతః।
వ్యాప్యవ్యాపకయోరత్రవిశేషేణావబోధనాత్ ॥ ౭౯ ॥ తతోహివిష్ణు
గాయత్ర్యామాద్యోయంమన్త్రఉచ్యతే । మన్త్రోయంసద్గురోరేవ
శ్రోతవ్యోనాన్యతోపిచ ॥ ౮౦ ॥ నఖల్వన్యస్యజాత్వన్యఃప్రదాతుంయష్టి
మర్హతి । యథామేశ్రీనివాసత్వమసాధారణమిష్యతే ॥ ౮౧ ॥ తథా
నారాయణపదంత్రయ్యన్తేషునిగద్యతే । నారాయణపదంలోకేనామ
యస్యప్రకీర్త్యతే ॥ ౮౨ ॥ అపవర్గోహితన్మాతురయత్నాదేవసిధ్యతి।
ఆసనేశయనేయానేభోజనాదౌచకర్మణి ॥ ౮౩ ॥ మన్త్రమష్టాక్షరం
బ్రహ్మన్మధ్యేచిత్తంనివేశయ । మన్త్రస్యాస్యప్రభావేనవిశ్వంస్ర
క్ష్యసిపద్మజ ॥ ౮౪ ॥ అధికారావసానేచమామేవప్రాప్స్యసిధ్రువమ్।
అథప్రణమ్యసహితంపద్మయాపద్మలోచనమ్ ॥ ౮౫ ॥ సన్తోషోత్ఫుల్లవ
దనస్సర్వలోకపితామహః । మనసావర్తయన్నేవమన్త్రమష్టాక్షరంప
రమ్॥ ౮౬॥ ససర్జసకలంవిశ్వంజఙ్గమాజఙ్గమాత్మకమ్, తస్యజ్యేష్ఠోభవ
త్పుత్రోవిరూపాక్షోమహామతిః॥ ౮౭॥ విష్ణుభక్తిపరాణాంయఃప్రథమః
పరికీర్తితః । పురన్దరముఖైస్సర్వైస్సదాసేవావిధాయిభిః ॥ ౮౮ ॥
సహిదేవైఃస్తుతోనిత్యందేవదేవఇతీర్యతే। ఉపదిశ్యతతస్తారముత్తారక
మనుత్తమమ్ ॥ ౮౯ ॥ వేదానధ్యాపయామాసశమ్భుమబ్జభవస్స్వభు
వః । వేదానధీత్యవిధివత్సోపివిష్ణుపరాయణః ॥ ౯౦ ॥ అవాప్యసమ్ప
దందివ్యామఖిలైరపిపూజ్యతే । అదిశత్సర్వభూతానామైహికంవాప్య
నైహికమ్ ॥ ౯౧ ॥ పురుషార్థంతతస్సర్వమర్థితఃపురశాసనః । సర్వే
దేవాస్సమస్తాశ్చఋషయఃపద్మసమ్భవాత్ ॥ ౯౨ ॥ బభూవుర్బహు
ధాతస్మాద్వ్యాప్తోస్తారోఖిలంజగత్ । సృష్టింపితామహశ్చక్రేచక్రేరక్షాం
హరిస్స్వయమ్ ॥ ౯౩ ॥ సంహారమపిసర్వేషాంశఙ్కరశ్చకరిష్యతి।
ప్రసాదక్రోధజౌవిష్ణోఃప్రథమౌతౌదివౌకసామ్ ॥ ౯౪ ॥ అభూతాంత
న్నియోగేనసృష్టిసంహారకారకౌ । తతోదక్షాదిభిఃపుత్రైస్సేవితశ్చతు
రాననః ॥ ౯౫ ॥ విష్ణోరభ్యర్చనంకర్తుంచిన్తయామాసచేతసా । ఇ
యేషచతతఃపశ్చాదర్చారూపమవేక్షితుమ్ ॥ ౯౬ ॥ యస్మింశ్చపర
యాభక్త్యాపరిచర్యాంవిధాస్యతి । ఫలప్రదస్స్వయంవిష్ణుఃఫలంచస్వ
యమేవహి ॥ ౯౭ ॥ లప్స్యేతస్మాత్తమేవాహమితిమేనేపితామహః।

౯౭॥ పులకితనిఖిలాఙ్గః పూర్వదృష్టం పుమాంసం ఫణిపతిశయనం తం పద్మ
నాభం పయోధౌ । నియమితమతిరన్తర్నిర్నిమేషం నిదధ్యావుపనిషదవతం
సం మన్త్రముచ్చారయన్సః ॥౯౮॥ శమితనిఖిలతాపం శఙ్ఖచక్రాదిచిహ్నం
శరణముపగతానాం శాశ్వతం భాగధేయమ్ । అపిచ హసితలేశైరాద
రం వ్యాహరన్తం పురుషమభజదన్తః పుణ్డరీకాయతాక్షమ్ ॥౯౯॥

ఇతి శ్రీనారదీయే పురాణే జ్ఞానకాణ్డే శ్రీమద్యాదవగిరిమాహాత్మ్యే
నారదాగమనాదికథనం నామ ద్వితీయోధ్యాయః ॥

---

* బ్రహ్మణః పురో భగవదావిర్భావః *

తతః కళకళైస్సార్ధం కాహళీనాదమేదురః । అశ్రూయత నభోమ
ధ్యే దివ్యదున్దుభినిస్వనః ॥ ౧ ॥ ధ్వనిశ్చ పాఞ్చజన్యస్య నిగమాన్తైరనుద్రు
తః । శుశ్రువే శుభకోటీనాం కారణం వైరిదారణమ్ ॥ ౨ ॥ శరణ్యస్స
ర్వలోకానాం నారాయణ ఉపాగతః । శఙ్ఖచక్రగదాపాణిర్నారాయణ
ఉపాగతః ॥ ౩ ॥ ఇతి కాహళినాదేన కర్ణేష్వమృతసేచనమ్ । కుర్వ
తా సహసా యోగాద్వరరామపితామహః ॥ ౪ ॥ అష్టాభిర్దృష్టిభిః ప
శ్చాదష్టాక్షరమహాతపాః । దదర్శ దివ్యమాలోకం దిశాస్వష్టాసు విస్తృత
మ్ ॥ ౫ ॥ గచ్ఛ గచ్ఛేతి రభసాద్వదన్తస్తే చ కాశిరే । వేత్రదణ్డధరాః
కేచిత్తతో వైకుణ్ఠవాసినః ॥ ౬ ॥ వీణాదణ్డధరైర్విష్వగ్గాథాగానప
రాయణైః । నభోమణ్డలమావవ్రే దివ్యైరపి చ గాయ
కైః ॥ ౭ ॥ తతః కరతలోల్లాసిహేమవేత్రవిభూషితమ్ । దదర్శ స
మ్భ్రమోపేతం దేవం సూత్రవతీసఖమ్ ॥ ౮ ॥ తస్య పార్శ్వస్థితాశ్చణ్డ
ప్రచణ్డాద్యాః ప్రపేదిరే । పుణ్డరీకాసనస్యాక్ష్ణామష్టానామష్టపాత్రతా
మ్ ॥ ౯ ॥ గజాననాదికానన్యాన్గజసింహాగతిక్రమాన్ । శేషాశనస్య
సచివాన్స విశేషం వ్యలోకయత్ ॥ ౧౦ ॥ రుద్రాసుకీర్త్త్యైర్భూషాభిర
ఙ్కృతం భుజదణ్డయోః । తమప్యణ్డజషణ్డేశం దదర్శాగ్రే స చాణ్డజః ॥ ౧౧ ॥
ఫణామణిసహస్రేణ నీరాజితరమాపతిమ్ । భక్తిసమ్భ్రాన్తమూర్ధాన
మపశ్యద్భుజగోత్తమమ్ ॥ ౧౨ ॥ రమాయా విభ్రమామ్భోజం రాకా
చన్ద్రస్య మాతృకమ్ । అదృశ్యత నభోమధ్యే విష్టరాతపవారణమ్ ॥ ౧౩ ॥

విరజాపవనోద్ధూత పట్టికామణ్డిత స్తతః । అలక్షిగరుడారూఢో వైకు
ణ్ఠవిజయధ్వజః ॥ ౧౪ ॥ అథమాలాపరిభ్రాన్తైర్విపులైర్భృఙ్గమణ్డలైః।
తటిత్పటలసఙ్కీర్ణ కాళమేఘైరివావృతమ్ ॥ ౧౫ ॥ దివాకరసహస్రా
ణాం దైన్యదానవినోదిభిః । సువర్ణకలశైర్ద్వారాత్ప్రాచితైశ్వర్యవైభ
వమ్ ॥ ౧౬ ॥ ముహుశ్శిక్షితనాదేనముక్తిమార్గప్రదర్శకాన్ । ఆ
మ్నాయానుద్గిరన్తీభిః కిఙ్కిణీభిరలఙ్కృతమ్ ॥ ౧౭ ॥ ఆయుధైః ప
క్షిభిర్దివ్యైర్బద్ధాఞ్జలిపుటైరపి । ఉదారధ్వనిభిర్భవ్యైరుదీరితజయస్వ
నమ్ ॥ ౧౮ ॥ ఇతివిభ్రాజితం వ్యోమ్ని విస్ఫారితవిలోచనః । విష్ణోర్వి
మానమద్రాక్షీదున్ముఖః కమలాసనః ॥ ౧౯ ॥ సమ్భ్రాన్తాస్సత్యలోక
స్థాస్సర్వేపి సనకాదయః । గరుడధ్వజినం దృష్ట్వా విస్మయం పరమం గతాః॥
౨౦ ॥ జగామపరమాశ్చర్యమాసనాదుజ్జగామచ । తుతోషచతతో
బ్రహ్మాబభ్రామచననర్తచ ॥ ౨౧ ॥ భూషణం భువనానాం తద్విమానం
వైష్ణవం విధేః । అగ్రతస్స్థాపయామాస తత స్సైన్యధురంధరః॥ ౨౨॥ ఉ
వాచ చ శుభం వాక్యముద్వమన్నమృతామ్బుధిమ్ । సన్తోషోత్ఫుల్లవదనం స
రసీరుహసమ్భవమ్ ॥ ౨౩ ॥ తవభక్త్యా ప్రసన్నోయం కమలారమణః
పుమాన్ । ఆజగామ పదాద్దివ్యాదాశ్చర్యకరుణానిధిః ॥ ౨౪ ॥ తుల
సీమాలికామోదవాసనావాసితోరసమ్ । ఆరాధయ జగన్నాథమానన్దై
కార్ణవస్స్వయమ్ ॥ ౨౫ ॥ అయం హి తవ సర్వస్వం తారకోభవవా
రిధేః । అద్యయావత్కృతానాం తే తపసాం చరమం ఫలమ్ ॥ ౨౬ ॥ ప్ర
ణమ్య పృతనానాథం ప్రథమస్త్రిదివౌకసామ్।అద్రాక్షీదరవిన్దాక్షమక్ష్ణామ
నుపమం ఫలమ్ ॥ ౨౭ ॥ అన్యోన్యాలాపశాలిభ్యాం మణిభూషణశిఞ్జితైః।
లక్ష్మీకరసరోజాభ్యాం లాలితాఙ్ఘ్రిసరోరుహమ్ ॥ ౨౮ ॥ స్ఫురత్కిరీ
టమకుటహారకేయూరనూపురైః । అన్యైరపియథారూపమనురూపైర్వి
భూషణైః ॥ ౨౯ ॥ ఆయుధైరపిచక్రాద్యైరలఙ్కారప్రయోజనైః।
భూషితం భువనోద్భాసి వైజయన్త్యాచమాలయా ॥ ౩౦ ॥ శ్రీవత్సే
నచపద్మాయామణిపీఠేనమణ్డితమ్ । పుణ్డరీకదళామ్నాయపణ్డితేక్షణప
ద్ధతిమ్ ॥ ౩౧ ॥ రాకాశశాఙ్కసౌభాగ్యపరిభావిముఖామ్బుజమ్ । క
మ్బుగ్రీవం సువిస్తీర్ణకవాటఘటితోరసమ్ ॥ ౩౨ ॥ చతుర్భుజముదారా

జ్జంపీతకౌశేయవాససమ్ । సదాసమస్తజగతాంశరణ్యపదపఙ్కజమ్ ३౧ ॥ అనుభూయైవమాపాదమతిసౌన్దర్యవిగ్రహమ్ । తుష్టావపుణ్డరీకాక్షంపఙ్కేరుహసముద్భవః ॥ ३౨ ॥ ప్రణమన్తంస్తువన్తంచనృత్యన్తంచ పితామహమ్ । వల్గన్తంచాపితిష్ఠన్తం వహన్తంశిరసాపదమ్ ॥ ३३ ॥ ధావన్తంమారతోదూరా దాధావన్తం పునఃపునః । వల్కలంచోత్క్షిపన్తంతంగాయన్తంగద్గదస్వనైః ॥ ३४ ॥ ఇత్థమన్యైశ్చసన్తోషసన్తానకలికాయితైః । సురభీకృతసర్వాఙ్గంసమ్భ్రమైర్భగవాన్హరిః ॥ ३౫ ॥ దృష్ట్వాతుతోష కారుణ్యదీర్ఘికాదీర్ఘలోచనః । అథాజగ్ముస్సురాస్సర్వే పహాగన్ధర్వకిన్నరైః ॥ ३౬ ॥ ననృతుఃప్రీతియోగేన విష్వగప్సరసాంగణాః। తాళైరుత్తాళనాదైశ్చమర్దళైర్దళితామ్బరైః ॥ ३౭ ॥ వికసద్రణితై శ్చాపిన ర్తకీకరకఙ్కణైః। గీతైరపిచసజ్జీతవేదినాంశ్రుతిసజ్జతైః ॥ ३౮॥ హాహాకారైశ్చగన్ధర్వసార్వభౌమముఖోద్గతైః । ప్రతిశబ్దైర్ధ్వనీనాంచ విమానోదరసమ్భవైః ॥ ३౯ ॥ జయోక్త్యాచజగత్సర్వంశబ్దాత్మకమివాభవత్ । ప్రశాన్తసమ్భ్రమోబ్రహ్మాతతః పరమపూరుషమ్ ॥

* బ్రహ్మకృత భగవత్స్తుతిః *

४౦ ॥ తుష్టావపరయాభక్త్యా సాకంజయజయోక్తిభిః । వాక్యైరపారుషేయైశ్చసమ్భ్రమోత్ఫుల్లతనూరుహః ॥ ४౧ ॥ నారాయణనమస్తుభ్యం వాసుదేవనమోస్తుతే । నమస్సమస్తలోకానాంవిష్ణవేప్రభవిష్ణవే ॥ ४౨ ॥ అచ్యుతాయనమస్తుభ్యమనన్తాయనమోనమః । గోప్త్రేసమస్తలోకానాంగోవిన్దాయనమోనమః ॥ ४३ ॥ పరాయవ్యూహరూపాయవిభవాయచతేనమః । అన్తర్యన్త్రేసమస్తానామర్చారూపాయతేనమః ॥ ४४ ॥ కారణాయనమస్తుభ్యంరక్షకాయచతేనమః । నమస్సంహరతేతుభ్యంనమోవైకుణ్ఠదాయినే ॥ ४౫ ॥ నమస్తేశ్రీనివాసాయశరణాగతవత్సల । నమస్తుభ్యంనమస్తుభ్యంపునస్తుభ్యంనమోనమః॥ ४౬ ॥ ధారకోసిసమస్తానాంజగతాంచజగత్పతే । అజాయమానోబహుధాజాయమానోవిరాజసే ॥ ४౭ ॥ నహికర్మనిమిత్తంతత్ప్రాకృతంవానచేతరత్ । దేవోసిత్వంమనుష్యోసితిరశ్చాంబన్ధురప్యసి॥४౮॥ తదప్యత్రిమూర్తిష్వేకోసిత్వమేవత్వంపయంవయమ్ । ఈక్షణధ్యాన

సంస్పర్శైః ప్రజానాంపాలనాయహి ॥ ౪౯ ॥ మత్స్యకూర్మవరాహా
దిరూపైర్విహరతేభవాన్ । కారుణ్యరూపయాలక్ష్మ్యాసహితస్త్వం
యుగేయుగే ॥ ౫౦ ॥ విశ్వంపాలయసేనాన్యఃకశ్చిత్పాలయితాసతామ్ ।
దాసోహంతవలక్ష్మీశమమవశ్యాశ్చదేవతాః ॥ ౫౧ ॥ తస్మాత్సర్వ
స్యలోకస్యనాథోసిమధుసూదన । వైదికేషుచసర్వేషు కర్మస్వారా
ధ్యతేభవాన్ ॥ ౫౨ ॥ అపరేకఞ్చుకప్రాయాఃపితృదేవాదయస్తవ ।
త్వత్పదేపర్యవస్యన్తినమోవాకాశ్చవైదికాః ॥ ౫౩ ॥ క్రియన్తేవా
రవాణాయనహిరాజ్ఞాంనమస్క్రియాః । నత్వదన్యంనిషేవన్తేనాథ
మోక్షాభిలాషిణః ॥ ౫౪ ॥ వ్యత్యస్తేష్వధికారేషుతతఃకర్మఫలాన్య
పి । ప్రతిభూరివలక్ష్మీశత్వయమేవప్రయచ్ఛసి ॥ ౫౫ ॥ అతోహం
శఙ్కరశ్చాపియేచాన్యేమద్వశంగతాః । సర్వేదేవాస్త్వదాయత్తా
భవామోమధుసూదన ॥ ౫౬ ॥ శరణంత్వాంప్రపన్నోస్మిశరణ్యంశ
రణార్థినామ్ । ఆత్మసాత్కురుసర్వంచమాంమదీయంచమాధవ ॥ ౫౭ ॥
త్వామర్చయితుమిచ్ఛామివాఞ్ఛాంమేపూరయస్వయమ్ । ఇతివిజ్ఞాప
యామాసవిజ్ఞానజలధిర్విధిః ॥ ౫౮ ॥ ప్రసన్నవదనశ్శ్రీమాన్ప్రీత్యో
వాచపితామహమ్ ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ అభ్యర్చయమామిహబ్రహ్మన్స్వాగా
నామయుతంభవాన్ ॥ ౫౯ ॥ కారయిష్యతిపుత్రాద్యైర్వసుధాయాం
మమార్చనమ్ । తతస్సనత్కుమారాద్యైస్స్వపుత్రైఃపరివారితః ॥
౬౦ ॥ అర్చయామాసగోవిన్దమరవిన్దాయతేక్షణమ్ ॥ ౬౧ ॥ ఇతిస
హసనకాద్యైరిన్దిరాలోచనేన్ద్రోఃపరిచరణవిధానేపణ్డితఃపద్మయోనిః ।
పదకమలనతానాంపారిజాతస్యవిష్ణో రకృతచరణసేవామర్చనానాంస
హస్రైః ॥ ౬౨ ॥

ఇతి శ్రీనారదీయేపురాణేజ్ఞానకాణ్డేశ్రీమద్యాదవగిరిమాహాత్మ్యే శ్రీ
భగవదావిర్భావాదికథనంనామతృతీయోధ్యాయః.

* భూలోకంప్రతిభగవదాగమనమ్. *

మునయః ॥ ఆవిర్భావంమునిశ్రేష్ఠశ్రుత్వాభగవతోవయమ్ । ధ
న్యాభవామస్త్వద్వాక్యాచ్ఛ్రీతిసన్తోషకారణాత్ ॥ ౧ ॥ కథమైత

న్మహాభాగకథంప్రాప్యవసున్ధరామ్ । జగదానన్దయామాసభగవాన్భ
క్తవత్సలః ॥ ౨ ॥ నారదః ॥ కదాచిత్కలశామ్భోధేరాగతోముని
సత్తమః । సనత్కుమారోభగవాన్సనకాద్యైస్సమన్వితః ॥ ౩ ॥ నా
రాయణపరోభక్త్యాప్రణిపత్యకృతాఞ్జలిః । వినయావనతోభూత్వాబ్ర
హ్మాణమిదమబ్రవీత్ ॥ ౪ ॥ అహంపుత్రశ్చశిష్యశ్చతవాస్మికమలాస
న । కృపాయామృదితాస్సర్వేహృదయేమేదయాళునా ॥ ౫ ॥ భవతా
భగవజ్ఞానభక్తి వైరాగ్య దాయినా । వేదానధ్యాపయత్పూర్వంభ
వాన్వేదాన్తసంయుతాన్ ॥ ౬ ॥ కర్మబ్రహ్మవిచారాభ్యాం సంశ
యాంశ్చన్యవారయత్ । రహస్యంచప్రకాశంచసర్వంసర్వవిదాంవరా
త్ ॥ ౭ ॥ అవగచ్ఛామిభవతో నాన్యోగురురిహాస్తి మే । అద్యఖల్వ
హామిచ్ఛామిభగవన్తంసనాతనమ్ ॥ ౮ ॥ దేవంనారాయణంభక్త్యా
భవతార్చితమచ్యుతమ్ । అతోమేదేహిదివ్యంతద్విమానమతులంప్రభో॥
౯ ॥ యత్రనారాయణశ్శ్రీమాన్శ్రియాసహావర్తతే । ఇతితద్వచనంశ్రు
త్వాచిన్తాపరవశఃక్షణమ్ ॥ ౧౦ ॥ స్థిత్వాపితామహఃపశ్చాద్దాతుం
తస్మైమనోదధే । అబ్రవీదథసన్తోషా దాత్మపుత్రంపితామహః ॥ ౧౧ ॥
సనత్కుమారమేపుత్రాబహవస్సన్తిసాత్వికాః । ప్రియోసిభగవజ్ఞాన
భక్తిభ్యాంత్వంవిశేషతః ॥ ౧౨ ॥ పుత్రస్సఏవజ్ఞాతవ్యో నాన్యేపు
త్రామనీషిణామ్ । యస్యనారాయణశ్శ్రీమానాజన్మమరణంధనమ్ ॥ ౧౩ ॥
ఇత్యుక్త్వాప్రియపుత్రాయవిష్ణోరమితతేజసః । విప్రయోగాసహత్వేన
విధావన్తర్విషీదతి ॥ ౧౪ ॥ భగవాన్పుణ్డరీకాక్షోభక్తవాత్సల్యవారి
ధిః । అమృతస్యనిధిర్వాక్యైరాహపఙ్కజసమ్భవమ్ ॥ ౧౫ ॥ మా
విషీదమహాభాగశేఖరాయప్రయచ్ఛమామ్ । ఇదంమేరూపమస్యత్రేద
దామిహృదయోద్భవమ్ ॥ ౧౬ ॥ ఇత్యుక్త్వాకమలాకర్ణభూషణాఙ్క
నశాలినా । కరేణకాన్తంరూపంతద్దదౌపుత్రాయవేధసే ॥ ౧౭ ॥ తతః
ప్రీతమతిర్బ్రహ్మాతరుణంరూపమద్భుతమ్ । సహితంపద్మయాభూమ్యా
సముత్థాయసమాదదే ॥ ౧౮ ॥ భక్త్యాపరమయాయుక్తస్తద్రూపం
పద్మసమ్భవః । అసేవతసరస్వత్యాసావిత్ర్యాచనిషేవితః ॥ ౧౯ ॥

సనత్కుమారమాలోక్యబ్రహ్మపఙ్కజసమ్భవః । అస్తిసహ్యగిరేఃపూ
ర్వ్వఃపుణ్యఃకశ్చనభూధరః ॥ ౨౦ ॥ శుద్ధసత్త్వమయీతత్రదృశ్యతేశు
భమృత్తికా । తత్తీర్థేస్థాపయిత్వాత్వంవిమానంవత్సవైష్ణవమ్ ॥
౨౧ ॥ నారాయణపదామ్భోజపరిచర్యాపరోభవ । విమానంహ్యేత
దతులంవైకుణ్ఠాత్స్వయమాగతమ్ ॥ ౨౨ ॥ విష్ణుభక్తివినిర్ముక్తైర్వేద
నిన్దాపరాయణైః । నాస్తికైశ్చదురాచారైర్భగవద్భక్తదూషకైః ॥
౨౩ ॥ త్యక్తవర్ణాశ్రమాచారైర్నస్పృష్టవ్యంకదాచన ॥ నారదః ॥ తత
స్సనత్కుమారస్తుభగవన్తంసనాతనమ్ ॥ ౨౪ ॥ లబ్ధ్వాపితామహా
త్ప్రీతోమేరుశృఙ్గముపాగమత్ । అథతస్యవిమానస్యప్రకాశైరవకుణ్ఠి
తా ॥ ౨౫ ॥ కనకాచలశృఙ్గాణాంద్యుతిరాసీత్సమన్తతః । అవలోక్య
విమానంతత్సురలోకసులోచనాః ॥ ౨౬ ॥ చక్షుషామనిమేషాణాం
సాఫల్యంప్రతిపేదిరే । తతస్తద్దర్శనోదీర్ణసన్తోషాశ్రుతరఙ్గితాః ॥
౨౭ ॥ అగ్రేవవన్దిరేమారాదమరాఃస్తుతిశాలినః । తదాజగ్ముస్సురాస్సా
కంప్రమోదంప్రమదాజనైః ॥ ౨౮ ॥ పరమబ్రహ్మభూతస్యపద్మనా
భస్యదర్శనాత్ । అన్వగచ్ఛన్విమానంతదధిరుహ్యస్వవాహనమ్ ॥ ౨౯ ॥
బృన్దారకవరాస్సర్వేపురన్దరపురోగమాః । గన్ధర్వాప్సరసస్సిద్ధాస్సా
ధ్యాశ్చపురతోయయుః ॥ ౩౦ ॥ శరదమ్బుదసన్తాననికురుమ్బమనో
హరైః । అగ్రతోదదృశేశృఙ్గైఃపురమర్దనభూధరః ॥ ౩౧ ॥ విమానం
వైష్ణవందృష్ట్వావిష్ణుభక్తిపరాయణః । ననర్తసహసాతోషాచ్ఛమ్భుఃక

* రుద్రకృతభగవత్స్తుతిః. *

ల్పాన్తనర్తకః ॥ ౩౨ ॥ తుష్టావదేవదేవేశమర్ధచన్ద్రశిఖామణిః । అ
హోనుఖలుసౌభాగ్యమద్యాస్మాభిరవలోక్యసే ॥ ౩౩ ॥ అరవిన్దాక్ష
లక్ష్మ్యాత్వమారాధితపదామ్బుజ । గణ్యన్తేసికతాస్సిన్ధోర్గణ్యన్తేవర్ష
బిన్దవః ॥ ౩౪ ॥ నగణ్యన్తేభవన్నాభిసరోనలినసమ్భవాః । ఆహుష్షా
డ్గుణ్యసర్వస్వమాహుర్విశ్వస్యకారణమ్ ॥ ౩౫ ॥ ఆహుర్ముక్తిప్రదా
తారమాహుస్త్వామఖిలోత్తమమ్ । అన్తర్యన్తాసిసర్వేషామరవిన్దవి

లోచన ॥ ౩౬ ॥ ఆబ్రహ్మకీటపర్యన్తంక్రీడాపుత్రాయతేతవ । నమ
స్తేజగదీశాయనారాయణనమోస్తుతే ॥ ౩౭ ॥ లక్ష్మీవక్షోరుహామో
దవాసితాంసాయతేనమః। నమఃకమలనేత్రాయనమఃకారుణ్యశాలినే ॥
౩౮ ॥ శరణాగతసర్వస్వచరణాయచతేనమః । ఇతిస్తుత్వాజగన్నాథ
మిన్దిరారమణంభవః ॥ ౩౯ ॥ అన్వగచ్ఛదశేషాణాంనాథంవృషభవా
హనః । ఆజగామాథభగవానళకామభితఃపురీమ్ ॥ ౪౦ ॥ విశ్రవస్త
నయేనాపిస్తుతస్సపురుషోత్తమః । అథాససాదభగవానైహికంపరమంప
దమ్ ॥ ౪౧ ॥ మునిభిశ్చసమాకీర్ణంరమ్యంబదరికాశ్రమమ్ । నరనా
రాయణౌయత్రవర్తేతేమునిరూపతః ॥ ౪౨ ॥ సనత్కుమారప్రముఖా
స్సనకాద్యామునీశ్వరాః । తత్రసంస్థాపయామాసుర్విమానంవిమలప్ర
భమ్ ॥ ౪౩ ॥ నారదః ॥ ఉషితంఖల్విహాశేషజగతాంపతినాపురా ।
సనకాద్యైరుపేతేనసాదరంమునిపుఙ్గవైః ॥ ౩౪ ॥ తతోనారాయణశ్శ్రీ
మానారాధ్యతదినత్రయమ్ । మునినామునిశార్దూలైరనుయాతమిహస్థి
తైః ॥ ౪౫ ॥ అథసర్వైస్సురైస్సార్ధమబ్జయోనిసుతోమునిః । దద
ర్శపర్వతందివ్యందక్షిణాశావిభూషణమ్ ॥ ౪౬ ॥ అపశ్యద్విధినాప్రో
క్తంతులసీపరివారితమ్ । సమునిఃపర్వతస్సోయంసత్వోత్తరఇతీరితః ॥
౪౭ ॥ ఇతినిశ్చిత్యసహసాసన్తోషంపరమంయయౌ । విష్వక్సేనాభిన
న్ద్యంతంశేషంపాత్వాచ్ఛ్రియఃపతేః ॥ ౪౮ ॥ వవన్దేభక్తిభారేణపఙ్క
జాసననన్దనః । అథతస్యమునిశ్రేష్ఠోమధ్యేశృఙ్గమహీభృతః ॥ ౪౯ ॥
దివ్యమాలోకయామాసతీర్థంతీర్థైర్నిషేవితమ్ । సనత్కుమారోభగవా
న్సదసత్ప్రవివేచకః ॥ ౫౦ ॥ ఇదంఖలుమహాత్మానమిహాసర్వేశ్వరం
హరిమ్ । ఆరాధయిష్యేగోవిన్దమశేషార్థప్రదాయినమ్ ॥ ౫౧ ॥ ఇతిమ
త్వాతటేతస్యసరసస్సమునీశ్వరః । విమానంస్థాపయామాసవిధినాభ్య
ర్చితంపురా ॥ ౫౨ ॥ పఞ్చలక్షప్రమాణంయద్యోజనానాంపురాభవత్ ।
పితామహస్యభవనేపూజితంసురపుఙ్గవైః ॥ ౫౩ ॥ పారేకల్యాణతీర్థ
స్యవిమానంవిపులంహితత్ । పఞ్చపూరుషమాత్రేణరూపేణదదృశేజ
నైః ॥ ౫౪ ॥ భగవానపిభక్తానాంపరతన్త్రస్స్వలీలయా । తదంతః

ప్రమితే నైవరూపేణ దదృశే జనైః ॥ ౫౬ ॥ ఆయుధాన్యపి దివ్యాని భూ
షణాన్యపి విస్తృతమ్ । రూపం విహాయ తద్రూపసరూపం రూపమాప్న
వన్ ॥ ౫౬ ॥ ఆశ్చర్యమిదమాశ్చర్యమహో నారాయణః పుమాన్ ।
అప్రమేయ ప్రమేయాభ్యాం రూపాభ్యామవలోక్యతే ॥ ౫౭ ॥ ఇతి వల్క
లముఖ్యాశ్చ మునయో విస్మితాశయాః । ననృతుశ్చ వవల్గుశ్చ వన్దనం చ వితే
నిరే ॥ ౫౮ ॥ అహో నుఖలు కల్యాణమహో కల్యాణమద్య నః ।
అత్ర నారాయణశ్శ్రీమాన్ వైకుణ్ఠాత్స్వయమాగతః ॥ ౫౯ ॥ ఇతి సర్వే
పి తత్రత్యాస్సన్తోషేణ బభాషిరే । తస్మాత్కల్యాణతీర్థం తదభవన్ముని
పుఙ్గవాః ॥ ౬౦ ॥ స్థాపయిత్వా విమానస్థం ప్రాఙ్ముఖం పురుషోత్తమమ్ ।
పాఞ్చరాత్రవిధానేన సమభ్యర్చ్య చ భక్తితః ॥ ౬౧ ॥ సర్వేషాం సురము
ఖ్యానాం వితేనే మునిసత్తమః । భగవచ్చరణామ్భోజతీర్థతోయనిషేవ
ణమ్ ॥ ౬౨ ॥ వవన్దిరే తతస్సర్వే వాసుదేవపదామ్బుజమ్ । సాష్టాఙ్గే
న ప్రణామేన సన్తస్సన్తోషసన్నతాః ॥ ౬౩ ॥ తతస్సురాశ్చ కోటీరరత్న
కోటిమరీచిభిః । భక్త్యా నీరాజయామాసుర్భగవత్పాదపీఠికామ్ ॥ ౬౪ ॥

* సనకాదీన్ప్రతి భగవదుక్తకల్యాణతీర్థమహిమా *

భగవానపి తాన్సర్వాన్భక్తిపూతాన్విలోకయన్ । అపాఙ్గైరమృతాసా
రసమ్పాతమనోహరైః ॥ ౬౫ ॥ ఉవాచ మధురం వాక్యమౌదార్యకరు
ణానిధిః । పురా వరాహరూపేణ వసుధాం బిభ్రతా మయా ॥ ౬౬ ॥ ఉషి
తం ఖలు తీర్థస్య కల్యాణస్యాస్య పూర్వతః । మగ్నోత్థితస్య జలధౌ మమా
ఙ్గాద్గళితం జలమ్ ॥ ౬౭ ॥ తేన పూర్ణమిదం తీర్థం తస్మాత్పుణ్యం పురాత
నమ్ । తస్మాదేతస్య తీర్థస్య తీర్థం వహత మూర్ధని ॥ ౬౮ ॥ తథోర్ధ్వగ
తికామానాం మునీనామూర్ధ్వరేతసామ్ । వాఞ్ఛా వరాహరూపస్య మ
మ సేవావిధాయినామ్ । ఊర్ధ్వపుణ్డ్రవిధానార్థం చోదితో గరుడో మయా ॥
౬౯ ॥ శుద్ధాముపాహరద్దివ్యాం శ్వేతద్వీపస్య మృత్తికామ్ । భాగే క
ల్యాణతీర్థస్య నిచిక్షేప చ పశ్చిమే ॥ ౭౦ ॥ తస్మాచ్ఛ్రేష్ఠా సమస్తానామే
షా శుద్ధా మృదామభూత్ । స్నాత్వా కల్యాణతీర్థేస్మిన్ధృత్వా శుద్ధాం చ
మృత్తికామ్ ॥ ౭౧ ॥ ఇమాం మద్భక్తియోగేన మత్సాయుజ్యమవాప్స్య
థ । అధికారానురూపేణ భజన్తే యే చ మామిహ ॥ ౭౨ ॥ తేపి కామా

నభీష్టాన్సావ్నప్స్యన్తేమత్ప్రసాదతః । యస్తుకల్యాణతీర్థస్యతీరేపిణ్డోదకక్రియామ్॥ ౭౩॥ పిత్రూణాంకురుతేతస్యపితరఃప్రీతచేతసః। పుత్రాన్పౌత్రాన్ప్రదాస్యన్తిపుణ్యేషునిరతాన్సదా॥ ౭౪॥ అధ్యాత్మగుణసంపన్నానపవర్గపరాయణాన్ । అస్యతీర్థస్యతీరేస్మిన్యేయజన్తిద్విజోత్తమాః ॥ ౭౫ ॥ ఫలంసహస్రగుణితంలభన్తేతేహివాఞ్ఛితమ్ । అపవర్గమవాప్స్యన్తిమత్ప్రసాదాదతఃపరమ్ ॥ ౭౬ ॥ యేతునిష్కామభావేనయజన్తేమామిహస్థితమ్ । అహంఫలప్రదస్తేషామహమేవోత్తమంఫలమ్ ॥ ౭౭ ॥ తీరేకల్యాణతీర్థస్యదానంకుర్వన్తియేనరాః । లబ్ధ్వావసుమతీంసర్వాంచతురర్ణవమేఖలామ్ ॥ ౭౮ ॥ పుత్రపౌత్రపరీతాస్తేమోదన్తేచక్రవర్తినః । వ్రతానియానిపుణ్యానితాన్యత్రైవాచరన్నరః॥ ౭౯॥ సమ్ప్రాప్యబ్రహ్మణోలోకం బ్రహ్మణాసహమోదతే । ఐశ్వర్యంవాపిపుత్రాన్వాతథారోగ్యాదికంఫలమ్ ॥ ౮౦ ॥ సహసామత్ప్రసాదేనసర్వమత్రభవిష్యతి । ఫాల్గునీపౌర్ణమాసీయాతస్యామహమిహాగతః ॥ ౮౧ ॥ తస్మాత్సాపౌర్ణమాసీనాంపౌర్ణమాసీప్రశస్యతే । అతస్సర్వేషువర్షేషుతస్యాంయాయమిహాగతాః ॥ ౮౨ ॥ మమతీర్థేనపూతాఙ్గాగచ్ఛతత్రిదశాధిపాః । శ్రుత్వాభగవతోవాక్యమితిసర్వేసురాధిపాః॥ ౮౩ ॥ పురమర్దనముఖ్యాస్తేస్వంస్వంస్థానంప్రపేదిరే । మయాచసనకాద్యైశ్చయుక్తస్సమునిపుఙ్గవః॥ ౮౪॥సనత్కుమారస్తత్రైవభగవన్తమథార్చయత్॥ ౮౫॥ చిరమితిపరదైవంచిన్తయన్నిన్దిరాయాః స్తనతటమకరీభిఃస్థాపితాఙ్కంభుజేషు । పరిమితఫలచిన్తావర్జితఃపర్యచారీత్ప్రణతపరభక్తిఃపద్మయోనేఃకుమారః ॥ ౮౬ ॥ అధిపతిమమరాణామఞ్జనంవారమాయాస్త్రిభువనసుకృతానాంతాదృశంవావిపాకమ్ ॥ అకృతకవచనానామప్యదృశ్యం పుమాంసం యదుగిరితటభాజాం లోచనాన్యస్వభూవన్॥౮౭॥

ఇతి శ్రీనారదీయేపురాణే జ్ఞానకాణ్డే శ్రీమద్యాదవగిరి
మాహాత్మ్యే భగవదాగమనాది కథనంనామ
చతుర్థోధ్యాయః

॥ సుచరితోపాఖ్యానమ్. ॥

తతస్తేమునయస్సర్వే స్థిత్వాబదరికాశ్రమే । శ్రుత్వానారదవా
క్యంతదబ్రువన్నారదంపునః ॥ ౧ ॥ మునయః ॥ ధన్యావయంభగవతస్స
మాగమనకీర్తనాత్ । ప్రాశస్త్యంమృత్తికాయాశ్చప్రత్యపాద్యతభూ
యసా ॥ ౨ ॥ విశుద్ధాయాంమునిశ్రేష్ఠముక్తిహేతోర్విశేషతః । నామ
కల్యాణతీర్థస్యప్రతిపన్నంభవద్గిరా ॥ ౩ ॥ వరాహరూపిణోవిష్ణోస్సన్ని
ధిస్సహ్యగిరితా । అవశిష్టంతథాన్యన్నస్స్వయంవక్తుమిహార్హసి ॥ ౪ ॥
గఙ్గాహిసర్వతీర్థేషుప్రశస్తాభువికథ్యతే । కథంకల్యాణతీర్థస్యభవతాధి
క్యముచ్యతే ॥ ౫ ॥ నారదః ॥ శ్రుణుధ్వంమునిశార్దూలావృత్తంకిఞ్చిత్పు
రాతనమ్ । ఆధిక్యంతస్యతీర్థస్యదృశ్యతేయేనసర్వతః ॥ ౬ ॥ పురాసుచ
రితోనామబ్రాహ్మణోభూన్మహాతపాః । సుశీలానామతస్యాసీత్పత్నీ
కాచిత్పతివ్రతా ॥ ౭ ॥ సుమతిశ్చసువృత్తిశ్చతస్యపుత్రౌబభూవతుః । స
తుసర్వాణితీర్థాని సకుటుమ్బోజగామచ ॥ ౮ ॥ స్థానాన్యపిచదివ్యానిపు
ణ్యాన్యాయతనానిచ । కావేరీంతుఙ్గభద్రాంచ తామ్రపర్ణీంసరస్వతీమ్ ॥
౯ ॥ శోణాంగోదావరీంకృష్ణాం నర్మదాంచపయస్వినీమ్ । కృతమాలాం
ప్రతీచీంచ రామసేతుంతథైవచ ॥ ౧౦ ॥ పాణ్డురఙ్గంకురుక్షేత్రంపుణ్యాం
చ పురుషోత్తమమ్ । అనన్తశయనంరమ్యంశ్రీకూర్మంసింహభూధరమ్॥
౧౧ ॥ ఇత్థంగోకర్ణముఖ్యానిస్థానాన్యన్యానిపర్యటన్ । నజగామకదాచి
చ్చ నారాయణగిరేస్తటమ్ ॥ ౧౨ ॥ నచకల్యాణతీర్థస్యతీర్థేచక్రేనిమజ్జ
నమ్ । కదాచిత్పర్యటన్నేవగఙ్గాతీరముపాగమత్ ॥ ౧౩ ॥ ఉపాగతో
పినాపశ్యద్గఙ్గాంసుచరితోపిసన్ । పప్రచ్ఛగఙ్గాకుత్రేతితత్రత్యాన్పురత
స్స్థితాన్ ॥ ౧౪ ॥ అగ్రతఃప్రవహత్యేషా హరచూడావిభూషణమ్ ।
ఇతితైరుచ్యమానోపినాపశ్యదమరాపగామ్ ॥ ౧౫ ॥ అద్యమేఖలుదౌ
ర్భాగ్యమగ్రతస్తిష్ఠతిధ్రువమ్।ఆగతోపినపశ్యామిహరిపాదతరఙ్గిణీమ్ ॥
౧౬ ॥ ఇతిసఞ్చిన్తయన్నన్తస్సన్తాపకలుషీకృతః । విషణ్ణవదనోభూ
త్వాతుష్టావసురనిమ్నగామ్ ॥ ౧౭ ॥ గఙ్గేవిష్ణుపదామ్భోజసఙ్గమఙ్గళ
రూపిణి । ప్రకాశయస్వరూపంతేమమసన్తాపశాన్తయే ॥ ౧౮ ॥ ఇత్యు
క్తవతివిప్రేన్ద్రే కన్యాకాచిదదృశ్యత । అన్యయాకన్యయాసార్ధమసితో

త్ఫలశోభయా ॥ ౧౯ ॥ విషణ్ణం బ్రాహ్మణం దృష్ట్వా కిం బ్రాహ్మణ విషీ
దసి । ఇతి ప్రోవాచ సా కన్యా మధురం మధురాకృతిః ॥ ౨౦ ॥ బ్రాహ్మణః ॥
అహమద్య విషీదామి సురసిన్ధోరదర్శనాత్ । కృతప్రయాసవైఫల్యాత్తీవ్రం
దుఃఖం ప్రాణినాం శుభే ॥ ౨౧ ॥ కన్యా ॥ నహి పాపకృతాం పుంసాం
సా దృష్టిమధిగచ్ఛతి ॥ బ్రాహ్మణః ॥ యద్యహం పాపకర్మాస్మి సైవ మే
క్షాళయత్వఘమ్ ॥ ౨౨ ॥ హరిపాదనదీం ముక్త్వా కుతస్స్యాదఘసఙ్క్ష
యః ॥ కన్యా ॥ అహం భవామి వైకుణ్ఠపాదామ్బురుహవాహినీ ॥ ౨౩ ॥
ఇయం మమ వయస్యా సా యమునా యమినాం ప్రియా । పురా హి దురితం
కిఞ్చిత్కృతం సుచరిత త్వయా ॥ ౨౪ ॥ తేషు తేషు చ దేశేషు పర్యటన్ద
క్షిణాపథే । భవాన్ సర్వేషు తీర్థేషు స్నాత్వా నారాయణాచలమ్ ॥ ౨౫ ॥
నాగచ్ఛన్నాపి కల్యాణతీర్థే చక్రే నిమజ్జనమ్ । పాపమన్యత్తీవ్రమధికం పుణ్య
తీర్థవ్యతిక్రమాత్ ॥ ౨౬ ॥ తత్తీర్థం సర్వతీర్థేభ్యః ప్రభావైరతిరిచ్యతే ।
అహం హరిపదామ్భోజసంశ్లేషాత్సర్వతోఽధికా ॥ ౨౭ ॥ వరాహరూపి
ణో విష్ణోస్సర్వాఙ్గీణం తు తజ్జలమ్ । సన్నిధత్తే చ తత్తీరే సదా నారాయ
ణస్స్వయమ్ ॥ ౨౮ ॥ న ముఞ్చన్తి చ తన్నిత్యం నారాయణపరాయణాః ।
యత్ర స్నానం వితన్వన్తి నారాయణపరాయణాః ॥ ౨౯ ॥ పుణ్యా నద్య
స్సమస్తాశ్చ సన్నిధిం తత్ర తన్వతే । అహం వసామి చైత్రే హి మాసే చాన్ద్రే
వరోవరే ॥ ౩౦ ॥ అనన్తసరసస్తీర్థే వైశాఖే తు వసామ్యహమ్ । ఆ
షాఢే తుఙ్గభద్రాయామాపగానాం శిరోమణౌ ॥ ౩౧ ॥ మాసే ప్రోష్ఠ
పదే స్వామిపుష్కరిణ్యాం తు మే స్థితిః । తులాయామాగతే సూర్యే కావే
ర్యాం తు వసామ్యహమ్ ॥ ౩౨ ॥ ఫాల్గునే మాసి సమ్ప్రాప్తే మాసానా
ముత్తమోత్తమే । అహం కల్యాణతీర్థస్య మధ్యే వర్తే మనోరమే ॥ ౩౩ ॥
తదా సర్వనదీనాం చ సన్నిధిస్తత్ర జాయతే । యే తదా తత్ర మజ్జన్తి హ
రిభక్త్యా సమన్వితాః ॥ ౩౪ ॥ ఫలన్తే సర్వతీర్థానాం లభన్తే నాత్ర సం
శయః । అతస్త్వం గచ్ఛ తత్రైవ స్నాత్వా పశ్చాన్మమాకృతిమ్ ॥ ౩౫ ॥
వీక్షసే వాహినీరూపాం మధుజిత్పదవాహినీమ్ । ఇత్యుక్తస్స తయా తత్ర
కన్యయాఽథ న్యరూపయా ॥ ౩౬ ॥ ఉవాచ వినయోపేతస్తాం విష్ణుపద
వాహినీమ్ । దూరదేశపరిభ్రాన్త్యా పరిశ్రాన్తోఽస్మి భూయసా ॥ ౩౭ ॥

అహంగంతుంనశక్నోమిపుత్రౌ మే బాలకావిమౌ । తస్మాత్త్వమేవకల్యా
ణతీర్థంగత్వైభవస్వయమ్ ॥ ౩౮ ॥ ఇత్యుక్త్వాసాదరంభక్తినమ్రేణబ్రా
హ్మణేనసా । యమునావక్త్రమాలోక్యకిఞ్చిదుత్స్మితకారిణీ ॥ ౩౯ ॥
రూపంప్రకాశయామాసదయయాదివ్యవాహినీ । తుతోషబ్రాహ్మణస్తే
నతుష్టావచపునఃపునః ॥ ౪౦ ॥ ఉవాచమధురంవాక్యంగఙ్గాసుచరితం
తతః । కల్యాణతీర్థనామత్వంత్రిరావర్త్యమమాన్తరే ॥ ౪౧ ॥ సకు
టుమ్బోనిమజ్జత్వంసర్వంప్రాప్స్యసివాఞ్ఛితమ్ । బ్రాహ్మణోపితతఃప్రీ
తస్తన్నామావర్తయన్ముహుః ॥ ౪౨ ॥ మమజ్జజాహ్నవీతోయేమధు
జిత్పదసమ్భవే । ఉన్మమజ్జతతఃపశ్చాదుల్లసత్పద్మమణ్డలే ॥ ౪౩ ॥ క
ల్యాణతీర్థకల్లోలమధ్యేసుచరితోద్విజః । సకుటుమ్బస్సముత్థాయతీర్థతో
యాత్సవిస్మయమ్ ॥ ౪౪ ॥ సర్వమాలోకయామాసయదుశైలస్య
వైభవమ్ । తటేకల్యాణతీర్థస్యతాపసాస్సముపస్థితాః ॥ ౪౫ ॥
తీర్థోత్థితమముందృష్ట్వావిస్మయంప్రతిపేదిరే । అన్వయుఞ్జతకోబ్రహ్మన్
భవానకస్మాచ్చకారణాత్ ॥ ౪౬ ॥ ఇహాగమనమాసీత్తేసర్వంకథ
యతత్త్వతః । ఇతితేషాంవచశ్శ్రుత్వాబ్రాహ్మణస్సర్వమేవతత్ ॥
౪౭॥వృత్తమావేదయామాసతేషాంకౌతుకశాలినామ్ । సచపప్రచ్ఛతా
న్సర్వాన్కిమేతత్స్థానమిత్యుత ॥ ౪౮ ॥ తేపునర్విస్మయావిష్టాస్తస్య
సర్వంబభాషిరే । కల్యాణతీర్థంతచ్చైత్యంమాహాత్మ్యంయదుభూ
భృతః ॥ ౪౯ ॥ తతస్స్నానంతదఙ్గంచతథాన్యానపికృత్స్నశః । కా
లోచితానికర్మాణికృత్వాబ్రాహ్మణపుఙ్గవః ॥ ౫౦ ॥ తత్రాసన్నతయా
ఖ్యస్యవిమానస్యాన్తరేస్థితమ్ । భక్త్యానారాయణందేవంసిషేవేభక్తవ
త్సలమ్ ॥ ౫౧ ॥ అపరిగ్రహశీలోయంయావల్లబ్ధోపజీవనః । చకా
రనియతంవాసంనారాయణగిరేస్తటే ॥ ౫౨ ॥ విష్ణోర్నివేదితేనైవదే
హధారణమాతనోత్ । అనివేదితమన్నాద్యంభుక్తవాన్నకదాచన ॥
౫౩ ॥ తస్యపుత్రోభవత్తత్రతృతీయోపిమహామతిః । సతస్యజాతకర్మా
ద్యంచక్రేవేదవిధానతః ॥ ౫౪ ॥ అకరోత్తస్యనామాపినారాయణ
ఇతిద్విజః । హరిభక్తావశిష్టేనవర్ధితస్సచబాలకః ॥ ౫౫ ॥ అవాప

పిత్రోరధికాంవిష్ణుభక్తిందినేదినే । కదాచిదభవద్దేశస్సర్వోదుర్భిక్షపీడి
తః॥౪౬॥అశ్మవృష్టినిపాతేననష్టౌషధిఫలోదయః । తదాకుటుమ్బసంక్లే
శాత్సుశీలాపతిమబ్రవీత్ ॥ ౪౭ ॥ భగవన్రక్షణీయాస్తేబాలాఃపుత్రా
స్సతీవధూః । అకార్యకరణేనాపినస్త్వంరక్షితుమర్హసి ॥ ౪౮ ॥ వదా
మిచాపలాదేతద్వనితాజనసంశ్రయాత్ । సర్వధర్మవిదేతుభ్యమథవా
కింవదామ్యహమ్ ॥ ౪౯ ॥ దారిద్ర్యవారణోనామవర్తతేద్రమిడేశ్వ
రః । సతేదాస్యతిసర్వస్వంవాఞ్ఛితాదధికప్రదః ॥ ౫౦ ॥ ఇతితస్యా
వచశ్శ్రుత్వాపుత్రాభ్యాంసహితోద్విజః । ప్రతస్థేభవనాత్స్వస్మా
త్ప్రాజ్ఞఃప్రాప్తుంనృపాలయమ్ ॥ ౫౧ ॥ వ్యాక్షిప్తేరాజకార్యేణస
చరాజ్ఞిసపుత్రకః । రాజధానీనివాసేనయాతనాశతమన్వభూత్ ॥ ౫౨॥
తతోలబ్ధ్వాధనంకిఞ్చిన్మార్గేచోరైర్నిపీడితః । తాడితోలగుడైశ్చాపిచిరా
దేవాగమద్ద్విజః ॥ ౫౩ ॥ త్యక్త్వానారాయణందేవందూరంయాతస్య
మేఫలమ్ । నాలమేతదితిప్రాహపుత్రయోస్సచభూసురః ॥ ౫౪ ॥ గతే

॥ సుచరితపుత్రస్యరత్నభిక్షాప్రదానమ్. ॥

పితరితత్కాలేమాతురన్తికసంశ్రయః । నారాయణఃక్షుధాయుక్తస్తా
మేవాన్నమయాచత ॥ ౫౫ ॥ అన్నంపాత్రేనిధాయాథదదౌపుత్రాయ
సావధూః । అబ్రవీచ్చతదామాత్రాదత్తేన్నేసతుబాలకః ॥ ౫౬॥ అని
వేదితమేతద్ధిమాతర్భోక్ష్యేకథన్వితి । నివేదయత్వమేవైతదితిమాతా
తమబ్రవీత్ ॥ ౫౭ ॥ తతోనివేదయామాసవిష్ణోర్విశ్వజగత్పతేః ।
భుఙ్క్ష్వనారాయణేత్యుక్త్వాబాలోనారాయణాహ్వయః ॥ ౫౮ ॥ ప్రణ
నామచసాష్టాఙ్గంప్రసన్నహృదయఃపరమ్ । చతుర్ముఖముఖైర్దత్తంనైవే
ద్యంచచతుర్విధమ్ ॥ ౫౯ ॥ అనాదరేణస్వీకుర్వన్నవలోకనమాత్రతః ।
బాలస్యభక్త్యాభగవాన్బుభుజేతచ్ఛ్రియాసహ ॥ ౬౦ ॥ శిష్టమన్నం
చతత్పాత్రేనైవకిఞ్చిదభూత్తదా । సర్వంభగవతాభుక్తమితిప్రీతస్స
బాలకః ॥ ౬౧ ॥ మాతురన్తికమాసాద్యయయాచేన్నంతతఃపరమ్ ।
పూర్వదత్తంక్వపుత్రేతిమాత్రాపృష్టశ్చబాలకః ॥ ౬౨ ॥ సర్వంభగవ
తాభుక్తమిత్యాహజననీంప్రతి । భక్షితంతచ్చమన్వానామార్జారాద్యైః
క్షుధాచసా ॥ ౬౩ ॥ సన్తర్జయన్తీవచసాపుత్రంతంపుణ్యచేష్టితమ్ ।

భక్షిత్వా పుత్రజీవేతిభిక్షాపాత్రం దదౌ తతః ॥ ౨౪ ॥ సతు నారాయణః ప్రీ
తోభిక్షార్థం యాన్న గృహానగాత్ । తాన్న గృహానగమల్లక్ష్మీస్తదా వైష
ణ్వవల్లభా ॥ ౨౫ ॥ మాతా సర్వస్య లోకస్య మధుసూదనమానినీ । దర్వీ
మాదాయ బాలస్య దదౌ భిక్షాం గృహే గృహే ॥ ౨౬ ॥ యద్దత్తం రమ
యా తద్ధి సర్వం రత్నమభూత్తతః । అతిభారాదశక్తస్సన్వోఢుమేకేన పా
ణినా ॥ ౨౭ ॥ ఉభాభ్యామపి పాణిభ్యాముద్వహన్స్మి రసాపి చ । సువర్ణ
రత్నపూర్ణం తత్పాత్రం మాత్రే న్యవేదయత్ ॥ ౨౮ ॥ బాలో నారా
యణశ్శ్రీమాన్కౌతూహలసమన్వితః । ఆదాయ తచ్చ హస్తాభ్యాం మా
తా పునరభాషత ॥ ౨౯ ॥ గృహాణ పాత్రం భిక్షాం త్వం పునః పుత్రక కుర్వి
తి । స తథైవ పునశ్చక్రే పునః ప్రాదాత్తథా రమా ॥ ౩౦ ॥ సప్తకృత్వశ్చ
సా మాతా పుత్రం భిక్షామకారయత్ । పద్మా తథైవ పాత్రం తత్సప్తకృ
త్వో వ్యపూరయత్ ॥ ౩౧ ॥ అష్టమే త్వథ పర్యాయే మాతా పాత్రం ద
దౌ బృహత్ । విహసన్తీ విలోక్యైతద్భిక్షాన్నమదిశద్రమా ॥ ౩౨ ॥
తతో మాతా తదాదాయ దత్వా పుత్రస్య శేషతః । స్వయం చ బుభుజే తు
ష్టా సుశీలా వృత్తశాలినీ ॥ ౩౩ ॥ ప్రాతర్వృత్తమశేషం చ పృచ్ఛన్తీ తన
యం నిశి । పాలయన్తీ ధనం లబ్ధమా ప్రభాతమజాగరీత్ ॥ ౩౪ ॥ తతస్తు
తాడితశ్చోరైః క్షీణశక్తిః కృశాకృతిః । క్షుత్క్షామోదరనేత్రాభ్యాం పు
త్రాభ్యామన్వితః పితా ॥ ౩౫ ॥ అతిలజ్జశ్చిరాన్మార్గమాజగామా
తివిహ్వలః । తతస్సా లజ్జితా పత్నీ సర్వాఙ్గీణవ్రణాన్వితమ్ ॥ ౩౬ ॥ ఉపా
చరచ్చ భర్తారముదన్తం చ న్యవేదయత్ । బ్రాహ్మణస్స చ బాలస్య వృత్త
మాకర్ణ్య సర్వశః ॥ ౩౭ ॥ విచిన్త్య పద్మాం తాం మేనే యాసీద్భిక్షాప్ర
దాయినీ । అహో యా నుఖలు మే మాధ్యమశేషార్థోపలమ్భనమ్ ॥ ౩౮ ॥ స
మస్తఫలదాయిన్యా లక్ష్మ్యా సతతసేవితమ్ । పత్రైః పుష్పైః ఫలైర్వా
పి పుంసాం సర్వస్వదాయినమ్ ॥ ౩౯ ॥ ముక్త్వా నారాయణం దేవమన్యః క
స్మాన్మయాశ్రితః । కృష్ణమేఘే కృపాపూర్ణే తిష్ఠత్యేవాన్యభిక్షువే ॥ ౪౦ ॥
అపత్రపావిహీనాయ మహ్యమస్తు నమో నమః । ఇతి సఞ్చిన్త్య మనసా భే
జే నారాయణం సదా ॥ ౪౧ ॥ తతో నారాయణం బాలం వేదానధ్యాప
యద్ద్విజః । శాస్త్రాణ్యపి చ సర్వాణి స్వయమావేదయన్ముదా ॥ ౪౨ ॥

లక్ష్మ్యా దత్తం ధనం లబ్ధ్వా తేన బ్రాహ్మణపుఙ్గవః । సన్తుష్టః ప్రియయా సార్ధం సదాచారాన్వితస్సదా ॥ ౯౩ ॥ తటాకే కల్యాణతీర్థస్య తపసా తోషితాచ్యుతః । సహస్రగుణితం నిత్యం భోజయామాస భూసురాన్ ॥ ౯౪ ॥ బ్రాహ్మణం ధనినం శ్రుత్వా తద్ధనం హర్తుమిచ్ఛయా । లుణ్టాకాః కేచిదాజగ్ముశ్ఛన్నవేషధరాస్తతః ॥ ౯౫ ॥ మమజ్జుస్తత్ర కల్యాణతీర్థే తే చ మనోరమే । అఙ్గేష్వపి లలాటాద్యేష్వాబభ్రుశ్శుద్ధమృత్తికామ్ ॥ ౯౬ ॥ ఆవర్తయన్తోఽనుపదం నామ నారాయణస్య చ । ప్రణేముర్విష్ణుభక్తాంశ్చ ప్రసన్నహృదయాన్ముహుః ॥ ౯౭ ॥ దృష్ట్వా తాన్ప్రార్థయామాస భోక్తుం సుచరితస్తతః । తతో బుభుజిరే తస్య గృహే విష్ణునివేదితమ్ ॥ ౯౮ ॥ నారాయణపదామ్భోజతీర్థం చాప్యపిబన్ముదా । తతస్తేషాం చ సర్వేషాం సత్త్వోత్తరమభూన్మనః ॥ ౯౯ ॥ దృష్ట్వా సుచరితస్యాస్య శుద్ధాన్నేన తతః పరమ్ । కల్యాణతీర్థతోయస్య పానేనాపి ముహుర్ముహుః ॥ ౧౦౦ ॥ అబ్రువన్బ్రాహ్మణం పశ్చాత్సర్వే తే సత్త్వశాలినః । వయం చోరా భవద్ద్రవ్యహరణాయ సమాగతాః ॥ ౧౦౧ ॥ అస్మానుపాచరస్త్వం చ వేషమాత్రేణ భక్తితః । బ్రాహ్మణోఽపి చ తాన్ప్రాహ నిత్యం బ్రహ్మణి నిష్ఠితః ॥ ౧౦౨ ॥ అహార్యం హి మమ ద్రవ్యం నారాయణపదద్వయమ్ । ఇతి తద్వచనం శ్రుత్వా సన్తోషాశ్రుతరఙ్గితాః ॥ ౧౦౩ ॥ పులకాఞ్చితగాత్రాస్తే సహసా తం వవన్దిరే । ఉపాయం వద నిశ్చిత్య సద్యః ప్రాప్తుం హరేః పదమ్ ॥ ౧౦౪ ॥ ఇతి తైరఞ్జలిం బద్ధ్వా ప్రార్థ్యమానో ముహుర్ముహుః । స చ తేషాముపాదిశచ్చరణౌ శరణం హరేః ॥ ౧౦౫ ॥ సద్యో విముక్తికామానాం సంసారోద్వేగశాలినామ్ । నాన్యః కశ్చిదుపాయోఽస్తి భగవచ్చరణాదృతే ॥ ౧౦౬ ॥ చరణౌ శరణం ప్రాప్య తతో నారాయణస్య తే । తదానీమేవ సమ్ప్రాపుస్సర్వే విష్ణోః పరం పదమ్ ॥ ౧౦౭ ॥ తతస్సుచరితః పుత్రైః పౌత్రైః పత్న్యా సమన్వితః । తత్ర నారాయణం దేవమారాధ్య చ యథేప్సితమ్ ॥ ౧౦౮ ॥ అన్తే తస్యైవ చరణౌ ప్రాప వైకుణ్ఠవాసినః । ఇదం సుచరితాఖ్యానం యే శృణ్వన్తి పఠన్తి వా ॥ ౧౦౯ ॥ నారాయణోపమం పుత్రం లభన్తే పుణ్యశాలినమ్ । ధనం చ వర్ధతే తేషాం తే భవన్త్యన్నదాయినః ॥ ౧౧౦ ॥ భుఞ్జతే యే చ తద్గేహే తేఽపి యాస్యన్తి సద్గతిమ్ ॥ ౧౧౧ ॥ సుచరిత ఇతి సేవాం కల్పయ

న్యాదవాద్రౌ సుఖమలభత పుత్రైస్సాకమవ్యాహతంతత్ । ఉపరిచ పరమంతద్ధామ గత్వామురారే రుపధివిరహవర్యం కిఙ్కరైశ్వర్య మాప॥౧౧౧౪॥

ఇతిశ్రీనారదీయే పురాణే జ్ఞానకాణ్డే శ్రీమద్యాదవగిరి మాహాత్మ్యే సుచరితోపాఖ్యానంనామ పఞ్చమోధ్యాయః.

—* శ్రీరామస్యనారాయణమూర్తిలాభః *—

మునయః ॥ ఉక్తంహిభవతాసర్వంభగవన్మునిపుఙ్గవ । అస్మాకంకర్ణయోరాసీదమృతస్యన్దిసేచనమ్ ॥ ౧ ॥ తథాప్యస్మాకమపరంవక్తుంత్వంకిఞ్చిదర్హసి । వాసుదేవకథాంవక్తుంత్వత్తఃకోన్యోవిశారదః॥ ౨ ॥ నారదః ॥ మునయఃపృచ్ఛతాశేషంయద్యుష్మాకంవివక్షితమ్।అవివక్షితవక్తృత్వంవిదుషాంనహియుజ్యతే ॥ ౩ ॥ మునయః ॥ యద్రూపంబ్రహ్మణేదత్తంహరిణాపూర్వమద్భుతమ్ । కిమాస్తేబ్రహ్మలోకే తత్కింవాత్రధరణీతలే ॥ ౪ ॥ ఏతదిచ్ఛామహేశ్రోతుంమహత్కౌతూహలంహినః ॥ నారదః ॥ స్మారితోస్మిమునిశ్రేష్ఠామమలోచనపారణామ్ ॥ ౫ ॥ రూపంతదిహయుష్మాభిర్వ్యక్తకాలానుయోగిభిః । పుణ్యాం కిఞ్చిత్ప్రవక్ష్యామిపూర్వవృత్తంమునీశ్వరాః ॥ ౬ ॥ భవద్భిరవధాతవ్యంభగవద్భక్తిభాజనైః । పత్యాస్యసహవిశాలాక్ష్యానిత్యంనారాయణార్చనమ్ ॥ ౭ ॥ అకరోద్ధిపురారామశ్శ్రీమాన్కకుత్స్థవంశజః। స ఖల్వరణ్యమాసాద్య వసన్ప్రాపకదాచన ॥ ౮ ॥ నారాయణాచలం దేవ్యాసాకంసౌమిత్రిణాపిచ । నివసన్తంగిరేస్సానౌసీతయాసహరాఘవమ్ ॥ ౯ ॥ ఉవాచలక్ష్మణశ్శ్రీమానుల్లసద్విస్మయాననః । అస్త్యేతస్యగిరేరగ్రేసరోమానసనిర్మలమ్॥ ౧౦ ॥ తస్యచాస్తితటేదివ్యం విమానంసుమనోహరమ్ । మధ్యేవిమానంమహితావిష్ణోర్మూర్తిశ్చదృశ్యతే ॥ ౧౧ ॥ సమాభ్యధికనిర్ముక్తంతస్యాసౌన్దర్యమీక్ష్యతే । భవతాసదృశంతస్యమయారూపంవిలోక్యతే ॥ ౧౨ ॥ యదితేద్రష్టుమి

చ్ఛాస్తిభవాన్వీక్షితుమర్హతి । తతఃప్రీతమనాభూత్వా సహసోత్థాయ
రాఘవః ॥ ౧౩ ॥ జగామసీతయాసార్ధంకల్యాణసరసస్తటమ్ । త
త్రాపశ్యజ్జగన్నాథం నళినాయతలోచనమ్ ॥ ౧౪ ॥ రాకాచన్ద్రము
ఖామ్భోజంరత్నకుణ్డలమణ్డితమ్ । కిరీటమకుటాద్యైశ్చభూషణైర్భూ
షితాకృతిమ్ ॥ ౧౫ ॥ అఞ్జనాచలసఙ్కాశంరఞ్జకంపశ్యతాందృశోః।
సౌభాగ్యంసర్వలోకానాంభూషణానాంచభూషణమ్ ॥ ౧౬ ॥ ఆయు
ధైరద్భుతాకారైరభితఃపరివారితమ్।దృష్ట్వానారాయణందేవంవవన్దేర
ఘునన్దనః ॥ ౧౭ ॥ విస్మయోత్ఫుల్లనయనావైదేహీతంరమాపతిమ్।
ఆకర్ణపూర్ణయాదృష్ట్యానిర్నిమేషంవ్యలోకత ॥ ౧౮ ॥ లక్ష్మణేనోప
నీతైశ్చకమలైఃకమలేక్షణమ్ । అర్చయన్కతిచిత్తాసా ననైషీత్తత్రరా
ఘవః ॥ ౧౯ ॥ ప్రాహనారాయణశ్శ్రీమాన్రామమాహవపుఙ్గవమ్। ర
క్షోవంశస్యనిధనంకృత్వాసాకేతమాగతే॥ ౨౦ ॥ త్వయిరాఘవతత్రా
హమాయాస్యామ్యంశతోమమ । ఇతితేనసమాదిష్టోరామోరఘుకులా
న్తకః ॥ ౨౧ ॥ చతుర్దశసువర్షేషువ్యతీతేషునిజాంపురీమ్ । అవిశత్క
పిశార్దూలైరమరాంశసముద్భవైః ॥ ౨౨ ॥ తతోరఘుపతిశ్శ్రీమాంస్త్రా
తాభక్తిముపేయుషామ్ । విభీషణస్యభక్తస్యస్వవియోగాసహిష్ణుతా
మ్ ॥ ౨౩ ॥ దృష్ట్వా ప్రాదితరఙ్గేశమాత్మనారాధితం తదా । మద
భ్యర్చితమేనంత్వమర్చయేతిమహామనాః॥ ౨౪ ॥ విభీషణేగతేరామో
రఙ్గనాథేచదూరగే । విషీదన్నివతత్రత్యైఃపౌరైఃక్షణమదృశ్యత॥ ౨౫॥
అత్రాన్తరేవిమానేనబ్రహ్మలోకాదుపాగతః । అబ్రవీద్రఘుశార్దూలం
బ్రహ్మలోకపితామహః ॥ ౨౬ ॥ నారాయణాచలస్థేనకాకుత్స్థకులన
న్దన । అర్చితస్త్వయాపూర్వంవిష్ణోరంశోయమద్భుతః॥ ౨౭ ॥ మా
విషీదగృహాణత్వంరూపమేతన్మయార్చితమ్ । సహసోత్థాయపరయా
భక్త్యాకౌతూహలాన్వితః ॥ ౨౮॥ గృహీత్వారఘునాథస్తాంమూర్తింప
ద్మాసనార్చితామ్। అర్చయామాససుచిరంసుమిత్రానన్దనాన్వితః॥ ౨౯॥
సస్మితంరాఘవఃప్రాహసౌమిత్రింసవిధస్థితమ్ । తాతలక్ష్మణసౌమిత్రే
పురారణ్యేమయార్చితామ్॥ ౩౦ ॥ మూర్తిమేనాంచమన్యేహమేకా
మేవనసంశయః । నిశమ్యరాఘవస్యైతద్వచనంపవనాత్మజః॥ ౩౧॥ ప

ప్రచ్ఛకుత్రసామూర్తిరితికాకుత్స్థసోదరమ్ । తతోయాదవశైలాగ్రమ
బ్రవీత్సచలక్ష్మణః ॥ ౩౨ ॥ ఆకర్ణ్యలక్ష్మణస్యైతద్వచనంపవనాత్మ
జః । ఆజగామతతోవేగాద్గత్వాదృష్ట్వాచమారుతిః ॥ ౩౩ ॥ రా
మంప్రాహరఘుశ్రేష్ఠమాఞ్జనేయస్తతఃపరమ్ । ఏతద్రూపంచతద్రూపం
త్వాంచైకంమన్యతేమనః ॥ ౩౪ ॥ తతోరామశ్చతంప్రాహపవనస్య
సుతంముదా । యథామాంసేవసేవీరతథాతత్రాపిసేవయ ॥ ౩౫ ॥ కా
లేకాలేచలక్ష్మీశంపరితోషయమారుతే । నియోగంరఘునాథస్యధార
యన్పవనాత్మజః ॥ ౩౬ ॥ అద్యాపికురుతేసేవామాఞ్జనేయస్తుతద్గి
రా । ఉపేతకౌతుకోనిత్యముపచారైస్సహస్రశః ॥ ౩౭ ॥ సిషేవే
రఘునాథస్తాంమూర్తింవిష్ణోర్ముదాన్వితః । సాకంలక్ష్మ్యాచభూమ్యా
చసాకేతకులదైవతమ్ ॥ ౩౮ ॥ చరాచరంయదానైషీద్దివ్యంధామ
సరాఘవః । తదాహనుమతోహస్తేప్రాదాదాదిమదైవతమ్ ॥ ౩౯ ॥ కు
శాయరామపుత్రాయతతఃపవనసమ్భవః । అదిశద్దివ్యరూపంతదర్చితం

※ కనకమాలిన్యుపాఖ్యానమ్. ※

పద్మయోనినా ॥ ౪౦ ॥ తతఃకుశోపితద్రాజారాఘవేణసమర్చితమ్ ।
రూపమభ్యర్చయామాసపిత్ర్యంధనమితిస్మరన్ ॥ ౪౧ ॥ లక్షణైర్గుణ
తశ్చాపితస్యకన్యాభవత్తతః । సాచకణ్ఠస్థయాసాకంజాతాకనకమా
లయా ॥ ౪౨ ॥ అతస్తాంబాన్ధవాఃప్రాహుర్నామ్నాకనకమాలినీమ్ ।
సుకేశీమసితాపాఙ్గాంసుభ్రువంశుభదర్శనామ్ ॥ ౪౩ ॥ సునాసాంసు
స్మితాంరమ్యాంసుమధ్యాంహంసగామినీమ్ । పద్మపర్యాయచరణాం
తరుణీమరుణాధరామ్ ॥ ౪౪ ॥ నతనాభింవరాఙ్గీంతాంమధురాంమధు
రస్వనామ్ । విష్ణుభక్తిపరాంనిత్యంకన్యకాంధన్యరూపిణీమ్ ॥ ౪౫ ॥ అ
వలోక్యకుశఃప్రీతిముపలేభేమహత్తరామ్ । కుశస్యకులదైవంతత్కుశే
శయవిలోచనమ్ ॥ ౪౬ ॥ అవలోక్యవిశాలాక్షీనిత్యంపరిచచారసా ।
తదాకుశలవౌనిత్యంకుశీలవకులైర్యుతౌ ॥ ౪౭ ॥ రామప్రియస్యతస్యా
గ్రేరామాయణమగాయతామ్ । అథరాఘవవంశస్యకర్తాసఖిలుభూ
పతిః ॥ ౪౮ ॥ అలసాపాఙ్గసన్దర్భమఞ్జుకుఞ్చితపక్ష్మలామ్ । అ

పరాంకాన్తిమాపన్నామధికారుణితాధరామ్ ॥ ౪౯ ॥ అఙ్గేష్వావిర్వి
లాసాంతా మనఙ్గస్యైవ దేవతామ్ । సమ్ప్రేక్ష్యతనయాంమేనాం కుశ
స్సఞ్జాత యౌవనామ్॥ ౫౦ ॥ భర్తారముచితంతస్యాస్సాకంపత్న్యా
వ్యచారయత్ । తద్గుణానుగుణంకంచిన్నోపలేభేరఘూద్వహః॥౫౧॥
ఏవంచిన్తయతస్తస్యనిశినిద్రావ్యజాయత । దదర్శరాఘవస్స్వప్నేకు
శస్సౌమిత్రిణాన్వితమ్ ॥ ౫౨ ॥ భరతంసహశత్రుఘ్నంజననీంచాపిజా
నకీమ్ । తతఃపరమయాభక్త్యాకుశఃకౌతూహలాన్వితః ॥ ౫౩ ॥ సా
నుజంసహితందేవ్యావవన్దేరఘునన్దనమ్ । తంప్రాహరఘునాథోపితా
రాధిపనిభాననః ॥ ౫౪ ॥ తాపాపహారిభిర్వాక్యైస్సస్మితంచన్ద్రికా
మలైః । కుశాగ్రబుద్ధేబుధ్యస్వహితంచకురుమద్వచః ॥ ౫౫ ॥ కన్యాం
ప్రయచ్ఛతేవత్సతస్మైకల్యాణరూపిణీమ్। యస్తునారాయణపరోనామ్నా
చయదుశేఖరః ॥ ౫౬ ॥ జననీచాపితంప్రాహపుత్రంజనకనన్దినీ। య
దిచ్ఛేత్స్త్రీధనంతన్వీతత్ప్రయచ్ఛకుమారక ॥ ౫౭ ॥ పిత్రాదత్తంహి
పుత్రీణాంప్రీతేఃపరమకారణమ్।అబుధ్యతతతస్సద్యస్సరాజారఘుకుఞ్జరః॥
౫౮ ॥ పత్న్యైన్యవేదయామాసతత్సర్వంస్వప్నదర్శనమ్। సాపిసమ్ఫు
ల్లనయనాసర్వంశ్రుత్వాపునఃపునః ॥ ౫౯ ॥ ప్రతిపేదేపరాంప్రీతింపా
ర్థివేన్ద్రకుటుమ్బినీ। అత్రాన్తరేమునిశ్రేష్ఠాసోహంకల్యాణకౌతుకీ॥౬౦॥
అగచ్ఛంరాజధానీంతాంయదుశేఖరరక్షితామ్ । సఖల్వారాధ్యలక్ష్మీ
శంపురానారాయణాచలే ॥ ౬౧ ॥ సార్వభౌమపదంప్రాపసర్వైర్గుణై
నిఖిరావృతః। పితాతస్యచభూపాలోనామ్నాయాదవభూషణః॥౬౨॥
తద్గుణానుగుణాంకన్యామన్వియేషతదాపునః । అహంతస్యచభూపస్యస
న్నిధింప్రాప్యసాదరమ్ ॥ ౬౩ ॥ రఘునాయకకన్యాంతామవోచంత
ద్గుణోచితామ్ । అన్వేషయితుమాగచ్ఛదయోధ్యాంసచభూపతిః॥౬౪॥
అన్విష్యాన్విష్యబహవోభూపాలాఃపూర్వమాగతాః । నలేభిరేచతాం
కన్యాంకుశాత్కుశలచేతసః ॥ ౬౫ ॥పిత్రోర్వాక్యప్రమాణేనకన్యాంక
నకమాలినీమ్ । యమశేఖరనామ్నేతాంప్రాదాద్రాఘవనందనః॥౬౬॥
యౌతకంచతతోదాతుంప్రమోదాదుపచక్రమే। శతంరథానాంరమ్యా

ణాం దాసీనాం త్రిశతాని చ ॥ ౬౭ ॥ సహస్రంవారణేన్ద్రాణాం మయు
తంవాజినామపి । నియుతంనవరత్నానాంకోటింజామ్బూనదస్యచ ॥౬౮॥
శతయోజనవిస్తీర్ణాంవసుధాంసస్యశాలినీమ్ । తస్యైకనకమాలిన్యై కౌ
తుకాదదిశత్కుశః ॥ ౬౯ ॥ తతఃకన్యాచతంప్రాహవై దేహీసద్ధనంనృ
పమ్ । అహంవాఞ్ఛామినైతానితాతదత్తానిమేత్వయా ॥ ౭౦ ॥ మ
త్వానాలమితిప్రోక్తమితితద్ద్విగుణందదౌ । రాజారాఘవశార్దూలోధ
నేనధనదాధికః ॥ ౭౧ ॥ సాకన్యాపునరప్యాహతాతనైతన్మమేప్సి
తమ్ । కింతేవాఞ్ఛితమిత్యాహసరాజాకన్యకాంచతామ్॥ ౭౨॥ కాఙ్క్షి
తంతువదిష్యామియదిమేదాస్యసిధ్రువమ్ । కిమదేయంతవేత్యాహతాం
కన్యాంజానకీసుతః ॥ ౭౩ ॥ అయాచతచసాపుత్రీపితరంప్రీతమానసా।
అర్చితంరఘునాథేనరమ్యంకిమపితద్ధనమ్ ॥ ౭౪ ॥ జనకశ్చతతస్తస్యాజా
నకీవచనంస్మరన్ । దిదేశదివ్యాంతాంమూర్తిందినకృద్వంశవర్ధనః॥ ౭౫॥
ప్రాక్ప్రదత్తంచయచ్చాన్యద్దాతవ్యమదిశచ్చతత్ । లబ్ధ్వాకన్యాంతతో
రాజ్ఞాంశేఖరోయదుపుఙ్గవః ॥ ౭౬ ॥ నిర్జగామపురాత్తస్మాన్నిర్జరా
ధిపవిక్రమః । రురుధుర్నృపశార్దూలంరుష్టాదుష్టామహీక్షితః॥ ౭౭ ॥ వ
ధూరత్నంతదాహర్తుం మధ్యేమార్గంమదోద్ధతాః । సమరాఙ్గణదీప్తేన
తస్యతేజోదవాగ్నినా ॥ ౭౮ ॥ దగ్ధపక్షావిపక్షాస్తేసర్వేశలభతాంయ
యుః । అపిచాహవసన్నాహేరక్షన్రాఘవదైవతమ్॥ ౭౯॥ తాడయా
మాసతాన్సర్వాన్లఙ్కాదహనవానరః । ఆసీదాసీదతస్తత్రమమలోచ
నపారణా ॥ ౮౦ ॥ తద్ధిసర్వంమునిశ్రేష్ఠాస్తస్యవిష్ణోఃప్రభావతః। దై
వంనారాయణోయేషాం తేషాంపరిభవఃకుతః ॥ ౮౧ ॥ రత్నాన్దోళి
కయాదేవంరాజాయాదవభూషణః । నిన్యేధన్యమనాభూత్వాదమ్ప
త్యోరగ్రతస్స్థితః॥ ౮౨ ॥ ఆసేదురథసర్వేపిమథురాంమధురాకృతిమ్।
తతస్సమాగమంశ్రుత్వావిష్ణోరమితతేజసః ॥ ౮౩ ॥ ఉద్వాహమఙ్గళం
చాపినిర్యయుఃపౌరయోషితః । కఙ్కణధ్వనిసమ్భిన్నైర్మణినూపురశిఞ్జి
తైః ॥ ౮౪ ॥ స్త్రీణామన్యోన్యసల్లాపాస్తిరోధానంప్రపేదిరే । కో
ణాభిఘాతసఙ్క్షుబ్ధభేరీకుహరసమ్భ్రమైః ॥ ౮౫ ॥ మర్దళధ్వనయోవీణా
వేణునిస్వనకర్బురాః।విష్వక్సుస్రువిరేవిష్ణోరాగమోత్సవసమ్భవాః॥ ౮౬॥

వైకుణ్ఠసేవాంకుర్వాణావైతాళికకులోద్భవాః । ప్రశశంసుఃప్రభావం
చరఘుయాదవవంశయోః ॥ ౮౭ ॥ కాహళీచిహ్నానిక్వాణమిళతత్కాళ
కళాంపురీమ్ । ప్రావేశయత్తదారాజాదమ్పతీభ్యాంజగత్పతిః ॥ ౮౮॥
తతఃకనకమాలిన్యాసహితోయదుశేఖరః। అర్చయామాసదేవేశమర్థితా
ధికదాయినమ్ ॥ ౮౯ ॥ ప్రసాదాత్తస్యదేవస్య ప్రభావంజగ్ముషోస్త
యోః । ఆసీదఖణ్డమైశ్వర్యమభవన్నితౌస్సుతాః ॥ ౯౦ ॥ యదు
వంశక్రమేణాథభగవాన్భక్తవత్సలః । వసుదేవస్యభవనేవాసంచక్రేతత
తఃపరమ్ ॥ ౯౧ ॥ దేవకీజఠరే వాసంస్వోదరేవిశ్వదర్శనమ్ । బన్ధ
చ్ఛేదనమన్యేషాంస్వబన్ధనములూఖలే ॥ ౯౨ ॥ పుత్రార్థంకుత్రచిద్యా
నంఘృష్టాకర్ణస్యమోక్షణమ్ । పలాయనంచయవనాన్ముచుకున్దస్యమో
క్షణమ్ ॥ ౯౩ ॥ పరివ్వఙ్గంచగోపీనాంబ్రహ్మచర్యాచ్చపాలనమ్ । అ
పాలనంస్వపుత్రాణామన్యపుత్రాభిరక్షణమ్ ॥ ౯౪ ॥ ప్రకాశంవిశ్వరూ
పస్యపాణ్డవస్యన్దనేస్థితిమ్ । అనిరుద్ధకిరీటస్యపిఞ్ఛస్యాపిచధారణమ్ ॥
౯౫ ॥ సత్యప్రతిష్ఠారూపత్వంనవనీతస్యమోషణమ్ । నిత్యావ్యాహత
మైశ్వర్యముగ్రసేననియామ్యతామ్ ॥ ౯౬ ॥ బ్రహ్మరుద్రార్చితత్వంచ
కున్త్యాదీనాంనమస్క్రియామ్।ఏవమాదీనిచిత్రాణిచరితానివిలోకయన్॥
౯౭ ॥ వసుదేవస్యభవనేవాసంచక్రేరమాపతిః ॥ మునయః ॥ సర్వం
జానీమహేబ్రహ్మన్నిదమేకంత్వయోచ్యతామ్ ॥ ౯౮ ॥ అనిరుద్ధకిరీటస్య

* అనిరుద్ధకిరీటవైభవమ్ *

కథంకృష్ణేనధారణమ్ ॥నారదః॥ పురాప్రహ్లాదతనయోనామ్నాయోభూ
ద్విరోచనః ॥ ౯౯ ॥ సతుక్షీరామ్బుధేర్మధ్యేచకారాచ్యుతసేవనమ్।
కదాచిద్యోగనిద్రాయాంనిర్జగ్ముర్మునయఃపరే ॥ ౧౦౦ ॥ ప్రహ్లాదాన్వ
యయోగేనప్రభూతాంభక్తిముద్వహన్ । అన్తరఙ్గత్వమాస్థాయసిషే
వేసవిరోచనః ॥ ౧౦౧ ॥ అవకాశేకిరీటంచవిష్ణోరపజహారసః । ప
లాయిష్టచవేగేనపాతాళోదరగహ్వరే ॥ ౧౦౨ ॥ ప్రాబుధ్యతతతః
పశ్చాద్భగవాన్రమయాసహ । ఆజగ్ముస్సహసాసర్వే భగవత్సేవకాజ
నాః ॥ ౧౦౩ ॥ దదృశుఃపుణ్డరీకాక్షంకిరీటంనోపలేభిరే। భగవన్తం
చపప్రచ్ఛుర్భక్త్యాభీత్యాచవిహ్వలాః ॥ ౧౦౪ ॥ భగవానపితాన్ప్రా
హనిద్రాళుః కిన్నువేద్మ్యహమ్ । ఇతితద్వచనంశ్రుత్వా సర్వేతేవిష్ణుకి

ఙ్కరాః ॥ ౧౦౫ ॥ ప్రాయోవిరోచనేనైవలుణ్ఠాకేనాత్రభూయతే।
అన్యేవయమమీసర్వేవసామోహ్యాత్రసేవకాః ॥ ౧౦౬ ॥ సఖల్వసు
రవంశోఽభూత్సర్వదావామమీక్షతే । అధునాచపలాయిష్టతస్మాచ్చోరో
విరోచనః ॥ ౧౦౭ ॥ ఇతిసర్వేపినిశ్చిత్యవైనతేయంబభాషిరే । త్వం
హిసర్వేషుశాస్త్రేషువేగవాన్బలవత్తరః ॥ ౧౦౮ ॥ గత్వావిరోచనం
జిత్వాకిరీటంసహసానయ । ఇతితైశ్చోదితశ్శీఘ్రమాశ్వినతానన్దనోయ
యౌ ॥ ౧౦౯ ॥ త్రిభిర్ముహూర్తైర్భువనంపర్యటన్పక్షిపుఙ్గవః । పా
తాళోదరకోణస్థందదర్శసవిరోచనమ్ ॥ ౧౧౦ ॥ ద్వయోరాయోధ
నంతత్రబభూవసుమహత్తరమ్ । తీక్ష్ణేనశఙ్కులాకోటివక్రేణ విహగే
శ్వరః ॥ ౧౧౧ ॥ తుణ్డాగ్రేణశిరస్తస్యతాడయామాసవేగతః । త
తోవిరోచనంజిత్వాసమరేవిహగాధిపః ॥ ౧౧౨ ॥ ఆదాయచకిరీటం
తదాజగామనభస్స్థలే । అగ్రతోదదృశేకంచిద్ధామశ్యామళమద్భుతమ్॥
౧౧౩ ॥ ఆబ్రహ్మలోకవితతంగచ్ఛతాహిగరుత్మతా । విస్మయావిద్ధన
యనఃపరితోయంవ్యలోకయ ॥ ౧౧౪ ॥ అథబృన్దావనేకంచిత్కర్ణో
పాన్తస్ఖలద్దృశమ్ । వ్యత్యస్తన్యస్తచరణంవిమలాననపఙ్కజమ్॥౧౧౫॥
పిఞ్ఛావతంససుభగంగుఞ్జాహారవిభూషణమ్ । లాఙ్గలీకర్ణపూరంతంల
లితస్మితశాలినమ్॥౧౧౬॥ ఉత్పలారణ్యకాన్తీనాముపదేశవిధాయిభిః।
ఆలోకనైశ్చగోపీనామధికశ్యామవిగ్రహమ్ ॥ ౧౧౭ ॥ అశ్రాన్తమపి
సన్తోషాదధరామృతపాయినః। రన్ధ్రే రన్ధ్రే చవంశస్యవ్యాపృతాఙ్గులిప
ల్లవమ్ ॥ ౧౧౮ ॥ అర్ధదష్టతృణాఙ్కూరైర్గోభిరాలోకితంముదా ।
గోపాలకులసమ్భూతైర్బాలైశ్చపరివారితమ్॥ ౧౧౯ ॥ గాయన్తం
కుహనాగోపందదర్శవినతాసుతః। ద్విలక్షోర్ధ్వప్రమాణస్యయోజనానాం
మహీయసామ్ ॥ ౧౨౦ ॥ క్షీరాబ్ధిశాయినోవిష్ణోఃకిరీటంతన్మహత్తర
మ్ । మూర్ధ్నితస్యైవబాలస్యముదితోవినతాసుతః ॥ ౧౨౧ ॥ నిచి
క్షేప తతస్తస్యకిరీటంశిరసిస్థితమ్ । సమప్రమాణమభవ త్సహపిఞ్ఛ
భూషణైః ॥ ౧౨౨ ॥ తతఃప్రణమ్యగరుడోభక్త్యాగోపాలబాలకమ్ ।
జగామవేగాద్దుగ్ధాబ్ధింజగాదచకృతంతదా ॥ ౧౨౩ ॥ శ్రోతౄణాం
మునిముఖ్యానాంమధ్యేశంసన్స్మరద్విషః । శ్రుత్వాతత్కలశామ్భోధిశా

యీ కారుణ్యవారిధిః ॥ ౧౨౩ ॥ సస్మితంగరుడంవీక్ష్యసన్తోషంపరమం
యయౌ । అనిరుద్ధకిరీటంత దద్భుతంయదుకుఞ్జరః ॥ ౧౨౪ ॥ సమ
ర్ప్యైకమలాభర్తుస్సమారాధయదన్వహమ్ । ఇతినారదవాక్యేన శ్రుత
వృత్తామునీశ్వరాః ॥ ౨౫౧ ॥ ఉత్ఫుల్లనయనాస్సర్వేసన్తోషంప్రతిపే

—(*) కృష్ణబలభద్రయోశ్శ్రీనారాయణాద్రిగమనమ్.(*)—

దిరే ॥ నారదః॥ కదాచిత్తీర్థయాత్రార్థంగతస్తీర్థీకృతాఖిలః॥ ౧౨౬॥
రేవతీపతిరద్రాక్షీద్రుచిరంయాదవాచలమ్। తస్యశృఙ్గంసమాసాద్యతీర్థేక
ల్యాణసంజ్ఞితే ॥ ౧౨౭ ॥ స్నాత్వామునిగణైస్సార్ధం కంచిత్కాల
మువాససః । భేజేనారాయణంతత్ర భేషజంభవరోగిణామ్॥ ౧౨౮ ॥
చక్షుషామనసావాచా కేవలంసేవ్యమద్భుతమ్ । ద్వారకామథసమ్ప్రా
ప్యపోతపాత్రంభవామ్బుధేః ॥ ౧౨౯ ॥ బలభద్రోయదుశ్రేష్ఠంబభా
షేబలినాంవరః। అస్తికృష్ణదిశాయాంహిదక్షిణస్యాంమహీధరః॥౧౩౦॥
కశ్చిద్విపశ్చితామాసీద్యత్రధీర్నిత్యసజ్జినీ । తస్యాగ్రేభగవానాస్తే భవ
సన్తాపనాశనః ॥ ౧౩౧ ॥ తస్యరూపంతుపశ్యామిదేవేప్యస్మత్కులా
ర్చితే । తయోరన్యోన్యవైషమ్యంనైవపశ్యామికిఞ్చన ॥ ౧౩౨ ॥ ఏ
వంవాదినమాలోక్యప్రాహయాదవకుఞ్జరః । భగవన్రేవతీజానేమైవం
వాదీఃకదాచన ॥ ౧౩౩ ॥ అస్మత్కులధనస్యాస్యకోవాతుల్యోభవిష్య
తి । అగ్రజాభినవంవాక్యంకిమిదంశ్రూయతేత్వయి ॥ ౧౩౪ ॥ బలభ
ద్రశ్చతంప్రాహతతోబలవతాంవరః । నాహంవదామివితథంస్పృష్ట్వా
కృష్ణంత్వయాశపే ॥ ౧౩౫ ॥ ఏవంకలహసంయుక్తౌబలభద్రబలాను
జౌ । ద్రష్ట్యైవఇతితందేవంపురస్కృత్యకుతూహలాత్ ॥ ౧౩౬ ॥ శై
లేన్ద్రంప్రాపతుర్యస్మిన్నాస్తేనారాయణశ్శ్రియా । తస్యాగ్రతస్స్వ
యందేవంస్థాపయిత్వాయదూద్వహౌ ॥ ౧౩౭ ॥ నాపశ్యతాంతయో
ర్మూర్త్యోర్వైషమ్యంకలయాపితౌ । తతఃప్రశాన్తకలహౌముదితౌయ
దుపుఙ్గవౌ ॥ ౧౩౮ ॥ అన్యోన్యసఙ్గమాదేవమధికోర్జితవైభవమ్।
రూపంతదుభయంవిష్ణోరన్వభూతాంచిరాయతౌ॥ ౧౩౯ ॥ తతోయా
దవవంశ్యాస్తంగిరింసర్వేసిషేవిరే । నారాయణగిరిఃపూర్వంసగిరిర్ము
నిసత్తమాః ॥ ౧౪౦ ॥ తదాప్రభృతితస్యాసీద్యాదవాద్రిరితిప్రథా ।
యశ్చేమమాగమంవిష్ణోరాకర్ణయతివక్తివా॥ ౧౪౧ ॥ లప్స్యతేగుణి

సంపుత్రంధనినంధర్మచారిణమ్ । ఉత్తారకంచపిత్రాదేర్నారాయణపరాయణమ్ ॥ ౧౮౨ ॥ తుల్యాంకనకమాలిన్యాలప్స్యతేసచకన్యకామ్, అన్తేచలప్స్యతేలక్ష్మ్యాసహవైకుణ్ఠదైవతమ్ ॥ ౧౮౩ ॥ బహునాకిమిహోక్తేనరఘునాయకకృష్ణయోః। కటాక్షైరభివర్ధేరన్ సద్యస్తన్యపిసమ్పదః ॥ ౧౮౪ ॥ తస్మాద్విభ్యతిదైతేయాః ప్రణమన్తిచదేవతాః । తస్యోపచారఃకర్తవ్యో నాపచారఃకథంచన॥౧౮౫॥ సచోద్ధరతిసంసారాద్దశపూర్వాన్దశావరాన్ ॥ ౧౮౬॥ ఇతిశిఖరికులానాంశేఖరేయాదవాద్రౌకనకరజతముఖ్యైర్ధాతుభిఃకాన్తశృఙ్గే । ఉదితవిరహమాదావుత్సుకీకర్తుమస్మానుభయమపిచవిష్ణోర్దివ్యరూపంచకాశే॥౧౮౭॥

ఇతిశ్రీనారదీయే పురాణే జ్ఞానకాణ్డే శ్రీమద్యాదవగిరి
మాహాత్మ్యే శ్రీరామస్య నారాయణమూర్తి
లాభాదికథనంనామషష్ఠోఽధ్యాయః.

హరిరాతోపాఖ్యానమ్

మునయః ॥ భగవన్నారదత్వత్తశ్శ్రుతోవిష్ణోరిహాగమః । అస్మాకంచతుషోరగ్రేభవానివవిలోక్యతే ॥ ౧ ॥ కృతినశ్చాపిధన్యాశ్చకృతాస్త్వద్వాక్యతోవయమ్ । అథాపిపృచ్ఛ్యతేకించిదభిధాతుంత్వమర్హసి॥ ౨ ॥ ఆకర్తవ్యంభవానాహయదుశైలనివాసినామ్ । హరికీర్తిప్రసక్తానామపరాధంమహాత్మనామ్ ॥ ౩ ॥ అపరాధ్యన్తియేలోకేయాదవాద్రినివాసినామ్ । ఆకర్ణయితుమిచ్ఛామస్తేషాంకిన్నుభవిష్యతి॥ ౪ ॥ నారదః ॥ మునయశ్శ్రిణుతాశేషమత్రోదన్తంపురాతనమ్ । ముహూరుక్తంగుణైస్సర్వైర్గురుణాభృగుణామమ ॥ ౫ ॥ బభూవహిపురాప్రాజ్ఞఃకశ్చిద్రాజపురోహితః । చతుర్వేదీతివిఖ్యాతః కర్మస్వపివిచక్షణః॥౬॥ నారాయణైకనిష్ఠేషుభక్తింనాపిచకారసః । నానాదైవతసజ్జీర్ణాన్సర్వదాబహుమన్యతే ॥ ౭ ॥ నిత్యంచనియతాహారాన్నినిద్రధరణీతలే। సర్వాతిథ్యఇతిఖ్యాతిమకరోత్సర్వతోపిసః॥ ౮ ॥ రాజాశ్రయేణతస్యాసీదైశ్వర్యంచమహత్తరమ్ । తస్యపుత్రోభవత్కశ్చిన్మేధావీతిచవిశ్రుతః ॥ ౯ ॥ త్రయశ్చాప్యపరేపుత్రాస్తాదృశైరేవనామభిః । నామవన్తఃపితృగుణైర్గుణవన్తస్తతోఽభవన్॥ ౧౦ ॥ రాజ్ఞోరాజభటానాంచ

ద్రవ్యమాదాయభూయసా । ఇయాజడమ్భమాత్రేణవత్సరేవత్సరేపి
సః ॥ ౧౧ ॥ కదాచిత్పైతృకంకర్మకర్తుంసతుకృతోద్యమః । స్వగృ
హేబ్రాహ్మణైస్తత్స్థైస్స్వగుణానుగుణైస్సహ ॥ ౧౨ ॥ అత్రాన్తరేమహా
భాగోవిష్ణుభక్తిపరాయణః । నిత్యంవర్ణాశ్రమాచారనిష్ఠోనియతమాన
సః ॥ ౧౩ ॥ హరిభక్తేషుభక్తించకుర్వన్సర్వదశాస్వపి । నారాయ
ణాద్రివాసేననత్వన్యత్రగతైరపి ॥ ౧౪ ॥ హరిరాతఇతిఖ్యాతో నా
మతోపిచభూతలే । మానావమానయోస్తుల్యస్తద్గ్రామంబ్రాహ్మణో వి
శత్ ॥ ౧౫ ॥ అధ్వశ్రాన్తస్సపుత్రశ్చదుర్బలశ్చస్వభావతః । వృద్ధ
శ్చాప్యపరిజ్ఞానాత్తద్గృహంబ్రాహ్మణోవిశత్ ॥ ౧౬ ॥ చతుర్వేదినమా
లోక్యబ్రాహ్మణైఃపరివారితమ్ । వేషమాత్రేణతంమేనేవైదికంసద్విజో
త్తమః ॥ ౧౭ ॥ నారాయణపదామ్భోజవాసితంతులసీదళమ్ । క
రేణాదాయతస్మైసదాతుంసముపచక్రమే ॥ ౧౮ ॥ చతుర్వేదీచతందృ
ష్ట్వాబ్రాహ్మణంప్రాహదుర్మదాత్ । అహంస్నాతోభవానద్యమార్గదో
షేణదూషితః ॥ ౧౯ ॥ నాహమిచ్ఛామితులసీంస్ప్రష్టుంతవకరేస్థితామ్ ।
అథవానుపనీతోయంపుత్రోమేతత్కరేస్పృశ ॥ ౨౦ ॥ యద్వా
తిష్ఠతుతేహస్తేతులసీసులభాహినః । తవాగమనకార్యంమేసద్యోవక్తుమి
హార్హసి ॥ ౨౧ ॥ అహంకర్మణినిష్ణాతోనానుష్ఠానంనిరుద్ధిమే । ఇత్యు
క్తోబ్రాహ్మణస్తేనసడమ్భంబ్రహ్మబన్ధునా ॥ ౨౨ ॥ బహుదూరాదుపే
తస్యబాలస్యశ్రాన్తిమాలపత్ । చతుర్వేదీతతఃప్రాహపైతృకంకర్మవ
ర్తతే ॥ ౨౩ ॥ నాన్నందదామితస్మాత్త్వంగచ్ఛత్వంబ్రాహ్మణాన్యతః ।
బ్రాహ్మణోపితతఃప్రాహనాన్నమిచ్ఛామితేగృహే ॥ ౨౪ ॥ అధ్వశ్రా
న్తస్యబాలస్యతణ్డులంసమ్ప్రదీయతామ్ । యత్రకుత్రాపిభవనేపాచయి
ష్యతిబాలకః ॥ ౨౫ ॥ అవదద్బ్రాహ్మణంపశ్చాత్సర్వాతిథ్యాతిగర్వితః ।
నచతణ్డులమప్యస్మైప్రదాస్యామ్యద్యభూసుర ॥ ౨౬ ॥ అబ్రవీద్బ్రాహ్మణ
స్సీదన్నధ్వశ్రాన్త్యాప్రనశ్చతమ్ । సర్వాతిథ్యచతుర్వేదిన్నైవంవక్తుమిహా
ర్హసి ॥ ౨౭ ॥ విజానాసిచధర్మంత్వంవ్యక్తంచిన్తయచేతసా । నప్రి
యచ్ఛసిచేత్త్వంతుత్వద్గృహేతస్యకిఞ్చన ॥ ౨౮ ॥ తవబన్ధుగృహేవా
పిదాపయైతస్యకిఞ్చన । అస్త్యేవతచ్చతుర్వేదిన్నహ్యస్థాత్త్వద్గృహేమ

మ ॥ ౨౯ ॥ చతుర్వేదీతతఃకిఞ్చిత్ క్రుద్ధోబ్రాహ్మణమబ్రవీత్ । నిర
స్తోఽపిద్వివారంత్వం యాచసేకింపిశాచవత్ ॥ ౩౦ ॥ భవనానిబహూ
న్యత్రనగరేకింనపశ్యసి । విచారయస్వయంగత్వాగచ్ఛగచ్ఛమమాన్తి
కాత్ ॥ ౩౧॥ అథక్షిప్తస్తతస్తేనబ్రాహ్మణ్యగన్తుమశక్నువన్ । ఆసిష్టా
ఙ్గణభాగేతుబ్రాహ్మణస్సహపుత్రకః ॥ ౩౨ ॥ తతఃక్రోధసమావిష్టశ్చతు
ర్వేదీస్వపుత్రకైః । బ్రాహ్మణంనిర్గమయ్యైనంబబన్ధచకవాటికామ్॥౩౩॥
కవాటవేగసమ్భ్రాన్తఃపతితోభువిబాలకః । నష్టోభవేతితంప్రాహబ్రా
హ్మగద్గదయాగిరా ॥ ౩౪ ॥ రుదన్తంపుత్రముత్థాప్యకరేణభృశమామృ
శన్ । ఏవంపుత్రకమావాదీరిత్యవోచద్ద్విజోత్తమః ॥ ౩౫ ॥విష్ణుభక్త
స్యనక్రోధోనలోభోనాతిమానితా । నహిప్రదీపమాశ్రిత్యవర్తన్తేతమ
సాంచయాః ॥ ౩౬ ॥ తతస్తస్యగృహద్వారాద్యయౌదూరంద్విజో
త్తమః । వరంసర్పగృహేవాసోవరంవహ్నిశిఖాస్వపి॥ ౩౭ ॥ నవరం
విష్ణుభక్తానాంపరిభావిగృహేస్థితిః । ఇత్యుక్త్వాసహసాధర్మస్సహతే
నైవనిర్యయౌ ॥ ౩౮ ॥ పిత్రర్థేకల్పితంద్రవ్యమప్రదేయంవిదుర్బుధాః।
అప్రదానవ్రతంహ్యేతదహోధర్మవ్యతిక్రమః ॥ ౩౯ ॥ తతశ్చపైతృ
కంకర్మసమారేభేద్విజాధమః । తస్యబ్రాహ్మణవర్యస్యనిర్యాణేనముదా
న్వితః ॥ ౪౦ ॥ విద్యామదాన్ధచిత్తస్యధనినోరాజసేవినః । యుక్త
మేవహితత్తస్యయుక్తాయుక్తావిచారణమ్॥ ౪౧ ॥ విషీదన్బ్రాహ్మణ
స్సోఽపిపుత్రైశ్శాన్త్యాప్రసన్నఃపునః । నిర్జగామపురాత్తస్మాన్నిష్పృపాధిష్ఠి
తాత్తతః ॥ ౪౨ ॥ వ్యక్తోర్ధ్వపుణ్డ్రతిలకంవిష్ణుచక్రాదిముద్రితమ్ । విల
సత్కణ్ఠభాగంతం పద్మాక్షమణిమాలయా ॥ ౪౩ ॥గచ్ఛన్తంనగరాత్త
స్మాద్దదర్శబ్రాహ్మణోత్తమః । పప్రచ్ఛచత్వంకుత్రత్యః కోవాసౌతవబా
లకః ॥ ౪౪ ॥ తవకింనామకస్మాచ్చవిషీదన్నివలక్ష్యతే । పృష్టశ్చతేనత
త్సర్వంహరిరాతోఽబ్రవీత్తతః ॥ ౪౫ ॥నిశమ్యవచనంతస్యససన్తుష్టోమహీ
సురః । అవదచ్ఛుభంవాక్యమాదరేణకృతాఞ్జలిః ॥ ౪౬ ॥ అహంఖలు
మహాభాగ విష్ణుభక్తాఙ్ఘ్రిరేణుభిః । పరిపూతశిరావర్తేత్వమాగచ్ఛగృ
హంమమ ॥ ౪౭ ॥ ముష్టిమాత్రప్రమాణేనయాచిత్వాహంతతస్తతః ।
పుత్రైస్సుఖేనజీవామి విష్ణురాతోఽస్మినామతః ॥ ౪౮ ॥ మమద్వాదశపు
త్రాశ్చసన్తిద్వాదశనామతః । తేషాంనామానిలోకేషు ప్రథన్తేభూసు

రోత్తమ ॥ ౪౯ ॥ అహంనారాయణాదన్యం దేవం నారాధయామిచ ।
నజహాతివ్రతంచైతత్సహధర్మచరీమమ ॥ ౫౦ ॥ హరిరాత స్తత స్తేన వి
ష్ణురాతేనయాచితః । సదనంతస్యసమ్ప్రాప్యపుత్రేణాపిసమన్వితః॥౫౧॥
విష్ణుభక్తగృహేవాసోవిష్ణుభక్తస్యయుజ్యతే।క్షీరంశర్కరయాయోజ్యం
నతునిమ్బఫలైరపి ॥ ౫౨ ॥ తతశ్చ సుముఖీనామ విష్ణురాతస్యగేహినీ ।
పపాచహరిరాతాయ పాత్రైః పరమపావనైః ॥౫౩॥ సపుత్రోబ్రా
హ్మణశ్చాపి కృత్వామాధ్యన్దినోచితమ్ । కృత్యంభగవతఃప్రీత్యైకృత్వా
నియతమానసః॥౫౪॥నారాయణాయపక్వంతత్పరభక్త్యాన్యవేదయత్ ।
ఏతస్మిన్నన్తరేకశ్చిచ్చరమాశ్రమిణాంవరః ॥ ౫౫ ॥ అన్తేవాసిభిరాగ
చ్ఛచ్చతుర్భిఃపరివారితః । గృహస్థశ్చాతిథిశ్చాపి తావుభౌపుణ్యశాలినౌ ॥
౫౬ ॥ వవన్దాతేమునిశ్రేష్ఠంవాసుదేవమివాగతమ్ । పరివర్ధితతోపాత్రా
తందృష్ట్వాబ్రాహ్మణావుభౌ॥ ౫౭ ॥ అహోభాగ్యమహోభాగ్యమితి
చాహతురగ్రతః । విష్ణురాత స్తత స్తస్యప్రక్షాళ్యచరణౌమునేః ॥ ౫౮ ॥
ప్రదదౌహరిరాతాయతీర్థంపశ్చాత్స్వయంపపౌ । ససన్న్యాసీద్విజశ్చా
పి చత్వారస్తేపిభూసురాః ॥ ౫౯ ॥ బాలకశ్చేతిసప్తైతేసహపఙ్క్త్యావభు
ఞ్జత । భుక్త్వాతేష్వాసనస్థేషు విష్ణురాతస్యబాలకః ॥ ౬౦ ॥ పితురన్తి
కమాసాద్య రురోద క్షుధితోభృశమ్ । సచతన్మాతరంప్రాహ పుత్రస్య
క్షుధితస్యతే ॥౬౧॥ పాత్రేష్వశిష్టమన్నంత్వం ప్రయచ్ఛేతి ద్విజోత్తమః॥
నావశిష్టంకిమప్యస్తీత్యవదత్సుముఖీతతః ॥ ౬౨ ॥ పశ్యేతితాంపునఃప్రా
హ బ్రాహ్మణోబాలపీడయా । తతస్సమ్ప్రేక్షమాణాసా తానిపాత్రా
ణ్యవైక్షత ॥ ౬౩ ॥ పూర్వవత్పరిపూర్ణాని దృష్ట్వాభూత్సుముఖీభృశమ్।
బ్రాహ్మణస్తస్యపత్నీచ పుత్రస్తేద్వాదశాపిచ ॥ ౬౪ ॥ అభుఞ్జతభృశం
తుష్టామృష్టమన్నంతతఃపరమ్ । తస్యబ్రాహ్మణవర్యస్యభవనేసత్త్వశాలి
నః ॥ ౬౫ ॥ తానిస్వయమపూర్యన్త పాత్రాణ్యేవదినేదినే । సుముఖీవి
ష్ణురాతశ్చ తావుభౌతత్సుతాశ్చతే ॥ ౬౬ ॥ ఆగతాన్వైష్ణవాన్సర్వా
నప్రియత్నాదభోజయన్ । యేషుయేషుచపాత్రేషు పపాచసుముఖీత
తః ॥ ౬౭ ॥ తానితానిచపాత్రాణి రాజతాన్యభవం స్తతః । యత్రస
న్న్యాసినాభుక్తం తత్రసద్యోభువస్స్థలే ॥ ౬౮ ॥ దదృశేవిష్ణురాతేననిధి

ర్నిరవధిఃపునః। సన్న్యాసివేషమాశ్రిత్యసాక్షాన్నారాయణస్స్వయమ్।
౧౯ ॥ అనుయాయిభిరామ్నాయైరాగతోహిమునీశ్వరాః । పాషణ్డ
వారణోద్యోగాత్త్రిదణ్డంధారయన్పురా ॥ ౨౦ ॥ దత్తాత్రేయఇతిజ్ఞే
యోయుష్మాభిస్సతుమస్కరీ । అతోయస్యగృహేభుఙ్క్తేనారాయణప
రాయణః ॥ ౨౧ ॥ తస్యైవభవనేభుఙ్క్తేసాక్షాన్నారాయణస్స్వ

—* విష్ణుభక్తావమానాచ్చతుర్వేదినోయాతనాప్రాప్తిః *—

యమ్ । చతుర్వేదీతతఃపశ్చాద్భోజయామాసభూసురాన్ ॥ ౨౨ ॥
తద్గృహేచపయఃపాత్ర్యాముద్వామవిషంఫణీ । భోజనానన్తరంసర్వే
మరణంప్రతిపేదిరే ॥ ౨౩ ॥ స్వయంతుపాకభేదేనభుక్తవాన్పుత్రకైస్స
హ । నమమారతతస్సోయంనమమ్రుఃపుత్రకాశ్చతే ॥ ౨౪ ॥ నచస
మ్ప్రాపపఞ్చత్వంగృహిణీతస్యదుర్ముఖీ । ద్విజానాంపుత్రపౌత్రాద్యా
శ్చుక్రుశుస్సర్వతస్తతః ॥ ౨౫ ॥ చతుర్వేదీవిషేణైవజఘానాస్మత్పితౄ
నితి।తతోరాజభటాఃకేచిద్ఘోరాఘోషేణరోషితాః॥ ౨౬॥ తాడయామా
సురత్యర్థంచతుర్వేదినముద్భటాః । విగతాసుశ్చతుర్వేదీతదామర్మసుతా
డితః ॥ ౨౭ ॥ మాయావీచవనంభిత్త్వాగచ్ఛన్వ్యాఘ్రేణమారితః । తద
నన్తరపుత్రశ్చత్రాసాదారుహ్యభూరుహమ్ ॥ ౨౮ ॥ బభూవశాఖా
భఙ్గేనశతధాశీర్ణమస్తకః।వనవారణహస్తేనగృహీత్వాచరణద్వయమ్ ॥
౨౯ ॥ అపరోపిసుతోవేగాదాహన్యతమహీతలే । చతుర్థోనుపనీ
తశ్చచరంస్త్రాసాదితస్తతః ॥ ౩౦ ॥ పపాతపన్నగైర్వ్యక్తైస్సమాపేతృ
ణకులావృతే । భర్తృపుత్రమృతిందృష్ట్వాదుర్ముఖీభృశదుర్ముఖీ ॥ ౩౧ ॥
బధ్వాకవాటంసుదృఢముద్బన్ధగృహాన్తరే । రాజదణ్డభయోద్వేగాత్త
స్యకన్యాయుగంతతః ॥ ౩౨ ॥ నిక్షిప్యాగ్నింగృహద్వారే సద్యస్స్వ
యమదహ్యత । వహ్నినాతేనదీప్తేనజ్వాలాడమ్బరశాలినా ॥ ౩౩॥ స
కలంచపురందగ్ధంవిష్ణురాతగృహంవినా । తతోనృపభటైరుగ్రైస్తత్స
మ్బన్ధోపజీవినః ॥ ౩౪ ॥ బద్ధాఃకారాగృహేగాఢంతైర్వమరణంయ
యుః । త్రిదినాభ్యన్తరేచైతత్సర్వమాసీన్మునీశ్వరాః ॥ ౩౫ ॥ అమా
నాద్గురుభూతానామతిమానాచ్చచేతసి । హరిభక్తావమానాచ్చనశ్య
న్త్యేవహిసమ్పదః ॥ ౩౬ ॥ విష్ణుభక్తిపరాణాంచయఃకరోతివిమాన

నామ్ । తస్యైహికంఫలంప్రోక్తంశృణుతాముష్మికంఫలమ్ ॥ ౮౭ ॥
క్రూరైః కాలభటైర్బద్ధ్వాపాదయోశ్చర్మరజ్జుభిః । ఆకృష్యతచతుర్వే
దీసహాపుత్రైరధోముఖః ॥ ౮౮ ॥ తత్సమ్బన్ధామృతాస్సర్వేతథాకృ

* సర్వాతిథ్యయమసంవాదః *

ష్యన్తకిఙ్కరైః । వైవస్వతంతతోదృష్ట్వాసర్వాతిథ్యస్తుమారతః ॥ ౮౯ ॥
ధర్మరాజమహారాజసమవర్తింస్త్వదగ్రతః । అన్యాయ్యమిదమన్యాయ్య
మితిచుక్రోశభూయసా ॥ ౯౦ ॥ దారుణంతద్వచశ్శ్రుత్వాశమనస్సమ
దర్శనః । మోచయిత్వాతమాహూయవచనంచేదమబ్రవీత్ ॥ ౯౧ ॥
అన్యాయమత్రకింబ్రహ్మన్యద్యస్తివదతన్మమ । ప్రాఞ్జలిర్బ్రాహ్మణః
ప్రాహప్రేతనాథాయసన్నతః ॥ ౯౨ ॥ అధీత్యపంచతురోవేదానర్థా
నశ్రౌషమప్యతః । అశ్రావయంచమీమాంసామకార్షంకర్మవైదికమ్ ॥ ౯౩ ॥
ఇమేపిమత్సుతారాజన్మత్తోప్యధికవేదినః । ఏషామద్గృహిణీచాపినిత్యం
మద్ధర్మధర్మిణీ ॥ ౯౪ ॥ నాహమర్హామిధర్మజ్ఞనానానరకయాతనామ్ ।
కురుతద్రోచతేయత్తేపరతన్త్రాహితేవయమ్ ॥ ౯౫ ॥ ఇతితద్వచనం
శ్రుత్వాధర్మరాజస్తతోబ్రవీత్ । సత్యంబ్రాహ్మణతేవాక్యంతథాపిశృ
ణుమద్వచః ॥ ౯౬ ॥ నారాయణపరందాన్తంశ్రాన్తంనారాయణాచ
లాత్ । ఆగతంతమవిజ్ఞాతందుర్మతేవేత్సివానవా ॥ ౯౭ ॥ పద్మార
మణపాదాబ్జనాసితంతులసీదళమ్ । అవజానన్తమాత్మానంపాతకిన్వేత్సి
వానవా ॥ ౯౮ ॥ ప్రదర్శ్యబాలకంశ్రాన్తంయాచమానేద్విజోత్తమే ।
పిశాచవచనంప్రోక్తందుర్మతేవేత్సివానవా ॥ ౯౯ ॥ పరేచవిష్ణుభక్తా
నాంవన్దనీయేమమాపిచ । ప్రతిక్షేపణవాక్యానిపాపత్వంవేత్సివానవా ॥
౧౦౦ ॥ అఙ్గణేతవకుబ్రహ్మన్ననుత్సారితకశ్మలే । అధ్వశ్రాన్తిపరీ
తంతమాసీనంవేత్సివానవా ॥ ౧౦౧ ॥ నిర్గమయ్యగృహాత్స్వస్మాన్స్నుషా
రైర్బ్రాహ్మణంసుతైః । బధ్యమానకవాటంత్వాందుర్బుద్ధేవేత్సివానవా ॥
౧౦౨ ॥ కవాటవేగపతితంబాష్పపర్యాకులేక్షణమ్ । దుర్బ్రహ్మకహ
రిరాతస్యబాలంత్వంవేత్సివానవా ॥ ౧౦౩ ॥ నిష్క్రమ్యతంమహాభా
గంనిష్కృపైస్తవచేష్టితైః । పరిహాసకథామిష్టైర్దుష్టత్వంవేత్సివానవా ॥
౧౦౪ ॥ తథాచరాజవాల్లభ్యాద్విహితాంభవతాముహుః । చక్రాది

ధారిణాంనిద్రాంనిద్వత్వం వేత్సివానవా ॥ ౧౦౫ ॥ ముక్తిమార్గోపదే
ష్ట్రూణాంమునీనాంవదనేష్వపి । ముహురవ్యప్రమాణో క్తింమూఢత్వం
వేత్సివానవా ॥ ౧౦౬ ॥ వేదైర్నారాయణస్యైవపారమ్యేప్రతిపాది
తే । వదనేతవవై వర్ణ్యందురాత్మన్వేత్సివానవా ॥ ౧౦౭ ॥ నిత్యంచ
నృపగోష్ఠీషునాస్తికానాంప్రశంసనమ్ । అధిక్షేపంచసాధూనామసా
ధోవేత్సివానవా ॥ ౧౦౮ ॥ బహునాకిమిహోక్తేనబ్రహ్మబన్ధోనృపా
గ్రతః । శరణాగతిధర్మస్యదూషణంవేత్సివానవా ॥ ౧౦౯ ॥ ఇత్యుక్తో
బ్రాహ్మణస్తేనధర్మరాజేనతత్త్వతః । సత్యమేతన్మహారాజమూఢస్యమ
మచేష్టితమ్ ॥ ౧౧౦ ॥ కథమస్మాన్మహాపాపాదుత్తరేయమితిబ్రువన్ ।
తస్యపాదయుగంమూర్ధ్నాప్రణనామపునఃపునః ॥ ౧౧౧ ॥ ప్రణతం
వేపమానంతంవ్యాహరచ్ఛమనస్తతః । సర్వేషామేవపాపానామహం
జానామినిష్కృతిమ్ ॥ ౧౧౨ ॥ విష్ణుభక్తాపరాధస్యనాహంజానామి
నిష్కృతిమ్ । చతుర్వేదీతతస్తస్యపాదంశిరసిధారయన్ ॥ ౧౧౩ ॥ త్వా

—*సకుటుమ్బస్యచతుర్వేదినోబ్రహ్మరక్షస్త్వసమ్ప్రాప్తిః-*—

మహంశరణంప్రాప్తో మాంరక్షేతితమబ్రవీత్ । అథతంప్రాహశమనో
విప్రంవిహ్వలచేష్టితమ్ ॥ ౧౧౪ ॥ త్వత్ప్రమాపణకాలేతుహరిరాత్తో
దయాన్వితః । గోవిన్దేతివచఃప్రాహసత్తకృత్వోమహామతిః ॥ ౧౧౫ ॥ త
వతత్కృపయామాభూత్తూర్ణంరౌరనారకయాతనా । కర్మణాతవఘోరేణభ
వత్వంబ్రహ్మరాక్షసః ॥ ౧౧౬ ॥ అరణ్యేనిర్జలేదేశేవానస్తవభవిష్యతి ।
భవిత్రీతవభార్యాచమహతీబ్రహ్మరాక్షసీ ॥ ౧౧౭ ॥ ఇమేభవన్తుపుత్రా
శ్చతతాప్రితవపుత్రకాః । తతోగృధ్రాభవిష్యన్తివిప్రాస్త్వద్గృహంభో
జినః ॥ ౧౧౮ ॥ త్వయాహతానాంసత్త్వానాంమాంసచ్ఛేదోపజీవినః ।
ఇత్యుక్త్వావిరతేతస్మిన్ధర్మరాజేద్విజస్తతః ॥ ౧౧౯ ॥ సమ్భ్రాన్తచే
తాస్తంప్రాహదృష్ట్వాదైన్యంప్రకాశయన్ । అవధిర్జన్మనస్తస్యకదామ
మభవిష్యతి ॥ ౧౨౦ ॥ దయాళోధర్మరాజత్వంవక్తుమర్హసితన్మమ ।
చతుర్వేదిన్మహాపాపిన్బ్రహ్మరాక్షసరూపిణః ॥ ౧౨౧ ॥ కేషాంచిద్వి
ష్ణుభక్తానాందర్శనాదవధిస్తవ । చతుర్వేదినమిత్యుక్త్వాప్రాహైషీత్ప్రే
తనాయకః ॥ ౧౨౨ ॥ తతస్సకిఙ్కరైర్ముక్తస్సపత్నీకస్సపుత్రకః । బ్రా

హ్మరాక్షసరూపేణవిన్ధ్యారణ్యంవివేశహ ॥ ౧౨౩ ॥ హరిరాతస్యవృ
త్తాన్తంయేశృణ్వన్తిపఠన్తివా । తేషాంహరిస్సదాభక్త్యాభవనేస్వయ
మాగతః ॥ ౧౨౪ ॥ ధనంచవర్ధతేతేషాం తేభవన్త్యన్నదాయినః ।
తేషాంవిరోధినశ్చైవనశ్యన్త్యేవనసంశయః ॥ ౧౨౫ ॥

మధురిపుపదసేవాపక్తిర్మస్యాన్తవృత్తే ర్యదుగిరితటభాజోయ
స్యకస్యాపిపుంసః । అవమతిమితికృత్వాయశ్చతుర్వేదవేదీ సమజనిసచ
సద్యోయాతనాచక్రవర్తీ॥ ౧౨౬ ॥

ఇతిశ్రీనారదీయే పురాణే జ్ఞానకాణ్డే శ్రీమద్యాదవ
గిరి మాహాత్మ్యే హరిరాతోపాఖ్యానం
నామ సప్తమోధ్యాయః.

—* విష్ణుభక్తసన్దర్శనాచ్చతుర్వేదినోబ్రహ్మరక్షస్త్వనివృత్తిః. *—

తతస్తేమునయస్సర్వే సన్తోషోత్ఫుల్లచేతసః । పప్రచ్ఛుర్మునిశా
ర్దూలంనారదంపరితస్థితాః ॥ ౧ ॥ కథంతస్యమునిశ్రేష్ఠ బ్రహ్మరాక్ష
సరూపిణః । బ్రాహ్మణస్యాభవన్మోక్షస్తత్సర్వంవక్తుమర్హసి ॥ ౨ ॥ నా
రదః ॥ అరణ్యేకణ్టకైర్యుక్తేఫలమూలవివర్జితే । స్రతప్తవాలుకామ
ధ్యేక్షుధాదాహేనపీడితః ॥ ౩ ॥ సిరాళస్సర్వతోగాత్రేసతతంక్రూ
రదర్శనః । కేశైరగ్నిశిఖాకారైఃపరితఃకీర్ణమస్తకః ॥ ౪ ॥ కాళాకృ
తిఃకృశోగణ్డేదగ్ధద్రుమఇవాచలః । జిహ్వాపన్నగభీమశ్చపాతాళప్రతిమా
ననః ॥ ౫ ॥ దంష్ట్రాకరాళసృక్కాన్తగ్లగ్నమాంసంలిహన్ముహుః । ల
మ్బోష్ఠోనిమ్నదృష్టిశ్చశూర్పకర్ణశ్శుభేతరః ॥ ౬ ॥ దన్తురోవక్రనాసశ్చ
ధిష్ణ్యోన్నతలలాటకః । తిర్యక్ప్రేక్షణశీలశ్చకుక్కుటోరస్స్థలస్తథా॥ ౭ ॥
అశివాభిశ్శివాభిశ్చపరీతఃపలలాశయా । తాలప్రమాణపాదశ్చశూలఖ
డ్గధరస్తథా ॥ ౮ ॥ ప్రేతచీవరవాసీచకర్ణాలమ్బికపాలకః । కఙ్కా
ళమాలాధారీచభస్మనాభృశధూసరః ॥ ౯ ॥ ప్రకృత్యాధూమ్రవర్ణశ్చ
పాపినాందృష్టిగోచరః । ఆన్త్రమాలోపవీతశ్చధమనీకటిబన్ధనః॥ ౧౦॥
భైరవస్వననాదీచభగ్నసర్వసుఖోచితః । ఇత్థందుఃఖశతైస్తప్తస్సపుత్రో

బ్రహ్మరాక్షసః ॥ ౧౧ ॥ పఞ్చవర్షసహస్రాణిసతస్థౌభార్యయాసహ । హత్వాహత్వాచభూతానిజఘాసక్రూరచేష్టితః ॥ ౧౨ ॥ గృధ్రరూపైస్స్థితాస్తేచబ్రాహ్మణాస్తస్యపార్శ్వతః । తత్త్యాదితావశిష్టానిఖాదన్తిస్మదినేదినే ॥ ౧౩ ॥ నారదః ॥ సహీదృశంఫలంతేషాంపర్యాప్తం మునిపుఙ్గవాః । బ్రహ్మవిద్వేషిణాంనిత్యంనిరయఃఖలుయుజ్యతే॥౧౪॥ తస్మిన్కాలేమహాభాగావాగతౌబ్రాహ్మణావుభౌ । సత్యనిష్ఠఇతిఖ్యాతస్తయోరేకోమహీతలే ॥ ౧౫ ॥ వైకుణ్ఠప్రియఇత్యుక్తఃపరోప్యస్యార్థనామవాన్ । తౌహినారాయణాద్రిస్థందేవంనారాయణంప్రభుమ్ ॥ ౧౬॥ ఆరాధ్యాగచ్ఛతాంతత్రద్విజౌపరమపావనౌ । గన్తుకామౌచకాశ్మీరం తద్దేశాదాగతౌపురా ॥ ౧౭ ॥ సాకంతాభ్యాంపరేకేచిత్సమాజగ్ముర్ద్విజోత్తమాః । హరిభక్తిసమాయుక్తాహరిక్షేత్రనివాసినః ॥ ౧౮॥సర్వేచవిష్ణుభక్తాస్తేహరికీర్తనతత్పరాః । తౌతత్రవాసంచక్రాతేచక్రపాణేఃప్రియౌద్విజౌ ॥ ౧౯ ॥ దూరాగమపరిశ్రాన్తైస్సాకమన్యైర్ద్విజోత్తమైః । తటాకేకుత్రచిత్స్నాత్వాకృత్వావేదవిధానతః ॥ ౨౦॥ స్వాధికారోచితంకర్మదేవమారాధ్యకేశవమ్ । స్వీకృత్యతత్ప్రసాదంచసుఖం తత్రాసనేస్థితౌ ॥ ౨౧ ॥ తౌచతాభ్యాంసహాయాతాస్సర్వేతదనుతోషితాః । హరికీర్తనమాలాభిఃకాలక్షేపంవితేనిరే ॥ ౨౨ ॥ తతస్సరాక్షసస్తత్రపర్యటన్పరితోవనమ్ । సర్వేషామపిపాపానాంప్రాయశ్చిత్తమితీరితమ్ ॥ ౨౩ ॥ శ్రుత్వాస్మృత్వాపురాణైశ్చసేతిహాసైర్ముహుర్ముహుః । శుశ్రావదూరతస్స్థిత్వాహరిసఙ్కీర్తనాక్షరమ్ ॥ ౨౪॥ సహితోభార్యయాపుత్రైర్గృధ్రైరపిసహాగతైః । దర్శనాద్ధరిభక్తానాం తేషాంసఙ్కీర్తనాదపి ॥ ౨౫ ॥ ప్రసన్నమభవచ్చేతస్తస్యబ్రాహ్మణరక్షసః । విష్ణుభక్తపదామ్భోజసఙ్గపూతంజలంతతః ॥ ౨౬ ॥ రక్షోదృష్టిపథంప్రాపతత్పపౌసచరాక్షసః । తతోవైకుణ్ఠతద్భక్తభుక్తశిష్టానియానిచ ॥ ౨౭ ॥ పాత్రక్షాళనతోయేనపరికీర్ణానిసర్వతః । జగ్ధ్వాసర్వాణిగృధ్రాస్తేపర్యటన్తస్తతస్తతః ॥ ౨౮ ॥ జాతిస్మరత్వమాపన్నాస్సర్వేతేసహసాతతః । వైవస్వతేనకథితంసస్మారసచరాక్షసః ॥ ౨౯॥

విష్ణుభక్తాఙ్ఘ్రితీర్థేనపూతానాంమునిసత్తమాః । అకృష్టపచ్యతాంయాతిముక్తిఃకిముఫలాన్తరమ్ ॥ ౩౦ ॥ తతఃప్రీతమనాభూత్వాతాదృశస్మృతియోగతః । ప్రాయేణామీభవిష్యన్తిధర్మరాజసమీరితాః ॥ ౩౧ ॥ ధరణీతలసౌభాగ్యసఙ్ఖ్యయాభగవత్పరాః । అభవత్స్మరణంజాతేరన్యథాకథమద్య మే ॥ ౩౨ ॥ ఇతిసఞ్చిన్తయామాససతుబ్రాహ్మణరాక్షసః।మహానుభావౌదృశ్యేతేద్వావేతౌభగవత్పరౌ ॥ ౩౩ ॥ ప్రసాదాదేతయోరేవమమపాపంవినఙ్క్ష్యతి। ఇతినిశ్చిత్యసహసాదూరతఃప్రణనామసః॥ ౩౪ ॥ తందృష్ట్వాప్రణతంతౌచబ్రాహ్మణౌభగవత్పరౌ । ఆహతుఃకోభవాన్కేచతవైతేరాక్షసాఇతి ॥ ౩౫ ॥ అబ్రవీదాదితస్సర్వంప్రాఞ్జలిర్వినయాన్వితః । తయోర్బ్రాహ్మణయోరగ్రేచరితంబ్రహ్మరాక్షసః ॥ ౩౬ ॥ ఉత్తరిష్యామికథమిత్యువాచప్రణతఃపునః । కరుణాపరిణామేనకలితౌతౌద్విజోత్తమౌ ॥ ౩౭ ॥ అస్యోత్తారంకరిష్యావఇతిచక్రతురాశయమ్ । సత్యనిష్ఠస్తతఃప్రాహతమేనంబ్రహ్మరాక్షసమ్ ॥ ౩౮ ॥ సఙ్కీర్తనంతవాలమ్బస్సత్యంరాక్షసదృశ్యతే । పఞ్చాపికీర్తనాద్విష్ణోఃపాతకాన్యాశువిభ్యతి ॥ ౩౯ ॥ ఉపపాతకముఖ్యానామన్యేషాంతుకుతస్స్థితిః । నారాయణకథాంముక్త్వాయఃకథాన్తరమిచ్ఛతి ॥ ౪౦ ॥ అవమత్యపయఃపానమారనాళంసవాఞ్ఛతి। మధ్వానున్దరరూపేణమథనాదభవత్సుధా॥ ౪౧ ॥ లభ్యతేరసనాగ్రస్థంహరికీర్తిరసాయనమ్ । సంసారమరుకాన్తారసఞ్చారమలినాత్మనామ్ ॥ ౪౨ ॥ పుంసాంప్రక్షాళనంయుక్తంపుణ్యైర్హరికథామృతైః । దుష్టసర్పేణదష్టానాం గాఢందురితరూపిణా॥ ౪౩ ॥ ఔషధంపరమంపుంసామాహుఃకేశవకీర్తనమ్ । దుఃఖవారిధికల్లోలముల్లఙ్ఘయితుమిచ్ఛతామ్ ॥ ౪౪ ॥ నామానివిష్ణోర్దివ్యానిపోతపాత్రేఖిలుస్థిరా । తాపత్రయమహాజ్వాలామాలాశమనకర్మణి ॥ ౪౫ ॥ వాసుదేవగుణాలాపపరీవాహాఃపరంతమాః। నారాయణాక్షరంపుణ్యంనకదాప్యుచ్చరన్తియే ॥ ౪౬ ॥ వల్మీకంవదనంప్రాహుస్తేషాంజిహ్వాంచపన్నగీమ్ । ఉచితంపాపినాంపుంసాముపేక్షాహరికీర్తనే ॥ ౪౭ ॥ ఖాదన్తిముక్త్వామాకన్దంనిమ్బపత్రంక్రమేళకాః । విముఖాయేహరేఃకీర్తౌతేషాం

హియమకింకరాః ॥ ౪౮ ॥ అనాలోక్యముఖంకుర్వన్త్యహోనరక
యాతనాః । అచ్యుతానన్తగోవిన్దేత్యావర్తనపరాయణాః॥ ౪౯॥ నా
వర్తన్తేహిసంసారసిన్ధోరావర్తగహ్వరే । శ్రుతిభిఃకర్మభిర్జ్ఞానైర్యోగై
ర్వ్యాతన్నలభ్యతే ॥ ౫౦ ॥ లభ్యతేహరికీర్త్యైవయత్ఫలంబ్రహ్మరాక్ష
స । అతస్త్వంతవసర్వేషామంహసామపనుత్తయే॥ ౫౧ ॥ నారాయ
ణేతిజిహ్వాగ్రేనిధివన్నిక్షిపాక్షరమ్ । ఇత్యుక్త్వాసత్యనిష్ఠేతువిరతేసత్య
వాదిని ॥ ౫౨ ॥ వైకుణ్ఠప్రియనామాపివ్యాహరద్విబుధోత్తమః । బ్ర
హ్మరాక్షస మద్వాక్యంశృణుసత్యంసమాహితః ॥ ౫౩ ॥ త్వత్పాపప
రిహారాయగత్వానారాయణాచలమ్। విబుధానాంశిరోధార్యైర్విష్ణుభ
క్తాఙ్ఘ్రిరేణుభిః ॥ ౫౪ ॥ పరిపూతంజలంమూర్ధ్నాధృత్వాపిబచభక్తి
తః । పాదతీర్థేనపూతాత్మాపర్యటన్నభితోగిరిమ్ ॥ ౫౫ ॥ ప్రదక్షిణ
నమస్కారకీర్తనాదిపరోభవ । తతఃప్రీతస్సభగవాన్పాపాత్త్వాంమో
చయిష్యతి ॥ ౫౬ ॥ ఇత్యుక్త్వాబ్రహ్మరక్షస్తౌబ్రాహ్మణౌభగవత్పరౌ ।

— *చతుర్వేదినోనారాయణగిరిగమనాన్మోక్షః- *—

కాశ్మీరదేశముద్దిశ్యజగ్మతుర్జాతకౌతుకౌ ॥ ౫౭ ॥ బ్రహ్మరక్షశ్చతద్భా
ర్యాతత్పుత్రాశ్చసగృధ్రకాః । నారాయణగిరింప్రాప్యతతశ్చక్రుఃప్రదక్షి
ణమ్ ॥ ౫౮ ॥ తీర్థంచవిష్ణుభక్తానాంపపుఃపర్యన్తవర్తినామ్ । ఏవంతు
వర్తమానైస్తైర్నీతామాసాస్తుపఞ్చషాః॥ ౫౯ ॥ తతోనారాయణశ్రీ
మాన్కరుణాకలశామ్బుధిః। ప్రదక్షిణైఃప్రణామైశ్చపారతన్త్ర్యముపే
యివాన్ ॥ ౬౦ ॥ విసస్మారపురాతేనపాతకంకృతముత్కటమ్ । జ
యంచవిజయంచైవజయశబ్దాభిధాయినౌ॥ ౬౧ ॥ తతస్సఖ్యోచ్చదయా
మాసవాచామధురశీలయా। హరిరాతాపచారేణచతుర్వేదీపురాభవత్ ॥
౬౨ ॥ పుత్త్రైశ్చభార్యయాసార్ధంబన్ధుభిర్బ్రహ్మరాక్షసః । సచాద్య
మమభక్తానాంపాదతీర్థనిషేవణాత్ ॥ ౬౩ ॥ పూతఃపర్వతపార్శ్వే
షుసర్వతఃపరివర్తతే। అనిశంతేనమద్భక్తపాదోదకనిషేవణమ్॥౬౪॥
కీర్తనానిచమన్నామ్నాంకృతాన్యవశయన్తిమామ్ । మమతీర్థేషుసర్వత్ర
స్నాపయిత్వాక్రమేణతమ్॥ ౬౫ ॥ తత్సుతానపిసర్వాంస్తాంత్సమానయ

తమాచిరమ్ । మద్భక్తపాదతీర్థామ్బుపూతానామగ్రతో నృణామ్ ॥ ౧౬ ॥
నహితిష్ఠన్తి పాపాని సింహస్యాగ్రే యథా గజాః । యే చ తేనాగతాస్సర్వే
తస్య బన్ధుజనాశ్చ తే ॥ ౧౭ ॥ సాకమాయాన్తు మత్తీర్థస్నానాద్యైః పూ
తమూర్తయః । జయశ్చ విజయశ్చాపి తతో నిర్గత్య కౌతుకాత్ ॥ ౧౮ ॥ బ్రా
హ్మణం తం బభాషాతే బ్రహ్మరాక్షసరూపిణమ్ । విష్ణుభక్తపదామ్భోజతీ
ర్థైర్విగతకల్మషః ॥ ౧౯ ॥ త్వం హి నారాయణం దేవం స్తోత్రైర్దివ్యై
రతూతుషః । స ప్రసీదతి తే లక్ష్మ్యా సాకం కారుణ్యరూపయా ॥ ౨౦ ॥ నహి
సఙ్కీర్తనాలాపాత్పరం విష్ణోః ప్రసాదనమ్ । అష్టతీర్థ్యాం తు దివ్యాయా
మాదౌ స్నాతుం త్వమర్హసి ॥ ౨౧ ॥ తతః కల్యాణతీర్థే చ స్నాత్వా శుద్ధో
భవిష్యసి । ఇత్యుక్తో ద్వారపాలాభ్యాం చతుర్వేదీ ముదాన్వితః ॥ ౨౨ ॥
తద్దర్శితేషు తీర్థేషు స్నానం చక్రే యథాక్రమమ్ । వేదపుష్కరిణీతీర్థే ప్రథ
మం స్నానమాతనోత్ ॥ ౨౩ ॥ దర్భతీర్థే తతః పశ్చాత్పాలాశే చ తతః
పరమ్ । యాదవ్యామథ దివ్యాయాం పద్మతీర్థే తతః పరమ్ ॥ ౨౪ ॥ తీ
ర్థే పారాశరస్యాథ తతో నారాయణహ్రదే । అథ వైకుణ్ఠగఙ్గాయామిత్యే
వం దర్శితక్రమః ॥ ౨౫ ॥ సర్వత్ర స్నానకాలే తు సత్త్వనిష్ఠేన చేతసా ।
త్రిస్త్రిరావర్తయామాస నామ నారాయణస్య సః ॥ ౨౬ ॥ స్నానే చై
వం కృతే సద్యో బ్రహ్మరాక్షసరూపతః । ముక్తో బ్రాహ్మణరూపేణ దదృశే
సానుగశ్చ సః ॥ ౨౭ ॥ యద్యద్బ్రాహ్మణరూపాఙ్గం తత్సర్వం చ తదా
భవత్ । శిఖీ యజ్ఞోపవీతీ చ దణ్డీ ధృతకమణ్డలుః ॥ ౨౮ ॥ కుణ్డలీ సపవి
త్రశ్చ కుశాసనసమన్వితః । ధౌతోత్తరీయధారీ చ భృశం ధర్మపరాయణః ॥
౨౯ ॥ మృదుభాషీ మృదుగతిః కామమార్ద్రీకృతాశయః । జపశీలః ప్ర
శాన్తాత్మా మన్త్రాణామపి భక్తితః ॥ ౩౦ ॥ ప్రియవాదీ సమస్తానాం స
త్త్వశాలీ చ సర్వదా । ఏవం బ్రాహ్మగుణైర్యుక్తస్స చ సౌమ్యస్తదాభవత్ ॥
౩౧ ॥ యే చ పుత్రాదయస్తే చ సర్వే బ్రాహ్మణతాం యయుః । ఇత్థం బ్రా
హ్మణరూపస్య తస్య పుత్రాదిభిస్సహ ॥ ౩౨ ॥ స్నాతుం కల్యాణతీర్థేఽపి
క్రమాదాసీదభిక్రియా । స్నాత్వా తతోఽర్థితే తస్మిన్సహసా పార్వదైహి
కమ్ ॥ ౩౩ ॥ విద్యాజాతమశేషం చ హస్తామలకతాం యయౌ । కల్యా

ణతీర్థమాహాత్మ్యమన్యత్త్తలుమునీశ్వరాః ॥ ౮౪॥ స్నానీయస్తత్రతత్పాద తీర్థంవాఞ్ఛన్తినిర్జరాః। తులసీమణిమాలాభిర్యుక్తాంపద్మాక్షమాలికామ్॥ ౮౫ ॥ సకణ్ఠేధారయామాససర్వపాపవినాశినీమ్ । స్థానేషుకేశవాదీనాంధారయామాసతుశ్చతమ్ ॥ ౮౬ ॥ జయశ్చవిజయశ్చాపిద్వాఃపాలావూర్ధ్వపుణ్డ్రకమ్। తప్తచక్రాఙ్కనంతస్యచకారవిజయఃపునః॥౮౭॥ నహివిష్ణోఃప్రియఃకశ్చిద్వినాచక్రాదిధారణాత్ । బ్రాహ్మణైఃక్షత్రియైర్వైశ్యైశ్శూద్రైశ్చనియతాత్మభిః ॥ ౮౮ ॥ చక్రాదిలాఞ్ఛనంధార్యమితిహిశ్రూయతేశ్రుతౌ। లక్ష్మత్వాద్దాస్యనాంభర్తుఃకర్మణామఙ్గభావతః ॥ ౮౯ ॥ ప్రకృతిగ్రన్థిదాహత్వాద్ధితత్వాదపిచాత్మనామ్ । స్వస్యచప్రియరూపత్వాత్సంస్కారాద్దేహదేహినోః ॥ ౯౦ ॥ హేతుత్వాత్సద్గృహీతేశ్చతదన్యైరపవారణాత్। ద్రావణాత్కఙ్కరాదీనాంధార్యంచక్రాదిలాఞ్ఛనమ్ ॥ ౯౧ ॥ కృతిభిశ్చేతరైశ్చాపిశ్రేయసేముక్తయేపిచ। రహితశ్శఙ్ఖచక్రాద్యైర్భోజనాదిషుకర్మసు ॥ ౯౨ ॥ విష్ణుభక్తిపరాణాంతుపఙ్క్తౌనస్థాతుమర్హతి।హరిభక్తిసమేతానాంతప్తచక్రాదిధారిణామ్॥ నిన్దాంయఃకురుతేనిత్యంసవైపాషణ్డఉచ్యతే। తతోయంతప్తచక్రాద్యైర్భూషితస్సోర్ధ్వపుణ్డ్రకః ॥ ౯౪ ॥ నారాయణపదామ్భోజంసిషేవే బ్రాహ్మణోత్తమః । అథాయంవిష్ణుభక్తానాంసేవయాపూతమానసః॥ ౯౫ ॥ విష్ణోరారాధనంకృత్వాసపుత్రస్సహబాన్ధవః । ఐహికంవాఞ్ఛితంసర్వంఫలంతస్యప్రసాదతః॥ ౯౬॥ లబ్ధ్వాతదనుదివ్యంతన్నిరపాయంపదంయయౌ । యఇదంశ్రుణుయాన్నిత్యమాఖ్యానంసుమనోహరమ్॥ ౯౭ ॥ ముచ్యతేపాప్మభిస్సర్వైర్ముక్తింయాతిచనిర్మలః॥౯౮॥అమృతమతిశయానాత్కీర్తనాద్దివ్యనామ్నా మపిచహరిపరాణాంపాదతీర్థప్రభావాత్। ఇతిగతపరితాపఃకశ్చిదాశ్చర్యశాలీకమపియదుగిరిస్థంకాన్తిసిన్ధుం దదర్శ॥ ౯౯॥ కిమపికిమపికృత్వావ్యాజమవ్యాజబన్ధుస్సకలభువనరక్షాసావధానైఃకటాక్షైః । సఖలుయదుగిరిస్థఃపక్షిణోవాపశూన్వా శమితనిఖిలతాపస్త్రాయతేచక్రపాణిః ॥ ౧౦౦॥

ఇతి శ్రీనారదీయే పురాణే జ్ఞానకాణ్డే శ్రీమద్యాదవగిరిమాహాత్మ్యే చతుర్వేదిమోక్షణకథనంనామ అష్టమోఽధ్యాయః.

—* దత్తాత్రేయకృతపాషణ్డనిరసనమ్. *—

మునయః ॥ ఆకర్ణితో మహాభాగవర్ణితో భవతా మునే । హరిభ
క్తాపరాధేషు పరిహారోఽయమద్భుతః ॥ ౧ ॥ దత్తాత్రేయో మునిశ్రేష్ఠః
కథం పాషణ్డదర్శనమ్। నిరాచక్రే సహాస్మాద్యైః పురా నారాయణాచలే॥
౨ ॥ పురాణం వా కథం చక్రే తత్ర పుణ్యం పరాశరః । ఉభయం చైతదాచ
క్ష్వ మహత్కౌతూహలం హి నః ॥ ౩ ॥ నారదః ॥ కాణాదశాక్యపాష
ణ్డప్రముఖైర్దుష్టవాదిభిః। నష్టం కదాచిద్విజ్ఞానం నారాయణపదాశ్రయమ్॥
౪ ॥ ఆత్మా దేహాత్పరః కశ్చిద్విపశ్చిన్న హి విద్యతే । కేవలం దేహ ఏవాయ
మహమిత్యవగమ్యతే ॥ ౫ ॥ తస్మాద్దేహానురూపేణ వర్తితవ్యం మనీషిభిః।
న తపో నాపి యజ్ఞాదిర్న యోగో నాపి చార్చనమ్ ॥ ౬ ॥ కర్తవ్యాని వృథా
యాసాస్తే హి తత్త్వేన పశ్యతామ్ । ఇతి వ్యామోహయామాసుః కేచిత్స
ర్వాన్మహీతలే ॥ ౭ ॥ అన్యే దేహాద్విముక్తం తమాత్మానం ప్రతిపాద్య
చ । తస్య క్షణవినాశిత్వమూచిరే తర్కకర్కశాః ॥ ౮ ॥ పరే దేహాద్వి
ముక్తస్య స్థైర్యం తస్యానుమత్య చ । అన్తర్యన్తారమేతస్య పురుషం ప్రతిచి
క్షిపుః ॥ ౯ ॥ అపరే తం చ పురుషం స్వీకృత్యాశేషకారణమ్ । బ్రహ్మా
ణం వా తదన్యం వా యం కంచిత్ప్రతిపేదిరే ॥ ౧౦ ॥ చిదచిద్రూపభేదే
న జీవేశ్వరవిభాగతః । ప్రమాణసిద్ధమఖిలమేకమేవేతరే విదుః ॥ ౧౧ ॥
ఆత్మా చిన్మాత్రరూపోఽయం న చ జీవో న చేశ్వరః । వివిక్తమఖిలం తస్మాదధికం
కేచిదభ్యధుః ॥ ౧౨ ॥ ఇత్థం వ్యామోహితాస్తే తే వాదినో విష్ణుమాయ
యా । ప్రతిభామాత్రశరణాః ప్రలపన్నవనీతలే ॥ ౧౩ ॥ ప్రవాదు
కానాం వాదాస్తే ప్రమాణపరిపన్థినః । బభూవుర్బహుధా లోకే నిరాలో
కే సమన్తతః ॥ ౧౪ ॥ ఏవం హి విప్లుతే జ్ఞానే కదాచిత్కలశామ్బుధౌ ।
వేదా విష్ణోః పదం ప్రాప్య వివర్ణాశ్చుక్రుశుర్భృశమ్ ॥ ౧౫ ॥ వేదాః ॥
సమస్తచిదచిద్వస్తుశేషీ త్వమసి మాధవ । భవామో మానమర్థేఽస్మిన్ననా
దినిధనా వయమ్॥ ౧౬ ॥ ప్రమాతారస్తు సత్త్వస్థా భవన్తి పురుషోత్తమ।
అధునా యేన యత్ క్లృప్తం దైవతం తన్నిగద్యతే ॥ ౧౭ ॥ ప్రమాణమపి
పాషణ్డవాదాః ప్రాగల్భ్యకల్పితాః। దేశికాశ్చాభవన్సర్వే మ్లేచ్ఛదేశని

వాసినః ॥ ౧౮ ॥ విశుద్ధస్యాత్మనశ్శుద్ధిస్స్నానాద్యైః కీదృశీ భవేత్ । ఇ
తిస్నానాదికం సర్వ మిచ్ఛావాదాద్విలుప్యతే ॥ ౧౯ ॥ త్యక్తో వర్ణాశ్ర
మాచారో మూర్ఖైర్విజ్ఞానానువర్తిభిః । అధ్యాత్మజ్ఞానవాదాశ్చ భవనే భవనే
న్యథా ॥ ౨౦ ॥ తస్మాదుద్ధరవిజ్ఞానమస్మానపి జగద్గురో । పాషణ్డాగమ
పఙ్కేఽస్మిన్హ్యభూన్మజ్జనమద్యనః ॥ ౨౧ ॥ ఇతి విజ్ఞాపితో వేదైర్వేదా
నాహ శ్రియః పతిః । అహం ఖలు భవిష్యామి వసుధామణ్డలే గురుః ॥ ౨౨॥
అన్తేవాసిత్వమాస్థాతుం యూయమేవ సమర్హథ । ఇత్యుక్త్వా భగవాన్వి
ష్ణుర్దత్తాత్రేయోఽభవత్తదా ॥ ౨౩ ॥ దత్తాత్రేయస్సమస్తానాం వేదానా
మనుకమ్పయా । పాపాచారరతాన్సర్వాన్పాషణ్డాగమవాదినః॥ ౨౪॥
నిరాకర్తుం మనశ్చక్రే స చ సన్న్యాసిరూపతః । సాలగ్రామాదికం సర్వం
దృష్ట్వా దుష్టైరుపప్లుతమ్ ॥ ౨౫ ॥ నారాయణస్య సాన్నిధ్యే నిత్యం స
త్త్వోత్తరే పునః । నారాయణాచలే చక్రే సన్న్యాసాశ్రమసఙ్గ్రహమ్॥
౨౬ ॥ ఉపవీతం త్రిదణ్డం చ కౌపీనాచ్ఛాదనం తథా । శిక్యం చ కవచం చై
వ పఞ్చమాత్రిం దధౌ చ సః ॥ ౨౭ ॥ వేదపుష్కరిణీతీరే విశాలే చ శిలా
తలే । పరిధానం స జగ్రాహ కాషాయం పరమః పుమాన్ ॥ ౨౮ ॥ వేదా
స్సచ్ఛిష్యరూపేణ తదా తం చ సిషేవిరే । వేదపుష్కరిణీత్యాఖ్యా పుష్కరి
ణ్యాస్తదాభవత్ ॥ ౨౯ ॥ ఆమ్నాయాశ్శిష్యభావేన సేవమానాస్తత
స్తతః । ఋగ్వేదీ సామగశ్చేతి యజుర్వేదిక ఏవ చ ॥ ౩౦ ॥ ఆథర్వణిక
ఇత్యేవ నామాని ప్రతిపేదిరే । అఙ్గాని షట్ చ తచ్ఛిష్యరూపమాస్థాయ భేజిరే॥
౩౧ ॥ వేదానేవ హరేశ్శిష్యభావేనైవ వ్యవస్థితాన్ । పురాణాదీని చత్వా
రి తతో మానవరూపతః॥ ౩౨ ॥ బహుధా శిష్యవర్గేణ సేవితో భగవానపి।
మునిరూపధరో జ్ఞానం స్థాపయామాస భూతలే ॥ ౩౩ ॥ పాషణ్డాస్తే చ
సర్వేఽపి తత్ర తత్ర నిరాకృతాః। పలాయిష్యన్త పర్యన్తదేశేషు చ తత స్తతః॥
౩౪ ॥ శాణ్డిల్యోఽపి మునిశ్రేష్ఠో దర్భతీర్థే స్థితస్సదా । ప్రమాణైః పఞ్చరా
త్రస్థైర్వేదార్థవ్యక్తిమాతనోత్ ॥ ౩౫ ॥ పాషణ్డేషు నిగస్తేషు ప్రజ్ఞానం
సర్వతోఽభవత్ । నహి రాహువిముక్తోఽపి న చకాస్తి నిశాకరః ॥ ౩౬ ॥ న
చ నీహారనాశేఽపి న ప్రకాశేత భాస్కరః। ఆసముద్రమతో గత్వా వేదాః పా

షణ్డఖణ్డనమ్॥ ౩౭॥ కృత్వాచసహసాజగ్ముఃకృతార్థాస్సర్వతోజయాత్।
తతఃకల్యాణతీర్థస్య తీరేదదృశురాగతాః ॥ ౩౮ ॥ శాణ్డిల్యేనసహా

(*) వ్యాఘ్రవానరసంవాదః - (*)

సీనందత్తాత్రేయంమహామునిమ్। భగవన్దృష్టమాశ్చర్యమస్మాభిరితిచాబ్రు
వన్ ॥ ౩౯ ॥ కిమాశ్చర్యమితిప్రాహజానన్నపిమునీశ్వరః । అథవిజ్ఞా
పయామాసురామ్నాయాదృష్టమద్భుతమ్ ॥ ౪౦ ॥ అరణ్యేవానరఃకశ్చి
దధ్యాస్తాగ్రంమహాతరోః। వ్యాఘ్రాద్భీతఃకిరాతశ్చతమారుక్షన్మహీరు
హమ్ ॥ ౪౧ ॥ తతోవ్యాఘ్రస్సమాగత్యవానరంప్రాహవాక్యతః । అ
హంబుభుక్షురాయాతఃకిరాతోమమభక్షణమ్ ॥ ౪౨ ॥ తస్మాత్త్వంక్షి
పశాఖాస్థంతమేనంవానరోత్తమ । ఏవముక్తస్తుతంప్రాహవ్యాఘ్రంశా
ఖామృగస్తతః॥ ౪౩ ॥ నాహంక్షిపామిమేవాసంప్రాప్తమేనంభయాతు
రమ్ । నహిప్రతిప్రయచ్ఛన్తిప్రపన్నంవధ్యముత్తమాః ॥౪౪ ॥ తతఃతు
శౌవ్యతీతేతుకపిర్నిద్రావశంగతః । అథప్రాహకిరాతంతంవ్యాఘ్రఃకుటి
లమానసః ॥ ౪౫ ॥ మమభక్ష్యోభవాన్నాస్తువానరస్తుభవిష్యతి । తస్మా
త్కిరాతశాఖాస్థంశాఖామృగమిమంక్షిప ॥ ౪౬ ॥ ఇత్యుక్తోలుబ్ధకస్తేన
సహసైవాక్షిపత్కపిమ్ । భవన్తిలుబ్ధకాలోకేరక్షకాణాంహిభక్షకాః॥
౪౭ ॥ కృత్యాకృత్యవివేకాన్ధైఃపాతకంక్రియతేనకిమ్ । జగ్రాహపతితం
వ్యాఘ్రోవానరంప్రజహాసచ ॥ ౪౮ ॥ ఉవాచచతమాలోక్యభవాన్
సంరక్షకోభవత్ । భవన్తంపాతయామాసకిరాతోదుర్మతిఃపునః॥౪౯॥
అహంభవన్తంముఞ్చామిసహసారుహ్యభూరుహమ్ । త్వంనిపాతయ
శాఖాగ్రాత్కిరాతంతవవైరిణమ్॥ ౫౦ ॥ ఇత్యుక్తస్తతథేత్యాహవా
నరఃప్రీతమానసః। వ్యాఘ్రస్సుక్తశ్చసహసాతమారోహన్మహీరుహమ్॥
౫౧ ॥ నచతంపాతయామాసవ్యాధంవానరపుఙ్గవః । వ్యాఘ్రఃపునశ్చ
తంప్రాహకింనపాతయసేభవాన్ ॥ ౫౨ ॥ వానరః॥ నత్వహంపాత
యిష్యామిమమావసథమాగతమ్ । విరుద్ధంవావిరుద్ధంవాదీనంవాదృష్ట
మేవవా ॥ ౫౩ ॥ స్వగృహాపాగతంయస్తుత్యజేత్సఖలుపాతకీ । ఇ
త్యుక్త్వాసుఖమేవాస్తవానరఃప్రీతమానసః॥ ౫౪ ॥ అస్మాభిర్దృష్టమాశ్చ
ర్యమేతత్ఖలుమునీశ్వర । శ్రుతీనాంవచనంశ్రుత్వాదత్తాత్రేయోమహాము

నిః ॥ ౫౫ ॥ తతశ్శాణ్డిల్యవదనంస్మితపూర్వంవ్యలోకయత్। శాణ్డిల్యో

—*నాళీకజఙ్ఘోపాఖ్యానమ్-*—

పితతఃప్రాహభగవద్భావముద్వహన్ ॥ ౫౬ ॥ వేదాన్విస్మయమాప
న్నాన్విష్ణోరన్తేనివాసినః । శరణాగతిధర్మోయంశాశ్వతోహినిగద్యతే ॥
౫౭ ॥ భవతామపిభావజ్ఞస్సర్వధర్మోత్తరోహిసః । శాణ్డిల్య భవతాప్రో
క్తంవాక్యంజానీమహేవయమ్ ॥ ౫౮॥ తథాప్యేతాదృశీబుద్ధిస్తిరశ్చా
మపిజాయతే । ఇతివిస్మయమాపన్నావయంనానరకర్మణి ॥ ౫౯॥ శా
ణ్డిల్యః ॥ తిరశ్చామతిరశ్చాంవాసాధారణమిదంఖలు। శరణాగతసన్త్రా
ణధర్మస్యపరిపాలనమ్ ॥ ౬౦ ॥ ఆకర్ణ్యతామిదంచాపిమయాయదభిధీ
యతే । నాళీజఙ్ఘఇతిఖ్యాతోనామ్నాభూద్బకశ్చన ॥ ౬౧ ॥ రాజ
హంసస్సఖాచాసీత్సచగన్ధర్వభూపతేః । దారిద్ర్యాత్పర్యటన్కశ్చిత్త
స్యాన్తికముపాగమత్ ॥ ౬౨ ॥ నాళీజఙ్ఘస్తుతంప్రాహకస్త్వంద్విజఇ
వేత్యసే । ఆగతోసికుతోహేతోఃకర్తవ్యంకిఞ్చతేమయా ॥ ౬౩ ॥ ఇ
తిపృష్టస్సదారిద్ర్యమబ్రవీద్బ్రాహ్మణఃపునః । తదాకర్ణ్యచహంసోయం
వాచమేనామువాచహ ॥ ౬౪ ॥ అస్తిగన్ధర్వరాజోమేసఖాతస్యాన్తికం
భవాన్ । యాతుమత్ప్రేషణాంశ్రుత్వావాఞ్ఛితంతేప్రదాస్యతి ॥ ౬౫॥
ఇతితద్వచనంశ్రుత్వాబ్రాహ్మణస్సహసాయయౌ । గన్ధర్వరాజసదనంగ
తదారిద్ర్యచిన్తనః ॥ ౬౬ ॥ నాళీజఙ్ఘస్యసఖ్యేనగన్ధర్వోపిధనందదౌ ।
వాఞ్ఛితంవసులబ్ధ్వాసౌవోఢుంశక్యంసమాయయౌ ॥ ౬౭ ॥ నాళీజఙ్ఘ
స్యనిలయంక్షుధితశ్చాభవత్తదా । అథనిద్రాపరాధీనంనాళీజఙ్ఘంనిహ
త్యసః ॥ ౬౮ ॥ జఘాసబ్రాహ్మణస్తస్యమాంసంక్షుత్పీడితోభృశమ్ ।
తతోగన్ధర్వరాజస్యభటాస్తత్పక్షదర్శనాత్ ॥ ౬౯ ॥ తస్యాప్యదర్శనా
త్సద్యస్సర్వతోపివ్యచారయన్ । తందృష్ట్వాధనభారేణఖిన్నంగచ్ఛన్తమి
ఙ్గితైః ॥ ౭౦ ॥ హన్తారమధిగమ్యాశునిర్ఘృణఃక్రోధసంయుతాః । నాళీ
జఙ్ఘోదివంప్రాపనరకంప్రాపసద్విజః ॥ ౭౧ ॥ అత్రాన్తరేసుధర్మాయాం
నాళీజఙ్ఘస్సురాధిపాన్ । అపృచ్ఛద్బ్రాహ్మణఃకుత్రవర్తతేమమఘాత
కః ॥ ౭౨ ॥ ఇతిపృష్టాస్సురాస్తేనభవతస్తేనకిన్న్వితి। అబ్రువన్నథహం
సోపిపునఃపప్రచ్ఛశఙ్కయా ॥ ౭౩ ॥ ఆహుస్తతస్సురజ్యేష్ఠానరకేతస్యవ

ర్తనమ్ । నాళీజఙ్ఘోపిసహసాప్రణిపత్యసురేశ్వరాన్ ॥ ౭౪ ॥ మమస
ర్వేణధర్మేణబ్రాహ్మణోనరకాన్తరాత్ । నిర్గత్యనిర్జరావాసమాగచ్ఛ
త్విత్యయాచత ॥ ౭౫ ॥ తతఃహన్తాసపాపిష్ఠఃకథంత్రిదివమేష్యతి । ఇత
వారయతోప్యేతాన్యయాచేభూయసాపిసః ॥ ౭౬ ॥ తన్నిర్బన్ధేనతేస
ర్వేతథేత్యాహుస్సురాధిపాః । నరకాన్నిర్గతస్సోయంనాళీజఙ్ఘపరిగ్ర
హాత్ ॥ ౭౭ ॥ ఘాతకబ్రాహ్మణస్సద్యస్స్వర్గలోకమవాపసః । అ
తోనుకమ్పాసారాణాంయస్సకృచ్ఛరణంగతః ॥ ౭౮ ॥ సతుసర్వప్రకా
రేణసంరక్ష్యఇతిహివ్రతమ్ । సాక్షాన్నారాయణోక్తస్యపఞ్చరాత్రస్య
కృత్స్నశః ॥ ౭౯ ॥ సారోయంఖలుయత్త్వేతచ్ఛరణాగతరక్షణమ్ । ఏ
వమన్యోన్యసల్లాపసన్తోషోత్ఫుల్లచేతసామ్ ॥ ౮౦ ॥ తేషామక్ష్ణోరభూ

—* మైత్రేయంప్రతిపరాశరకృతవిష్ణుపురాణోపదేశః *—

దగ్రేసహశిష్యైఃపరాశరః । సాష్టాఙ్గంప్రణనామాథదత్తాత్రేయంమహా
మునిమ్ ॥ ౮౧ ॥ ఉపమానమశేషాణాంజ్ఞానినాంసపరాశరః ॥ ద
త్తాత్రేయః ॥ కుశలంతేమునిశ్రేష్ఠవసిష్ఠకులనన్దన ॥ ౮౨ ॥ అత్రాగమన
హేతుంతేవదతత్త్వవిదాంవర । ఇత్యుక్తోమునిశార్దూలోభగవన్తమువా
చహ ॥ ౮౩ ॥ పులస్త్యస్యవసిష్ఠస్యవరదానాన్మమాఖిలమ్ । ప్రకాశి
తమభూత్తత్త్వంశ్రుతంసారస్వతాదపి ॥ ౮౪ ॥ తచ్ఛ్రోతుమిచ్ఛావత్స
స్యమైత్రేయస్యాస్యవర్తతే । అహంసత్త్వోత్తరేదేశేవక్తవ్యమితిచేతసా ॥
౮౫ ॥ ప్రాప్తోనారాయణావాసంరమ్యంబదరికాశ్రమమ్ । తత్రనారా
యణశ్శ్రీమాన్మామాహకరుణానిధిః ॥ ౮౬ ॥ అస్తికశ్చిన్మనేస్థానాదితో
పిచమమప్రియమ్ । నారాయణాద్రిరితియత్ప్రవదన్తిమనీషిణః ॥ ౮౭ ॥
తత్రగత్వాభవానస్యశిష్యస్యతవధీమతః । పురాణంవైష్ణవంబ్రూయాద్వ
రేణ్యంపుణ్యశాలినః ॥ ౮౮ ॥ ఇతితద్వచనంశ్రుత్వాభగవన్నహమాగతః ।
పశ్యామిచతమేవాత్రభవద్రూపేణభాగ్యతః ॥ ౮౯ ॥ వేదశాస్త్రపు
రాణాదేస్సర్వస్యాపిఫలంభవాన్ । అభవత్పారణాదృష్ట్యోర్వక్తుంకిమవశి
ష్యతే ॥ ౯౦ ॥ ఇత్యుక్తవన్తంతంప్రాహదత్తాత్రేయఃపరాశరమ్ । త
త్త్వంయథావద్గదితుంత్వత్తఃకోన్యోవిశారదః ॥ ౯౧ ॥ ఆచక్ష్వతస్మాదా
పాదచూడంసత్త్వోత్తరంప్రియమ్ । పురాణమహమప్యత్రలప్స్యేకర్ణా

మృతంమునే ॥ ౯౨ ॥ అనుజ్ఞాతస్తతస్తేనయతినాంచక్రవర్తినా । వ్యా
జహారపురాణంతద్విష్ణోఃపారమ్యదర్శకమ్ ॥ ౯౩ ॥ మైత్రేయాయత
తస్తత్రతత్త్వంప్రాచీకశన్మునిః । తస్మాత్కల్యాణతీర్థస్యకిఞ్చిదుత్తరభా
గతః ॥ ౯౪ ॥ పరాశరాశ్రమోనామస్థానంసర్వైరుదీర్యతే । పఞ్చ
భాగవతస్థానంభాగేభవతిపశ్చిమే ॥ ౯౫ ॥ పూర్వభాగేతువారాహం
స్థానముత్తమముచ్యతే । తీర్థస్యదక్షిణేభాగేసీతారణ్యంప్రచక్షతే॥౯౬॥
పురాహిలక్ష్మణస్తత్రపర్ణశాలాంమనోరమామ్ । ఆతేనేరఘునాథస్య
సీతాసన్తోషకారిణీమ్॥ ౯౭ ॥ స్థానాన్యేతానిచత్వారితత్రసన్తిమునీశ్వ
రాః । తతోమైత్రేయసహితస్తత్త్వవిత్సపరాశరః ॥ ౯౮ ॥ శాణ్డిల్యం

—* తుళసీమాహాత్మ్యమ్. *—

మునిశార్దూలంపప్రచ్ఛవినయాన్వితః । భగవన్పఞ్చరాత్రస్యప్రవక్తాసిమ
హామునే ॥ ౯౯ ॥ మమసర్వంచతత్రత్యంవిశేషంవక్తుమర్హసి । శ్రుతి
ష్వవ్యక్తమర్థంహివ్యఞ్జయిష్యన్పరఃప్రమాః ॥ ౧౦౦ ॥ చక్రేనారాయ
ణశ్శ్రీమాన్పఞ్చరాత్రమశేషతః । ఏకాదశ్యాశ్చమాహాత్మ్యంతులస్యాశ్చ
విశేషతః ॥ ౧౦౧ ॥ తథావిష్ణుప్రసాదస్యతత్ప్రోక్తంవక్తుమర్హతి । తతః
ప్రీతిసమాయుక్తశ్శాణ్డిల్యశ్శాన్తమానసః ॥ ౧౦౨ ॥ తేనపృష్టమశేషం
తంవక్తుంసముపచక్రమే । అస్తిసర్వస్యజగతఃకారణంభవతారణమ్ ॥
౧౦౩ ॥ శాన్తానన్దమహానన్దంసత్యంజ్ఞానమయంమహః । తతోపియత్ప్రి
యతరందృశ్యంవైకుణ్ఠవాసినామ్ ॥ ౧౦౪ ॥ అద్భుతంగుణభూషాద్యై
ర్మూర్తంబ్రహ్మతదుచ్యతే । రూపాణ్యన్యానిదృశ్యన్తేతత్రాభివ్యక్తితః
పునః ॥ ౧౦౫ ॥ యథాసుఖంవిహరతోవిష్ణోర్దివ్యాన్యనేకశః । వాసు
దేవాదయఃకేచిత్కేచిత్కేశవాదయః ॥ ౧౦౬ ॥ అపరేపద్మనాభా
ద్యారామకృష్ణాదయఃపరే । లక్ష్మ్యాగాఢోపగూఢానిరూపాణ్యన్యాన్య
నేకశః ॥ ౧౦౭ ॥ అనురూపేణరూపేణవిభవేనాపియుక్తయా । ల
క్ష్మ్యానారాయణస్యాపిదమ్పత్యోస్సర్వశేషిణోః॥ ౧౦౮ ॥ దాసదా
సీగణాశ్చాన్యేబ్రహ్మాద్యాదేవతాగణాః । సతునారాయణశ్శ్రీమాన్ సృ
ష్ట్వాసంరక్ష్యచేతసా ॥ ౧౦౯ ॥ విశ్వంసంహరతేచాన్తేలీలాతత్రహి
కారణమ్ । పితృయానఘటీయన్త్రనిత్యారోహావరోహణైః ॥ ౧౧౦॥

భ్రిమతాంకర్మమాలాయాంఛేత్త్రాచ క్రియథస్స్వయమ్। తస్మాత్తస్స్యై వచరణావర్చనీయాదినేదినే ॥ ౧౧౧ ॥ నార్హావర్ణాశ్రమాచారభ్రష్టా విష్ణోస్సమర్చనే। విష్ణోరభ్యర్చనాయాంతుతులసిసాధనంపరమ్॥ ౧౧౨॥ అలాభేతులసీనాంతుతన్నామగ్రహణాదపి। భగవానరవిన్దాక్షస్సన్తుష్యతిసహస్రధా ॥ ౧౧౩ ॥ నపద్మైర్నాపికల్హారైర్నహేమకుసుమైరపి।

* ధర్మకేతూపాఖ్యానమ్. *

తథాతుష్యతిగోవిన్దో యథైవతులసీదళైః ॥ ౧౧౪ ॥ అత్రైవశృణు మత్తస్త్వంపురావృత్తంపరాశర। ధర్మకేతురితిఖ్యాతః పూర్వమాసీన్మహీపతిః ॥ ౧౧౫ ॥ సార్వభౌమోముని శ్రేష్ఠ కేసచధర్మానశేషతః। సపురోహితమాహూయ పుణ్యకీర్తిమువాచహ ॥ ౧౧౬ ॥ బ్రహ్మన్ధర్మాః కృతాస్సర్వేవ్రతానిచరితానిచ। నారాయణార్చనంకార్యంనారాయణగిరౌతుమే ॥ ౧౧౭ ॥ బహుష్వపిపురాణేషువిష్ణోరర్చాప్రశస్యతే। తత్రసాధనమాచక్ష్వవిష్ణోస్సన్తోషకారణమ్॥ ౧౧౮ ॥ తతఃపురోహితో రాజ్ఞేవాచమేనామువాచహ।సువర్ణపుష్పైరారాధ్యసూక్తైర్నానావిధైర్హరిమ్ ॥ ౧౧౯ ॥ బహువ్యఞ్జనసంయుక్తమన్నంతస్మైనివేదయ। పురోధసోవచశ్శ్రుత్వాపుణ్యకర్మామహీపతిః ॥ ౧౨౦ ॥ పద్మైఃకల్హారపుష్పైశ్చచమ్పకైర్వకుళైరపి। మల్లీభిర్మాలతీభిశ్చపున్నాగైశ్శతపత్రకైః॥ ౧౨౧ ॥ సహస్రసఙ్ఖ్యైరేతైశ్చప్రత్యేకంహేమనిర్మితైః। సువర్ణమాలయాచాపినవరత్నవిచిత్రయా ॥ ౧౨౨ ॥ అర్చయిత్వాదశదినాన్యథనైవేద్యమద్భుతమ్ । సహస్రభారప్రమితందేవాయాన్నస్యవేదయత్॥ ౧౨౩ ॥ అస్మిన్నాలేయథాలాభ ఇతికశ్చిద్ద్విజోత్తమః। త్రిభిరన్తర్హితేదేశేయోజనానామవస్థితః ॥ ౧౨౪ ॥ ఏకాదశ్యాముపోష్యాథద్వాదశ్యామర్చయద్ధరిమ్ । తుళసీమాలికామేకాం తుళసీదళమిశ్రితామ్ ॥ ౧౨౫ ॥ ప్రస్థప్రమాణప్రమితంనైవేద్యంచన్యవేదయత్ । తతస్సతుమహీపాలఃకృత్వావిష్ణోర్మహార్చనమ్ ॥ ౧౨౬ ॥ భుక్త్వాసౌధాగ్రభాగస్థోబాన్ధవైఃపరివారితః। ఆకర్ణయన్హరికథామధ్యాస్తపరమాసనమ్॥

॥౧౨౭॥ అత్రాన్తరే సమాయాతౌ గన్ధర్వౌ ద్వౌ నభస్స్థలే । కృత్వా
నారాయణస్యాగ్రే సేవాగానం యథేప్సితమ్ ॥ ౧౨౮ ॥ రత్నాఙ్గ
దో విచిత్రాఙ్గ ఇతి నామ్నా చ విశ్రుతౌ । ఆహతుస్తౌ చ గచ్ఛన్తావన్యోన్యా
లాపతత్పరౌ ॥ ౧౨౯ ॥ నారాయణో న జగ్రాహ రాజ్ఞా దత్తమశేషతః ।
యథాలాభేన యద్దత్తం తద్దేవాఙ్గీచకార సః ॥ ౧౩౦ ॥ మాలా హి దృ
శ్యతే విష్ణోస్తులసీదళమాలికా । నేక్ష్యన్తే హేమపుష్పాణి న చ సౌవర్ణమాలి
కాః ॥ ౧౩౧ ॥ ధర్మకేతుస్తతశ్శ్రుత్వా తయోర్వచనమద్భుతమ్ । య
త్ర నారాయణశ్శ్రీమాన్ తత్ర తత్ర జగామ చ ॥ ౧౩౨ ॥ నాపశ్యద్ధేమ
పుష్పాణి న చ సౌవర్ణమాలికాః । తతో విస్మయమాపన్నో యథాలాభా
న్తికం యయౌ ॥ ౧౩౩ ॥ ననామ బ్రాహ్మణశ్రేష్ఠం నారాయణపరాయ
ణమ్ । మమ వక్తుం మహాభాగ పరిచర్యాం త్వయా కృతామ్ ॥ ౧౩౪ ॥
అర్హసి త్వమశేషాణాం గురోర్దనుజవైరిణః । జగృహే త్వత్కృతాం పూ
జాం భగవాన్న తు మత్కృతామ్ ॥ ౧౩౫ ॥ ఇతి పృష్టస్తు రాజానమబ్రవీద్బ్రా
హ్మణోత్తమః । అహం దరిద్రస్స్వభావ్యాదార్జనేప్యక్షమః పునః ॥ ౧౩౬ ॥
కిం మయా క్రియతే కర్మ విష్ణోరారాధనాత్మకమ్ । యద్యత్సమర్ప్యతే కిఞ్చి
త్తత్తత్తస్యైవ పూర్వతః ॥ ౧౩౭ ॥ యో వా యే నాపి కురుతే స చ తచ్చా
పితస్య హి । తస్మాన్న హి మహారాజ కృతం కిఞ్చిద వేక్ష్యతే ॥ ౧౩౮ ॥ పు
నరప్యాహ తం రాజా పురుషోత్తమయన్త్రితః । అకార్షీస్త్వం యదేతన్మే
యథావద్వక్తుమర్హసి ॥ ౧౩౯ ॥ యథాలాభః ॥ నివేద్య తులసీమా
లాం నైవేద్యం తులసీయుతమ్ । అష్టాక్షరేణ మన్త్రేణ రాజన్విష్ణోస్సమ
ర్పితమ్ ॥ ౧౪౦ ॥ నారాయణాత్పరం దైవం మన్త్రమష్టాక్షరాత్పరమ్ ।
గురుం తదుపదేష్టుశ్చ పరం నోపలభే క్వచిత్ ॥ ౧౪౧ ॥ వక్ష్యమాణమి
దం సర్వం సమాహితమనాశ్శృణు । ప్రణామమేకహస్తేన వస్త్రేణోప
రివేష్టనమ్ ॥ ౧౪౨ ॥ అభ్యఞ్జనం చ తైలేన కృష్ణకమ్బళధారణమ్ । న
ఖకేశాదివిక్షేపం తథా నిష్ఠీవనాదికమ్ ॥ ౧౪౩ ॥ పర్యఙ్కబన్ధకరణం
తామ్బూలస్యాపి చర్వణమ్ । ఆసనం పరివృత్యాపి తథాసనపరిగ్రహమ్ ॥
౧౪౪ ॥ లాలావిసర్జనం విష్ణోః కథాస్వశ్రవణం తథా । సన్ధ్యాహీనైరనా
చారైరస్నాతైరపి పూజనమ్ ॥ ౧౪౫ ॥ అన్యదైవతపుష్పాద్యైరర్చ

నంతత్ప్రశంసనమ్ । త్యక్త్వాముఖామ్బుజంవిష్ణోరన్యవక్త్రావలోకనమ్॥ ౧౪౬ ॥ అకాలేదర్శనంచైవసోపానత్కప్రవేశనమ్ । సఙ్కీర్తనస్య విచ్ఛేదంరాజవార్తాదికీర్తనమ్ ॥ ౧౪౭ ॥ హరిభక్తావమానంచ తేషాం పూజానివర్తనమ్ । విష్ణుభక్తేతరేషాంచసోపచారంవచస్తథా ॥ ౧౪౮॥ కృత్వాశ్మశానగమనమస్నాత్వాభ్యర్చనమదాత్ । ప్రవేశనంచమూర్ఖాణాంనైవేద్యస్యాపివీక్షణమ్ ॥ ౧౪౯ ॥ నివేద్యకుసుమాఘ్రాణంపూజాద్రవ్యాపలాపనమ్ । అనిబద్ధప్రలాపంచకలహంయేనకేనచిత్ ॥౧౫౦॥ ఆరోప్యదీపమన్యత్రనయనంధృష్టభాషణమ్ । అనుత్థాయప్రసాదస్యస్వీకారంశయనాదికమ్ ॥ ౧౫౧ ॥ తులసీమవమత్యాన్యైఃపుష్పైరభ్యర్చనంతథా । రహస్యకథనంచాన్యైఃపుత్రాదీనాంచచిన్తనమ్ ॥ ౧౫౨ ॥ స్త్రీభిస్సమ్భాషణంవిష్ణోరన్యగీతోపలాలనమ్ । ఏవమాదీనికర్మాణియఃకుర్యాద్విష్ణుమన్దిరే ॥ ౧౫౩ ॥ సఏవనరకంయాతియావదాభూతసమ్ప్లవమ్ । నతస్యపూజనంవిష్ణుర్గృహ్ణాతివసుధాధిప ॥ ౧౫౪ ॥ కథితేషు చదోషేషుకశ్చిద్దోషోభవిష్యతి । ప్రాయేణపృథివీపాలత్వయివాత్వద్భటేషువా ॥ ౧౫౫ ॥ తస్మాత్ప్రగల్భభావంత్వంముక్త్వాభ్యర్చయకేశవమ్ । తదాహిత్వత్కృతాంపూజాంస్వీకరిష్యతిమాధవః ॥ ౧౫౬॥ఇతితస్యవచశ్శ్రుత్వారాజాకౌతూహలాన్వితః । సఙ్గృహ్యతులసీంభక్త్యా సర్వాభీష్టఫలప్రదామ్ ॥ ౧౫౭ ॥ తథైవనియతశ్చక్రేపరిచర్యావిధిం హరేః । లేభేచపరమాంప్రీతింవిష్ణోస్సర్వఫలప్రదామ్ ॥ ౧౫౮ ॥ తస్మాత్తులస్యాసదృశంనచభూతంనభావిచ । తులసీకాననామోదవాసితా యత్రమారుతాః ॥ ౧౫౯ ॥ నతత్రధరణీభాగేచరన్తియమకిఙ్కరాః। తులసీతులసీత్యేవంనామాప్యావర్తయన్తియే ॥ ౧౬౦ ॥ తేవిష్ణులోకమాసాద్యపశ్యన్తిగరుడధ్వజమ్। దర్శనాచ్ఛ్రవణాత్స్పర్శాత్స్మరణాత్కీర్తనాదపి ॥ ౧౬౧ ॥ పునాతితులసీపుణ్యాదశపూర్వాన్దశాపరాన్ । తులసీకాననంయత్రయత్రవాహరికీర్తనమ్ ॥ ౧౬౨ ॥ తత్రైవాస్తేహరిశ్శ్రీమాన్శఙ్ఖచక్రగదాధరః । తస్మాత్పరాశరత్వంచసర్వదాతులసీదళైః ॥ ౧౬౩ ॥ నారాయణమిహారాధ్యప్రాప్స్యసేపరమంపదమ్ ।

—*ఏకాదశీమాహాత్మ్యమ్*—

యథాహితులసీమాన్యావిష్ణోర్భవతిసర్వదా ॥ ౧౬౪ ॥ తథైవైకాదశీవి
ష్ణుంసన్తోషయతిసన్తతమ్ । ఏకాదశీముపోష్యైకాంప్రసఙ్గాదపిమాన
వాః ॥ ౧౬౫ ॥ నప్రయాన్తినరకంయాతనాశతదూషితమ్ । ఉ
త్థానేశయనేచైవమదఙ్గపరివర్తనే ॥ ౧౬౬ ॥ ఉపవాసమకుర్వాణో
హృదిశల్యంమమార్పయేత్ । ఇత్యేతద్భగవద్వాక్యమవజానన్తియేనరాః ॥
॥ ౧౬౭ ॥ హతసర్వగుణానిత్యంహరిబాహ్యాభవన్తితే । ఏకాదశీంపరి
త్యజ్యయఃకరోతివ్రతాన్తరమ్ ॥ ౧౬౮ ॥ తస్యసర్వాణికర్మాణిభస్మా
హుతిరితిశ్రుతిః । ఏకాదశీపరిత్యాగంగురోరాజ్ఞాతిలఙ్ఘనమ్ ॥ ౧౬౯ ॥ శ
రణాగతఘాతంచతుల్యమాహుర్మనీషిణః । తస్మాదేకాదశీంసర్వాంశు
క్లాంకృష్ణామథాపివా ॥ ౧౭౦ ॥ ఉపోష్యనియతంభక్త్యానారాయణప
రోభవ । తులసీదళసమ్మిశ్రంతీర్థతోయేనసంయుతమ్ ॥ ౧౭౧ ॥ దివ
సేదివసేయేతుభుఞ్జతేతేహివైష్ణవాః । కోశాతకమలాబుంచబిమ్బంజ
స్తుఫలంతథా ॥ ౧౭౨ ॥ కళిఙ్గంకతకంచైవనైవవిష్ణోస్సమర్పయేత్ ।
లశునంభక్షయేద్యాగౌస్తస్యాఃక్షీరంఘృతంచయత్ ॥ ౧౭౩ ॥ అహ
విష్యంహితద్విష్ణోర్నకదాచిన్నివేదయేత్ । విష్ణోర్నివేదితేనైవకర్తవ్యం
చపరాశర ॥ ౧౭౪ ॥ ప్రాణాగ్నిహోత్రంసర్వేషామన్యథాహ్య
కృతంభవేత్ । భక్త్యాపరమయాయేతునారాయణనివేదితమ్ ॥ ౧౭౫ ॥
భుఞ్జతేతేహిసంసారసాగరోత్తారకానృణామ్ । ఇతిశాణ్డిల్యవచనంశ్రు
త్వాసచపరాశరః ॥ ౧౭౬ ॥ యథోక్తమఖిలంధర్మంయథావత్స్వయ
మాచరత్ । నారాయణాచలావాసంనారాయణమసేవత ॥ ౧౭౭ ॥
దత్తాత్రేయశ్చశాణ్డిల్యస్తౌమైత్రేయపరాశరౌ । సర్వేతేమునయస్తత్రసా
కంవాసంవితేనిరే ॥ ౧౭౮ ॥ ఇతిజితవరతన్త్రైఃపఞ్చరాత్రైస్స్వత
న్త్రైరుపనిషదవతంసైరుక్తివర్గైర్మునీనామ్ । సురభితహరిదన్తేయాదవ
క్ష్మాభృదగ్రేవిహరతిసహలక్ష్మ్యావిశ్వహేతుర్మురారిః ॥ ౧౭౯ ॥ అ
ధిగతపరమార్థఃకోపిదృష్ట్వాగురూణాం యదుగిరితటవాసీ యోగినామగ్ర

యాయీ । మధురిపుగుణవాదైస్తైర్దురాన్వేదవాదానవమతపరతన్త్రి స్స్థాపయామాసవాక్యైః ॥ ౧౮౦ ॥

ఇతిశ్రీనారదీయే పురాణే జ్ఞానకాణ్డే శ్రీమద్యాదవగిరి మాహాత్మ్యే
శాణ్డిల్యపరాశరసంవాదే దత్తాత్రేయకృతపాషణ్డ
నిరసనాదికంనామ నవమోధ్యాయః.

—* విష్ణుచిత్తోపాఖ్యానమ్ *—

మునయః ॥ నారదత్వంమహాభాగనారాయణకథామృతైః । సంసారానలతప్తానాంజాయసేతాపవారణమ్ ॥ ౧ ॥ శ్రుతంచసకలంత్వత్తోయత్పృష్టంక్రమతోమునే । ఇదమన్యత్పునఃప్రష్టుంవాఞ్ఛామోవయమాదరాత్ ॥ ౨ ॥ వైకుణ్ఠగఙ్గాతీర్థేనక్షాళితాశేషకల్మషః । నారాయణహ్రిదావాసీకఃప్రాపపరమంపదమ్॥ ౩ ॥ నారదః ॥ ఆకర్ణయతసర్వంతదహమస్యస్యవర్ణనాత్ । కృతార్థయామిమద్వాచంకేశవారాధనాత్మకాత్ ॥ ౪ ॥ ఆచారపాలకోనామకశ్చిద్బ్రాహ్మణసత్తమః। ఆసీత్తస్యాభవత్కాచిత్పత్నీచారిత్రవర్ధినీ ॥ ౫ ॥ తావుభౌపుణ్యకర్మాణౌవిష్ణోరారాధనాత్మకమ్ । వర్ణాశ్రమోచితంకర్మపర్యపాలయతాంసదా ॥ ౬ ॥ ప్రతిషిద్ధంచయచ్ఛాస్త్రైస్తచ్చనైవాన్వతిష్ఠతామ్ । ఆజ్ఞాతిలఙ్ఘనాద్విష్ణోస్సర్పాదగ్నేరివానిశమ్ ॥ ౭ ॥ భీతౌతౌచక్రతుర్నిత్యంస్వధర్మస్యానుపాలనమ్। అనిషిద్ధైఃపదార్థైరప్యారాధ్యపురుషోత్తమమ్॥ ॥ ౮ ॥ ప్రసాదైరకృషాతాంతౌదేహధారణమన్వహమ్ । కేవలంపుణ్డరీకాక్షుగుణయన్త్రినియన్త్రితౌ ॥ ౯ ॥ అభూతామప్రమత్తేనచేతసాకలితౌచతౌ । చిరకాలంతయోరాసీత్తనయస్తద్గుణోచితః ॥ ౧౦ ॥ పరిపాకేత్వభూత్కశ్చిత్ప్రసాదాచ్ఛార్ఙ్గధన్వనః । శాన్తోదాన్తస్సదాచారశీలస్సత్త్వాధికశ్చసః ॥ ౧౧ ॥ సాధుసేవీపరిత్యక్తడమ్భోనిత్యంచనిర్మలః । నిరహఙ్కారచేతాశ్చనిరసూయోనిరాగ్రహః ॥ ౧౨॥ కేవలంవిష్ణుభక్త్యేకనిష్ఠాతప్యాదయోభవత్ । ఏవమాదిగుణోపేతమపేతాపరచిన్తనమ్ ॥ ౧౩ ॥ అవలోక్యజనాస్సర్వేవిష్ణుచిత్తంతమూచిరే।

ఉపనీతస్తతఃకాలేవేదాధ్యయనమాతనోత్ ॥ ౧౪ ॥ వేదాఙ్గానిచస
ర్వాణిజగ్రాహసతుమేధయా। అధ్యాత్మశాస్త్రమఖిలంసచసర్వవిదాం
వరాత్ ॥ ౧౫ ॥ ఆచార్యాదథజగ్రాహనామ్నాసన్మార్గదేశికాత్ ।
మన్త్రమష్టాక్షరంలేభేనామ్నాసర్వార్థసాధకమ్ ॥ ౧౬ ॥ కృతవిద్య
స్యతస్యాథపితరౌకర్తుముద్యతౌ । వైవాహికవిధింతౌచవిష్ణుచిత్తస్తతో
బ్రవీత్ ॥ ౧౭ ॥ ఉద్వాహంనాహమిచ్ఛామినపుత్రాన్నచబాన్ధవాన్।
నారాయణపదామ్భోజమహమిచ్ఛామికేవలమ్ ॥ ౧౮ ॥ తాతమాత
శ్చయద్యస్తితదుపాయస్సఏవమే । కర్తవ్యోనతుసంసారమార్గపాన్థమ
నోరథః ॥ ౧౯ ॥ ఇత్యుక్త్వావిష్ణుచిత్తోఽయంతతోవిష్ణుపరాయణః । జ
గామనైమిశారణ్యంవరేణ్యంమునిభిర్వృతమ్ ॥ ౨౦ ॥ తతస్తత్రసనే
స్థిత్వాప్రాణాయామాదిసంయుతః । నిదధ్యౌపుణ్డరీకాక్షంనిరపాయఫ
లప్రదమ్ ॥ ౨౧ ॥ భగవద్ధ్యాననిష్ఠోఽయంభక్త్యానిత్యానురఞ్జితః । ఉ

—* విష్ణుచిత్తకృతవిక్రమాభరణతిరస్కారః *—

పాస్తసుచిరంతత్రవిష్ణుచిత్తోవికల్మషః ॥ ౨౨ ॥ కదాచిత్తత్రభూపాలో
మృగయాసక్తమానసః । విక్రమాభరణోనామవిష్ణుచిత్తందదర్శహ ॥
౨౩ ॥ చిన్తయామాసనృపతిఃకోఽయంబ్రాహ్మణబాలకః । బ్రహ్మచారీతి
మన్యేతంమౌఞ్జీకృష్ణాజినాదిభిః ॥ ౨౪ ॥ సన్తానవృద్ధయేదాస్యేమమస
న్తానమఞ్జరీమ్ । కన్యామముష్మైకల్యాణరూపిణీంధన్యరూపిణీమ్॥ ౨౫॥ ఇ
తిసఞ్చిన్త్యసహసాసమీపంబ్రహ్మచారిణః। ఆజగామమహీపాలఃకౌతూ
హలసమన్వితః ॥ ౨౬ ॥ తతశ్శుభతరంవాక్యమబ్రవీద్బ్రహ్మచారిణమ్।
అహంమనుకులోద్భూతోమహీపాలోమహీతలమ్ ॥ ౨౭ ॥ పాలయేమ
మకన్యాతుకాచిదస్తిమనోరమా । శుచిస్మితావిశాలాక్షీసుకేశీమధుర
స్వరా ॥ ౨౮ ॥ సుభ్రూశ్శోణాధరాతన్వీపూర్ణచన్ద్రనిభాననా। వరా
ఙ్గీకమ్బుకణ్ఠీచనిమ్ననాభిస్తలోదరీ॥ ౨౯ ॥ సాహిమేకన్యకాకాచిదఙ్కురా
రితపయోధరా । బహునాకిమిహోక్తేనభవతోభాగ్యమఞ్జరీ ॥ ౩౦ ॥
తామేవతేప్రయచ్ఛామిబ్రహ్మచారిన్ననుత్తమామ్ । పరిగృహ్యాసుఖంక
న్యాంవర్తస్వచమయాసహ ॥ ౩౧ ॥ రాజ్యమర్ధంప్రదాస్యామిమమపుత్ర
స్త్వమేవహి । ఇతితస్యవచశ్శ్రుత్వాహసన్నన్తమబ్రవీత్ ॥ ౩౨ ॥

బ్రహ్మచారీపరబ్రహ్మచిన్తాసన్తోషసన్తతః । నాహమిచ్ఛామిభూపాలత్వ
త్రియాణాంపదేస్థితమ్ ॥ ౩౩ ॥ శేరతేయేతుసమరేగృధ్రపత్త్రితపత్త్రి
ణః । శృణోషిఖలురాజేన్ద్రసగరస్యసుతాన్పురా ॥ ౩౪ ॥ కపిలక్రోధ
దావాగ్నిశిఖాభిర్భస్మసాత్కృతాన్ । మాన్ధాతాపిమహారాజచక్రవర్తి
శిఖామణిః ॥ ౩౫ ॥ లవణాసురశూలాగ్రప్రోతగాత్రఃపురాభవత్ । రా
జన్యదమమైతచ్ఛరక్షోరాజన్యఖణ్డనః ॥ ౩౬ ॥ కుఠారచ్ఛిన్నదోర్దణ్డఃకా
ర్తవీర్యఃక్వవర్తతే । త్రిస్సప్తకృత్వోనిహతఃపరశ్వథతపస్వినా ॥ ౩౭ ॥
తవచేతసివర్తన్తేనకథంవసుధాధిపాః । విరోచనసుతంచైవకైతవబ్రహ్మ
చారిణా ॥ ౩౮ ॥ పాతాళోదరకాన్తారపాతితంకింనబుధ్యసే । న
హుషోనరపాలానాంశేఖరస్త్రిదివాచ్యుతః ॥ ౩౯ ॥ ఆసీదజగరఃపూ
ర్వమిత్యశన్తిపురావిదః । అతోహంనైవవాఞ్ఛామిత్వద్రాజ్యంతవకన్య
కామ్ ॥ ౪౦ ॥ అన్యస్మైదేహితాంకన్యాంసాహిమేచర్మభస్త్రికా । అ
థవావదరాజేన్ద్రతవకన్యాతనుశ్శుభా ॥ ౪౧ ॥ శ్లేష్మాసృక్పూయమాం
సాస్థిస్నాయ్వాదిభ్యోతిరిచ్యతే । తస్మాన్నకన్యాంవాఞ్ఛామినచరాజ్యం
మహీపతే ॥ ౪౨ ॥ కింతువైకుణ్ఠకైఙ్కర్యసామ్రాజ్యేవర్తతేమనః । ఇ
తిప్రతిహతోరాజాసతేనబ్రహ్మచారిణా ॥ ౪౩ ॥ జగామస్వపురంతస్మా
దరణ్యాత్సహసేనయా । తతఃపునఃప్రశాన్తాత్మావిష్ణుచిత్తస్తపశ్చరన్ ॥
౪౪ ॥ పురన్దరపురోగాణామాశఙ్కాస్పదతాంయయౌ । ఆహూయ

—* విష్ణుచిత్తకృతేన్ద్రతిరస్కారః *—

సహసాశక్రశ్శతమప్సరసాంగణమ్ ॥ ౪౫ ॥ చోదయామాసభీతస్సన్వి
నిపాతయితుంతపః । మన్దారమాలికారమ్భాతథాకల్యాణకౌముదీ ॥
౪౬ ॥ వసన్తవల్లరీచాన్యాతథావీణావినోదినీ । తిలోత్తమారతిశ్లాఘి
న్యూర్వశ్యమ్లానమాలతీ ॥ ౪౭ ॥ మేనకాచదశైతాఃఖల్వగ్రతోయోషి
తాంయయుః । మదనోపిమహావీరోమానినీజనసేవితః ॥ ౪౮ ॥ దత్త
హస్తోవసన్తేనసహరత్యావినిర్యయౌ । నైమిశారణ్యమాజగ్ముస్సర్వేతే
గర్వశాలినః ॥ ౪౯ ॥ శరణ్యంసత్త్వనిష్ఠానాంవరేణ్యంజగతామపి । స్వ
ర్గలోకపురన్ధ్ర్యశ్చస్వాధీనవిషమాయుధాః ॥ ౫౦ ॥ విభ్రమైర్వివిధైశ్చక్రు
ర్విష్ణుచిత్తప్రలోభనమ్ । నృత్తంగీతంచవాద్యంచచక్రిరేవారయోషితః ॥

॥౫౧॥ అగ్రతోవిష్ణుచిత్తస్యశృఙ్గారోత్తుఙ్గచేష్టితాః । తాసాముత్తమ్భ
నంచక్రేవసన్తఃకాలతల్లజః ॥ ౫౨ ॥ ఉదారకుసుమోద్భేదైరుల్లసన్న
వపల్లవైః । అన్తఃపరభృతారావగర్భైరారామభూరుహైః ॥ ౫౩ ॥
మదనోఽపిమహావీరోమాకన్దకుసుమాఙ్కురైః । శరైస్సంహితకోదణ్డశ్చ
చారవిపినాన్తరే ॥ ౫౪ ॥ విష్ణుచిత్తస్తతఃకిఞ్చిన్నచచాలమహామతిః ।
కేశవార్పితచిత్తానాంకిఞ్చిత్కామస్యడమ్బరమ్ ॥ ౫౫ ॥ ప్రశాన్తహృద
యస్సోఽయంప్రమదాజనమగ్రతః । ప్రలోభయన్తంవాక్యైర్నవారయామా
సభూయసా॥ ౫౬ ॥ క్రియాసమభిహారేణకాపేయకలహాద్యతాః।
శశాపకపిరూపేణవర్తధ్వమితియోషితః॥ ౫౭ ॥ తతోజనితలాఙ్గూలా
స్తరుణ్యోవికృతాననాః । చక్రుఃకిలకిలాశబ్దంతరుషణ్డేషుసర్వతః॥౫౮ ॥
కామరూపధరానార్యోయద్యద్రూపంవితేనిరే । తత్తద్రూపమశేషంచ
కపిరూపమభూత్పునః ॥ ౫౯ ॥ తతస్తుమదనోదృష్ట్వాతాసాంవైరూప్య
మగ్రతః । లజ్జానమ్రముఖోభూత్వాజగామవిబుధాలయమ్ ॥ ౬౦॥ ప్ర
మదాస్త్రిదివంప్రాప్యప్రావిశన్నమరావతీమ్ । కేవలంనన్దనోద్యానే
వాసంచక్రుస్త్రపాన్వితాః ॥ ౬౧ ॥ వసన్తస్తుతతోగత్వాసుధర్మాంధర్మ
సంయుతామ్ । సమ్యగావేదయామాసవృత్తంసర్వంబిడౌజసే॥౬౨ ॥
సుపర్వణాంసభామధ్యేశ్రుత్వాతచ్ఛూన్యమానసః । కర్తవ్యమథవాచా
న్యన్నవివేదశచీపతిః॥ ౬౩ ॥ తతోబ్రాహ్మణరూపేణశక్రస్తత్రజగామచ।
యత్రాస్తేసమహాభాగోవిష్ణుచిత్తస్సమాహితః॥ ౬౪ ॥ వ్యాహరత్తం
మునిశ్రేష్ఠంవిష్ణుచిత్తంసురేశ్వరః। క్రోధోఽయంభవతఃక్రూరోబ్రహ్మచారి
స్నయుజ్యతే ॥ ౬౫ ॥ యేనామరపురన్ధ్రీణామాసీదాకృతిరన్యథా । బ్ర
హ్మచారీతతఃప్రాహతాసాంకాపేయదర్శనాత్ ॥ ౬౬ ॥ అవశేనమయా
ప్రోక్తంక్రుద్ధఃకింనకరిష్యతి । ఇత్థంప్రసాద్యమఘవాన్సహసాబ్రహ్మచా
రిణమ్ ॥ ౬౭ ॥ విహాయబ్రాహ్మణంరూపంనిజరూపమదర్శయత్ । అర్ధా
సనమహందాస్యేబ్రహ్మచారిన్సురస్త్రియామ్ ॥ ౬౮ ॥ విమోచయ
త్వంవైరూప్యమిత్యాహవలశాసనః । ఏవంబ్రువాణంవృత్రారింబభాషే
వ్రతినాంవరః॥ ౬౯ ॥ అర్ధాసనంతేనప్రాప్యమహంస్వారాజ్యమానతః।
మన్యేనరకమేవాన్యన్నానాదుఃఖైరుపప్లుతమ్ ॥ ౭౦ ॥ విశ్వరూపవధే

జాతంబ్రహ్మహత్యాసమన్వయాత్ । నహిశక్నోమిసఙ్ఖ్యాతుంతవదుఃఖం
భవానపి॥ ౨౧ ॥ అవమానాత్ప్రసాదస్యదుర్వాసఃప్రతిఘోద్భవమ్।
పరిభూతిసహస్రంతేశక్రస్మరసివానవా ॥ ౨౨ ॥ అన్యేన్ద్రికంజగతత్ర
స్తుమనిన్ద్రంవాసముద్యతః।భవతాహతచిత్తేనకథంనస్మర్యతేమునిః ॥ ౨౩॥
నాహంవదామి తద్వృత్తంయత్త్వంవలనిషూదన । గౌతమస్యము
నేశ్శాపాదవక్తవ్యాందశాంగతః ॥ ౨౪ ॥ రక్షోబాలేనకేనాపిగాఢం
బద్ధోఽగళేభవాన్ । ఏవంబభాషిరేసర్వేసత్యాసత్యంనవేద్మ్యహమ్ ॥
౨౫ ॥ అతస్తేనరకప్రాప్యమర్ధాసనమహంకథమ్ । మఘవన్నభివాఞ్ఛా
మిగచ్ఛగచ్ఛయథాగతమ్ ॥ ౨౬ ॥ సాధిక్షేపమితిప్రోక్తస్తతస్త్రిదశ
నాయకః। శాఖామృగత్వంయాతానాంశాపావధిమయాచత ॥ ౨౭॥ దృ
ష్ట్వాదైన్యంసురేన్ద్రస్యబ్రహ్మచార్యవదత్తతః। దినత్రయంమమాతేనుః
ప్రలోభంత్రిదివాఙ్గనాః ॥ ౨౮ ॥ వర్షత్రయేణమోక్ష్యన్తే తతోవానర
రూపతః । తతస్సుప్రీతహృదయశ్శక్రఃక్రతుభుజాంవరః ॥ ౨౯ ॥ అ
ధిరుహ్యవిమానంస్వమగమద్విబుధాలయమ్। విష్ణుచిత్తస్తుసతతంవిష్ణోరా
రాధనేస్థితః ॥ ౩౦ ॥ నిస్తరఙ్గఇవామ్భోధిర్నిత్యపూర్ణస్స్వయంబ
భౌ । తతస్తువిష్ణుచిత్తస్యభావాలోకనకౌతుకీ ॥ ౩౧ ॥ విష్ణుభక్తిప
రోనిత్యమాజగామవృషధ్వజః । ఉపలాళ్యగుణాలాపైరువాచబ్రహ్మచా
రిణమ్ ॥ ౩౨ ॥ బ్రహ్మన్మునికులోద్భూతబ్రహ్మచారివ్రతేస్థిత । అభీష్టం
తేప్రయచ్ఛామిమాంవృణుష్వమహామతే ॥ ౩౩ ॥ ఐహలౌకికమైశ్వ
ర్యంపారలౌకికమేవచ । సర్వంతవాహంయచ్ఛామిమత్కంవాపదము
త్తమమ్ ॥ ౩౪ ॥ ఇత్యుక్తవన్తంసమునిఃపురశాసనమబ్రవీత్ । నా
హంసాంసారికంసౌఖ్యంవాఞ్ఛామివృషభధ్వజ ॥ ౩౫ ॥ అపిత్వఖిలలో
కానాంనాయకస్యహరేఃపదమ్ । తతోఽపాయంవదత్వంచేన్మయిస్నిహ్యా
సితత్త్వతః॥ ౩౬ ॥ తతఃపురరిపుఃప్రాహసాక్షాన్మోక్షప్రదోహరిః। న
బ్రవీమితదేతత్తేనాహంనచపితామహః ॥ ౩౭ ॥ ఆబ్రహ్మస్తమ్బపర్యన్తం
సర్వమేతజ్జగద్ధరేః । స్వేచ్ఛావిహారశీలస్యసూత్రయన్త్రితపుత్రికాః ॥
౩౮ ॥ సర్వపాపవినిర్మోక్తుంసఏవకురుతేనృణామ్ । మమాపిపద్మజస్యా
పిరక్షకోభగవాన్హరిః॥ ౩౯॥ తదాదర్శితకార్యాణిసచాహంతస్యహే

సదా । అకరోత్సహి మేపూర్వం బ్రహ్మశాపవిమోక్షణమ్ ॥ ౯౦ ॥

——* విష్ణుకృతవృకాసురోత్పన్నరుద్రావమాననిరసనమ్. *——

వృకాసురస్యనిధనాద్విత్తే నేమమపాలనమ్ । ఆసీత్పురావృకోనామబ్రహ్మ
చారిమ్మహాసురః ॥ ౯౧ ॥ మాముద్దిశ్యతపశ్చక్రే ఘోరం ఘోరవిచేష్టి
తః । మయిప్రసన్నేవవ్రేచవరమేనంసదానవః ॥ ౯౨ ॥ యేషాంశిరస్స్వ
హంపాణింనిక్షిపామిమహేశ్వర । తేషాంశిరస్తుసహసాశతధాభిద్యతా
మితి ॥ ౯౩ ॥ తథేత్యుక్తేమయాయామత్కంశిరస్స్ప్రష్టుంసచోద్యతః ।
అథావంసహసాచాహమస్వధావత్సచాపిమామ్ ॥ ౯౪ ॥ తత్రతత్రా
గమత్సోపియత్రయత్రపలాయిషి । అత్రాన్తరేజగన్నాథోభగవాన్భక్త
వత్సలః ॥ ౯౫ ॥ మధ్యేమార్గంసమాగమ్యతమాహామధురోక్తిభిః । అ
సురేన్ద్రమహావీర్యకిమర్థంధావసిద్రుతమ్ ॥ ౯౬ ॥ ఇత్యుక్తస్సతువృత్తా
న్తందుర్మతిర్దానవోబ్రవీత్ । ఆస్ఫాల్యహస్తౌభగవాన్ప్రహసిత్వాచజగా
దహ ॥ ౯౭ ॥ అహోభిక్షుకవాక్యేనవిప్రలబ్ధోసిదానవ । సర్వథాస
హిమిథ్యైవభాషతేగచ్ఛనద్రుతమ్ ॥ ౯౮ ॥ అహంసత్యంవదామ్యేవద
నుజేన్ద్రత్వయాశపే । అథవామద్వచస్సత్యంతద్వచోవేతిదానవ॥౯౯॥
త్వచ్ఛిరస్స్పర్శనాదేవపరీక్షస్వమహామతే । అహంతుభవతానైవస్ప్ర
ష్టవ్యోమార్గదూషితః ॥ ౧౦౦ ॥ తపసాపరిపూతస్త్వంత్వామేవస్ప్ర
ష్టుమర్హసి । ఏవంవ్యామోహితోదైత్యస్సతువైకుణ్ఠమాయయా ॥ ౧౦౧ ॥
పస్పర్శస్వకరేణాథస్వశిరశ్శతధాభవత్ । ఏవమాదీనిదివ్యానిభవ్యాన్యపి
రమాపతేః ॥ ౧౦౨ ॥ శ్రూయన్తేజగతాంపత్యుశ్చరితానిసహస్రశః ।
తస్మాత్త్వంముక్తికామశ్చేన్నారాయణపరోభవ ॥ ౧౦౩ ॥ ఇత్యుక్త్వా
చనిజంవాసంయయౌపురనిషూదనః । తతఃపితామహోప్యేవమాగ
తోబ్రహ్మచారిణమ్ ॥ ౧౦౪ ॥ అబ్రవీత్సచతంప్రాహసహదేవైస్సమా
గతమ్ । తవరక్షాయదాయత్తాతమేవాహంపితామహ ॥ ౧౦౫ ॥ అ
భ్యర్థయేసురజ్యేష్ఠమధుకైటభమర్దనమ్ । పునరావృత్తినోబ్రహ్మన్భవన్తి
త్వాప్తదేస్థితాః ॥ ౧౦౬ ॥ అహంత్వాపునరావృత్తిభాజాంవాఞ్ఛామితత
త్పదమ్ । ఇతిసర్వేషుధూతేషుదైవతేషుమహామునిః ॥ ౧౦౭ ॥ సత్వన
న్యమనాభూత్వానారాయణపరోభవత్ । తదాకృపాపరాధీనమపరా

ధీసమచ్యుతమ్ ॥ ౧౦౮ ॥ ఆశ్రితం తం దదర్శాగ్రే గురుం సన్మార్గదేశికమ్। త
తస్తు సహసోత్థాయ విష్ణుచిత్తో మహాతపాః ॥ ౧౦౯ ॥ గురుం వవన్దే స చ
తం ప్రాహ సన్తోషనిర్భరః। వత్స తుష్యామి వై రామస్యసిద్ధ్యా చ హరేః పదే॥
అస్తి కిఞ్చిన్మహత్క్షేత్రం నామ్నా వైకుణ్ఠవర్ధనమ్ । తత్ర సిద్ధిం లభస్వ త్వం వ
త్స నారాయణాచలే ॥ ౧౧౧ ॥ ఇత్యుక్త్వాన్తర్దధే సద్యస్స చ సన్మార్గదేశి
కః । విష్ణుచిత్తోఽపి సహసా గత్వా వైకుణ్ఠవర్ధనమ్ ॥ ౧౧౨ ॥ నారాయణ

—* విష్ణుచిత్తప్రహ్లాదయోర్భగవత్సాక్షాత్కారః *—

ప్రహ్లాదస్యాన్తే నివాసం విదధే చ సః। ఏతస్మిన్నన్తరే కాలే శ్వేతద్వీపనివాసినః॥
విదితం దివ్యయా దృష్ట్యా విష్ణుచిత్తస్య వైభవమ్। మధ్యే సభం ముకున్దస్య ప్రశ
శంసుర్మునీశ్వరాః ॥ ౧౧౪ ॥ ఆకర్ణ్య తచ్ఛిరః కమ్పైర్భగవానన్వమోద
త । ప్రహ్లాదస్త్విదం శ్రుత్వా తద్దర్శనకుతూహలాత్ ॥ ౧౧౫ ॥ జగామ జగ
తాం వన్ద్యం నారాయణగిరేస్తటమ్ । నాసాగ్రస్యస్తనయనో విష్ణుచిత్త
శ్శ్రియాన్వితమ్ ॥ ౧౧౬ ॥ ధ్యాయన్నారాయణం దేవం నవివేద తమాగ
తమ్ । విష్ణుచిత్త మహాభాగ ద్రష్టుం త్వామహమాగతః ॥ ౧౧౭ ॥ ప్రహ్లా
దస్త్వం హి మే మాన్యః పద్మనాభపరిగ్రహాత్ । ఇతి ప్రహ్లాదవాక్యేన ప్రతి
పన్నకుతూహలః ॥ ౧౧౮ ॥ ఉత్థాయ సహసా సోఽయం సోపచారమభాష
త । అథాన్యోన్యకథాలాపశాలినోరనయోరభూత్ ॥ ౧౧౯ ॥ నివాస
స్సుచిరం తత్ర మహాభాగవతేన్ద్రయోః । తత్ర తుఙ్గం గిరిం దృష్ట్వా ప్రహ్లాదో
మఙ్గళాకృతిమ్ ॥ ౧౨౦ ॥ తదగ్రే స్థాపయామాస నరసింహం ముదాన్వి
తః । అతో వదన్తి సర్వేఽపి తం గిరిం సింహభూధరమ్ ॥ ౧౨౧ ॥ ప్రయచ్ఛ
తి హరిస్తత్ర ప్రహ్లాదసదృశం సుతమ్ । ఆరోహన్తి గిరిం యే చ యే చ కుర్వన్తి
పూజనమ్ ॥ ౧౨౨ ॥ తేషామభిమతం కుర్వన్నాస్తే తత్ర సదా హరిః । తో
షితో విష్ణుచిత్తస్య భక్త్యా గరుడవాహనః ॥ ౧౨౩ ॥ నారాయణశ్శ్రి
యా సార్ధమాజగామ తతః పునః। కిరీటకేయూరధరం పద్మపత్రనిభేక్షణమ్॥
శ్రీవత్సవక్షసం విష్ణుం పూర్ణచన్ద్రనిభాననమ్। పద్మోదరదళాభోష్ఠం సు
ప్రసన్నం శుచిస్మితమ్ । ౧౨౫ ॥ ఇన్దీవరదళశ్యామం పీతవాససమచ్యు
తమ్ । పద్మచ్ఛవిపదద్వన్ద్వం పరమాత్మానమీశ్వరమ్ ॥ ౧౨౬ ॥ ఆ
యుధైశ్శఙ్ఖచక్రాద్యైరనైశ్శేషాశనాదిభిః। జయశబ్దం ప్రయుఞ్జానైః

పరితఃపరివారితమ్॥ ౧౨౭ ॥ అధిరుహ్యగరుత్మన్తంసహలక్ష్మ్యాసమా
గతమ్ । అగ్రేనారాయణందేవమపశ్యత్సమునీశ్వరః ॥ ౧౨౮ ॥ ప్ర
ణనామచసాష్టాఙ్గంతుష్టావచపునఃపునః । విశేషాత్పరితో౽షేణవిష్ణుచిత్తో
ననర్తచ ॥ ౧౨౯ ॥ మన్త్రేశశరణంప్రాప్యమాధవస్యపదామ్బుజమ్।
సద్యోముక్తింతతఃప్రాపసతుసాయుజ్యలక్షణామ్ ॥ ౧౩౦ ॥ పరిహృ
తనిఖిలాశఃప్రాక్తనబ్రహ్మచారీపదమపిచవిధాతుర్మన్యమానస్తృణాయ।
ఇతికిలయదుశైలేశార్ఙ్గపాణేఃపదాబ్జం శరణముపగతో భూచ్ఛాశ్వతం
ధామలేభే॥ ౧౩౧ ॥

ఇతిశ్రీనారదీయే పురాణే జ్ఞానకాణ్డే శ్రీమద్యాదవగిరి
మాహాత్మ్యే విష్ణుచిత్తోపాఖ్యానంనామ
దశమో౽ధ్యాయః.

—॥ వసిష్ఠసుతశాపవిమోచనమ్. ॥—

మునయః॥ అహోనువిష్ణుచిత్తస్యమాహాత్మ్యంభవతోదితమ్।
యదాకర్ణనమాత్రేణవిష్ణుచిత్తాఃకృతావయమ్॥ ౧ ॥ సర్వంశ్రుతంము
నిశ్రేష్ఠభవతోభక్తిభాజనాత్ । అథాపిపృచ్ఛ్యతేకిఞ్చిదాచక్ష్వజ్ఞానవా
రిధే॥ ౨ ॥ వసిష్ఠతనయాస్తత్రపూతాఇతిజగత్పతిః । ప్రాహనారా
యణశ్శ్రీమాంస్తచ్చనోవక్తుమర్హసి ॥ ౩ ॥ కథంభాగవతాస్తత్రక
థంవిష్ణుముపాసత । ఏతదన్యచ్చయద్వాచ్యంతదాచక్ష్వమహామునే ॥
నారదః ॥ విశ్వామిత్రేణశప్తాస్తేపురావాసిష్ఠవంశజాః। చతుర్వేదినమా
కర్ణ్యతత్రశాపాద్విమోచితమ్ ॥ ౪ ॥ పలాశతీర్థపర్యన్తేస్థిత్వాభక్తిస
మన్వితాః । పాన్థానాంవిష్ణుభక్తానాంయత్రయతాఙ్ఘ్రిరేణవః ॥ ౬ ॥
పవనోత్థాపితాజగ్ముస్తత్రతత్రసమాయయుః । అపాంసులత్వంజగ్ము
స్తేపాంసుభిఃక్రమశఃపునః॥ ౭ ॥ వైకుణ్ఠాఙ్ఘ్రిరజస్సర్వ్వవిరజస్కాఙ్ఘ్రి
సఙ్గిభిః । అధికారోభవత్తేషాంతీర్థతోయనిషేవణే ॥ ౮ ॥ అణుఃపర్వత
తామేతివిష్ణుభక్తాఙ్ఘ్రిరేణుభిః । పర్వతో౽ప్యణుతామేతివిష్ణుభక్తావమా
ననాత్ ॥ ౯ ॥ తతఃపలాశతీర్థస్యతీర్థేస్నానంవితేనిరే। తేనాపితేషామ
భవత్పరిశుద్ధిరఘక్షయాత్ ॥ ౧౦ ॥ కతిచిద్దివసాంస్తత్రస్నాత్వాతీర్థా

న్తరేష్వపి । దినానిచక్రిరేస్నానంసప్తసప్తచసప్తచ ॥ ౧౧ ॥ తతఃక్షా
ళితపాపాస్తేకల్యాణంతీర్థమాయయుః । తపసాచరితేనాపివిద్యయాపి
మభక్తితః ॥ ౧౨ ॥ వయసాపిచతత్రైతేవృద్ధందదృశురగ్రతః । ప్రణే
ముఃపాదయోరస్యపరంప్రీతిసమన్వితాః ॥ ౧౩ ॥ అన్వయుఙ్క్తచతానే
షమునిస్తద్వృత్తమాదరాత్ । ఊచుస్తేపృచ్ఛతేతస్మైసర్వంవృత్తం

—* పఞ్చభాగవతక్షేత్రమహిమా *—

చిరన్తనమ్ ॥ ౧౪ ॥ సమునిస్తానితిప్రాహక్షేత్రమేతన్మహత్తరమ్ ।
అత్రభాగవతాఃపఞ్చనివాసంచక్రిరేపురా ॥ ౧౫ ॥ అహంచలోమశస్తే
షాంప్రభావాత్ప్రథితంభృశమ్ । క్షేత్రమేతదిహాగమ్యవర్తేధృత్యాసమ
న్వితః ॥ ౧౬ ॥ అమ్బరీషోవికుక్షిశ్చపురారుక్మాఙ్గదస్తథా। శుకశ్చపుణ్డరీక
శ్చపఞ్చభాగవతాస్స్మృతాః ॥ ౧౭ ॥ స్వేషుస్వేషుచకాలేషుతేచభా
గవతోత్తమాః । అజ్ఞానవారకస్యాస్యతరోర్దక్షిణభాగతః ॥ ౧౮ ॥
స్థిత్వావరాహరూపస్యదేవస్యధ్యానమాచరన్ । అస్యతీర్థస్యపూర్వత్ర
సన్నిధత్తేసదాహరిః ॥ ౧౯ ॥ స్వేచ్ఛావరాహరూపేణవసుధాశ్లేషచా
రుణా । అతోభాగవతాస్తత్రకుహనాకోలవిగ్రహాత్ ॥ ౨౦ ॥ విజ్ఞానం
లేభిరేతస్మాదజ్ఞానోన్మూలనక్షమమ్ । ఇహైవపోత్రిరూపేణవిష్ణునాప్ర
భవిష్ణునా ॥ ౨౧ ॥ శ్లోకద్వయముపాదేశిభూమ్యైభువనమఙ్గళమ్ । అ
ద్యాపిభక్తియోగేనయేచభావితచేతసః॥ ౨౨ ॥ తేషామావిర్భవన్నగ్రే

—* శరణాగతిమాహాత్మ్యమ్ *—

విజ్ఞానంసమ్ప్రయచ్ఛతి । అమ్బరీషఃఖలుపురాజ్ఞానినాముత్తమోత్తమః॥
భగవత్పాదయోరేవనిష్ఠామాత్యన్తికీంవ్యధాత్ । యస్యేదంవాక్యమ
ద్యాపిపఠ్యతేభగవత్పరైః॥ ౨౩ ॥ సత్యంప్రహరవామావామయివజ్రం
పురన్దర । నాహముత్సృజ్యగోవిన్దమన్యమారాధయామిభో ॥ ౨౪॥ ఏ
వంభక్తిపరాధీనమానసస్సమహీపతిః। స్వేచ్ఛావరాహరూపస్యవిష్ణోస్సే
వామిహాతనోత్ ॥ ౨౫॥ భగవానపితస్యాహసర్వాన్ధర్మాననుత్తమాన్।
శరణాగతిధర్మంచజ్ఞాపయామాసతత్త్వతః ॥ ౨౬ ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ అ
మ్బరీషమహాభాగవిద్యానాముత్తమోత్తమా । న్యాసవిద్యేతివేదేషువే

దాన్తేషు చ గీయతే ॥ ౨౮ ॥ శరణాగతిసన్న్యాసత్యాగప్రపదనోక్తిభిః ।
న్యాస ఏవ హి సర్వత్ర పురాణాదిషు పఠ్యతే ॥ ౨౯ ॥ పఞ్చరాత్రేషు సర్వ
త్ర ప్రాచీకశమహం ముహుః । న్యాస ఏవ హి సర్వేషాం ధర్మాణాముత్త
మస్త్వితి ॥ ౩౦ ॥ సత్యాచ్ఛ్రేష్ఠం తపస్తస్మాద్దమస్తస్మాచ్ఛమస్తతః । దా
నం ధర్మస్తతో ధర్మాద్వరం ప్రజననం తతః ॥ ౩౧ ॥ అగ్నయోఽప్యగ్నిహో
త్రం చ తేభ్యస్తస్మాన్మఖస్తతః । మానసం మానసాన్న్యాస ఇతి హి శ్రూయ
తే బుధైః ॥ ౩౨ ॥ యథాహం సర్వదేవానామతిరిక్తో నృపోత్తమ । య
థా లక్ష్మీశ్చ సర్వాసాం నారీణాముత్తమోత్తమా ॥ ౩౩ ॥ తథా న్యాస
శ్చ ధర్మేభ్యస్సర్వేభ్యో వ్యతిరిచ్యతే । కర్మిణోఽజ్ఞాననిష్ఠా వా న చైవార్హన్తి
భూపతే ॥ ౩౪ ॥ శరణాగతినిష్ఠస్య కలాం కోటితమీమపి । ఆకిఞ్చన్యపుర
స్కారాద్విశ్వాసాచ్చ మహత్తరాత్ ॥ ౩౫ ॥ శరణాగతినిష్ఠాయాం చే
తో మే ప్రతితిష్ఠతి । మామేవ శరణం ప్రాప్య వర్తన్తే యే నరాధిప ॥ ౩౬ ॥
తానేవ శరణం ప్రాప్య తేషాం హృది వసామ్యహమ్ । మయ్యర్పితభరా యే
తు తే భవన్తీహ నిర్భరాః ॥ ౩౭ ॥ ఇహ వాముత్ర వా నిత్యం తేషాం భారం
వహామ్యహమ్ । ఏవం భగవతో వాక్యాదమ్బరీషః కృతార్థధీః ॥ ౩౮ ॥
శరణాగతిమాహాత్మ్యం సర్వదాప్యనుసన్దధే । చతుర్ణామపి చాన్యేషాం భగ
వజ్జ్ఞానినామిహ ॥ ౩౯ ॥ వృత్తాన్తా బహవస్సన్తి విస్తరాన్నాలపామ్య
హమ్ । సంసారమరుకాన్తారసన్తాపార్తిప్రశాన్తయే ॥ ౪౦ ॥ ఇత్థం ప
రశ్శతం చాన్యే నివాసమిహ చక్రిరే । తస్మాద్యూయమిహావాసాత్సద్యః
పూతా భవిష్యథ ॥ ౪౧ ॥ ఏవం రోమశవాక్యేన వాసిష్ఠాః ప్రీతచేతసః ।
తతోఽభిషిత్వా విశుద్ధిం చ సమ్ప్రాప్య మునిసత్తమాః ॥ ౪౨ ॥ సీతారణ్య
సముద్భూతతులసీదళసఞ్చయైః । నారాయణం సమారాధ్య సంజగ్ముః పర

—* నారదకృత భవిష్యత్కలిధర్మోపదేశః *—

మాం గతిమ్ ॥ ౪౩ ॥ ఇతి వృత్తమశేషం చ భవతాం కీర్తితం మయా । వర్తి
ష్యమాణమఖిలం వదామి మునిసత్తమాః ॥ ౪౪ ॥ కలిరేష మహాభాగాః
క్రమశః పరిపక్త్రిమః । పాషణ్డవాదైః ప్రబలైర్వేదమార్గం నిరోత్స్యతి ॥
తత్త్వపాషణ్డినశ్చైకే వృత్తపాషణ్డినః పరే । అపరే తత్త్వవృత్తాభ్యాం త్రి
ధా పాషణ్డినః కలౌ ॥ ౪౬ ॥ కర్మబ్రహ్మోభయేషాం చ కథ్యన్తే తేపి వజ్ఞ

నాత్ । అథవావిపరీతానాంతేషామేవప్రకల్పనాత్ ॥ ౪౭ ॥ ఆపాత జ్ఞానమాత్రేణవైదికాశ్చాప్యవైదికాః। అస్యదైవతసామాన్యాన్మంస్యన్తే మధుసూదనమ్ ॥ ౪౮ ॥ మీమాంసాయాంకబన్ధంచకథయిష్యన్తికేచన। రాహుకల్పంశిరోభాగంసఙ్గ్రహిష్యన్తిచాపరే॥ ౪౯ ॥ యజ్వానోనామయజ్ఞైశ్చడమ్భస్యైవాన్యమూర్తయః। దణ్డకుణ్డలమాత్రేణదర్శయిష్యన్తి యోగ్యతామ్ ॥ ౫౦ ॥ అన్తర్యామీసమస్తానామారాధ్యోభగవాన్ హరిః । వైదికేషుచకర్త్రాదిష్వన్తర్ధాస్యతివాగియమ్ ॥ ౫౧ ॥ సన్న్యాసినోపిసర్వాన్నభోజినోనగరాదిషు । మ్లేచ్ఛపాత్రియాశ్చరిష్యన్తి మిథ్యాచారాగ్రయాయినః॥ ౫౨ ॥ లక్ష్మణేనహతఃపూర్వమాహవేరాఘువాజ్ఞయా । మాయావీపునరుద్భూయకరిష్యతికలేర్బలమ్ ॥ ౫౩ ॥ చరిష్యన్తిచసర్వత్రసమిదాధానవర్జితాః । తురఙ్గబ్రహ్మచర్యేణకేవలంబ్రహ్మచారిణః ॥౫౪॥ బ్రాహ్మణాశ్చచరిష్యన్తిరాజ్ఞామాజ్ఞానువర్తినః। ఆయోధనాదికంసర్వమకృత్యశతలమ్పటాః ॥ ౫౫ ॥ ధనమేవభవేత్పుంసామపరాధఃకలౌయుగే । ధనినాందాయమాప్స్యన్తికేవలంధరణీభుజః॥ ౫౬॥ నగురౌపురుషాఃకేచిన్నపితర్యోర్నచదైవతే। ప్రాప్స్యన్తితాదృశీంభక్తింయాదృశీంప్రమదాజనే॥ ౫౭॥ నపురాణంనవేదాశ్చనాపిచాధ్యాత్మవిస్తరాః। భవిష్యన్తిపరంవిద్యాభరతాదిఃకలౌయుగే ॥ నవయౌవనదుర్దాన్తమానసాశ్చనతథ్రువః।శశ్వద్విడమ్బయిష్యన్తివృద్ధశ్వశురచేష్టితమ్॥౫౯ ॥ గుణవత్సుచదారేషువిద్యమానేష్వపిద్విజాః। పరదారానురాగేణపతిష్యన్తికలౌయుగే ॥ ౬౦ ॥ ధర్మార్థంనప్రదాస్యన్తిపాత్రేషుకణికామపి । ప్రశంసార్థంప్రదాస్యన్తిప్రభవోనిఖిలంధనమ్ ॥ ౬౧ ॥ నస్మరిష్యన్తిగోవిన్దంనరకోత్తారకంజనాః। చరమేపితృణేసాన్ద్రందారాన్ద్రక్ష్యన్తివిహ్వలాః ॥ ౬౨ ॥ సమ్మృద్ధశూద్రద్వాఃపాలవేత్రైర్విత్రాసకారిభిః । ద్వారభాగేనిరోత్స్యన్తేరాగాద్గూరాగతాద్విజాః ॥ ౬౩ ॥ బహునాకిమిహోక్తేనవిష్ణుభక్తిపరాయణాన్। అధిక్షేప్స్యన్తిభూపానాంసేవానో న్మత్తాద్విజాధమాః ॥ ౬౪ ॥ నారాయణంపరిత్యజ్యదేవతాన్తరసేవినః। భవిష్యన్తిజనానిత్యమహాభాగ్యస్యసఙ్క్షయః ॥ ౬౫ ॥ దుష్టైరేవ

కలౌద్రవ్యైర్దుర్గ్గాద్యారాధనక్రియామ్ । హరిబాహ్యాఃకరిష్యన్తిహిత్వా
భూతాన్యపిద్విజాః॥ ౬౬ ॥ శ్మశానదేవతాయాశ్చకరిష్యన్త్యర్చనంక
లౌ । పుత్రదారాదిసంసర్గ్గాత్పుణ్యపాపవిదోఽపిచ ॥ ౬౭ ॥ పరద్రవ్యాప
హారేషుకరిష్యన్తిపరాంరతిమ్ । నదైష్టికాన్నదాక్షిణ్యశాలినో నాపి
చాస్తికాః॥ ౬౮ ॥ రాజానస్సజ్జ్రిహాష్యన్తిగ్రహీష్యన్త్యద్భుతాన్ద్వి
జాః । నశ్రోష్యన్తిగురోర్వాక్యం నజ్ఞాస్యన్తిహరేఃపదమ్ ॥ ౬౯ ॥
యాపయిష్యన్త్యహోరాత్రముదరవ్యాపరయోనరాః । సమస్తజగతా
మీశేసాక్షాన్నారాయణేస్థితే ॥ ౭౦ ॥ కవయఃకథయిష్యన్తి యంకం
చిత్పురుషాధమమ్ । యోషితాంచకలౌరూపమదఃకేశైర్భవిష్యతి॥ ౭౧ ॥
భర్తారంధనహీనంతుపరిత్యక్ష్యన్తియోషితః । ప్రమదాశ్చభవిష్యన్తిస్వై
రిణ్యోలలితస్పృహాః ॥ ౭౨ ॥ పర్జన్యశ్చాల్పవృష్టిస్తుసస్యంస్వల్పఫలంత
థా । అధర్మవృత్త్యాలోకాస్తుభవిష్యన్త్యచిరాయుషః ॥ ౭౩ ॥ ఏవం
ఖలుమునిశ్రేష్ఠాఃకలిధర్మాస్సహస్రశః । వర్తిష్యన్తేమహీమధ్యేవాసుదేవ
స్యలీలయా ॥ ౭౪ ॥ ద్వాపరాన్తేకలిస్తత్రప్రవేష్టుంద్రుతమాగతః ।
నేత్రదణ్డధరైస్సద్యస్తాడితోవిష్ణుకింకరైః ॥ ౭౫ ॥ తస్మాత్కలిర్యదు
గిరింనప్రవేక్ష్యతిసాధ్వసాత్ । తతోవర్ణ్ణాశ్రమాచారపరావిష్ణుపరాయ
ణాః ॥ ౭౬ ॥ సేవిష్యన్తేయదుగిరౌదేవంనారాయణంప్రభుమ్ । సా
క్షాదనన్తస్సగిరిస్సర్వదాసేవతేహరిమ్॥ ౭౭ ॥ విశేషేణాపిరూపేణసే
వతేచకృతేకృతే । లక్ష్మణాకృతిమాస్థాయత్రేతాయామస్యసేవత॥ ౭౮ ॥
సఙ్కర్షణస్తుభగవాన్సిషేవేద్వాపరాత్యయే । సేవిష్యతేకలౌచైవతత్ర
శేషశ్శ్రియఃపతిమ్ ॥ ౭౯ ॥ తస్మాన్నారాయణందృష్ట్వాతత్రయూయం
మునీశ్వరాః । శేషశేషాశనాదీనామైశ్వర్యంప్రాప్స్యథధ్రువమ్॥ ౮౦॥
ఏవంనారదవాక్యేనసన్తోషంపరమంయయుః ॥౮౦½॥ ఇతికిలమునిపుత్రా
విష్ణుభక్తాఙ్ఘ్రిరేణుస్పృశవిగళితశాపాస్తీర్థసేవాధికారమ్। యదుగిరితట
వాసాద్రోమశస్యోపసత్త్యాపరమపదమవాపుశ్చాదరాత్తేపిసర్వే॥౮౧½॥

ఇతిశ్రీనారదీయే పురాణే జ్ఞానకాణ్డే శ్రీమద్యాదవగిరి
మాహాత్మ్యే వసిష్ఠసుతశాపవిమోచనాదికం
నామైకాదశోఽధ్యాయః

—*నారదాదీనాం గఙ్గాతరణపూర్వకం నారాయణగిరిగమనమ్.*—

తతో నారదయుక్తాస్తే మునయస్సంశితవ్రతాః । నారాయణగిరిం గన్తుముపచక్రమిరే తదా ॥ ౧ ॥ జగ్ముర్భాగీరథీంపూర్వంజాతకౌతూహలాభృశమ్ । త్రివిక్రమపదామ్భోజమధుధారాంమనోహరామ్॥౨॥ బహుకల్లోలవిస్తారబన్ధురాంప్రేక్ష్యజాహ్నవీమ్ । నావికైరుపనీతాంతే నావమారురుహుర్ముదా ॥ ౩ ॥ అథాన్తరే మహావాతఃపశ్చిమస్సహసావవౌ । నావంచనావికానేతుం నైవశేకుర్ద్విజోత్తమాః ॥ ౪ ॥ సర్వేతేమునయఃప్రేక్ష్యతత్రస్థుస్సమ్భ్రాన్తచేతసః । అవదన్వ్యాసమాలోక్య జాతమత్యాహితంత్విదమ్ ॥ ౫ ॥ నారాయణాచలంగత్వాగళితాధ్వపరిశ్రమాః । వాసుదేవపదామ్భోజంవయంలప్స్యామహేనకిమ్॥ ౬॥ ఇత్యుక్తస్తైర్మునిశ్రేష్ఠైర్ముహుఃపర్యాకులేక్షణైః । వ్యాసస్తుపుణ్డరీకాక్షసదాసన్నిహితాన్వితః ॥ ౭ ॥ ఏతద్భగవతఃకృత్యమిత్యబోధిమునీశ్వరః । పరమజ్ఞానసమ్పన్నఃపారాశర్యోమునిస్తతః ॥ ౮ ॥ నావికాన్ప్రాహనౌరేషానీయతాంనీయతామితి । నశక్నుమఇతిప్రాహుస్తేసర్వేనావికాశ్చతమ్ ॥ ౯ ॥ తతోఽబ్రవీన్మహాభాగఃకృష్ణద్వైపాయనశ్చతాన్ । భవద్భిర్నీయమానాయానావోనయనసాధనమ్ ॥ ౧౦ ॥ సర్వంక్షిపతగఙ్గాయామితిసర్వవిదాంవరః । ప్రచిక్షిపుస్తతస్సర్వేతత్సర్వంజాహ్నవీజలే ॥ ౧౧ ॥ వ్యాసవాక్యప్రమాణేనసహసావీతసంశయాః । ప్రాపద్యతమునిశ్రేష్ఠఃప్రణతోత్తారకంహరిమ్ ॥ ౧౨ ॥ కూలాన్తరంతతఃప్రాపసహసానౌరపిస్వయమ్ । తతస్తేమునయస్సర్వేవిస్మయంప్రతిపేదిరే ॥ ౧౩ ॥ అహోనుఖలుమాహాత్మ్యంవ్యాసస్యేతిబభాషిరే । పారాశర్యోమునిఃప్రాహతాన్సర్వాన్మునిపుఙ్గవాన్ ॥ ౧౪ ॥ అస్మాస్వరీతుమాణస్యవిష్ణోరేతద్విచేష్టితమ్ । ఆశ్రితానాంహిసర్వేషామవనేనిత్యకౌతుకీ ॥ ౧౫ ॥ ఆకిఞ్చన్యపురస్కారమవలోకయతేహరిః । అధ్యాత్మశాస్త్రసారాణామశేషగుణసమ్పదామ్ ॥ ౧౬ ॥ విశ్వాసస్తుమహావిష్ణోఃప్రీతిహేతుర్మునీశ్వరాః । సద్యస్తారయతోవిష్ణోస్సంసారవివవారిధిమ్॥ అతిభారఃకిమస్మాకమాపగాయావిలఙ్ఘనమ్ । అవరుహ్యతతస్సర్వే మునయస్తోషితాశయాః॥౧౮॥విష్ణుపద్యాజలేస్నాత్వాచక్రిరేవైదికీఃక్రియాః ।

సర్వేష్వపిచమన్త్రేషు సారభూన్నారాయణం హరిమ్ ॥ ౧౯ ॥
చిన్తయన్తోవిశుద్ధేనచేతసా తేవితేనిరే । అన్యేకుర్వన్తికర్మాణికేవలంవి
ధిచోదితాః ॥ ౨౦ ॥ విష్ణుభక్తాస్తుకుర్వన్తివిష్ణోరాజ్ఞానురూపతః । న
ర్మదామతిలఘ్న్యోథనలినీనోత్పలశోభితామ్ ॥౨౧॥ గోదావరీతటంప్రా

—※ ఉఞ్ఛవృత్త్యతిథిప్రియవృత్తాన్తః ※—

ప్యర్ఘ్యోపిన్యాసక్తమానసాః । అతిథిప్రియఇత్యేకస్తత్రావర్తతభూసురః ॥
ఉఞ్ఛవృత్తిరితిత్వన్యస్సచవిష్ణుపరాయణః । అథతాన్ప్రార్థయామాసబ
హుశోఽప్యతిథిప్రియః ॥ ౨౩ ॥ భవనంమమయుష్మాభిరాగన్తవ్యంమహా
త్మభిః । అహంసహస్రశోనిత్యంబ్రాహ్మణాన్భోజయామిచ ॥ ౨౪ ॥ భ
వద్భిరపిభోక్తవ్యంమద్గృహేమహితైరితి । తంప్రాహుర్మునయస్సర్వేవ
యంతుతవమన్దిరే ॥ ౨౫ ॥ భోక్తుంనైవాగమిష్యామోయత్త్వంనభజ
సేహరిమ్ । హరిభక్తైముభక్తాయేహరేస్సేవాంచతన్వతే ॥ ౨౬ ॥ తే
హీనోబాన్ధవాజ్ఞేయానతుసజ్జీర్ణవృత్తయః । కరవీరాదికంభుక్తంకేవ
లందేహనాశనమ్ ॥ ౨౭ ॥ విష్ణుభక్తివిహీనాన్నం దేహినంచవినాశ
యేత్ । వరందేహపరిత్యాగోవరంవహ్నేశ్చభక్షణమ్ ॥ ౨౮ ॥ వి
ష్ణుభక్తివిహీనస్య నవరంభోజనంగృహే । అతిథిప్రియమిత్యుక్త్వామున
యస్తేముదాన్వితాః ॥ ౨౯ ॥ ఉఞ్ఛవృత్తేర్గృహంప్రాపుస్స్వయమేవ
కుతూహలాత్ । సమ్పన్నంమాంవిలక్ష్యైతేదరిద్రభవనంగతాః ॥ ౩౦ ॥
కింభోక్ష్యన్తఇతిస్వాన్తే ప్రజహాసాతిథిప్రియః । దృష్ట్వాతానుఞ్ఛవృత్తి
స్తుతుతోషభృశముత్సుకః ॥ ౩౧ ॥ లబ్ధతుష్టేతితస్యాసీత్పత్నీచారిత్రశా
లినీ । సామునీనవలోక్యైతాంశ్చిన్తావ్యాకులితాభవత్ ॥ ౩౨ ॥ ఉ
ఞ్ఛవృత్తిస్తతస్సర్వాన్మునీనుత్సుకమానసః । ప్రణమ్యశిరసాసద్యఃప్రాల
పత్ప్రీతమానసః ॥ ౩౩ ॥ శాకకన్దఫలాదీనియానిమేసన్తితానివః । ని
వేదయిష్యేభక్త్యాహంకిమలభ్యంభవాదృశామ్ ॥ ౩౪ ॥ ఇత్యుక్త్వా
మునిశార్దూలాన్నిద్రారామణప్రియః । ఉఞ్ఛవృత్తిఃకిమేతేషాందాస్యామీ
తివ్యచిన్తయత్ ॥ ౩౫ ॥ ఆకిఞ్చన్యాభిభూతేనచిరాయకిలచేతసా ।
భక్తారాధనచిత్తస్యభక్తస్యహృదయంచతత్ ॥ ౩౬ ॥ దృష్ట్వా స
న్నవదనఃప్రాహసత్పరమఃప్రమాః । ప్రహసన్తంపతింవీక్ష్యపద్మాపత్యే

క్షణంపునః ॥ ౩౭ ॥ అపృచ్ఛద్గసనంకింతేతేనోక్తంభక్తకారణమ్ ।
తతస్తస్యగృహేవిష్ణోర్వల్లభాకిలవిశ్రుతైః ॥ ౩౮ ॥ ఆవహత్త్రిదశేన్ద్రా
ణామభిలాషపదాంశ్రియమ్ । యత్రాయాన్తిహరేర్భక్తా యత్రవాభు
ఞ్జతేప్రియాత్ ॥ ౩౯ ॥ స్వయమేవభవిష్యన్తితత్రవైసర్వసమ్పదః ।
అకామోపనతాంలబ్ధ్వాసమ్పదంసమునీశ్వరాన్ ॥ ౪౦ ॥ సమ్యగా
రాధయామాససన్తోషేణసమన్వితః । తతస్తస్యగృహేభుక్త్వాతేమునసమ్ప్రీ
తబుద్ధయః ॥ ౪౧ ॥ ఆసనస్థేషుసవ్రీడమాజగామాతిథిప్రియః । ప్రణనామ
మునిశ్రేష్ఠాన్ప్రభూతంప్రీతమానసః ॥ ౪౨ ॥ తమవేక్ష్యమహాభాగోఽపి

—* అతిథిప్రియంప్రతివిశ్వామిత్రోపదిష్టభగవద్భక్తధర్మాః *—

శ్వామిత్రోజగాదహ । ఉఞ్ఛవృత్తేస్తుదారిద్ర్యదహస్త్వంపురాము
నే ॥ ౪౩ ॥ చిత్తేనగర్వసర్వస్వంభవతోవేద్మిఖల్వహమ్ । నారాయ
ణపరాణాంహిసమ్పత్తిస్సర్వతోముఖీ ॥ ౪౪ ॥ సఏవహిదరిద్రస్స్యా
ద్యస్త్వలక్ష్మీశసంశ్రయః । కేశవంయఃపరిత్యజ్యకిమ్పచోఽన్యంనిషేవతే ॥
సహికల్పద్రుమంత్యక్త్వాకాఙ్క్షతేశాల్మలిద్రుమమ్ । నారాయణంపరిత్య
జ్యయోఽన్యమిచ్ఛతిసేవితుమ్ ॥ ౪౬ ॥ ముక్త్వాతేనసుధామ్భోధింమృగ్య
తేలవణాకరః । విహాయమాధవంయస్తువీక్షతేరక్షకాన్తరమ్ ॥ ౪౭ ॥ స
హిమన్దాకినీతీరేమరీచిజలమిచ్ఛతి । గోవిన్దంయఃపరిత్యజ్యగోప్త్రన్తరము
పేక్షతే ॥ ౪౮ ॥ త్యక్త్వాపోతంసభిన్నేనభాణ్డేనోల్లఙ్ఘయేన్నదీమ్ । య
శ్చవిష్ణుంవిహాయైవవిచినోత్యన్యదైవతమ్ ॥ ౪౯ ॥ లబ్ధచిన్తామణింత్య
క్త్వాకురువిన్దంసవాఞ్ఛతి । యాచతేకంచిదపరంయస్త్యక్త్వామధుసూద
నమ్ ॥ ౫౦ ॥ సకృష్ణమేఘంసంత్యజ్యనీహారార్థీకృషీవలః । త్యక్త్వాత్రివి
క్రమంయస్తుసేవతేత్రిదశాన్తరమ్ ॥ ౫౧ ॥ సురభింసహిసన్త్యజ్యసూక
రందోగ్ధుమిచ్ఛతి । అన్యమిచ్ఛతియోదేవమవమత్యైవవామనమ్ ॥ ౫౨ ॥
దీపంత్యక్త్వాన్ధతమసిఖద్యోతమనుధావతి । యశ్శ్రీధరమతిక్రమ్యాశ్రయ
తేదేవతాన్తరమ్ ॥ ౫౩ ॥ శర్కరాంసవిహాయైవఖాదత్యావరమృత్తి
కామ్ । పరిత్యజ్యహృషీకేశంపరంయఃప్రతిపద్యతే ॥ ౫౪ ॥ చన్దనచ్ఛా
యమున్మృజ్యస్నిహ్యతిస్నుహిసఞ్చయే । విముచ్యపద్మనాభంయోవిబు
ధాన్తరమిచ్ఛతి ॥ ౫౫ ॥ నిధింనిక్షిపతిస్వాప్తంత్యక్త్వావైసైత్యకంథ

నమ్ । త్యక్త్వా దామోదరం దేవం సేవాం యోఽన్యత్ర వాఞ్ఛతి॥ ౫౬ ॥ ల
ప్స్యతే లాఙ్గలీకన్దం ముక్త్వా కర్పూరసఞ్చయమ్ । విహాయ వాసుదేవం య
స్సేవతే దేవతాన్తరమ్ ॥ ౫౭ ॥ ముక్త్వేక్షుఖణ్డమేరణ్డఖణ్డ స్తేన హి
ఖాద్యతే । సఙ్కర్షణం సముత్సృజ్య తామసం దైవతం భజన్ ॥ ౫౮ ॥
దివ్యౌషధమనాదృత్య కరోతి విషభక్షణమ్ । ప్రద్యుమ్నం దేవముత్సృజ్య
రాజసం దైవతం శ్రితః ॥ ౫౯ ॥ విరక్తో హేమకూటేస్యాద్దారకూటా
తిరాగతః । అనిరుద్ధముపేక్ష్యాన్యం రతః కాన్తరమిచ్ఛతి ॥ ౬౦ ॥ మా
తుః స్తన్యం హితం త్యక్త్వా ఽజాగళ స్తనవాఞ్ఛితా । శృణు చైతచ్చ విప్ర త్వం
యన్మయా కథ్యతే పునః॥ ౬౧ ॥ అగచ్ఛం ఖల్వహం పూర్వం వసిష్ఠస్యాశ్ర
మాన్తికమ్ । శ్రుత్వా మామాగతం ప్రాహ స మునిశ్చాప్యరున్ధతీమ్ ॥ ౬౨॥
అరేఽగత్వా త్వయా సద్యో యోఽభూదధ్వశ్రమాన్వితః । అన్నం సుపావ
నం తస్మై విశ్వామిత్రాయ దీయతామ్ ॥ ౬౩ ॥ ఇత్యుక్తారున్ధతీ భర్త్రా వసి
ష్ఠేన మహాత్మనా । ఆజగామాన్నమాదాయ దాతుం మహ్యం మనస్వి
నీ ॥ ౬౪ ॥ మధ్యేమార్గం నదీ కాచిత్ప్రవహద్భీమదర్శనా । నివృత్య
భర్త్రే తద్వృత్తమాబభాషే మనస్వినీ ॥ ౬౫ ॥ ఆచష్ట మునిశార్దూలస్తా
మప్యర్థమహాతపాః । వసిష్ఠో బ్రహ్మచారీ చేన్నిత్యం మార్గం ప్రయచ్ఛ మే॥
ఇతి త్వం వద తే మార్గం నదీ దద్యాన్న సంశయః । ఇతి భర్తుర్వచశ్శ్రుత్వా
సహసాగత్య సాబ్రవీత్ ॥ ౬౭ ॥ తద్వాక్యాత్సా నదీ సద్యో మార్గం ప్రా
దాత్తతః పరమ్ । దత్తమార్గా మునివధూరాగత్యాన్నం మమాస్పృశత్ ॥
అభుఞ్జి భగవద్భుక్తమన్నం ధన్యేన చేతసా । పునర్జగామ సహసా పుణ్య
శ్లోకా తపస్వినీ ॥ ౬౯ ॥ ప్రవవాహ నదీ భీమా మధ్యే కల్లోలడమ్బరైః ।
మత్సకాశముపాగమ్య మహ్యం తత్ప్రాహ తాపసీ ॥ ౭౦ ॥ అహం ని
త్యోపవాసీ చేన్మార్గం దేహీతి తాం నదీమ్ । బ్రూహీత్యవదమాహైషా మా
ర్గం ప్రాదాచ్చ సా నదీ ॥ ౭౧ ॥ గత్వా తాపసపత్నీ సా జగాద మునిపుఙ్గ
వమ్ । మమ భర్తుః కథం తే స్యాద్బ్రహ్మచర్యం మునీశ్వర ॥ ౭౨ ॥ మ
యా భుక్తవతో దత్తం కథం నిత్యోపవాసితా । ఉభాభ్యాం ఖలు వాచా
భ్యాం మార్గం ప్రాదాచ్చ సా నదీ ॥ ౭౩ ॥ ఏవం వదన్తీమాలోక్య వ్యా
హరద్యమినాం వరః । స్వదారనిరతస్సోఽహం కాలే చ పరిగృహ్య సే ॥ ౭౪॥

తన్నిత్యబ్రహ్మచారిత్వంమమతాపసియుజ్యతే । విశ్వామిత్రోపిసమునిర్వి
ష్ణుభక్తిపరాయణః ॥ ౭౫ ॥ జాత్యాశ్రయనిమిత్తైశ్చనైవదుష్టంసుపా
వనమ్ । నివేద్యకమలాభర్తుర్నిరహఙ్కారయాధియా ॥ ౭౬ ॥ అని
షిద్ధేషుకాలేషుభుఙ్క్తేగోవిన్దనామతః । తస్మాన్నిత్యోపవాసిత్వంతస్యాం
తస్యాపిమానిని ॥ ౭౭ ॥ ఇత్థంవసిష్ఠవాక్యేనసాభూత్సన్తోషశాలినీ ।
తస్మాత్త్వద్గృహభోక్తృత్వంనాస్మాకంద్విజయుజ్యతే ॥ ౭౮ ॥ ఉఞ్ఛ
వృత్తేర్గృహేవిష్ణుభుక్తమన్నమభుఙ్క్ష్వహి । ఇతివిశ్వవిదస్తస్యవిశ్వామిత్ర
స్యభాషితమ్ ॥ ౭౯ ॥ శ్రుత్వాతిథిప్రియస్సద్యఃప్రాపసత్త్వోత్తరాం
ధియమ్ । జగామపరమాంభక్తిం జగదీశేజనార్దనే ॥ ౮౦ ॥ అతిథి
ప్రియః ॥ విశ్వామిత్రమహాభాగమునీనాముత్తమోత్తమ । ధన్యోహ
మస్మిభవతోవాక్యైరితితమబ్రవీత్ ॥ ౮౧ ॥ తతోగోదావరీతీరవాసి
నోహరిణాన్మునీన్ । అవలోక్యపరాంప్రీతించక్షుషాముపలేభిరే ॥ ౮౨ ॥
మునయోపిచతాన్దృష్ట్వాముదమన్తర్భృశందధుః । హరిణానామహో
భాగ్యంపరిపక్త్రిమచేతసామ్ ॥ ౮౩ ॥ విమలంచాభవచ్చిత్తంవిష్ణుభక్తా
వలోకనాత్ । కృష్ణవేణీంతతఃప్రాపుఃకృష్ణద్వైపాయనాదయః ॥ ౮౪ ॥
హరిణాహితచిత్తాస్తేహరిణైరపిసంయుతాః । తత్రవీరధ్వజోనామకశ్చి
ద్భాగవతోత్తమః ॥ ౮౫ ॥ ఉపాచరన్మునిశ్రేష్ఠానుత్తమైర్ద్రవ్యసఞ్చ
యైః । సువర్ణవస్త్రరత్నాద్యంసర్వంజగృహిరేచతే ॥ ౮౬ ॥ నా
రాయణార్పణంకర్తుంమునయోముదితాశయాః । పాటచ్చరాస్తతఃకేచి
ద్గృహీతుంతత్సమాగతాః ॥ ౮౭ ॥ విశ్వామిత్రస్తుతాన్వీక్ష్యమునిర్మ
న్త్రవిదాంవరః । వారయామాసహస్తేనదక్షిణేనవనాన్తరే ॥ ౮౮ ॥
సహస్రసఙ్ఖ్యాశ్శస్త్రైస్తైస్తేనిజఘ్నుఃపరస్పరమ్ । హతాఃపరస్పరంతే
చవసుధాయామశేరత ॥ ౮౯ ॥ సర్వేతతోమునిశ్రేష్ఠాస్తేనసఞ్జాతవి

※ యదుగిరినారాయణపురవర్ణనమ్. ※

స్మయాః । ప్రశశంసుఃప్రభావంతంవహన్తంగాధినన్దనమ్ ॥ ౯౦ ॥ తతో
దదృశురుత్తుఙ్గశృఙ్గమణ్డలమణ్డితమ్ । శాఖిభిశ్చవృతంవిష్వక్శారికాకుల
సఙ్కులైః ॥ ౯౧ ॥ నిపతన్నిర్ఝరారావముఖరీకృతదిఙ్ముఖమ్ । శ
రణ్యందేవతోపేతంశైలంభువనపావనమ్ ॥ ౯౨ ॥ ప్రణేముర్దూరతస్తే
తుప్రణతవ్యాస్సురైరపి । అయంహిపరమోధర్మోయద్విష్ణోర్ధామవన్ద

సమ్ ॥ ౯౩ ॥ ఆసేదురథశైలేన్ద్రమావిర్భూతకుతూహలాః । అపి
బన్తఇవాక్షిభ్యామాద్యాస్తేమునిపుఙ్గవాః ॥ ౯౪ ॥ అగ్రేశైలస్యనగరీం
శోభితామభితశ్శ్రియా।సాలేనావృతపర్యన్తాంనాగజాలైరలఙ్కృతామ్॥
నిత్యోత్సవప్రసఙ్గేనదిక్షుదిక్షుధ్వజావృతామ్। పరీతాంకాహలీనాదైఃప
చేళిమసుధారసైః ॥ ౯౫ ॥ ఆసిఞ్చన్తీమశేషాణాంశ్రవసోరన్తరంము
హుః । భేరీమర్దళముఖ్యైశ్చవాద్యైర్నాదితదిఙ్ముఖామ్ ॥ ౯౬ ॥ పిత
తాంజయశబ్దైశ్చవిష్ణుభక్తముఖోద్గతైః । ఆమ్నాయఘోషైరభితఃపరి
పూరితదిఙ్ముఖామ్ ॥ ౯౭ ॥ సౌధేసౌధేచసతతంసమారోపితదీపికామ్।
మణితోరణశృఙ్గేషుబద్ధమాల్యాంమనోహరామ్॥ ౯౮॥ అభితఃపాణ్డరైశ్ఛ
త్రైరాలోలైరపిచామరైః। శ్వేతద్వీపశ్రియంపుంసాంవహన్తీమివపశ్య
తామ్॥ దదృశుర్దివ్యవాసానాంమాతృకాంమునిసత్తమాః । హరిణాస్తే
సమాగత్యహరిదర్శనలాలసైః॥౧౦౦॥మునిభిర్నగరీమేనామపశ్యన్నద్భు
తాకృతిమ్ । తతస్తేమునయస్సర్వేహర్షోత్ఫుల్లవిలోచనాః ॥ ౧౦౨॥

॥ శ్రీమన్నారాయణదివ్యమఙ్గళవిగ్రహవర్ణనమ్. ॥

కల్యాణసరసిస్నాత్వాకృత్వాపౌర్వాహ్ణికీఃక్రియాః । ఆనన్దమయమధ్య
స్థంనారాయణమనామయమ్ ॥ ౧౦౩ ॥ దదృశుర్భక్తినమ్రాస్తేసాన్ద
ర్యామృతవారిధిమ్ । లక్ష్మీలాలితపాదాబ్జంరత్నమఞ్జీరభూషితమ్ ॥
ఆబద్ధపీతవసనంబద్ధకౌశేయకోజ్జ్వలమ్ । మధ్యేజఠరమాబద్ధసౌవర్ణోదర
బన్ధనమ్ ॥ ౧౦౪ ॥ ఉత్తరీయోపవీతాభ్యాముత్తరోత్తరమద్భుతమ్।
శ్రీవత్సవైజయన్తీభ్యాంశ్రియాచోల్లసితోరసమ్ ॥ ౧౦౫ ॥ కనకాఙ్గ
దభూషాణాంభుజానాంభూషణాన్తరైః । శఙ్ఖచక్రగదాపద్మైరామో
దితజగత్త్రయమ్ ॥ ౧౦౬ ॥ విలసద్వదనామ్భోజంవిస్ఫారితవిలోచ
నమ్ । ఉల్లసద్గణ్డఫలకంరత్నకుణ్డలమణ్డితమ్ ॥ ౧౦౭ ॥ రత్నైర్వి
భ్రాజమానేనమకుటేనవిరాజితమ్। ఆపాదచూడసౌన్దర్యలహరీలఙ్ఘనా
తురైః ॥ ౧౦౮ ॥ అక్షిభిర్నిగమాన్తానామభితఃపరివారితమ్। పద్మా
యాఃపరమంభాగ్యంపశ్యతాంనేత్రపారణమ్ ॥ ౧౧౦ ॥ శ్రుతీనాంమా
నసీంమూర్తింసూరీణాంకులదైవతమ్ । అగ్రస్థితంఫలంపుంసామపవర్గా
భిలాషిణామ్ ॥ ౧౧౧ ॥ అనుభూయసమస్తాస్తేభగవన్తంసనాతనమ్।

నసన్దర్శనస్పృతుశ్చాపివిధూతాశేషకల్మషాః ॥ ౧౧౩॥ వీరధ్వజేనదత్తంచ
తస్మైభగవతేధనమ్ । న్యవేదయన్మునిశ్రేష్ఠా నిర్మమాస్సర్వకర్మసు ॥
రత్నంసువర్ణంవస్త్రాణిరాజార్హమపిచాసనమ్ । చామరంచన్దనాద్యంచ
ఛత్రంచవిమలప్రభమ్ ॥ ౧౧౪ ॥ తీరేకల్యాణతీర్థస్యమునయస్తేసిషేవి
రే । త్రియుగంపరయాభక్త్యాశ్రీమన్నారాయణంప్రభుమ్ ॥ ౧౧౫ ॥

* భగవత్కృతకుశలప్రశ్నపూర్వకకల్యాణతీరకరణీయదానప్రశంసా *

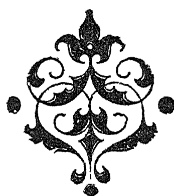
పశ్యన్నారాయణశ్శ్రీమాన్పరితోమునిపుఙ్గవాన్ । ప్రియతానబ్రవీదేతదను
కమ్పామృతామ్బుధిః ॥ ౧౧౬ ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ ప్రీతోహంమునిశార్దూ
లాభవతామవలోకనాత్ । భక్తిసమ్భ్రాన్తసర్వాఙ్గాభక్తాఏవహి మే
ధనమ్ ॥ ౧౧౭ ॥ కృపాపరవశస్సోహంకృపాభక్తవశంవదా । భ
క్తాభక్తిపరాధీనాభక్తిస్సామత్ప్రసాదజా ॥ ౧౧౮ ॥ పారవశ్యంహి
భక్తేషుప్రాభవంమమనేతరత్ । నాహమిచ్ఛామియుష్మాభిర్వినావైకుణ్ఠ
వైభవమ్ ॥ ౧౧౯ ॥ అత్రవాతత్రవాసాకంయుష్మాభిస్సతతంరమే ।
అధునాపునరత్రైవవర్తధ్వంమత్పరాయణాః ॥ ౧౨౦ ॥ అధికారావసా
నేతువైకుణ్ఠేమామవాప్స్యథ । యేపికేచనవిన్ధ్యాద్రిమహారణ్యనివాసి
నః ॥ ౧౨౧ ॥ హరిణాదూరమాయాతాస్తేపియాన్తుపరంపదమ్ । అ
యంప్రభావోభవతాంపశవోభవదన్వయాత్ ॥ ౧౨౨ ॥ నైర్వైరంయా
న్తిపరంధామసురాణామపిదుర్లభమ్ । చరన్తివ్యాహతృణంతేచసఞ్చర
న్తుమదగ్రతః ॥ ౧౨౩ ॥ పిబన్తుతీర్థంకల్యాణంనపిబన్తుపునః స్తనమ్ । వై
కుణ్ఠవర్ధనంహ్యేతత్ స్థానంనామ్నాభిధీయతే ॥ ౧౨౪ ॥ ప్రాజ్ఞోవా
పామరోవాపిపశవోవాథపక్షిణః।యేమామిహనిషేవన్తేవైకుణ్ఠంవర్ధయ
న్తితే ॥ ౧౨౫ ॥ యేతుకల్యాణతీర్థస్యతీరేదానంవితన్వతే । సహస్ర
గుణితంతేషాంఫలంసద్యోభవిష్యతి ॥ ౧౨౬ ॥ ఏకాంగాంయోదదాత్య
త్రవిధివద్భక్తిసంయుతః । గవాంకోటిప్రదానస్యఫలంతేనాధిగమ్యతే॥
బ్రాహ్మణాయదరిద్రాయవిష్ణుభక్తాయయఃపునః । తీరేకల్యాణతీర్థస్య
యక్షేత్రంసమ్ప్రయచ్ఛతి ॥ ౧౨౭ ॥ తత్క్షేత్రరేణుసఙ్ఖ్యాతాన్వత్సరా
న్దివివర్తతే । అనుభూయేప్సితాన్భోగానన్తేమామధిగచ్ఛతి ॥ ౧౨౮ ॥
అథవాపునరాశాయాంసార్వభౌమోభవిష్యతి। మామేవలప్స్యతేపశ్చా

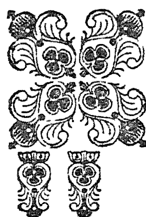
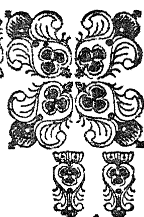
త్సర్వధానజమామితమ్ ॥ ౧౩౦ ॥ కల్యాణతీర్థతీరేతుబ్రాహ్మణాన్భో
జయన్తియే । చతుర్ష్వపిచకాలేషుభవిష్యన్తిచతుర్ముఖాః ॥ ౧౩౧ ॥
యోదదాతిచవస్త్రాణితత్తీరేయుక్తమానసః।శ్రియంప్రాప్స్యన్తితద్వం
శ్యాస్సప్తసప్తచసప్తచ ॥ ౧౩౨ ॥ పర్యాప్తంధనమేకస్మైకల్యాణ
సరసస్తటే। యోదద్యాత్సభవేదేవకల్పాన్తరధనేశ్వరః ॥ ౧౩౩ ॥ అ
శ్వంవాస్యన్దనంవాత్రగజంవాయఃప్రదాస్యతి। స్వారాజ్యమనుభూయాన్తే
స్వారాజ్యమధిగచ్ఛతి ॥ ౧౩౪ ॥ ముక్తాప్రదాయినస్తత్రముక్తషేదాస్స
బాన్ధవాః । తారాపథమవాప్స్యన్తిహారాలఙ్కృతవక్షసః ॥ ౧౩౫ ॥
కాంస్యంవారజతంవాపిదదతేచాత్రయేనరాః। చన్ద్రలోకమవాప్స్యన్తి
తిష్ఠన్త్యాచన్ద్రతారకమ్ ॥ ౧౩౬ ॥ కల్యాణతీర్థసలిలంకుమ్భేనాదా
యయేనరాః। సమ్ప్రయచ్ఛన్తిపితరస్తేషాంస్యుస్తృప్తచేతసః॥౧౩౭॥
అధ్యాపయన్తియేబాలాంస్తస్యతీర్థస్యసన్నిధౌ । లప్స్యన్తేవాగ్మినఃపు
త్రాన్ధన్యాన్మేధావినోబహూన్ ॥ ౧౩౮ ॥ యోవాశ్రావయతేవిద్యామ
ధ్యాత్మజ్ఞానదాయినీమ్। ఉపదేష్టృపదంనిత్యంమత్సహాయమవాప్స్యతి॥
తిలదానానితత్తీరేకాలేకాలేవితన్వతే। పాపానితేషాంతిలశోనశ్యన్త్యే
వనసంశయః ॥ ౧౪౦ ॥ కన్యాంకల్యాణతీర్థస్యభూషితాం కనకాది
భిః । తీరేదదతియేతేషాంశృణుధ్వంఫలముత్తమమ్॥ ౧౪౧ ॥ ధనధాన్య
సమృద్ధాస్తేజీవిత్వాధరణీతలే । శ్రీభూమినీళాసంయుక్తం మాంప్రా
ప్స్యన్తిచమత్పదే ॥ ౧౪౨ ॥ తస్మాదిహైవమునయోయూయంభజత
మామితి । ఉక్త్వానారాయణశ్శ్రీమానానన్దమయసంజ్ఞితే ॥ ౧౪౩ ॥
విమానేరమయాసార్ధంమోదతేస్మమనోహరే । తతస్తునారదఃప్రాహ
మునీన్ముదితచేతసః ॥ ౧౪౪ ॥ శ్రుతంసమస్తందృష్టంచమునిభిర్దివ్యమ
ద్భుతమ్ । చరితంవాసుదేవస్యయాదవాద్రినివాసినః ॥ ౧౪౫ ॥ యా
దవాచలమాహాత్మ్యమిదంపుణ్యంపురాతనమ్।యఃపఠేచ్ఛృణుయాద్వా
పిసఏవభగవత్పరః ॥ ౧౪౬ ॥ తస్యగేహేచలక్ష్మీశ్చవిద్యాపిచవివర్ధతే।
తంపూజయతియోనిత్యంసఫలంసర్వమృచ్ఛతి ॥ ౧౪౭ ॥ యాదవాచ
లమాహాత్మ్యంయస్యగేహేప్రవర్తతే। ఆయురారోగ్యమైశ్వర్యంసర్వం
తస్యభవిష్యతి ॥ ౧౪౮ ॥ పుత్రాశ్చపుణ్యానిరతాభవిష్యన్తిపునఃపునః॥

ఇతినిఖిలజనానామీప్సితార్థప్రదాయీ కులపతిరమరాణామబ్ధికన్యాపతిర్నః। యదుగిరితటభాగేయాచ్యమానోదదాతిస్వపదకమలసేవారాజ్యసామ్రాజ్యలక్ష్మీమ్ ॥ ౧౪౯ ॥ దళమపితుళసీనాందేహినోయాదవాద్రౌ మధురిపుపదపద్మేనిక్షిపన్తఃకదాచిత్ । ముహురపివిబుధానాంముక్తిసోపానభాజాంసురభితహరిదన్తాంపుష్పవృష్టింలభన్తే॥ ౧౫౦ ॥ చరమచరమశేషంయఃపుమాన్వీక్ష్యనిన్యేపరమమపిపదంతత్త్వావనైరక్షిపాతైః।యదుశిఖరినియస్తుస్తేననిత్యాశ్రితాఙ్ఘ్రిః హరిణకులముముక్షా హన్తతస్యైవశితా ॥ ౧౫౧ ॥ యదుగిరితటభాజశ్శృణ్వతేయేచవిష్ణోః కలితనిగమవాదాశ్శాఖాహాళీనాంప్రణాదాః । కరిణవిగమకాలేతేహివైకుణ్ఠసేనావిజయపటహనాదాన్విష్వగాకర్ణయన్తి ॥ ౧౫౨ ॥ సకృదపిముఖమగ్రేపశ్యతాంయాదవాద్రౌనిఖిలభువనరక్షానిర్నిమేషస్యవిష్ణోః। సురభితహరిదన్తంస్వాగతం ధామ్నిదివ్యే వదనకమలగన్ధైర్వ్యక్తివైకుణ్ఠనాథః ॥ క్షణమపినివసన్తఃకేవలంయాదవాద్రౌదహరకుహరయాతా దేవయానప్రయాతాః । సకలమపిచకాలంసానుబన్ధాలభన్తేపరమపురుషగోష్ఠీపఙ్క్తిమధ్యేనివాసమ్ ॥ ౧౫౪॥మునివరగిరమేనామిత్థమాకర్ణ్యకేచిద్వ్యధిషతయదుశైలేవీతరాగానివాసమ్। కతిచనసహసాద్యంధామసమ్ప్రాప్యవిష్ణోరకృషతసహసేవాంశేషిశేషాశనాద్యైః॥ ౧౫౫॥

ఇతి శ్రీనారదీయే పురాణే జ్ఞానకాణ్డే శ్రీమద్యాదవగిరి మాహాత్మ్యే భగవత్సన్దర్శనం నామ ద్వాదశోధ్యాయః.

ఇత్థం శ్రీనారదపురాణాన్తర్గతఃప్రథమప్రభృతిద్వాదశపర్యన్తద్వాదశాధ్యాయాత్మక శ్శ్రీమద్యాదవగిరిమాహాత్మ్యపర పురాణ భాగ స్సమాప్తి మగమత్.

శ్రీరస్తు.

—(*)—

శ్రీమతేనారాయణాయనమః.

శ్రీమతేరామానుజాయనమః.

శ్రీమత్స్యపురాణాన్తర్గత

శ్రీమద్యాదవగిరిమాహాత్మ్యమ్.

* హరిః ఓమ్. *

శౌనకకృత యాదవగిరివైభవవిషయక ప్రశ్నః.

శ్రీసూతః ॥ శ్రీపుణ్యారణ్యశరణాః పుణ్యశీలామహాబుధాః॥
వైభవంక్షేత్రతీర్థానాంవర్ణితంపావనాశనమ్ ॥ ౧ ॥ యుష్మత్సన్నిధి
మాత్రేణచోదితేనమయాద్విజాః । దయాశీలాఃప్రసన్నోహంకింభూ
యశ్శ్రోతుమర్హథ ॥ ౨ ॥ శౌనకః ॥ సూతధర్మవిశేషజ్ఞ సర్వశా
స్త్రవిశారద । గఙ్గాదిసర్వతీర్థానాంక్షేత్రాణాంపుష్కరస్యచ ॥ ౩ ॥
కురుక్షేత్రస్యమాహాత్మ్యం మథురాయాశ్చవైభవమ్ । వారాణస్యా
శ్చమాహాత్మ్యమయోధ్యాయాశ్చవైభవమ్ ॥ ౪ ॥ ద్వారకాక్షేత్ర
మాహాత్మ్యం వేఙ్కటాద్రేశ్చవైభవమ్ । యాదవాద్రేఃప్రభావంచస
హ్యాద్రేర్మలయస్యచ ॥ ౫ ॥ శ్రీముష్ణక్షేత్రమాహాత్మ్యం రఙ్గక్షేత్ర
స్యవైభవమ్ । అన్యేషాంక్షేత్రతీర్థానాంవైభవంపరమాద్భుతమ్॥ ౬ ॥
పీతమస్మాభిరమృతంత్వన్ముఖామ్భోజనిస్సృతమ్। పరావరేషాంక్షేత్రా
ణాంతీర్థానాంచమహామతే ॥ ౭ ॥ శ్రుత్వాతువైభవంతేషామత్యద్భు
తమతృప్నుమః । తత్రయాదవశైలస్యమాహాత్మ్యశ్రవణేవిభో ॥ ౮ ॥
కుతూహలాద్వయంసర్వేవర్ణనేతికుతూహలాః । తస్మాత్పృచ్ఛామహే
త్వాంహి సంశయంఛిన్ధిసువ్రత ॥ ౯ ॥ రహస్యంచప్రకాశంచసర్వం
జానాసిసర్వవిత్ । పురాయాదవశైలస్యమాహాత్మ్యశ్రవణేత్వయా॥
ప్రోక్తంమానవదేవైశ్చదుర్ఘటంబ్రహ్మరుద్రకైః । కిరీటాగమనంవిష్ణోః

క్షీరసాగరశాయినః ॥ ౧౧ ॥ కిమర్థమాగతఃకృష్ణో ద్వారకానిలయో
ఽచ్యుతః । కృష్ణఃకిరీటంధృత్వాతుకిమర్థంవసతిప్రభుః ॥ ౧౨ ॥ ద్వారకా
మపిసన్త్యజ్యతత్రనిత్యంప్రసన్నధీః । ప్రహ్లాదవరదోవిష్ణుర్నృహరిఃకథ
మాగతః ॥ ౧౩ ॥ కతితీర్థానిసన్త్యత్రకతిచాయతనానిచ । ఆగతాబ
దరీవృక్షాఃకథంబదరికాశ్రమాత్ ॥ ౧౪ ॥ కిమర్థమాగతాశ్వేతమృత్తి
కాపావనీశుభా । ఏతదన్యచ్చసర్వంనోవక్తుమర్హసిసువ్రత ॥ ౧౫ ॥
బ్రూయుస్స్నిగ్ధస్యశిష్యస్యగురవోగుహ్యమప్యుత ॥ శ్రీసూతః ॥ సా
ధుసాధుద్విజశ్రేష్ఠాఃకథాంసారతరాంశుభామ్ ॥ ౧౬ ॥ సర్వపాపప్ర
శమనీంసర్వమఙ్గళవర్ధినీమ్। పురాకృతయుగేవిప్రోధర్మజ్ఞస్సంశితవ్రతః ॥
దీప్తిమానితివిఖ్యాతస్తపస్వీకృష్ణభక్తిమాన్ । కుమారంపరిపప్రచ్ఛస
త్యలోకేపురానఘః ॥ ౧౭ ॥ భవద్భిర్యదహంపృష్టఏతదేవద్విజర్షభాః।
దీప్తిమాన్ ॥ సనత్కుమారసర్వజ్ఞవదతాంవదనోవర ॥ ౧౮॥ యాద
వాద్రేఃప్రభావంచయత్రసన్నిహితోహరిః॥౧౯॥ఇత్యేవముక్తఃకరుణంకు
మారోనారాయణస్యాఙ్ఘ్రినివిష్టచిత్తః । దయాళునాదీప్తిమతాతిహృ
ష్టోవ్యాహర్తుమద్రేర్మహిమానముత్సుకః ॥ ౨౦ ॥

ఇతిశ్రీమత్స్యపురాణేక్షేత్రఖణ్డేశ్రీమద్యాదవగిరిమాహాత్మ్యే శౌనక
కృతయాదవగిరివైభవవిషయకప్రశ్నోనామ ప్రథమోఽధ్యాయః.

—* శ్రీకృష్ణావతారకంసవధాదికథనమ్. *—

సనత్కుమారః ॥ దీప్తిమన్తేప్రవక్ష్యామియాదవాద్రేశ్చవైభ
వమ్ । అత్యద్భుతంమహాపుణ్యంత్వమిహైకమనాశ్శృణు ॥ ౧ ॥ భూ
మిర్భారేణసన్తప్తాకంసాదీనాంసురద్విషామ్ । గౌస్సత్యపాద్రవద్భీతా
సర్వదేవగణైర్వృతా ॥ ౨ ॥ బ్రహ్మణాచాపిశర్వేణతీరంక్షీరపయో
నిధేః । బ్రహ్మేన్ద్రరుద్రసహితశ్శ్యామళంశాన్తవిగ్రహమ్ ॥ ౩ ॥ వి
ష్ణుంవరేణ్యంవరదంప్రభవిష్ణుమధీశ్వరమ్ । ప్రేమగద్గదయావాచాసా
రంస్తుష్టుమితంమృదు ॥ ౪ ॥ బ్రహ్మా ॥ నమోస్తునారాయణవిశ్వమూ
ర్తేనమోస్తుతేశాశ్వతశర్వయోగిన్ । త్వమేవవిశ్వంసచరాచరాత్మకం
త్వయ్యేవవిశ్వంప్రవదన్తిసన్తః ॥ ౫ ॥ నమోస్తుతేకారణకారణాయ

నమోస్తుకైవల్యఫలప్రదాయ । నమోనమస్తేస్తుజగన్మయాయ వేదాన్త
వేద్యాయనమోనమస్తే ॥ ౬ ॥ కార్యక్రియాకారణమప్రమేయంకవిం
పురాణంకమలాయతేక్షణమ్ । కుమారవేద్యంకరుణామయంతం కల్ప
ద్రుమంవిష్ణుమహంభజామి॥ ౭ ॥ త్రిలోకనాథంసరసీరుహాక్షందయా
నిధింపద్మభవార్చితాఙ్ఘ్రిమ్ । మహాబలంవేదనిధింసురేశంసనాతనంవి
ష్ణుమహంభజామి ॥ ౮ ॥ ఇతిస్తుత్వారమానాథంబ్రహ్మాతూష్ణీమవస్థి
తః । తతఃప్రాదురభూద్విష్ణుశ్శ్రీదేవఃకరుణానిధిః ॥ ౯ ॥ ఉవాచవా
చంసుధాధారాం బ్రహ్మాణంసభవంవిభుః । అవధారితమేతన్మే భవ
తాంమానసంహియత్ ॥ ౧౦ ॥ యదోఃకులేవతీర్ణస్సన్భువోభారంహ
రామ్యహమ్। తద్గచ్ఛతమహాభాగాఃకంసశఙ్కాభయోజ్ఝితాః॥ ౧౧॥
ఇత్యుక్త్వాన్తర్దధేవిష్ణుర్బ్రహ్మాలోకపితామహః। దేవాన్భూమింసమాశ్వా
స్యకర్తవ్యంచనివేద్యచ ॥ ౧౨ ॥ యాపయిత్వాథసర్వాంశ్చస్వలోకమ
గమద్విభుః । అథవిష్ణుస్సదానన్దశ్చిన్తయామాససద్విజ ॥ ౧౩ ॥ జన్మక్షే
త్రంశుభందేవఃకుతఇత్యేవనిశ్చితే । యాదవస్యశుభేక్షేత్రేవసుదేవస్యధీ
మతః ॥ ౧౪ ॥ అవతీర్యభువోభారంహరిష్యామీతిమేమతిః ॥ ఏవంసఙ్క
ల్ప్యభగవాన్ స్వస్థానేపూర్వవత్స్థితః ॥ ౧౫ ॥ అథశౌరిఃకృతోద్వా
హోదేవకీప్రముఖాఃస్త్రియః। కంసస్తుష్టమనావిప్రబహుమానపురస్స
రమ్ ॥ ౧౬ ॥ ప్రేషయామాసభగినీంతూర్యఘోషపురస్సరమ్। తదా
హ్యభూన్నభోవాణీమేఘనిర్హ్రాదనాదితా ॥ ౧౭ ॥ హన్తాస్యాహ్య
ష్టమోగర్భస్త్వాంయాంవహసిదుర్మతే। శ్రేయశ్చిన్తయశీఘ్రంత్వంస్వా
త్మనఃకుమతేర్ధ్రువమ్ ॥ ౧౮ ॥ ఇత్యుక్త్వాన్తర్దధేవాణీకంసోమూఢమతి
స్తదా। హన్తుముద్యుక్తవాంస్తాంవైస్వార్థోన్మూలితసౌహృదః ॥ ౧౯ ॥
సన్ధితోవసుదేవేననివృత్తస్సారవాక్యవిత్ । అస్యాఃపుత్రాన్ప్రదాస్యా
మిమోచయాశుశుభాంస్త్రియమ్ ॥ ౨౦ ॥ ఇత్యుక్తస్సతుసన్తుష్టః ప్రే
షయామాసదమ్పతీ। తతఃకాలేతుసమ్ప్రాప్తేదేవకీసుషువేప్రజాః॥ ౨౧
కంసఃపాపమతిర్మోహా న్నారదస్యోపదేశతః । స్వసుస్సుతాన్ హన
న్పాపస్తౌచకారాగృహేద్విజ ॥ ౨౨ ॥ నిగళైర్బన్ధయామాసవిష్ణుమేవ
విచిన్తయన్ । ఆస్తేగృహేదుర్మతిభిర్మన్త్రిభిశ్చపరీవృతః ॥ ౨౩ ॥

సప్తమేనిర్గతేగర్భే భగవాన్మధుసూదనః । ఆవిరాసీచ్ఛుభాయాస్తు దేవ
క్యాస్తుశుభోదరే ॥ ౨౪ ॥ తాభ్యాంస్తుతస్సభగవాన్గోకులం గోపిభూ
షితమ్ । గతోనన్దంనన్దయితుంసన్దనన్దనభావతః ॥ ౨౫ ॥ కంసస్తుచణ్డి
కావాక్యంశ్రుత్వావిస్మయమాగతః । పూతనాఘబకాదీంశ్చప్రేషయా
మాసతద్వధే॥ ౨౬॥ ఆగతానహనత్కృష్ణోరమయన్గోకులంప్రభుః॥౨౬½॥
తతస్సమాగత్యపురంసకృష్ణోప్యక్రూరమిత్రస్సబలస్సభాంగతః । చికీర్ష
యాశంస్వజనస్యపితో౽ఃపాదసాదజాలైర్బహుభిస్సమావృతమ్॥ ౨౭ ॥
బలేనసహితోదేవఃపురవీథీషునిర్గతః ॥ ౨౮ ॥ కుతూహలాద్ద్రష్టుకా
మోవయస్యైః పరసమ్పదః । దృష్ట్వాతివిస్మితఃకృష్ణో యుద్ధలీలాకు
తూహలీ ॥ ౨౯ ॥ రజకస్యతుధూర్తస్యకంహృత్వాతిబలస్యచ । పర్య
ధత్తవయస్యైశ్చశాటీర్భూపసుభూషితాః ॥ ౩౦ ॥ సైరన్ధ్ర్యాః కామ
తప్తాయాఃకృతవాన్ప్రీతిమద్భుతామ్। పాటీరపఙ్కసుప్రీతస్సర్వకామ
ఫలప్రదః ॥ ౩౧ ॥ కృత్వాతుధనుషోభఙ్గంతత్రత్యానహనద్బలీ । తతః
కువలయాపీడంహత్వారఙ్గంప్రవిశ్యచ ॥ ౩౨ ॥ చాణూరముష్టికారిష్టకో
సలాదీన్మహాబలాన్ । కృత్వావ్యాజేనతాన్హత్వాతదాచార్యానపిద్వి
జః॥౩౩॥పునఃకుతూహలాత్కృష్ణోమఞ్చముత్తుఙ్గమారుహత్ ॥౩౩½॥ఉత్తు
ఙ్గమఞ్చాద్రిపుయూథనాథం కంసంనిపాత్యాతిబలంహ్యబోధః । పరేత
మాకృష్యమహాసభాయాం సుసాధువాదస్సమహానభూత్తదా॥౩౪½॥ ని
గళాన్మోచయామాసపితరౌసదయానిధిః ॥ ౩౫ ॥ సాన్త్వయామాస
సాన్త్వజ్ఞస్సాన్త్వవాక్యైర్విమోహనైః । తతఃకృష్ణశ్చరామశ్చగాయ
త్రీవ్రతమాస్థితౌ ॥ ౩౬ ॥ తతస్సాన్దీపనాద్విప్రాచ్చతుష్షష్టికళామ
గాత్ । దక్షిణాంకరవేదత్వాపితృస్థానాత్తుపుత్రకమ్ ॥ ౩౭ ॥ హతం
జామాతరంశ్రుత్వాజరాసన్ధోమహాబలః । త్రయోవింశతిభిస్సైన్యైః
పరివార్యాతిరుష్టధీః ॥ ౩౮ ॥ అక్షౌహిణీభిస్సఙ్ఖ్యాతైరాగతో మధురాం
పురీమ్॥౩౮½॥ వినిర్జితఃకృష్ణబలేనసంయుగేజరాసుతోవిస్మితనమ్రకన్ధరః॥
కృష్ణంవిదిత్వాతిబలంమహామతిఃపురంప్రవిశ్యాథవిచిన్తయత్తదా ॥ ౩౯½॥
ఏవంసప్తదశకృత్వస్తావదక్షౌహిణీబలైః। పరాజితస్ససైన్యశ్చకృష్ణేనా
ద్భుతకర్మణా॥౪౧॥అష్టాదశమసఙ్గ్రామోహ్యభవద్రోమహర్షణః। జరా

సన్ధేనకృష్ణోపిబలదేవేనసంయుతః ॥ ౪౨ ॥ లోకేచిత్రగతించిత్రకథాంచా
చిన్తయన్పృథః । నైకత్రాస్తేజయోవాపిహ్యజయోవాపిభూతలే॥౪౩॥
ఇతిప్రదర్శయన్కృష్ణోహ్యపరాజితవిక్రమః । పరాజితఇవశ్రీమానపలా
యత్సతాంగతిః ॥ ౪౪ ॥ దక్షిణాభిముఖస్తూర్ణమగ్రజేనసమన్వితః । జ
రాసన్ధోపిసైన్యేనతమనుప్రావిశత్క్రుధా ॥ ౪౫ ॥ ద్వీపముద్దిశ్యగచ్ఛ
న్తంసింహంక్షుద్రమృగోయథా । కృష్ణోగిరివరశ్రేష్ఠంతుఙ్గమారుహదద
ద్భుతమ్ ॥ ౪౬ ॥ తమజ్ఞాయజరాసన్ధోగిరావగ్నింసమాసృజత్ । కృ
ష్ణరామౌతుతద్ధిత్వాద్వారకాంజగ్మతుర్ద్రుతమ్ ॥ ౪౭ ॥ జరాసుతోపి
దుర్బుద్ధిర్దగ్ధావితినిశ్చితః । పురంగతస్ససైన్యశ్చకృతార్థోహమమన్యత॥
జగజ్జన్మాదిలీలస్తువిప్రోద్ధారేహితోమహాన్ । మర్త్యలీలానుకరణస్సభాం
ప్రావిశదద్భుతామ్ ॥ ౪౯ ॥ వరాసనగతశ్శ్రీమాన్ప్రేమేణసహితో
హరిః । సర్వానాహూయమన్త్రిజ్ఞాన్మన్త్రితుంజగదీశ్వరః ॥ ౫౦ ॥
సాత్యకిశ్చోద్ధవశ్చైవహ్యక్రూరశ్చైవబుద్ధిమాన్ ।ఉగ్రసేనోమహాభా
గోయేచాన్యేయదుపుఙ్గవాః॥ ౫౧ ॥ సమాగతాస్సభాయాంవైబుద్ధిమన్తో
విచక్షణాః । సభ్యాశ్శృణ్వన్తుసద్వాచం మమప్రీతికరాంశుభామ్ ॥
యస్మిన్దేశేనివత్స్యామిభ్రాతృవ్యభయవర్జితే । పుణ్యవృక్షలతోపేతే
పుణ్యతీర్థసమన్వితే ॥ ౫౩ ॥ పుణ్యద్విజగణోపేతేపుణ్యామలజలాశయే।
తందేశంద్రష్టుకామోహంసఙ్కర్షణసహాయవాన్ ॥ ౫౪ ॥ గచ్ఛామ్య
ద్యైవహేసభ్యారక్షధ్వంద్వారకాంశుభామ్ । ఇత్యుక్త్వానగరాత్ప్రా
తర్దక్షిణాభిముఖోయయౌ ॥ ౫౫ ॥ బహూన్దేశానతిక్రమ్యవనానిసరి
తోగిరీన్ । గోమన్తంభూధరశ్రేష్ఠంతుఙ్గద్రుమలతాచితమ్ ॥ ౫౬ ॥ క
రవీరపురంరమ్యంతన్మూలేసందదర్శహ । సృగాలంవాసుదేవేన రక్షితంబ
హుదుర్గమమ్ ॥ ౫౭ ॥ దదర్శభగవాన్కృష్ణోబలదేవేనవిస్మితః । దుర్గ
ద్వారంతతోగత్వాశఙ్ఖమాపూరయద్విభుః ॥ ౫౮ ॥ శ్రుత్వాతుశఙ్ఖధ్వ
నిమాపతన్తంసృగాలమత్యద్భుతవేషభూషణమ్ । హత్వాతదన్తఃపుర
మావిశద్ధరిస్తతోగిరించారుహదద్భుతంద్విజ ॥ ౫౯ ॥

ఇతి శ్రీమత్స్యపురాణే క్షేత్రఖణ్డే శ్రీమద్యాదవగిరి మాహాత్మ్యే శ్రీకృష్ణావతా
ర కంసాదివధకథనంనామ ద్వితీయోధ్యాయః.

—○:※:○—

—*శ్రీకృష్ణబలరామయో ర్గోమన్తపర్వతారోహణమ్. *—

హత్వాస్సృగాలంకృష్ణోపి రామశ్చాద్భుతవిక్రమః । గోమన్తం
పర్వతశ్రేష్ఠం తుఙ్గమారుహతాంవిభూ ॥ ౧ ॥ పారిజాతైశ్చమన్దా
రైశ్చపున్నాగైశ్చైవపాటలైః । ప్రియాళైశ్చూతపోతైశ్చసాలతాలైస్స
మావృతమ్ ॥ ౨ ॥ మధూకైశ్చతమాలైశ్చ అర్జునైర్వకులైరపి । ప్లక్షై
ర్వటైశ్శింశుపైశ్చహ్యారిష్టౌదుమ్బరైరపి ॥ ౩ ॥ చన్దనైఃపిచుమన్దైశ్చస
రళైఃకోవిదారకైః । ద్రాక్షేక్షుభిశ్చజమ్బూభిరమ్బాభిస్సురదారుభిః॥
కపిత్థైర్బిల్వజాతీభిర్బదర్యశ్శోభయామలైః । జమ్బీరైర్నారికేళైశ్చశో
భితంతత్రతత్రహ ॥ ౫ ॥ నీపైర్వఞ్జుళకైశ్చైవకదమ్బైశ్చవిరాజితమ్ ।
నళవేతసకున్దైశ్చశిరీషాశోకమణ్డితమ్॥౬॥కుబ్జకైఃకుటజైశ్చైవ స్వర్ణయూ
థీభిరిఙ్గుదైః । నాగపున్నాగజాత్యైశ్చమల్లికాశతపత్రకైః ॥ ౭ ॥ జా
లకైశ్శోభితంవిప్రనిత్యర్తుభిరలంద్రుమైః । సరాంసిసరితస్తస్మిన్నిర్మలా
నిమహాన్తిచ ॥ ౮ ॥ లసత్కాఞ్చనపద్మైశ్చకల్హారైఃకుముదోత్పలైః ।
శోభితానిద్విజశ్రేష్ఠతీరజైశ్చసుమైరపి ॥ ౯ ॥ షట్పదైర్మత్తశకునైఃకల
నిస్స్వనమఞ్జుళైః । హంసకారణ్డచక్రాహ్వైర్బకకుక్కుటసారసైః॥౧౦॥
శోభితానిసుపుణ్యానినిర్మలోదవహానిచ । బ్రహ్మవిద్భిస్సేవితాని మహా
పాపహరాణిచ॥౧౧ ॥ సన్తితత్రద్విజశ్రేష్ఠతస్మిన్ శైలవరోత్తమే । త
స్మిన్దదృశతుర్వీరౌప్రదేశే రామకేశవౌ ॥ ౧౨ ॥ శృఙ్గంప్రవర్షణంనామ
హ్యతితుఙ్గంమహాద్భుతమ్ । ఆరుహ్యజగతాంనాథౌతత్రశృఙ్గాగ్రచారి
ణౌ ॥ ౧౩ ॥ సర్వాశ్చర్యతమంచాపిపశ్యన్తౌచదిశోదశ । రమమాణౌ
యథాకామమూషతుఃపర్వతోత్తమే ॥ ౧౪ ॥ దీప్తిమన్ శృణువక్ష్యామి

—* క్షీరాబ్ధినాధకిరీటాగమనకథారమ్భః *—

కిరీటాగమనం యథా । కాశ్యపో నామమేధావీతపస్వీబహుపుత్రకః ॥
తస్యాసన్బహుపత్న్యస్తుతత్రైకాచవరాననా । దితిరిత్యభివిఖ్యాతాభ
ర్తృశుశ్రూషణేరతా ॥ ౧౫ ॥ తస్యాఃపుత్రాస్తుబహవో హ్యాసన్బలప
రాక్రమాః । వినిర్జితాఃపలాయన్తసపత్న్యాః పుత్రకైర్భృశమ్॥ ౧౬॥

తదాదితిస్తుభర్తారమిన్ద్రహన్తారమాహవే । ప్రార్థయామాసపుత్రంసా స్వార్థసాధనతత్పరా ॥ ౧౮॥ సన్ధ్యాకాలమజానన్తీ కేవలంకామమోహితా । కాశ్యపస్తదుపాకర్ణ్యవిస్మితోభూద్ద్విజోత్తమ ॥ ౧౯ ॥ కాశ్యపః ॥ ఇదానీంఘోరామకాలంతుముహూర్తంప్రతిపాలయ । తతఃపుత్రంప్రదాస్యామిసువ్రతేధర్మచారిణి ॥ ౨౦ ॥ దితిః ॥ ఇదానీమేవమేపుత్రందాతుమర్హసిసువ్రత । ఇత్యుక్త్వాకృష్యభర్తారంరహసిప్రవివేశహ ॥ తతఃకాశ్యపవిప్రేన్ద్రస్స్నాత్వాతాంకుపితోబ్రవీత్ । యస్మాద్దారుణవేళాయామాగతాసివరాననే ॥ ౨౧ ॥ అసురౌతౌభవేతాంద్వౌదారుణౌలోకకణ్టకా ॥ కుమారః ॥ ఇతిభర్తుర్వచశ్శ్రుత్వాభయవిహ్వలమానసా ॥ ౨౩ ॥ భర్తారంప్రణిపత్యాహసత్పుత్రందేహిమేప్రభో । ఇత్యేవంయాచితఃపత్న్యాసకాశ్యపోవాక్యమబ్రవీత్ ॥ ౨౪ ॥ పౌత్రస్తుభవితాభద్రేసాధూనాంసమ్మతస్సుధీః । ప్రహ్లాదఇతివిఖ్యాతోనామ్నాభాగవతఃకృతీ ॥ ౨౫ ॥ ప్రార్థ్యమానైఃపుణ్యగుణైర్లోకానాహ్లాదయిష్యతి । యస్మిన్విరుధ్యజనకోనృహరేర్మృత్యుమేష్యతి ॥ ౨౬ ॥ ప్రహ్లాదపుత్రోమేధావీవిరోచనఇతిశ్రుతః । భవిష్యతిసుధర్మాత్మాగోబ్రాహ్మణసుపూజకః ॥ త్రైలోక్యలక్ష్మీంబుభుజేబహుదాతేతివిశ్రుతః । ఇన్ద్రోబ్రాహ్మణరూపేణమధ్యాహ్నసమయేసతి ॥ ౨౭ ॥ యాచయామాసతంవీరమభీష్టం దేహిమేప్రభో॥ విరోచనః ॥ దాస్యామియదభీష్టంతేబ్రహ్మన్స్వరయవాఞ్ఛితమ్ ॥ ౨౯ ॥ ఇత్యుక్తస్తేనతస్యైవశిరస్సంయాచయిష్యతి । సోపిధీమాన్ శిరోదత్త్వాబ్రహ్మలోకంగమిష్యతి ॥ ౩౦ ॥ తస్యపుత్రోమహాభాగోమహాభాగవతోమహాన్ । మహాబలిరితిఖ్యాతోభవిష్యతిసుశోభనే ॥ ఇత్యుక్త్వావిరరామాథగ్రహకర్మణిసంస్థితః । సాపిభర్తృవచశ్శ్రుత్వాముమోదసుభృశందితిః ॥ ౩౨ ॥ పుత్రౌప్రాసుషువేచాపిహిరణ్యాక్షంసుదారుణమ్ । హిరణ్యకశిపుంచాపిహ్యసురంఘోరదర్శనమ్ ॥ ౩౪ ॥ హిరణ్యకశిపోఃపుత్రఃప్రహ్లాదోభూన్మహామతిః । విరోచనస్తుతత్పుత్రస్తస్యపుత్రోమహాబలః ॥ ౩౪ ॥ మహాబలోమహాతేజామహాభాగవతోమహాన్ । అభూత్త్రియాణాంలోకానాంనాథస్స్వాచార్యసేవయా ॥ ౩౫ ॥ సూతః ॥ ఇతీదమాకర్ణ్యవచస్తుదీప్తిమానానన్దసన్దోహజలేనిమగ్నః । పునస్స

ప్రపచ్ఛతదేవపుణ్యాంసనత్కుమారంభగవన్తమేవ ॥ ౩౬ ॥ సనత్కుమా
రః ॥ సాధుపృష్టంత్వయావిప్రసారంసారవిదాంవర। అత్యాశ్చర్యతమం
సర్వాణాంబలేశ్చరితమద్భుతమ్ ॥ ౩౭ ॥ శృణుచిత్తంసమాధాయభక్త
స్యాద్భుతకర్మణః। మాహాత్మ్యంవిష్ణులీలాభిర్యుతంసర్వఫలప్రదమ్॥౩౮॥
విరోచనసుతశ్శ్రీమాన్పుణ్యశ్లోకశిఖామణిః । బలిస్సుపుత్రో మేధావీకిం
చోదారశ్రవాముసే ॥ ౩౯ ॥ సతుశుక్రంసమారాధ్యత్రిలోక్యాం బుభు
జేశ్రియమ్ । కౌశికప్రముఖాన్దేవాన్వినిర్జిత్యమృధేసురః ॥ ౪౦ ॥ తదా౽

—* వామనావతారకథా. *—

దితిస్తుభర్తారంప్రార్థయామాససువ్రతా । పుత్రశ్రేయాంసినుశ్రోణీస
మారాధ్యస్వధర్మతః ॥ ౪౧ ॥ కాశ్యపస్తాంప్రహృష్టాత్మాదుఃఖితాం
మోహితాంసతీమ్ । పయోవ్రతమిదంభద్రేసర్వకామదమాచర॥ ౪౨॥
సచాసతామృషీణాంచసత్యంవిష్ణోఃప్రసాదకమ్ । తదనుష్ఠానమాత్రేణస
ర్వాన్కామానవాప్స్యసి ॥ ౪౩ ॥ ఇత్యుక్త్వావిధిపూర్వంతదుపదిశ్యమ
హామతిః । తయాసహవ్రతంచక్రేవిష్ణుప్రీతికరంశుభమ్ ॥ ౪౪ ॥ సాకం
మహర్షిభిర్విప్రనిర్మలైస్సంశితవ్రతైః । బ్రహ్మఘోషాకులాయాంహిశా
లాయాంసర్వవిద్విభుః ॥ ౪౫ ॥ ఆవిర్భూతోమహావిష్ణుర్దయానేతోఽద
యాకృతిః । తందృష్ట్వాజలదశ్యామం పీతకౌశేయవాససమ్ ॥ ౪౬ ॥ చ
తుర్భుజంవిశాలాక్షంగదాశఙ్ఖాద్యదాయుధమ్ । శ్రీవత్సహారకేయూర
నూపురాదివిరాజితమ్ ॥ ౪౭ ॥ కాశ్యపోమునిభిస్సాకంవిస్మితోవిస్మ
యాకృతిమ్ । దణ్డవత్ప్రణిపత్యాథపరమానన్దనిర్వృతః ॥ ౪౮ ॥ ఉత్థా
యప్రాఞ్జలిర్భూత్వాకాశ్యపో వాక్యమబ్రవీత్ । సారంసుష్టుమితంప్రా
ద్యంపుణ్యం శ్రోత్రప్రియంమహత్ ॥ ౪౯ ॥ కాశ్యపః ॥ జయజయజగ
తాంపతయేనమస్తేమమచ జయంకురుత్వంహికల్పవృక్షః । సతతమురసి
యస్యశ్రీవధూస్సుఖంవసతితమేవహరింశరణంవ్రజే॥౫౦ ॥ ఋషయః॥
దేవదేవజగన్నాథజగదీశజగన్మయ । పాహ్యస్మాన్సర్వలోకేశతాపత్ర
యమహానలాత్ ॥ ౫౧ ॥ శ్రీకృష్ణశ్రీకరశ్రీశశ్రీరామశ్రీనిధేహరే ।
శ్రీనాథశ్రీమహావిష్ణో శ్రీనృసింహ కృపానిధే ॥ ౫౨ ॥ గర్భజన్మజరా
వ్యాధిఘోరసంసారసాగరాత్ । అస్మానుద్ధరగోవిన్దకృష్ణవిష్ణోజనార్దన॥

అదితిః ॥ యజ్ఞేశయజ్ఞపురుషాచ్యుతతీర్థపాదతీర్థశ్రవశ్రవణమఙ్గళ నామధేయ । శంనఃకృధీశభగవన్నసిదీననాథ ఆపన్నలోకవ్రజినాన్యపనోదయాద్య॥౫౪॥ విశ్వాయవిశ్వభువనస్థితిసంయమాయస్వైరంగృహీతపురుశక్తిగుణాయ భూమ్నే । స్వస్థాయ శశ్వదుపబృంహితపూర్ణబోధవ్యాపాదితాత్మతమసే హరయే నమస్తే॥ ౫౫ ॥ త్వామాశ్రితైర్వభగవన్నాథవోమృత్యుపీడితాః । తరన్తిమృత్యుంకిముతసపత్నాంస్తృణసోదరాన్ ॥ ౫౬ ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ దేవమాతర్భవత్యాహంతోషితోవ్రతచర్యయా । అపత్యపాలనంకుర్మితవకల్యాణిసత్వరా ॥ ౫౭ ॥ స్వాంశేనతవపుత్రత్వముపేత్యచశుభాననే । శత్రూన్నిర్జిత్యసత్యంహిసదాగోప్తాస్మితేసుతాన్ ॥ ౫౮ ॥ ఇత్యుక్త్వాన్తర్దధేవిష్ణుర్మహాకారుణికోవిభుః । తతఃప్రాదురభూద్దేవ్యామదిత్యాంవిజయీహరిః ॥ ౫౯ ॥ సోపివామనరూపీస్యాన్మహామునిగణైర్హరిః । ఉపనీతస్తువిధివద్దేవర్షిగణపూజితః ॥ ౬౦ ॥ లోకవృత్తాన్తశ్రవణవ్యాజేనసహరిస్తదా । మహాబలిస్తుశుక్రాదినారాధ్యయజనోత్సుకః ॥ ౬౧ ॥ అశ్వమేధశతేనైవ దీక్షితోదారకీర్తిమాన్ । బహుదాతేతిచాకర్ణ్యబలేరద్భుతకర్మణః ॥ ౬౨ ॥ ఋషీన్విసృజ్యచైకాకీదణ్డచ్ఛత్రాజినాన్వితోహరిః । తేజస్వీయశసాదీప్తోయజ్ఞశాలాముపావిశత్ ॥ ౬౩ ॥

ఇతిశ్రీమత్స్యపురాణే క్షేత్రఖణ్డే శ్రీమద్యాదవగిరి
మాహాత్మ్యే శ్రీకృష్ణబలరామయోర్గోమన్తపర్వ
తారోహణాదికథనంనామతృతీయోఽధ్యాయః.

(※) శ్రీవామనాయబలికృతభూమిప్రదానమ్.(※)

దీప్తిమాన్ ॥ తతఃకిమకరోద్విష్ణుర్వామనాకృతిరద్భుతమ్। ప్రవిష్టోయజ్ఞశాలాయాంబలేర్భక్తిమతోగురో ॥ ౧ ॥ శ్రద్ధధానాయభక్తాయత్వయిచాధోక్షజేపిచ । బ్రూహిస్నిగ్ధాయశిష్యాయచరితం వామనాకృతేః॥ ౨ ॥ కుమారః ॥ యదాప్రవిష్టోభగవాన్యజ్ఞశాలాంసవామనః । తదాతుసాగ్నయోవిప్రాభృగవోబ్రహ్మవాదినః॥ ౩ ॥ యజమానశ్చసర్వేపిఋత్విజోయేసమాగతాః ఉత్తస్థుర్మనయస్సర్వేప్రాణాఃప్రాణఇవా

గతే॥ ౮॥ యజమానఃప్రముదితఃకృతార్థోస్మీతిచిన్తయన్ । ప్రణనర్తము
హూర్తంతుహ్యాత్మవిస్మృతిపూర్వకమ్॥ ౫॥ తతఃకృత్వామనోధైర్యం
పరిమృజ్యచలోచనే । ఉవాచమధురంవాక్యంకృతార్థేనాన్తరాత్మనా ॥
విష్ణుంవరేణ్యంవరదంవామనంవటురూపిణమ్। సదణ్డచ్ఛత్రసజలకమణ్డలు
విరాజితమ్॥ ౬॥ బలిః॥ ధన్యోహంకృతకృత్యోహంపుణ్యోహంద్విజసత్త
మ। అద్యమేసఫలంజన్మజీవితంచసుజీవితమ్॥ ౭॥అద్యమేసఫలంజ్ఞానంయ
జ్ఞశ్చసఫలోమమ। పితృదేవాదయోమహ్యంసుప్రీతాస్తవదర్శనాత్॥౯॥
ఇత్యుక్త్వాసనమావేశ్యపూజయిత్వాయథావిధి।తత్పాదశౌచసలిలమా
ర్జితాళకబన్ధనః ॥ ౧౦ ॥ యత్పాదసలిలస్పర్శవిధూతాశేషబన్ధనాః ।
బ్రహ్మరుద్రాదయస్సర్వేఋషయశ్చతపస్వినః ॥ ౧౧ ॥ ద్విజవర్యమహా
భాగహ్యర్థినంత్వాంవితర్కయే । దదామివాఞ్ఛితంసత్యంవటోకామం
ప్రతీచ్ఛమే ॥ వామనః ॥ వాఞ్ఛితంయదిమేరాజన్దాస్యసిత్వంప్రదీయ
తామ్। పదానిత్రీణిరాజేన్ద్రసమ్మితానిపదామమ॥ ౧౩ ॥ తపస్తప్తుమ
లంతేనసుప్రీతోస్మినసంశయః ॥ సనత్కుమారః ॥ వామనాయమహీం
దాతుముద్యుక్తమసురర్షభమ్॥ ౧౪॥ బద్ధహస్తోథభగవాన్గ్రహణేశఙ్కి
తోభవత్ । నేత్రాన్తసంజ్ఞాంగురవేకృతవాన్వామనోహరిః ॥ ౧౫ ॥
తాంవిలోక్యాథశుక్రోపిశిష్యంప్రాహద్విజోత్తమ । మహాబలేవిమూఢా
త్మన్విష్ణురేషసనాతనః ॥౧౬॥ కథందాస్యసిసుప్రీతోమామనాదృత్యదు
ర్మతే । పాదేనైకేనభూలోకంద్వితీయేనచఖందిశః ॥ ౧౭ ॥ క్రమిష్యతి
నసన్దేహోవిశ్వకాయోదురాసదః । తార్తీయస్యగతిఃకుత్రనతస్మాద్దే
యమన్యథా ॥ ౧౮ ॥ వక్తవ్యంతుత్వయారాజన్నత్రదోషోనవిద్యతే ॥
బలిః॥విష్ణుశ్చేత్పుణ్యవానస్మివిప్రోయదిధైతవహి ॥ ౧౯॥ నాన్యథావక్తు
మిచ్ఛామిప్రసాదంకురుమేవిభో । శుక్రఃక్రుద్ధఉవాచేదంశిష్యంధీరంమ
హాబలిమ్ ॥ ౨౦ ॥ తతస్త్వమసిదుర్బుద్ధేశ్రీమదాద్గురుహేళనాత్ । స
ద్యఏవహిమద్వాక్యాదచిరాద్భ్రశ్యసేశ్రియః ॥ ౨౧ ॥ ఇత్యుక్త్వావిర
రామాథశుక్రోపివిష్ణుప్రభావవిత్ । బలిరుద్యుక్తవాన్దాతుంవామనాయ
మహీంద్విజ ॥ ౨౨ ॥ దత్తవాన్విష్ణవేభూమిమర్చితోదకపూర్వకమ్ ।
తోయేతుపతితేహస్తేవామనోభూదవామనః ॥ ౨౩ ॥ ఏకేనభువమా

క్రమ్య ద్వితీయేన పదా దివమ్ । తతశ్చ వామనో భూత్వా తృతీయముపకల్ప
య ॥ ౨౪ ॥ ఇత్యుక్తో బలిరప్యాహ శిరసి న్యస్యతాం పదమ్ । తస్య మూ
ర్ధ్ని పదం న్యస్య హ్యాత్మసాత్కృత్య తం విభుః ॥ ౨౫ ॥ ఉవాచ మధురం వా
క్యం ప్రహృష్టో బలిమచ్యుతః । భోభో వైరోచనే త్వం హి భక్తానామగ్రణీ
ర్మను ॥ ౨౬ ॥ సుతలం యాహి ధర్మజ్ఞ ప్రహ్లాదేన మయా సహ । అహం
సదా సన్నిహితో దర్శనార్థం తవానఘ ॥ ౨౭ ॥ గదాపాణిస్సదా వీర ర
క్షామి తవ పత్తనమ్ । ఇత్యాదిశ్యాసురగణైః ఋషిభిశ్చ సహేశ్వరః ॥ ౨౮ ॥
నర్మదాయాశ్శుభజలే పుణ్యే పరమపావనే । తస్మిన్నవభృథస్నానం
చకార సురసత్తమః ॥ ౨౯ ॥ తతః ప్రహ్లాదసహితో బలినా చాసురైస్సహ ।
సుతలం స్వర్గిభిః ప్రార్థ్యం ప్రవివేశ గదాధరః ॥ ౩౦ ॥ గదాపాణిస్స
దా దేవస్సాన్నిధ్యం కురుతే హరిః । తం పూజయన్మహాభాగో హ్యసురో
ముదమాపసః ॥ ౩౧ ॥ అతిచిత్రమిదం కుమారముఖ్యో హరిగుణవర్ణన
తుష్టమానసః । హరిచరితమిదం పునః ప్రవక్తుం ఋషిగణమధ్యగతో హ్యు
పాక్రమత్ ॥ ౩౨ ॥

ఇతి శ్రీమత్స్యపురాణే క్షేత్రఖణ్డే శ్రీమద్యాదవగిరి
మాహాత్మ్యే శ్రీవామనాయ బలికృతభూమి
ప్రదానకథనం నామ చతుర్థోఽధ్యాయః.

———(*)———

(*) గోమన్తపర్వతం ప్రతి నారదాగమనమ్. (*)

సనత్కుమారః ॥ గోమన్తే పర్వతే రమ్యే పుణ్యతీర్థనిషేవితే । పు
ణ్యద్రుమలతాజాలే పుణ్యాచలజలాశయే ॥ ౧ ॥ పుణ్యైర్మునిగణైర్జుష్టే
జుష్టే పుణ్యమృగద్విజైః । తస్మిన్గిరివరే కృష్ణో బలదేవేన సంయుతః ॥ ౨ ॥
తత్ర తత్ర ప్రదేశేషు రమ్యేషూపవనేషు చ ॥ క్రీడన్నానన్దభరితః పరమాన
న్దమాధవః ॥ ౩ ॥ అత్రైవ వత్స్యే చిరకాలమప్ప తే పుణ్యైర్ద్విజేన్ద్రైరభిపూ
జితోఽహమ్ । దేవైశ్చ నిత్యం మునిభిశ్చ సాత్త్వికైః బ్రహ్మాదిభిశ్చాపి సనన్ద
నైశ్చ భువి ॥ ౪ ॥ ఇతి నిశ్చిత్య వైకుణ్ఠం ద్వారకాం సూర్యమణ్డలమ్ । రమ్యం
విష్ణుపదం చాపి క్షీరాబ్ధిం సుమనోహరమ్ ॥ ౫ ॥ సర్వముక్తాన్యనుక్తాని
క్షేత్రాణి చ బహూని చ । పుణ్యాని పుణ్యతీర్థాని సర్వం విస్మృతవాన్హరిః ॥

తస్మిన్కాలే మహాభాగో లోకతత్త్వవిచక్షణః । నారదో వరదం ద్రష్టుం
వైకుణ్ఠం పరమం గతః ॥ ౭ ॥ తత్రాదృష్ట్వా జగన్నాథం తతో విష్ణుపదం గతః ।
తత్రాప్యదృష్ట్వా దేవేశం మణ్డలం భాస్కరస్య తు ॥ ౮ ॥ తత్రాప్యదృష్ట్వా
క్షీరాబ్ధిం శ్వేతద్వీపం గతో మునిః । తత్రాప్యదృష్ట్వా దుఃఖార్తో నారదో భూ
న్మహామునిః ॥ ౯ ॥ తదా సమీరితాం వాణీం గగనే మేఘనిస్స్వనామ్ । గో
మన్తపర్వతే రమ్యే క్రీడతి స్మ హరిర్మునే ॥ ౧౦ ॥ తత్ర ద్రక్ష్యసి దేవేశం సత్య
మేవ న సంశయః । ఇతి ప్రఘోషితాం దేవీమరూపాం శ్రుతవాన్మునిః ॥ ౧౧ ॥
శ్రుత్వా శుపరమానన్దమవాప మునిసత్తమః । తదైవ గతవాంస్తత్ర గోమ
న్తే పర్వతోత్తమే ॥ ౧౨ ॥ దదర్శ యాదవశ్రేష్ఠం కృష్ణమత్యద్భుతం హ
రిమ్ । ప్రణిపత్య ప్రసన్నాత్మా తుష్టావ మధుసూదనమ్ ॥ ౧౩ ॥ దేవదేవ
నమస్తేస్తు జగదీశ జగన్మయ । త్వామహం శరణం యామి ప్రపన్నార్తిహ
రం హరిమ్ ॥ ౧౪ ॥ ఇతి స్తుత్వా మునిస్తూష్ణీం విస్మితోభూద్ధరిం వరమ్ । త
దా హరిస్తు సుప్రీతః ప్రోవాచ మునిపుఙ్గవమ్ ॥ ౧౫ ॥ అత్రైవ వస్తుమిచ్ఛా
మి గోమన్తగిరిసానుని । తవాగమార్థమేవాత్ర వైకుణ్ఠాదిస్థలేష్వపి ॥
న మయా దర్శనం తుభ్యం దత్తం స్వాయంభువోత్తమ । శ్వేతద్వీపో మునిశ్రే
ష్ఠ కిరీటం రత్నభూషితమ్ ॥ ౧౭ ॥ క్షీరాబ్ధిశ్చ మహాభాగ పుణ్యకానన మే
వ చ । తేషామాగమనే హ్యత్ర కురూపాయం మహామతే ॥ ౧౮ ॥ తథేతి చ
మునిర్హృష్టః పరిక్రమ్య ప్రణమ్య చ । ఘటయామి మమ స్వామిన్నాగతస్సుతల
మద్భుతమ్ ॥ ౧౯ ॥ బలినా పూజితస్సమ్యక్ప్రహ్లాదేన మహాత్మనా । ఉ
వాచ నారదో భక్తం ప్రహ్లాదం సబలిం ద్విజ ॥ ౨౦ ॥ ధన్యస్త్వమసి లోకే
స్మిన్నాప్తే త్రిణసహ సువ్రత । యస్మాద్ధరిర్గదాపాణిరాస్తే త్రపురపాలకః ॥
బలిః ॥ ధన్యోస్మి కృతకృత్యోస్మి దేవర్షే తవ దర్శనాత్ । కస్మాల్లోకాదా
గతోసి అత్రాగమనకారణమ్ ॥ ౨౨ ॥ లోకవృత్తం చ మే బ్రూహి వన్దనం
తే కరోమ్యహమ్ ॥ నారదః ॥ బహూన్లోకాన్విగత్వాహం విష్ణుసేవో
త్సుకో బలే ॥ ౨౩ ॥ క్షీరాబ్ధిం గతవాంస్తత్ర విష్ణుమత్యద్భుతాకృతిమ్ ।
నూపురైః కటకైర్భ్రాన్తం కటిసూత్రాఙ్గులీయకైః ॥ ౨౪ ॥ అఙ్గదైర్భూషి
తం రత్ననిచితైః పీతవాససమ్ । ముక్తాహారైర్గ్రైవమయైర్మణిభిస్సమల
ఙ్కృతమ్ ॥ ౨౫ ॥ వినిర్మితమహారత్నస్ఫురన్మకరకుణ్డలమ్ । చార్వాయత

భుజంమన్దస్మితమున్నతనాసికమ్ ॥ ౨౬ ॥ సర్వరత్నసమాయుక్తకిరీటవరభూషణమ్। దృష్ట్వాతంవిష్ణుమవ్యక్తంపరమానన్దనిర్వృతః॥ ౨౭॥ తచ్చసంస్మృత్యసంస్మృత్యరూపమత్యద్భుతంహరేః। తత్కిరీటమపిస్మృత్వామనోయాతితదాత్మతామ్ ॥ ౨౮ ॥ కిరీటవరమాహాత్మ్యంకింవక్ష్యామిమహాబలే। తత్తైవవస్తుమిచ్ఛామిగచ్ఛామీతియయౌమునిః ॥ ౨౯ ॥

—* భగవత్కిరీటానయనాయబలేఃక్షీరాబ్ధిగమనమ్- *—

బలిశ్శ్రుత్వా మునేర్వాక్యంకిరీటాహరణోత్సుకః। తతఃప్రహ్లాద మామన్త్ర్యతత్రత్యాంశ్చసుహృజ్జనాన్ ॥౩౦॥ క్షీరాబ్ధిస్థంహరిందృష్ట్వాగచ్ఛామీతిత్వరాన్వితః। ఇత్యుక్త్వామన్త్రితాన్సర్వాన్మహాభాగవతోవహాన్॥ సుతలాత్సవినిర్గత్యక్షీరాబ్ధింగతవాన్బలిః। తత్రదృష్ట్వామహాత్మానందేవదేవంవృషాకపిమ్ ॥ ౩౨ ॥ నారదోక్తగుణైర్యుక్తంనారాయణమనామయమ్। బలిస్తుహృష్టహృదయః స్తోతుంసముపచక్రమే ॥౩౩॥ దేవదేవేశయోగేశపుణ్యశ్రవణకీర్తన। భక్తేచ్ఛోపాత్తరూపాయపరమాత్మన్నమోఽస్తుతే ॥ ౩౪ ॥ పరావరగతిజ్ఞాయనమస్తేకాలరూపిణే। చతుర్వింశద్గుణజ్ఞాయపఞ్చవింశాత్మనేనమః ॥ ౩౫ ॥ నమఃకారణరూపాయపరమానన్దమూర్తయే। భక్తాయమేఽనురక్తాయ దయాంకురుకృపానిధే ॥ ఇతిస్తుతస్సభగవాన్ బలినాభక్తవత్సలః। ఉవాచస్మయమానస్తంబలింభాగవతోత్తమమ్ ॥ ౩౭ ॥ హరిః ॥ దాస్యామివాఞ్ఛితంసర్వంత్వయాభాగవతోత్తమ। స్తోత్రేణానేనసుప్రీతస్త్వద్భక్త్యాచవిశేషతః ॥ ౩౮ ॥ బలిః ॥ దేవదేవసురశ్రేష్ఠకిరీటంరత్నభూషితమ్। గదాధరాయదేవేశస్వామిన్ మల్లోకవాసినే ॥ ౩౯ ॥ యాచేనాథాయనాథస్త్వం లోకనాథశిఖామణే ॥ భగవాన్ ॥ తతఃకిరీటమాదాయ దత్వాహస్తే మహాబలేః ॥ ౪౦ ॥ ప్రేషయామాసభగవాన్గచ్ఛగచ్ఛేతిసాదరమ్। తతఃకిరీటమాదాయత్వరయాసవినిర్గతః ॥౪౧॥ తతస్తార్క్ష్యసుతోవిప్రసమీపంగతవాన్హరేః। సర్వాభరణసమ్పన్నంకిరీటేనవివర్జితమ్ ॥ ౪౨॥ దృష్ట్వావిస్మయమాపన్నఃపతౌధూన్వన్న్రికోపనః। కిమిదంకిమిదంకేనహృతంస

—* గరుడేనగోమన్తపర్వతేశ్రీకృష్ణాయకిరీటసమర్పణమ్. *—

ర్వేబ్రువన్తుమే ॥ ౪౩ ॥ ఇతిబ్రువన్నుత్పపాతఖంఖగేన్ద్రస్సవీర్యవాన్ ।

ఊర్ధ్వదేశంతతోగత్వాదిశోదశవిలోకయన్ ॥ ౪౪ ॥ విలోక్యదక్షిణా మాశాంతస్యాందిశిమహాద్భుతమ్ । దివ్యంవిమానంగచ్ఛన్తందదర్శగరుడోమహాన్ ॥ ౪౫ ॥ మనోజవస్తువేగేనబలేరన్తికమాగమత్ । తత్రయుద్ధమభూద్ఘోరంతుములంరోమహర్షణమ్ ॥ ౪౬ ॥ జిత్వాకథంచిత్పక్షీన్ద్రో హ్యావిషహ్యాంసురద్విషమ్ । గృహీత్వారత్ననిచయం కిరీటంభాస్కరోపమమ్ ॥ ౪౭ ॥ దదర్శగరుడోమార్గేదేవకీనన్దనంహరిమ్ । వసన్తమ్పృషిభిస్సార్థంగోమన్తేపర్వతోత్తమే ॥ ౪౮ ॥ సపవహారిరత్రాస్తేయత్రగన్తుంసముద్యతః । నిశ్చిత్యైవంహరేఃపార్శ్వముపగమ్యవిహఙ్గరాట్ ॥ తస్యమూర్ధ్నినిధాయాశుకిరీటంరత్నభూషితమ్ ।ఇన్ద్రనీలసహస్రాఢ్యం గోమేధికశతాచితమ్ ॥౫౦॥ పద్మరాగమహానీలముక్తాజాలవిరాజితమ్। పుష్యరాగప్రవాళాఢ్యం దివ్యకాఞ్చననిర్మితమ్ ॥ ౫౧ ॥ ప్రణమ్యపాదయోర్మూర్ధ్నా స్తోతుంసముపచక్రమే॥౫౧॥ తత్రైవపద్మోద్భవవిష్ణుపాక్షదాదేవేన్ద్రగన్ధర్వసురామహర్షయః । సమీడిరేచానకశఙ్ఖసంస్తవైః ప్రసూనవర్షైర్వవృషుస్సుదాన్వితాః॥౫౨॥బ్రహ్మాదయస్తుతందృష్ట్వాకిరీటవరభూషితమ్॥౫౩॥ పృథక్పువన్తిమునయస్సిద్ధవిద్యాధరాదయః। భూలోకభూషణంకృష్ణందయాపూర్ణంసురేశ్వరమ్ ॥ ౫౪ ॥

ఇతిశ్రీమత్స్య పురాణే క్షేత్రఖణ్డే శ్రీమద్యాదవగిరిమాహాత్మ్యే గోమన్తంప్రతినారదాగమనాదికథనం నామ పఞ్చమోఽధ్యాయః.

—* బ్రహ్మకృతవిష్ణుస్తుతిః. *—

బ్రహ్మ ॥ నమోభగవతేశ్రీమన్ నారాయణనమోస్తుతే । నమోస్తుతేఽభిరామాయ సత్యానన్దచిదాత్మనే॥౧॥ నమోదేవాదిదేవాయపఞ్చాశద్వర్ణరూపిణే । నమశ్శాన్తాయదాన్తాయనమోరుద్రప్రియాయచ ॥ ౨ ॥ నమోవిద్యాధిరాజాయ హయగ్రీవాయతేనమః । దేవానామధిరాజాయజ్యోతిషాంపతయేనమః ॥ ౩ ॥ నమస్సహస్రహస్తాయ సహస్రచరణాయచ । నమోజీమూతవర్ణాయనమస్తేవిశ్వతోముఖ॥ ౪॥ అనన్తాయనమస్తుభ్యంనమస్తేశేషశాయినే । నమోహిరణ్యగర్భాయ

పఞ్చభూతాత్మనేనమః ॥ ౫ ॥ నమోమూలప్రకృతయే దేవానాంహిత
కారిణే । నమస్తేవేదగర్భాయజ్యోతిషాంజ్యోతిషే నమః ॥ ౬ ॥ నమ
స్తేసర్వలోకేశ సర్వదుఃఖనిషూదన । శఙ్ఖచక్రగదాపద్మ కిరీటవరధారి
ణే ॥ ౭ ॥ నమోస్తువాసుదేవాయనమోరామాయతేనమః । నమోనమ
స్తేదేవేశసర్వసమ్పత్ప్రదాయక ॥ ౮ ॥ నమఃకారణరూపాయకైవల్యప
తయేనమః । యజ్ఞేశాయనమస్తుభ్యంనమస్త్రక్రతుపాలక ॥ ౯ ॥ నమోన
మఃకేశవాయనమఃకృష్ణాయశార్ఙ్గిణే । గోవిన్దాయనమస్తుభ్యంవేధసేప
రమాత్మనే ॥ ౧౦ ॥ నమోనమస్తేనాథాయనమస్తేమధుసూదన । త్రివి
క్రమనమస్తేఽస్తువామనాయనమోనమః ॥౧౧॥ అచ్యుతాయనమస్తుభ్యం
నమస్తే సేతురక్షక । జనార్దననమస్తేస్తుపుణ్యశ్లోకశిఖామణే ॥౧౨॥ నమో
వేదాన్తసారాయబ్రహ్మాదిమునిసేవిత । నమోనిత్యాయశుద్ధాయబుద్ధా
యజ్ఞానరూపిణే॥౧౩॥ నమోముక్తాయసత్యాయపరమానన్దమూర్తయే।
నమోయోగరహస్యాయసహస్రజ్యోతిషేనమః ॥౧౪ ॥ కుమారః ॥ ఇతి
స్తుత్వాహరింబ్రహ్మా తూష్ణీమాసీద్ద్విజోత్తమ । అతిగుహ్యతమందివ్యం
రహస్యమతిదుర్లభమ్॥౧౫॥ సర్వబాధాపహరణంసర్వవిద్యాఫలప్రదమ్।
అభీష్టఫలదంపుణ్యంసర్వలోకైకవశ్యకమ్ ॥ ౧౬ ॥ విజ్ఞానదంసదానృ
ణాంశృణ్వతాంపఠతాంసదా। గురోస్సకాశాత్సఙ్గృహ్యస్తోత్రమేతత్పఠే
ద్ద్విజః ॥౧౭॥ ఏవంరుద్రాదయస్సర్వేగన్ధర్వామునయోఽమలాః। పృథక్స్తు
త్వాజగన్నాథంముదమాపుస్సురాదయః ॥ ౧౮ ॥ తతఃప్రహృష్టోగరుడ

(*)గరుడేనశ్వేతమృత్తికాద్యాహరణమ్(*)

ఉత్థితస్సన్నిధౌహరేః । ప్రాఞ్జలిఃప్రయతోభూత్వాస్తోతుంసముపచక్ర
మే ॥ ౧౯ ॥ గరుడః ॥ నమోనమఃకారణపూరుషాయనారాయణా
యాఖిలపూరుషాయ । సురారిసమ్మారణకారణాయశేషాసనాయాఖి
లకర్మసాక్షిణే ॥ ౨౦॥ తంత్వాంయదోర్వంశకరంసురేశంజానేవతీర్ణం
భువనేవృషాకపిమ్ । అహంహిభృత్యస్తవవైనతేయోబ్రూహిప్రియం
కింకరవాణిదేవ ॥ ౨౧ ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ అత్రైవవస్తుమిచ్ఛామిభక్త
సఙ్ఘసమావృతే । దేశేసుపుణ్యేగోమన్తప్రాన్తేద్విజవరోత్తమ ॥ ౨౨॥
తస్మాదానీయతాంక్షిప్రంగత్వాతుక్షీరసాగరమ్ । క్షీరసాగరతీర్థంచ

మమప్రీతికరంశుభమ్॥ ౨౩ ॥ శ్వేతద్వీపమృదంచైవకల్పపాదపసఞ్చ
యాన్ । ఏతాన్సర్వాన్సమాదాయద్రుతమాగచ్ఛమత్ప్రియాన్॥ ౨౪॥
ఇత్యుక్తస్సర్వదేవానామృషీణాం చాపిశృణ్వతామ్ । తతోవిరాట్సము
ద్ధాయసర్వమానీతవాన్ద్విజ॥ ౨౫ ॥ తతోమునిగణాహృష్టాఊచుఃపర
మధార్మికాః । క్షీరసాగరసమ్మిశ్ర శ్వేతమృత్పాదపాహరే ॥ ౨౬ ॥ కి
మర్థంతేసమానీతాబ్రూహితత్కారణంవిభో । అస్మాభిఃకరణీయంకిం
తైస్సర్వగుణభూషణ ॥ ౨౭ ॥ భగవాన్పరిపృష్టస్తైరువాచాతిప్రసన్న
ధీః । ఇతఃపరంతుహేవిప్రాగోమన్తోగిరిసత్తమః॥ ౨౮ ॥ యాదవాద్రి
రితిఖ్యాతోభవిష్యతినసంశయః। క్షీరాబ్ధితీర్థోఽతిమహాన్కల్యాణీతిమహ
త్సరః ॥ ౨౯ ॥ భవిష్యతిమహాపుణ్యామహాపుణ్యప్రదాయినీ । ఏతేషా
మాశ్రితాస్సన్త్వచ్ఛాయాంక్షీరాబ్ధిభూరుహామ్ ॥ ౩౦ ॥ ఋషయో
మనవోదేవామనుపుత్రామహౌజసః । విప్రామన్త్రవిదోయుక్తాః కరి

—*ఋషీన్ప్రతిభగవతా శ్వేతమృత్తికాదిమాహాత్మ్యకథనమ్-*—

ష్యన్తితపోమహత్ ॥ ౩౧ ॥ ధర్మార్థకామమోక్షాంశ్చప్రాప్స్యన్తిన
సంశయః । మహిమానంమృదోవిప్రాఃప్రవక్ష్యామితపోధనాః ॥ ౩౨॥
శృణుధ్వమృషయస్సర్వేదేవదైత్యాదయోఽమలాః । కలౌతువిప్రాఃపా
పిష్ఠేసర్వధర్మవివర్జితే ॥ ౩౩ ॥ బ్రాహ్మణాఃక్షత్రియావైశ్యాశ్శూద్రా
శ్చైవాన్యజాతయః । దేవాసురాదయోవాపిబ్రహ్మరుద్రపురస్సరాః॥ ౩౪॥
సర్వేస్నాత్వాతువిధివత్కల్యాణ్యాస్తుశుభేజలే । పుణ్డ్రంశ్వేతమృదా
ధృత్వాధృత్వాపద్మాక్షమాలికామ్ ॥ ౩౫ ॥ తులసీకాష్ఠసమ్భూతమణి
మాలాంమనోరమామ్ । తాంచధృత్వాకణ్ఠపూర్ణాంశుద్ధాన్తః కర
ణామలాః ॥ ౩౬ ॥ ప్రణమ్యశ్రద్ధయావిప్రాఃప్రసాదోన్ముఖమీశ్వరమ్ ।
సన్తంహ్యర్చాస్వరూపేణమాంప్రసన్నముఖామ్బుజమ్ ॥ ౩౭ ॥ అనా
యాసేనముక్తాశ్చభవిష్యన్తినసంశయః । శ్వేతమృద్ధారణేనైవయత్రకు
త్రస్థితాద్విజాః ॥ ౩౮ ॥ ముక్తాఏవనసన్దేహోహ్యశక్తాదర్శనేమమ ।
బ్రహ్మరుద్రద్విజశ్రేష్ఠామమహార్ఘంసుఖావహమ్ ॥ ౩౯ ॥ శృణుధ్వంహి
మహాభాగాస్సత్యమేవబ్రవీమ్యహమ్ । అత్రైవనివసిష్యామి హ్యర్చా
రూపేణదేవతాః ॥ ౪౦ ॥ యూయమత్రైవ సాన్నిధ్యంకురుధ్వం,

యాదవేగిరౌ। ఇత్యుక్త్వాసహారిస్తూష్ణీంసర్వదేవర్షిసన్నిధౌ॥౪౧॥అర్చా
విగ్రహరూపేణస్థితఃపర్వతసానుని । అతిమానుషరూపేణశ్రీకృష్ణోద్వార
కాంగతః ॥ ౪౨ ॥ తదాబ్రహ్మాదయస్సర్వే పరమానన్దనిర్వృతాః ।
చక్రుఃకుతూహలంబ్రహ్మాన్యూర్త్తుముత్సవముత్సుకాః ॥౪౩॥

ఇతి శ్రీ మత్స్యపురాణే క్షేత్రఖణ్డే శ్రీమద్యాదవగిరి
మాహాత్మ్యే బ్రహ్మకృతవిష్ణుస్తుత్యాదికథనంనామ
షష్ఠోధ్యాయః.

—(*)—

—(*)పురనిర్మాణగఙ్గాద్యానయనపూర్వకంబ్రహ్మకృతభగవన్మహోత్సవః. (*)—

కుమారః ॥ బ్రహ్మాతువిశ్వకర్మాణ మాహూయద్విజపుఙ్గవ ।
ద్రుతమాజ్ఞాపయామాసకురుమన్దిరమద్భుతమ్ ॥ ౧ ॥ ప్రాసాదగోపు
రవరంకృష్ణప్రీతికరంశుభమ్ । తదాజ్ఞాంశిరసాకృత్వావిశ్వకర్మామహా
మతిః ॥ ౨ ॥ కర్తవ్యంశ్రద్ధయాభక్త్యా మయాసంతుష్టచేతసా । ఇతిని
శ్చిత్యకృతవాన్మన్దిరంహ్యద్భుతంమహత్ ॥ ౩ ॥ ప్రాకారగోపురం
రమ్యంధ్వజతోరణశోభితమ్। విమానంచాద్భుతాకారం దివ్యకాఞ్చన
నిర్మితమ్ ॥ ౪ ॥ సర్వరత్నసమాయుక్తంముక్తాజాలసుభూషితమ్, మ
ణ్డపానివిచిత్రాణిహేమస్తమ్భయుతానిచ ॥ ౫ ॥ శ్రీమద్వజ్రకవాటాని
వజ్రసోపానవన్తిచ । వాహనానివిచిత్రాణిహేమరత్నమయానిచ॥ ౬॥
కృతవాన్మన్దిరందివ్యంక్షణాదేవద్విజోత్తమ ॥ విశ్వకర్మా ॥ బ్రహ్మన్మమ
చసర్వస్వమత్రకార్త్స్న్యేనదర్శితమ్ ॥ ౭ ॥ యథేష్టంక్రియతాంబ్రహ్మ
న్నుత్సవశ్శ్రీహరేర్ముదా । బ్రహ్మాదేవగణైస్సార్ధంమునిసఙ్ఘసమావృతః॥
బ్రాహ్మణైఃక్షత్రియైర్వైశ్యైశ్శూద్రైస్సఙ్ఘస్సమావృతః। తదాచతు
ర్ముఖోవిప్రగఙ్గాంపాదోదకాంహరేః ॥ ౯ ॥ విరజాతీర్థసమ్మిశ్రాంస్మృ
తవాన్లోకపావనీమ్ । పురాత్రివిక్రమోదేవోదివమాక్రాన్తవాన్యదా॥
తదాపాదాగ్రనిర్భిన్నాదణ్డాద్బహిరవస్థితా। విరజాన్తఃప్రవిష్టాసాకృప
యాలోకపావనీ ॥ ౧౧ ॥ హిమాద్రికన్యాగఙ్గేతివిధాతుఃకుణ్డికేస్థితా ।
దుష్కరంసాతపఃకృత్వావహ్న్యపగారూపమాశ్రితా ॥ ౧౨ ॥ పూర్వమే
వంగతాబ్రహ్మలోకంసాలోకపావనీ। త్రివిక్రమపదందృష్ట్వాస్వలోకేతు

పితామహః ॥ ౧౩ ॥ గఙ్గాదితీర్థపాత్రేతు వాహ్యేదాయ విరజాజలమ్ । ప్రక్షాళ్య విధివత్పాదం త్రివిక్రమహరేర్ముదా ॥ ౧౪ ॥ ముమోదసుభృశం ప్రీతో కమణ్డలుగతాచయా । నదీరూపాహరేః పాదశౌచాద్యా భూత్సరిద్దివః ॥ ౧౫ ॥ ఇదానీం స్మృతవాంస్తాం వా ఉత్సవార్థం పితామహః। స్వర్ధున్యా విర్బభూవాథ గోమన్తోత్తరపార్శ్వకే ॥ ౧౬ ॥ దృశ్యతేఽద్యాపిసా గఙ్గాధారారూపేణ సద్ద్విజ । తదాతుమునయస్సర్వే బ్రహ్మాలోకనివాసినః ॥ ౧౭ ॥ గఙ్గాజలేనిమజ్జన్తో బ్రహ్మాలోకగతేశుభే । యాదవాద్రిస్థగఙ్గాయాం మున్మజ్జన్తో మునీశ్వరాః ॥ ౧౮ ॥ గఙ్గయాచాభ్యషిఞ్చన్తోపర జాతీర్థమిశ్రయా । సుకుమారం తు సుస్నాతాస్సర్వేయం శుభజలే ద్విజాః ॥ ౧౯ ॥ బ్రహ్మాపిచోత్సవంకర్తుంచిన్తయామాస సద్ద్విజైః । వినావిమానం దివ్యంతు ప్రధానం కిం కరోమ్యహమ్ ॥ ౨౦ ॥ తదాబ్రవీన్నభోవాణీ మేఘగమ్భీరనిస్వనా । చిన్తాం మాకురు దేవేశ ఆగమిష్యతి పద్మజ ॥ ౨౧ ॥ వైకుణ్ఠాద్భూతలే దివ్యం విమానం మహదద్భుతమ్ । ఉక్తమాకర్ణ్య దేవ్యాతు ఉన్ముఖస్సోఽవలోకయత్ ॥ ౨౨ ॥ దదర్శ దివిదేవేశో విద్యుత్పుఞ్జనిభం మహత్ । సహస్రార్కప్రతీకాశం దివ్యరత్నవిభూషితమ్ ॥ ౨౩ ॥ తత్క్షణాత్స దదర్శాథ సునన్దకుముదాన్వితః । ఉవాహతార్క్ష్యపుత్రస్తు విమానం మహదద్భుతమ్ ॥ ౨౪ ॥ శ్వేతాతపత్రం శేషస్తు దధార పరయాముదా । వీజాతే పార్శ్వతో విప్ర చన్ద్రసూర్యౌతు చామరే ॥ దివ్యం విమానం తద్దృష్ట్వా తదా పంచమహర్ధిమత్ । సమ్భ్రమావిష్టహృదయో హృష్టః పుష్టః ప్రజాపతిః ॥ ౨౫ ॥ ననామ శిరసాభూమౌ తాన మోనమ ఇతి బ్రువన్ । పునః పునః ప్రణమ్యాథ బ్రహ్మాపూర్ణమనోరథః ॥ ౨౬ ॥ దివ్యే ముహూర్తే ధర్మాత్మా స్థాపయామాస తన్మహత్ । తదాదున్దుభయో నేదుస్తుష్టువుస్సిద్ధచారణాః ॥ ౨౭ ॥ వవృషుః పుష్పవర్షాణి సర్వేముముదిరే జనాః । అహో బ్రహ్మావిమానంత దహో యాదవభూధరః ॥ ౨౮ ॥ అహోఽతిసుకుమారోఽసౌ దేవో నారాయణః ప్రభుః । అహో నారాయణక్షేత్రం కల్యాణ్యాశ్చ శుభోదకమ్ ॥ ౩౦ ॥ అహో గఙ్గామహాపుణ్యా కల్పభూరుహ ఏవచ । ఇతికోలాహలశ్శబ్దో దేవమానవ ఘోషితః ॥ ౩౧ ॥ అభూత్త్రయాణాం లోకానాం మఙ్గళంస

మభూత్తతః । తతస్తుష్టోద్విజశ్రేష్ఠబ్రహ్మాదేవద్విజైర్వృతః ॥ ౩౨ ॥ ఫా
ల్గునస్యామలేపక్షేనవమ్యామథకర్కటే । ఆరభన్నుత్సవంబ్రహ్మాదశ
రాత్రంసమాగతాః ॥ ౩౩ ॥ బ్రహ్మఘోషైర్ఘోషయన్తఃపురాణైఃప్రా
కృతైరపి । కృత్వాదశదినంధీరామహోత్సవమహోబుధాః ॥ ౩౪ ॥
శ్వేతమృద్ధారిణస్సర్వేసర్వేపద్మాక్షమాలినః । తులసీకాష్ఠసమ్భూతమా
లాభిశ్చసుభూషితాః ॥ ౩౫ ॥ శుభవస్త్రాశ్శుభాచారాశ్శుద్ధాన్తఃక
రణాద్విజాః । సర్వేప్యవభృథంచక్రుఃకల్యాణ్యాస్తుశుభేజలే ॥ ౩౬ ॥
సుప్రసన్నోథభగవాన్సర్వాన్దేవాన్ద్విజోత్తమాన్ । గమిష్యథమహా
భాగాబ్రహ్మరుద్రేన్ద్రదేవతాః ॥ ౩౭ ॥ ప్రతివర్షోత్సవార్థంతు ఆగమి
ష్యథసువ్రతాః । తథేతిజగ్ముస్తేసర్వేదేవాస్స్వాగ్నిపురోగమాః ॥ ౩౮ ॥
బ్రహ్మాణమగ్రతఃకృత్వాసభవంస్వంస్వమాలయమ్ । ఏవంగతేషుసర్వే
షుబలిశ్చలితమానసః ॥ ౩౯ ॥ గన్తుంనైచ్ఛతవిప్రేన్ద్రసకాశాదద్భు
తాకృతేః । కిరీటినోహరేర్విప్రసర్వాభరణభూషితాత్ ॥ ౪౦ ॥ త
దానారాయణోదేవో బలిమాహాతివిస్మితః । బలేగచ్ఛమహాభాగసు
తలంస్వర్గివాఞ్ఛితమ్ ॥ ౪౧ ॥ కిరీటినంసదామాంహితత్రపశ్యసిసన్మ
తే। ప్రహ్లాదోమేతిదయితోమహాభాగవతోఽసుర॥ ౪౨॥ తేనమాంభజ
భృత్యైశ్చ పుత్రపౌత్రాదిభిర్వృతః । లసచ్ఛ్వేతోర్ధ్వపుణ్డ్రాద్యైర్వైవై
ష్ణవామోక్షభాగినః ॥ ౪౩ ॥ త్వమపిశ్రద్ధయాభక్త్యాధృత్వాశ్వేతమృ
దంశుభామ్ । గచ్ఛాగచ్ఛమహాభాగ హ్యుత్సుకఃప్రతివత్సరమ్ ॥ ౪౪ ॥
ఇత్యుక్త్వా ప్రేషయామాస హరిస్సర్వగుహాశయః । బలిర్భగవతావి
ప్రకథంచిద్వినివర్తితః ॥ ౪౫ ॥ బలిశ్చాపిగతశ్శ్రీమాంస్తత్రాపిచకిరీ
టినమ్। దృష్ట్వాతిహర్షాద్విప్రేన్ద్రసుతలేన్యవసత్సుఖమ్ ॥ ౪౬ ॥ కరవీర
పురంవిప్రనారాయణపదాశ్రయాత్ । నారాయణపురంఖ్యాతంభవిష్య
తినసంశయః ॥ ౪౭ ॥ అహోతీర్థస్యమాహాత్మ్యంకల్యాణ్యాభూధర
స్యచ । శ్వేతద్వీపమృదశ్చైవపాదపానాంచవైభవమ్ ॥ ౪౮ ॥ విప్ర
వర్యగమిష్యామస్తత్రైవనివసామహే । అహోదేవర్షయోధన్యా

అహోబలిరహోమహాన్ ॥ ౪౯ ॥ శౌనకః ॥ ఇతీవచిత్రంహరిచేష్టితంభువిశ్రుత్వాతిహృద్యంఖలుదీప్తిమాన్మహాన్ । తతఃకిమన్యత్తమపృచ్ఛదగ్రణీఃకుమారముఖ్యంసుమహాప్రభావమ్ ॥ ౫౦ ॥

ఇతిశ్రీమత్స్యపురాణే క్షేత్రఖణ్డే శ్రీమద్యాదవగిరిమాహాత్మ్యే పురనిర్మాణగఙ్గాద్యానయనపూర్వకంబ్రహ్మకృతభగవన్మహోత్సవోనామసప్తమోఽధ్యాయః.

—* పిప్పలాదోపాఖ్యానపూర్వకం కల్యాణీతీర్థవైభవకథనమ్. *—

శ్రీసూతః ॥ శ్రుత్వాసనత్కుమారోక్తంహరేశ్చరితమద్భుతమ్। పునఃపప్రచ్ఛసంహృష్టోదీప్తిమాన్బ్రహ్మపుత్రకమ్॥౧ ॥ సనత్కుమారసర్వజ్ఞనతృప్యతిమనోమమ । యాదవాద్రేఃప్రభావంతుశృణ్వతశ్శ్రీద్ధ యోగురో ॥౨ ॥ కల్యాణీతికథంజాతంక్షీరకుణ్డందయానిధే । హరిర్నృసింహరూపేణకిమర్థంతత్రతిష్ఠతి॥ ౩ ॥ కతితీర్థానితిష్ఠన్తికిమన్యద్వైభవంమునే । తత్రసర్వంచమేబ్రూహిదయాళుంత్వాంనమామ్యహమ్॥౪ ॥ ఇతిపుత్రస్సఆపృష్టోబ్రహ్మణోబ్రహ్మవిత్తమః । ప్రత్యాహతంప్రీతమనాఃకుమారస్తీర్థవైభవమ్ ॥ ౫ ॥ కల్యాణీతియథాజాతశ్శ్రీమాన్క్షీరసరోవరః । తద్రహస్యమపిబ్రూమిశృణుతేశ్రద్ధయాద్విజ ॥ ౬ ॥ పిప్పలాదోమహాభాగోభృగువంశ్యస్తపోధనః ।హిమాద్రేరుత్తరేభాగేపుష్పభద్రానదీతటే ॥ ౭ ॥ అయుతాయుతవర్షాణితపఃకుర్వన్సఆస్థితః । బహుశిష్యోబ్రహ్మవిద్యాపూర్ణఃపూర్ణమనోరథః ॥ ౮ ॥ తస్యప్రసన్నోభగవాన్శఙ్ఖచక్రధరోహరిః । తందృష్ట్వామేఘసఙ్కాశంగరుడోపరిసంస్థితమ్ ॥ ౯ ॥ పిప్పలాదస్తుసంహృష్టస్సహసోత్థాయదణ్డవత్ । ప్రణిపత్యాహధన్యోస్మికృతకృత్యోస్మిసామ్ప్రతమ్ ॥౧౦ ॥ ప్రసన్నోయదిమేదేవముక్తిర్మేసంప్రదీయతామ్ ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ పిప్పలాదమహాభాగభృగువంశవివర్ధన ॥ ౧౧ ॥ ఇతఃపరంత్వంకల్యాణఇతిఖ్యాతోభవిష్యసి । అస్తిదక్షిణదిగ్భాగేయాదవాద్రిర్ద్రుమాకులః ॥ ౧౨ ॥ ప్రఖ్యాతస్త్రిషులోకేషుమహర్షిగణసేవితః । అస్తిక్షీరసరోనామతన్మధ్యేనిర్మలోదకమ్ ॥ ౧౩ ॥ అనేకమునిభిర్జుష్టందేవగన్ధర్వసేవితమ్ । తత్రగచ్ఛ

మహాభాగసచ్ఛిష్యగణసంవృతః ॥ ౧౮ ॥ తత్రాపిద్రక్ష్యసేమాంతు బహుభక్తసమావృతమ్। స్నాత్వాసరోవరజలేనిత్యమర్చయమాంద్విజ॥ కాలేనాల్పేనవిప్రక్షేముక్తిందాస్యామినాన్యథా । సద్గాత్ క్షీరసరశ్చాపి తవకల్యాణనిత్యదా ॥ ౧౯ ॥ కల్యాణీతిసమాఖ్యాతా భవిష్యతినసంశయః। ఇత్యుక్త్వాన్తర్ధధేవిష్ణుస్సోపితత్రద్రుతంయయౌ ॥ ౧౭ ॥ శిష్యైః పరివృతోగత్వా స్నాత్వాతత్రసరోవరే । శ్వేతమృత్తికయాచోర్ధ్వపుణ్డ్రంధృత్వాసశిష్యకః ॥ ౧౮ ॥ ద్వాదశాజ్గేషుమేధావీశుచిఃపద్మాక్షమాలయా । తులసీకాష్ఠసమ్భూతమాలాభిస్సువిభూషితః ॥ ౧౯॥ అర్చయామాసదేవేశం నిత్యంవిష్ణుజనప్రియః । సుకుమారమభిఖ్యాతంవిష్ణుంభక్తజనప్రియమ్ ॥ ౨౦ ॥ ఏవంబహువిధంకాలంతత్రైవన్యవసత్సుఖమ్ । కల్యాణగుణశీలత్వాత్కల్యాణమునిసంశ్రయాత్ ॥ ౨౧ ॥ కల్యాణీతిచవిఖ్యాతా హ్యాసీత్క్షీరసరోవరః । తదాప్రభృతి విప్రేన్ద్ర కల్యాణోపియథాశ్రుతః ॥౨౨ ॥ అపిముక్తిమనాదృత్యకల్యాణ్యాస్తీరమాశ్రితః । పుణ్యంనారాయణక్షేత్రంగన్తవ్యంవైష్ణవైర్ద్విజైః ॥౨౩ ॥ శుభేజలేచకల్యాణ్యాస్నాతవ్యంముక్తిదంద్విజ । సుకుమారస్సేవనీయోవైష్ణవైర్భక్తిసంయుతైః ॥ ౨౪ ॥ ఏకరాత్రోషితోమర్త్యఃక్షేత్రేనారాయణాహ్వయే । ముక్త్వాశుభాశుభేయాతితద్విష్ణోఃపరమంపదమ్॥ ౨౫॥ మహాపుణ్యప్రదేక్షేత్రేకింభూయోనిత్యవాసినామ్। అశక్తః కీర్తయేత్క్షేత్రంకల్యాణీతిచకీర్తయేత్ ॥ ౨౬ ॥ తస్యాస్తీరేతుకల్యాణ్యాః పుణ్యవృక్షోతివిస్తరః । పిప్పలోనామవృక్షేన్ద్రశ్శ్వేతద్వీపస్థితఃపురా॥ గన్ధచ్ఛదోస్తిసుచ్ఛాయోదేవగన్ధర్వసేవితః । తంధృష్ట్వాముచ్యతేపాపైస్సంస్పృష్ట్వాలక్ష్మీమవాప్నుయాత్ ॥ ౨౮ ॥ జ్ఞానవాన్స్యాత్తదాశ్లిష్య విద్యావాంస్తుప్రదక్షిణాత్ । తచ్ఛాయాయాంకృతంహోమందానమర్చనమేవచ ॥ ౨౯ ॥ పితౄణాంపిణ్డదానంచమహదక్షయ్యముచ్యతే । కల్యాణస్తుసదాతత్రైవాస్తేమునికులాగ్రణీః ॥ ౩౦ ॥ చణ్డఃప్రచణ్డోథజయోవిజయోవిష్ణుపార్షదాః । పుణ్యశీలామహాభాగాస్తీర్థంరక్షన్తిసర్వదా ॥ ౩౧ ॥ కృష్ణోదేవఇతిప్రోక్తో దేవతాతుప్రశస్యతే । గణనాథంనమస్కృత్యస్నాత్వాచమ్యయథావిధి ॥ ౩౨ ॥ కీర్తయిత్వాతుకృష్ణంతం

మన్త్రమేతముదాహరేత్ । అశేషజగదాధార శఙ్ఖచక్రగదాధర ॥ అనుజ్ఞాందేహిమే దేవయుష్మత్తీర్థనిషేవణే । ఇత్యుక్త్వామూలమన్త్రేణ సూక్తేనపురుషస్యవా ॥ ౩౪ ॥ స్నాత్వాసంతర్పయేత్కృష్ణ మృషీం కల్యాణనామకమ్ । గణనాథంచచణ్డాదీం స్తర్పయే త్తీర్థపాలకాన్ ॥ ౩౫ ॥ దద్యాచ్చశక్తితోదానం సర్వపాపాపనుత్తయే । తిలధేనుగుడాజ్యాని ధాన్యవాసోన్నకమ్బళాన్ ॥ ౩౬ ॥ తిలదానంవిశేషేణతస్మిన్క్షేత్రేప్రశస్యతే । వక్తుంతీర్థస్యమాహాత్మ్యంకోవాశక్నోతిభూతలే ॥ ౩౭ ॥ సఙ్క్షేపేణమయాప్రోక్తం తీర్థవైభవమద్భుతమ్ । కింవక్ష్యామిమహాభాగ దీప్తిమంస్తీర్థవైభవమ్ ॥ ౩౮ ॥ కల్యాణీసరసస్స్నానాత్కోవాపుణ్యామిహేచ్ఛతి । సమవస్యతిశేషోపినాస్యపారంద్విజోత్తమః ॥ ౩౯ ॥ దుశ్శీలోదుర్భగోమూఢః కదర్యోదుర్మతిర్ద్విజః । మూర్ఖోపిపుత్రకైర్భృత్యైర్యజ్జలస్పర్శమాత్రతః ॥ ౪౦ ॥ విశుద్ధకరణశ్శాన్తో హరేఃపాదమవాపసః ॥ ౪౧ ॥

ఇతిశ్రీమత్స్యపురాణే క్షేత్రఖణ్డే శ్రీమద్యాదవగిరిమాహాత్మ్యే పిప్పలాదోపాఖ్యాన పూర్వకం కల్యాణీ తీర్థవైభవోనామ అష్టమోధ్యాయః.

———(*)———

—* సత్యకామోపాఖ్యానమ్. *—

దీప్తిమాన్ ॥ ఆశ్చర్యమేతచ్ఛ్రోతవ్యంపుణ్యతీర్థస్యవైభవమ్ । యజ్జలస్పర్శమాత్రేణముక్తోమూర్ఖోపిసద్విజః ॥ ౧ ॥ ద్విజఃకోవాథకుత్రత్యఃకస్యపుత్రోస్యనామకిమ్ । కీదృశీతస్యభార్యావాకతిపుత్రాశ్చపాపినః ॥ ౨ ॥ బ్రూహితచ్చరితంమహ్యంస్వాయమ్భువగురుర్హిమే । కుమారః ॥ అగ్రహారోమహానాసీన్నామ్నాకన్యాపురంస్మృతమ్ ॥ ౩ ॥ పుణ్యేసారస్వతేదేశేబ్రాహ్మణైర్బహుభిర్వృతః । తస్మిన్గ్రామేతుధర్మాత్మాసత్యవ్రతఇతిశ్రుతః ॥ ౪ ॥ తస్యభార్యావిశాలాక్షీగౌతమీలోకవిశ్రుతా । తయాసహాచరద్ధర్మాన్గృహిణాంనిగమోదితాన్ ॥ ౫ ॥ స్వధర్మాచరణాద్విప్రఃప్రాప్తవాంశ్చధనంబహు । సత్యవ్రతోమహాభాగో

దేవబ్రాహ్మణపూజకః ॥ ౬ ॥ తస్యాసీత్తనుజో నామ్నా సత్యకామ ఇతి
శ్రుతః । స తు స్వభావాదారభ్య దుశ్శీలో హ్యజితేన్ద్రియః ॥ ౭ ॥ ఉపకుర్వ
న్హి యోగ్యాని కర్మాణి సుఖవన్తి చ । తస్యాపి గ్రాహయామాస సమున్వనీతస్య
సద్విజః ॥ ౮ ॥ వివాహం కారయామాస కులవృద్ధ్యై చ యో ద్విజః । స్ను
షా పరమకల్యాణీ పతివ్రతపరాయణా ॥ ౯ ॥ నామ్నా కుముద్వతీ దేవీ
కులధర్మపరాయణా । దుశ్శీలం శమితుం శక్తో నాభూత్సత్యవ్రతో మహాన్ ॥
భార్యయా సహ ధర్మాత్మా వనమేవ జగామ హ । సత్యకామస్తు దుష్టా
త్మా ధర్మకామవివర్జితః ॥ ౧౧ ॥ పితరి ప్రస్థితే తస్మిన్గ్రామ ఏవ స్వభార్య
యా । పుత్రషట్కైర్ద్విజశ్రేష్ఠ భృత్యైర్బహుభిరావృతః ॥ ౧౨ ॥ వా
ర్తావృత్తిః కదర్యశ్చ మత్తో హ్యేధ్యతమశ్శ్రియా । లుబ్ధః కామీ చ దుర్బుద్ధిర్ధర్మ
శ్రవణవర్జితః ॥ ౧౩ ॥ ధర్మజ్ఞావమతోత్సాహో దురాచారోఽతికోప
నః । దుశ్శీలస్యాస్య దుర్బుద్ధేర్ద్రుహ్యన్తే పుత్రబాన్ధవాః ॥ ౧౪ ॥ దా
రాః పుత్రాశ్చ భృత్యాశ్చ బ్రాహ్మణా హ్యన్యలిప్సవః । దేవాశ్చ యజ్ఞభో
క్తారో వాఙ్మాత్రేణాప్యనర్చితాః ॥ ౧౫ ॥ పతివ్రతా పతిం ప్రాహ ధర్మ
మేవ కుముద్వతీ । భర్తః పితా తే ధర్మాత్మా సర్వధర్మవిదాం వరః ॥ ౧౬ ॥
అసఙ్ఖ్యేయ ధనం కీర్తిం ప్రాప్తవాంశ్చ స్వధర్మతః । త్వమపి శ్రద్ధయా భర్త
స్సర్వధర్మపరో భవ ॥ ౧౭ ॥ ధర్మే నష్టేఽఖిలం నష్టం భవత్యేవ ధనాదికమ్ ।
తస్మాత్సర్వాత్మనా ధర్మం చర సమ్పద్వివృద్ధయే ॥ ౧౮ ॥ అగ్న్యభ్యాగతిథి
గోవిప్రపితృదేవార్చనం తథా । బహుమానం సతాం చాపి ధనకీర్తివివర్ధ
నమ్ ॥ ౧౯ ॥ ఏవముక్తోఽథ దుర్బుద్ధిస్స త్యాస్త్రైశ్చ కోపనః । వాక్ఛ
రైస్తాడయామాస ధనలోభేన పుత్రకాన్ ॥ ౨౦ ॥ ఏవం నిర్భర్త్స్య దుష్టా
త్మా పీడయామాస బాన్ధవాన్ । శూన్యావసథ ఆత్మాపి కాలేకాన్తైరనర్చి
తః ॥ ౨౧ ॥ ధర్మకామవిహీనోఽయమితి మత్వా తు బాన్ధవాః । విషణ్ణా
నాచరన్ప్రీతిం కిం కుర్మ ఇతి చావసన్ ॥ ౨౨ ॥ ఏకదా నారదోఽభ్యాగా
ద్గృహం తస్య దురాత్మనః । కృపాళుః కృపణం మత్వా సుఖం బోధయితుం చ
తమ్ ॥ ౨౩ ॥ స తు విస్మిత ఉత్థాయ మత్వా తం నారదం మునిమ్ । ని
ష్ప్రీతిగ్రహమద్వన్ద్వం నిరపేక్షుం ధనాదిషు ॥ ౨౪ ॥ ఇతి మత్వా న నామా
థ కిమాగమనకారణమ్ । బ్రూహి మే మునిశార్దూల వన్దనం త్వాం కరో

మ్యహమ్ ॥ ౨౫ ॥ నారదః॥ శృణువిప్రప్రవక్ష్యామివిప్రైః కర్తవ్యమేవహి । ధనంచధర్మైకఫలంయతోజ్ఞానమవాప్నుయాత్ ॥ ౨౬ ॥ ధనవాన్ధర్మమాప్నోతిధర్మాన్ముక్తిమవాప్నుయాత్ । సత్యవ్రతసుతస్త్వం హిధనవాన్బుద్ధిమాన్భవ ॥ ౨౭ ॥ పితాపితామహేనాపి లబ్ధంబహుధనంద్విజ । ధర్మేణైవకులంశ్రేష్ఠంతస్మాద్ధర్మంసమాచర ॥ ౨౮ ॥ దేవద్విజగవాంపూజా భూతేషుపరమాదయా । యస్మాద్ధనైర్నతుష్యేత్తు తత్సర్వంవ్యర్థమేవహి ॥ ౨౯ ॥ ధర్మేనష్టేధనంనష్టం భవత్యేవనసంశయః । ఇత్యుక్తస్సఖలఃపాపస్సత్యకామస్సుదుర్మతిః ॥ ౩౦ ॥ సత్యకామః ॥ భోభోనారదజానామి ధర్మాన్విష్ణుప్రసాదకాన్ । ధనక్షయకరోధర్మోనకర్తవ్యస్త్వయామునే ॥ ౩౧ ॥ నకర్తవ్యంనకర్తవ్యంమమపాపహరంవచః । స్వభావోయంబ్రాహ్మణానాముపదేశోధనక్షయః॥ భవత్యేవనసన్దేహః గచ్ఛగచ్ఛమహామునే । ఇత్యుక్త్వాగచ్ఛగచ్ఛేతి నారదంప్రాహదుర్మతిః ॥ ౩౩ ॥ యదావిప్రకృతోవిప్రదేవర్షిర్విస్మితోబ్రవీత్ । ధనకామేష్వసద్గ్రాహఃపుంసాంయన్మాయయాకృతః॥ ౩౪ ॥ విమోహితధియాంద్రష్టస్తస్మైభగవతేనమః । ఇత్యుక్త్వాప్రయయౌ దేవమునిఃకారుణ్యనేత్రవాన్ ॥౩౫ ॥ ధర్మకామవిహీనస్యమూఢస్యధనకామినః । కిఞ్చిచ్చజగృహుశ్చోరాఃకిఞ్చిజ్జ్ఞాతయఏవచ ॥ ౩౬ ॥ దగ్ధంచైవాగ్నినాకిఞ్చిద్రాజ్ఞాకిఞ్చిత్తథైవహి । ఏవంనష్టంధనంసర్వంబ్రహ్మబన్ధోర్దురాత్మనః॥ ౩౭ ॥ సఏవంద్రవిణేనష్టేచిన్తామాపదురత్యయామ్। అహోకష్టంధనంనష్టంకింకరోమీతిచాబ్రవీత్ ॥ ౩౮ ॥ బన్ధుభిశ్చపరిత్యక్తో భార్యయాచాపిపుత్రకైః । యదాచోపేక్షితస్సద్భి ర్మర్తుంసఉపచక్రమే ॥ ౩౯ ॥ తదామహాకారుణికోమహామునిర్మహానుభావోదయయాసువిస్మితః । హరేరనన్తస్యహిమా యయావృతంసమ్బోధితుం చావిరభూత్తదైవహి॥ ౪౦॥ సత్యకామస్తుతందృష్ట్వాసమ్బోధయితుమాగతమ్ । కస్త్వంవిప్రకిమర్థంమాంనిర్ధనందుఃఖయస్యలమ్ ॥ ౪౧ ॥ కిమాగమనకార్యంతేబన్ధుభిస్త్యాజితోస్మ్యహమ్ । యేషాంశ్రియోవివృద్ధ్యర్థంధనంసఞ్చితవానహమ్ ॥ ౪౨ ॥ తైరహంత్యాజితోమూఢఃపుణ్యలేశ

వివర్జితః । కింకరోమి క్వగచ్ఛామి బ్రహ్మన్హావమ్యృతశ్శ్వసన్ ॥ ౪౩॥ పు
రాపి నారదే నోక్తం నాగృహీష మసత్తమః । కామంచరన్తిహ్యవనౌ
బ్రాహ్మణాభగవత్ప్రియాః ॥ ౪౪ ॥ కృపార్ద్రనయనాశ్శాన్తావిష్ణుపా
దాశ్రయాశ్శుభాః । బోధాయగ్రామ్యబుద్ధీనాంమాదృశాంవిగతస్పృ
హాః ॥ ౪౫ ॥ ఋభుఃకుమారోదేవర్షిరఙ్గిరాదేవలాదయః । అన్యేచ
బహవోభక్తాశ్చరన్తిజ్ఞానహేతవః ॥ ౪౬ ॥ యదిహ్యేకస్తేషుమధ్యేమ
మజ్ఞానముదీర్యతామ్ ॥ కుమారః ॥ సత్యవ్రతస్యపుత్రేణదీక్షితస్యహరే
ర్మునే ॥ ౪౭ ॥ పాదాశ్రయేతదీయానామేవముక్తస్సనారదః । బో
ధయేతమితీవాశునిశ్చిత్యప్రాహవిస్మితః ॥ ౪౮ ॥ నారదః ॥ నారదో
హమిహప్రాప్తో దుఃఖాన్మోచయితుంద్విజ । ఇత్థంత్వాం ధనలోభేన
మగ్నంతమసిదుస్తరే ॥ ౪౯ ॥ అతదర్హామనుస్మృత్య మహాపురుషగోచ
రమ్ । అనుగ్రహాయభవతఃప్రాప్తోహంబ్రహ్మనన్దనః ॥ ౫౦ ॥ తథైవ
త్వంమయోక్తంతుశ్రుతవాన్నహిమోహితః । ధనినామధునాతాపోభవ
తైవానుభూయతే ॥ ౫౧ ॥ ఏవంరాయశ్చదారాశ్చ గృహాశ్చసపరిచ్ఛ
దాః । శబ్దాదయశ్చవిషయాశ్చలారాజవిభూతయః ॥ ౫౨ ॥ అయం
హిదేహినోద్రవ్యజ్ఞానదేహక్రియాత్మనః । ఆత్మనోవివిధక్లేశసన్తాప
కృదుదాహృతః ॥ ౫౩ ॥ తస్మాచ్ఛ్రద్ధేనమనసావిమృశ్యగతిమాత్మనః ।
దేహేఽధ్రువార్థేవిస్రమ్భంత్యజోపశమమావిశ ॥ ౫౪॥ సత్యకామః ॥ త్వ
త్పాదపద్మయోరేవకరోమ్యాత్మనివేదనమ్ । గురోబ్రూహిమమజ్ఞానం
వైతృష్ణ్యంచదయానిధే ॥ ౫౫ ॥ విజ్ఞానంతత్త్వమార్గాంశ్చ చేతనాచేత
నాత్మకాన్ ॥ కుమారః ॥ ఏవంమునివరఃపృష్టస్తుష్టోహృష్టంద్విజంము
నే ॥ ౫౬ ॥ కృపయాప్రాహమునిరాడ్జీవేశ్వరగతింయథా । అచేత
నస్వరూపంచవైరాగ్యంచమహామునిః ॥ ౫౭ ॥ నారదః ॥ శృణువత్స
ప్రవక్ష్యామిహ్యాత్మానాత్మపరాత్మనామ్ । స్వరూపంతత్త్వతోవక్ష్యేసా
వధానమనాశ్శృణు ॥ ౫౮ ॥ పురానారాయణోదేవఃపూర్వసృష్టంస్వ

మాయయా। సంహృత్య కాలకలయా కల్పాన్తే జగదీశ్వరః ॥ ౫౯ ॥ ఏకఏవావశిష్టస్తు సర్వశేషీతి కథ్యతే। అనిర్విణ్ణో నిశాన్తే స స్రష్టుం సముపచక్రమే॥

ఇతి శ్రీ మత్స్యపురాణే క్షేత్రఖణ్డే శ్రీమద్యాదవగిరి
మాహాత్మ్యే సత్యకామోపాఖ్యానంనామ
నవమోధ్యాయః.

—(*)—

——(*) జగత్సృష్ట్యాదిక్రమః (*)——

నారదః ॥ విష్ణుః ప్రధానపురుషస్సత్యసఙ్కల్ప ఈశ్వరః । కాలేన క్షోభయామాస ప్రకృతిం త్రిగుణాత్మికామ్ ॥ ౧ ॥ సత్త్వం రజస్తమ ఇతి ప్రకృతేరభవన్గుణాః । తేభ్యస్సమభవత్సూత్రం మహత్తత్త్వం హిరణ్మయమ్ ॥ ౨ ॥ మహత్తత్త్వాదహఙ్కారః క్రియాశక్తిరజాయత । వైకారికస్తైజసశ్చ తామసశ్చేత్యహం త్రిధా ॥ ౩ ॥ వైకారికాద్వికుర్వాణాన్మనస్తత్త్వమజాయత । దేవాశ్చ జజ్ఞిరే తస్మాద్దశవైకారికాశ్చ యే ॥ ౪ ॥ తైజసాత్తు భితాద్బుద్ధిస్సన్నిద్ధియాణి దశాభవన్ । తామసాదపి శబ్దో భూన్నభస్తస్మాద్వ్యజాయత ॥ ౫ ॥ అభవత్కాలసఙ్క్షోభాత్తతస్స్పర్శగుణోఽనిలః । అనిలాద్రూపవత్తేజస్తతో రసగుణం జలమ్॥ ౬ ॥ తస్మాద్గన్ధవతీ చేయం పృథివీ సమజాయత । నానాత్వాత్పౌరుషాన్స్రష్టుమనీశా హరిమబ్రువన్ ॥ ౭ ॥ దేవాః ॥ దేవదేవ జగద్వ్యాపిన్ సర్వశక్తిధరావ్యయ । స్రష్టుం విరాజం త్వత్స్థానమనీశా వయమచ్యుత ॥ ౮ ॥ కుర్మహే సర్వభూతాత్మన్నాజ్ఞాం తవ యథా వయమ్ । తథా ప్రసీద దేవేశ నమస్తే పురుషోత్తమ ॥ ౯ ॥ ఏవం సంప్రార్థితో విష్ణుః కార్యకారణకారణః । చతుర్వింశతి తత్త్వానాం గణం యుగపదావిశత్ ॥ ౧౦ ॥ భిన్నం సంయోజయామాస గుప్తం కర్మ ప్రబోధయన్ । తతో వినిమయం ప్రాప్య హారిణా తే పరస్పరమ్ ॥ ౧౧ ॥ అణ్డముత్పాదయామాసుర్యస్మిన్ లోకాశ్చ రాచరాః। తస్మిన్ శేతే మహావిష్ణుశ్శేషభోగసుఖాసనే ॥ ౧౨ ॥ తస్య నాభేరభూత్పద్మం విశ్వాఖ్యం తత్ర చాత్మభూః । జాతో దేవమనుష్యాదిః పశుపక్షిద్రుమాదయః ॥ ౧౩ ॥ జాతాస్తస్మాద్వేదశాస్త్రపురాణాని చ సర్వశః । ఏవం ప్రవర్తతే సర్గః పౌర్వాపర్యేణ నిత్యశః ॥ ౧౪ ॥

అతో దేహాదికం సర్వం ప్రకృతేః కార్యమద్భుతమ్ । తస్మాత్స్నేహం ద్విజ శ్రేష్ఠ దేహాదౌ మోహజం త్యజేత్ ॥ ౧౫ ॥ జన్మాన్తరప్రతీతౌ తు కర్తవ్యా న కదాచన । మోక్షాయ తత్త్వవిద్భిస్తు తస్మాదాశు భజావ్య

—* దేహినో జన్మాదిదుఃఖనిరూపణమ్. *—

యమ్ ॥ ౧౬ ॥ దేహప్రాప్తిం చ వక్ష్యామి దుర్లభాం దుఃఖసఙ్కులామ్। పాపిష్ఠాః ఖలు గచ్ఛన్తి నరకం దుఃఖసఙ్కులమ్ ॥ ౧౭ ॥ యావన్తో నిరయాః క్రూరాస్తాని సర్వాణ్యసుదారుణాః । తావన్తస్సమనుక్రమ్య పునరత్ర వ్రజేచ్ఛుచిః ॥ ౧౮ ॥ దయాళుర్ధర్మరాజో౽పి పాపినః పుణ్యవర్జితాన్ । భుఙ్క్తే స్తు భువి తాన్ కించిచ్ఛేషపాపాన్విసర్జయేత్ ॥ ౧౯ ॥ శ్వవిడ్వరాహోష్ట్రఖరక్రిమికీటా భవన్తి వై । తే తు భూతలమాసాద్య క్రిమికీటా భవన్తి వై ॥ ౨౦ ॥ తాన్దృష్ట్వా భీతభీతాస్తు మనుజాః పాపభీరవః । సన్తు సత్కర్మరతాశ్చైవ ధర్మరాజో దయానిధిః ॥ ౨౧ ॥ ఏవం వ్యవస్య పాపిష్ఠాన్ లోకద్వయహితేచ్ఛయా । నిర్గమయ్యాస్వలోకస్థాన్ సుఖం వసతి ధర్మరాట్ ॥ ౨౨ ॥ భూలోకవాసినస్సర్వే ధనకామవిమోహితాః । శ్వవిడ్వరాహాన్దృష్ట్వాపి నన్యవర్తన్త కశ్మలాత్ ॥ ౨౩ ॥ పుణ్యవాన్స్వర్గలోకే తు చిరం భుక్త్వా స్వకర్మజమ్ । క్షీణపుణ్యః పతత్యర్వాఙ్మూఢః కాలవిచాలితః ॥ ౨౪ ॥ పతతీన్దుపథాద్భూమిం తతో నీహారసంయుతః । తిలమాషాదిరూపేణ భవత్యేవ న సంశయః ॥ ౨౫ ॥ తతః పురుష దేహే తు రేతోరూపో భవిష్యతి। తతః స్త్రియాః కుక్షిగతః పుంసో రేతః కణాశ్రయః॥ ఏకరాత్రేణ కలిలం పఞ్చరాత్రేణ బుద్బుదమ్ । కర్కశశ్చ దశాహేన మాసేన త్వఙ్కురాదయః ॥ ౨౬ ॥ నఖాదీని త్రిభిర్మాసైశ్చతుర్భిర్ధాతవో౽భవన్ । షడ్భిర్జరాయునావీతస్సప్తమే రోమభిర్యుతః ॥ ౨౭ ॥ అష్టమే దేహసంపూర్ణః కుక్షౌ భ్రామ్యతి దక్షిణే । నవమే జన్మకర్మాణి గతాని స్మరతే బుధ ఋషిః ॥ ౨౮ ॥ గర్తే విణ్మూత్రయోశ్శేతే స జన్తుర్జన్తుసోదరః । క్రిమిభిర్భక్ష్యతే మూఢస్సౌకుమార్యాత్సుదుఃఖితః ॥ ౩౦ ॥ స ఏవం దుస్సహం దుఃఖం సహతే పాపకర్మకృత్ । గర్భాన్తరకృతం స్వేన సఙ్కల్పం హరిసన్నిధౌ ॥ ౩౧ ॥ స్మృత్వా చ దుఃఖసంతప్తో లబ్ధబోధో౽తి వేపితః । అహో కష్టం పునః ప్రాప్తం గర్భదుఃఖం మహత్తరమ్ ॥ ౩౨ ॥ స్మరామి

జన్మకర్మాణిపాపః పూర్వకృతానిచ । అకార్యాణ్యేవకృతవాన్నకృతం హ్యాత్మనోహితమ్ ॥ ౩౩ ॥ మయాహినాశ్రితోవిష్ణుస్తత్పరాశ్చకృపా శివః । ఇతఃపరంపదంవిష్ణోస్తత్పరాణాంసమాశ్రయే ॥ ౩౪ ॥ కదా నిర్గమనంమేస్యాద్గర్భాన్నిరయసన్నిభాత్ । ఇత్యేవంచిన్తయన్నాస్తే దశమేసూతివాయునా ॥ ౩౫ ॥ స్పృష్టోనష్టస్మృతిర్జీవో నిరస్తోబహి రేవహి । తతోబాల్యాదిదుఃఖాని యువవార్ధిక్యయోరపి ॥ ౩౬ ॥ ప్రశమేకరణాభావాత్సృష్టావిన్ద్రియకర్షణాత్ । కుతోభవేన్మతిస్తే షాంవిష్ణోఃపాదోపసర్పణే ॥ ౩౭ ॥ అనేనైవతుదేహేనవిష్ణుపాదాశ్ర యోభవేత్ । సమ్యక్సంప్రార్థయేత్సఙ్గంతత్పరేషుముముక్షుభిః ॥ ౩౮ ॥

(*) తత్త్వత్రయనిరూపణమ్. (*)

అథాతశ్శృణువక్ష్యామిహ్యాత్మానాత్మపరాత్మనామ్ । పరమాత్మావ్య యశ్శుద్ధస్సర్వాధారోఖిలాశ్రయః ॥ ౩౯ ॥ నారాయణోఽవ్యక్తగతిర్భ క్తానుగ్రహవిగ్రహః । జీవోప్యవిద్యయోత్పన్నదేహాదిగుణవర్జితః ॥ ౪౦ ॥ నిత్యశ్శుద్ధస్సదాముక్తశ్శుద్ధసత్త్వమయఃపుమాన్ । భగవన్మాయయా బద్ధఃపుత్రపౌత్రధనాదిమాన్ ॥ ౪౧ ॥ జన్మమృత్యుజరావ్యాధిశోకమో హైశ్చశోచతి । యదాపుణ్యావిశేషేణమహత్సఙ్గోభవేద్ద్విజ ॥ ౪౨ ॥ తదాతుకృపయానామకీర్తనేశ్రవణేరతిః । తతోనవవిధాభక్తిర్జాయతే దుర్లభాపిసా ॥ ౪౩ ॥ యదాహ్యేవంవిధాభక్తిర్జాయతేహ్యమ్బుజేక్షణే । కిమన్యద్విష్ణుభక్తానాందాసానామవశిష్యతే ॥ ౪౪ ॥ అనాత్మాతువికారీచ పరిణామీజడస్సదా । దేవాదిసకలాన్జీవాన్విమోహయతిసర్వదా ॥ ౪౫ ॥ ఏతద్విజ్ఞాయసద్భక్తోముచ్యతేనాత్రసంశయః । సద్భక్తివిముఖానాంహి శాస్త్రగర్తేషుముహ్యతామ్ ॥ ౪౬ ॥ నజ్ఞానంనచమోక్షస్స్యాత్తేషాం జన్మశతైరపి ॥ ౪౭ ॥ ఇదంరహస్యంపరమార్థలక్షణంమయైవసాక్షాత్కథి తంతవానఘ । సద్భక్తిహీనాయశఠాయనత్వయాదాతవ్యమేతద్యదపి రాజ్యతోఽధికమ్ ॥ ౪౮ ॥

ఇతి శ్రీమాత్స్యపురాణే క్షేత్రఖణ్డే శ్రీమద్యాదవగిరిమాహా త్మ్యే జగత్సృష్ట్యాదికథనంనామ దశమోధ్యాయః.

{ సత్యకామస్య నారదకృత మేధాతిథ్యుపా
ఖ్యానకథనపూర్వకయదుగిరిగమనోపదేశః }

నారదః ॥ ఇతోగచ్ఛ మహాభాగ త్యక్త్వామోహంధనాదిషు।
సహ్యాద్రేఃపూర్వదిగ్భాగేకావేర్యాఉత్తరేతటే ॥ ౧ ॥ యాదవాద్రిరితి
ఖ్యాతఃపుణ్యర్ద్ధిఃపుణ్యభూధరః । పుణ్యద్రుమలతాజాలైఃపుణ్యామలజలా
శయైః ॥ ౨ ॥ పుణ్యద్విజమృగైశ్చాపిసంవృతఃపుణ్యతీర్థకైః । అస్తిత
త్కటకేతీర్థంకల్యాణంపుణ్యవర్ధనమ్ ॥ ౩ ॥ షట్షష్టికోటితీర్థైశ్చసంవృతం
ముక్తిదంద్విజ। బహుభిర్విష్ణుభక్తైశ్చశరణాగతరక్షకైః ॥ ౪ ॥ సుకుమార
ఇతి శ్రీమాన్ హరిర్నారాయణోఽవ్యయః । ఆస్తేదయానిధిర్బ్రహ్మ
క్షేత్రే వైకుణ్ఠవర్ధనే ॥ ౫ ॥ తత్రగత్వాజగన్నాథమారాధయవిశుద్ధ
యే । ఖ్యాతంనారాయణక్షేత్రమితివైకుణ్ఠవర్ధనమ్॥ ౬ ॥ ఇతిచాసీద్ద్విజ
శ్రేష్ఠ విమానంబ్రహ్మనామకమ్ । ఆనన్దమితిచాప్యుక్తంతీర్థంకల్యాణనా
మకమ్ ॥ ౭ ॥ కల్యాణీతిచవిఖ్యాతంతత్రగచ్ఛమహామునే । తత్తీరవాసి
నాంపుణ్యంకింవక్ష్యామికియానహమ్ ॥ ౮ ॥ వైకుణ్ఠవర్ధనక్షేత్రవాసీకశ్చి
ద్ద్విజోత్తమః । నామ్నామేధాతిథిర్ధీమాన్పుత్రవాన్సగృహాశ్రమీ ॥ ౯ ॥
విష్ణోర్నామాని లీలాశ్చకీర్తయన్గాయన్ముదా । నర్తయన్నర్తనం
కుర్వన్నుత్సుకోహ్యుత్సవోన్ముఖః॥ ౧౦ ॥ ఏకదాపర్యటన్విప్రోలోకానుగ్ర
హకామ్యయా । కుటుమ్బరక్షణార్థాయనిత్యంతణ్డులయాచకః॥ ౧౧ ॥
దేశాద్దేశాన్తరంగచ్ఛన్గ్రామాద్గ్రామాన్తరంగతః। కీర్తయన్శ్రద్ధయా
విష్ణోర్నామానిచకథాశ్శుభాః॥ ౧౨ ॥ విష్ణౌసద్భక్తిభరితాబహవోవైష్ణ
వాభవన్ । సత్సఙ్గాద్బహవోముక్తాముఖబాహూరుపాదజాః ॥ ౧౩ ॥
సౌవీరదేశనృపతిర్నామ్నావీరవ్రతోమహాన్ । స్వదేశవాసిభిస్సద్భిశ్శ్రు
తవాన్విప్రమాగతమ్ ॥ ౧౪ ॥ వీరవ్రతః ॥ హేసన్తశ్శ్రూయతాంశ్రే
ష్ఠాఃకుతఃకుత్రత్యఏవవా । ఆనీయతామతశ్శీఘ్రమభిప్రాయవిదోమమ॥
తతోమేధాతిథింశాన్తంసన్తంసన్తస్సమానయన్ । నృపస్తూర్ణంసము
త్థాయప్రణనామసదణ్డవత్ ॥ ౧౫ ॥ రత్నసింహాసనేవేశ్యసభార్యంచ
సపుత్రకమ్ । పూజయామాసవిధివత్పాదౌప్రక్షాళ్యపూర్వతః ॥ ౧౬ ॥
తదపశ్శిరసాధృత్వా సకుటుమ్బోముదంయయౌ । క్షణాన్మనస్సమా

థాయవిప్రంపాహిహన్నృపేశ్వరః ॥ ౧౮॥ ద్విజవర్యమహాభాగజానేత్వాం
హరిమీశ్వరమ్ । దర్శనాత్తవవిప్రేన్ద్ర విముక్తోహంభవార్ణవాత్ ॥౧౯॥
బ్రూహిహిభాగవతాన్ధర్మాన్కృపాళురసిమేద్విజ॥ మేధాతిథిః ॥ నృపవర్య
నిబోధేదంతావకైస్సహసద్గుణ ॥ ౨౦ ॥ దుర్లభంమానుషంజన్మహ్యా
ధ్రువంచార్థదంనృప । శీఘ్రంయతేతకుశలంసదామృత్యువశంగతః॥౨౧ ॥
కుశలేషుచసర్వేషుసాపాయేషుద్విజోత్తమాః । ఉపాయద్వయమేవా
హంనృణాంశ్రేయఃపదంనృప ॥ ౨౨ ॥ నామసఙ్కీర్తనంత్వేకంలీలాశ్ర
వణమేవచ । ఏతద్ద్వయంగురోర్భక్త్యాలబ్ధ్వాభక్తోభవేన్నృప ॥ ౨౩ ॥
అత్రతేవర్తయిష్యామి కథాంపుణ్యాం సుపావనీమ్ । యస్యాశ్రవణమా
త్రేణకీర్తనశ్రవణేరతిః ॥ ౨౪ ॥భవత్యేవనసన్దేహస్సత్యంసత్యంవదామ్య
హమ్ । ఇదంభక్తప్రియంచిత్రంశృణుష్వసుసమాహితః ॥ ౨౫ ॥ నా
రదేనకృతంపూర్వంయమలోకేऽతికౌతుకమ్ । ఏకదానారదమునిర్విష్ణు
లోకముపాగతః ॥౨౬॥ అశ్రౌషీత్పుణ్యనామానిహరేర్భక్తిసమన్వితః॥
హరే ముకున్ద గోవిన్ద నారాయణ జనార్దన ॥౨౭ ॥ పాహి మాంకృ
ష్ణ వారాహ నారసింహ నమోస్తుతే । వాసుదేవాచ్యుతానన్తశఙ్ఖ
చక్రగదాధర ॥ ౨౮ ॥ త్రివిక్రమ త్రిలోకేశ త్రాహి మాం విశ్వరక్ష
క । అనాదిమాయావిధ్వంసిన్సంసారార్ణవతారణ ॥ ౨౯ ॥ తమో
భఞ్జన సర్వజ్ఞ పాహిపాహి జగద్గురో । ఏకంనామామృతంపీత్వాస
ద్భక్తముఖనిస్సృతమ్ ॥ ౩౦ ॥ పరమానన్దమాపేదేనారదోమునిసత్త
మః । ప్రదక్షిణీకృత్యహరేఃప్రణమ్యచపదంశుభమ్ ॥ ౩౧ ॥ మనసా
చిన్తయనాకార్యంయయౌ సంయమనీపురమ్ । నిరీక్ష్యరౌరవాన్ఘోరా
న్నరకాంశ్చాతిభీషణాన్ ॥ ౩౨ ॥ నారకాణాంకృపాంచక్రేమనసావి
స్మితోమునిః । దృష్ట్వాద్రిప్రవరంశీఘ్రంశతయోజనముచ్ఛ్రితమ్॥ ౩౩ ॥
తతోన్నతంశృఙ్గమేకమారుహ్యమునిసత్తమః । భుజముద్యమ్యసంతుష్టో
వాక్యమేతదువాచహ ॥ ౩౪ ॥ నారాయణాచ్యుతానన్త వాసుదేవ
జనార్దన । త్రాహిపాహి జగన్నాథ శరణాగతవత్సల ॥ ౩౫ ॥ ఏత
చ్ఛ్రుత్వానారకాస్తేసద్యోవిగతకల్మషాః । సమస్తానరకాత్సద్యోనిర్జ
గ్ముర్నృపసత్తమ ॥ ౩౬ ॥ పుణ్యదేహాల్లబ్ధవన్తోదివ్యజ్ఞానసమన్వితాః ।

తేసర్వేహరినామానిజల్పన్తోనారదంమునిమ్ ॥ ౩౭ ॥ స్తుత్వావిమానా
న్యాస్థాయజగ్ముశ్చసహసాదివమ్ । వైకుణ్ఠలోకమాసాద్యపపుర్నామా
మృతంనృప ॥ ౩౮ ॥ గతేషుతేషుసర్వేషునిర్జనేపత్తనేయమః । స్వకీయై
శ్చభటైస్సార్థంతస్థౌవిస్మితమానసః ॥ ౩౯ ॥ పాపినాంనరకస్థానామపి
శ్రవణమాత్రతః । లీలాయాశ్చాపినామ్నాంచ హ్యజ్ఞసాముక్తిసమ్భ
వాత్ ॥తస్మాత్సఙ్కీర్తనంవిష్ణోఃకర్తవ్యంలబ్ధజన్మభిః । త్వమపి శ్రద్ధయా
రాజన్ముక్తిహేతోర్భజావ్యయమ్ ॥ ౪౧ ॥ నారాయణంనృణాంబన్ధవా
రణంకరుణార్ణవమ్ । ఇత్యుక్త్వాప్రయయౌవిప్రోనారాయణపురంప్రతి॥
నారదః ॥ వీరవ్రతస్తునృపతిస్సఙ్గాత్స్మేధాతిథేరభూత్ । మహాభాగవత
శ్శ్రీమాన్స్వజనైర్భృత్యపుత్రకైః ॥౪౩ ॥ శిక్షయన్మన్త్రిభిర్విప్రైస్స్వ
దేశస్థాఞ్జనాన్విభుః । హరిభక్త్యాద్విజశ్రేష్ఠసర్వేయుక్తాబభూవిరే॥ ౪౪ ॥
తత్క్షేత్రవాసినామేవంమహిమానంమహామతే। కోవావర్ణయితుంశక్తస్స
హస్రవదనోపివా ॥ ౪౫ ॥ సత్యకామాశుగచ్ఛత్వంక్షేత్రంవైకుణ్ఠవర్ధ
నమ్ । కల్యాణతీర్థేగఙ్గాయాంస్నాత్వాదేవంసమర్చయ ॥౪౬ ॥భవిష్యతి
పరం శ్రేయోభూయోభూయో వదామి తే । ఇత్యుక్త్వాన్తర్దధేతస్య
శృణ్వతోనారదోమహాన్ ॥౪౭॥ తతస్ససత్యకామోపిత్యక్త్వామోహం
ధనాదిషు । యాదవాద్రింగతోవిప్రస్స్నాత్వాకల్యాణతీర్థకే ॥ ౪౮ ॥
సుకుమారంచసంపూజ్యమహామోదమవాప్తవాన్ । స్వాధ్యాయస్తుతిశీ
లానాంతపశ్శీలదయావతామ్ ॥ ౪౯ ॥ భక్తానాంపరిపూర్ణానామాచా
ర్యోఽభూన్మహామతిః । పుత్రాస్స్వల్పేనకాలేన భార్యాచైవతుతస్య
వై ॥ ౫౦ ॥ చరన్తస్సకలాన్దేశాన్యాదవాద్రిముపాగమన్ । పిత్రాచ
సఙ్గతాఃపుత్రాస్సఙ్గతాపతినాసతీ ॥ ౫౧ ॥ సత్యకామస్తుసంతుష్టోభా
ర్యాపుత్రైర్ముమోదహ । శ్రియంసురవరైఃప్రార్థ్యాంజ్ఞానంవైరాగ్య
మేవచ ॥ ౫౨ ॥ భక్తించపరమాంపుణ్యాంభక్తసఙ్గరుచింతథా । బ
హూంస్తనుభృతశ్శ్రీమానుద్ధరన్పుణ్యకర్మభిః ॥ ౫౩ ॥ తత్రైవచిరకా
లంహివాసంచక్రేమహామునిః । దేహావసానకాలేతుతస్యప్రీతోహరిస్స్వ
యమ్ ॥ ౫౪ ॥ ఏకస్త్వంగచ్ఛవిప్రేన్ద్ర భార్యయాపుణ్యశీలయా ।
పుత్రాస్తిష్ఠన్తులోకేస్మిన్కఞ్చిత్కాలంకృపాళవః ॥ ౫౫ ॥ ఏవైర్జ్ఞా

శ్చబహవోభవిష్యన్తివిమోచితాః । తేషాంతదాశ్రయాణాంచతత్త్వా
దాశ్రయశీలినామ్ ॥ ౫౬ ॥ ముక్తించాస్యామ్యసన్దేహోగచ్ఛత్వం
మత్పదంద్విజ । ఇత్యుక్త్వాద్విజముఖ్యేనసాకంధామయయౌహరిః ॥ ౫౭ ॥
కుమారః ॥ ఉక్తంపుణ్యతమంవిప్రయత్పృష్టోహమిహత్వయా । సత్యకా
మస్యమూర్ఖస్యచరితంపరమాద్భుతమ్ ॥ ౫౮ ॥ కల్యాణీతీర్థమాహా
త్మ్యంవక్తుంవర్షశతైరపి । కశ్శక్తశ్శ్రుతమపివాసహస్రవదనోపివా ॥
మయాప్యుక్తోయథాశక్తిమహిమాచతవానఘ । కల్యాణమునియుక్తా
యాఃకల్యాణ్యాద్విజసత్తమ ॥ ౬౦ ॥ శ్రీసూతః । కల్యాణతీర్థమాహాత్మ్య
మన్యేషామపివైభవమ్ । చక్రశఙ్ఖాదితీర్థానాంవర్ణితంభృగునన్దన ॥ ౬౧ ॥
దీప్తిమాంస్తుకుమారేణశ్రుత్వాహర్షమవాపసః ॥ ౬౧౪ ॥

ఇతి శ్రీ మాత్స్య పురాణే క్షేత్రఖణ్డే శ్రీమద్యాదవగిరిమాహాత్మ్యే
సత్యకామస్య నారదకృత మేధాతిథ్యుపాఖ్యాన కథన
పూర్వక యదుగిరిగమనోపదేశో నామ
ఏకాదశోఽధ్యాయః.

(*)యదుగిరౌబదరీనారాయణసాన్నిధ్యమ్.(*)

శౌనకః ॥ సూతసూతకుమారేణతీర్థమాహాత్మ్యమద్భుతమ్ ।
యథాదీప్తిమతేప్రోక్తం తథాబ్రూహిక్రమాన్మమ ॥ ౧ ॥ శ్రీసూతః ॥
సాధుపృష్టంత్వయా బ్రహ్మన్తీర్థమాహాత్మ్యమాదరాత్ । అతోఽన్యే
షాంప్రవక్ష్యామికుమారోక్తక్రమాదహమ్ ॥ ౨ ॥ దీప్తిమాన్ ॥ కథంశ్రీ
బదరీవృక్షాఆగతాఃకేనహేతునా । బృన్దావనాన్మహాపుణ్యాఃపుణ్యాభూ
సురసేవితాః ॥ ౩ ॥ కుమారః ॥ పురాకృతయుగేవిప్రపుణ్యేయాదవ
భూధరే । ఆసీద్ద్విజవరశ్రేష్ఠశ్శాణ్డిల్యఇతివిశ్రుతః ॥ ౪ ॥ దర్భతీర్థేతపః
కుర్వన్విష్ణువ్రతపరాయణః । ఆసీద్బహుతిథేకాలేగతేనారాయణస్స్వ
యమ్ ॥ ౫ ॥ ఆవిర్బభూవసంతుష్టశ్శాణ్డిల్యాగ్రేమహామతిః । ఉత్తి
ష్ఠోత్తిష్ఠభద్రంతేతపస్సిద్ధోఽసిమేప్రియః ॥ ౬ ॥ శాణ్డిల్యః ॥ ద్రష్టుమిచ్ఛా
మిభోస్స్వామిన్నరనారాయణాశ్రమమ్ । తత్రైవబహుకాలంవైనేతు
ముత్సహతేమనః ॥ ౭ ॥ నారాయణః ॥ సఏవాహంమునిశ్రేష్ఠనరనారా

యణోహరిః । తత్రగస్తుమశక్తాశ్చకలౌజీవాహిమార్దితాః ॥ ౮ ॥ తస్మా
దత్రైవవత్స్యత్వమిత్వమప్యత్రవసానఘ । ఆరాధయమహాయోగిన్సర్వ
కానువరప్రదమ్ ॥ ౯ ॥ నయిష్యామితుణాదేవబృన్దావనలతాస్తరూన్ ।
ఇత్యుక్త్వాన్తర్దధేవిష్ణుర్బదరీనిలయోహరిః ॥ ౧౦ ॥ ఋషిరత్రైవనివ

(*) యాదవాద్రిస్థఉత్సవబేరమాహాత్మ్యమ్. (*)

సన్ శాణ్డిల్యోమునిసత్తమః ॥ దీప్తిమాన్ ॥ వర్ణయోత్సవబేరస్యమా
హాత్మ్యంకృపయామునే ॥ ౧౧ ॥ కైఃకైశ్చారాధితఃపూర్వంకస్మాద
త్రసమాగతః ॥ కుమారః । పురానారాయణోదేవః పూర్వసృష్టం
స్వమాయయా ॥ ౧౨ ॥ సంహృత్యకాలకలయాకల్పాన్తఇదమీశ్వరః ।
ఆసీదేకస్తదావిష్ణుర్నాన్యత్కించనవస్తుచ ॥ ౧౩ ॥ తతోనిశ్వాససమ్భూ
తైర్నిగమైస్సంస్తుతోహరిః । స్రష్టుంప్రచక్రమేవిప్ర బ్రహ్మాణ్డంచేతనా
శ్రయమ్ ॥ ౧౪ ॥ ప్రకృత్యాదీనితత్త్వానిసృష్ట్వాతైరసృజత్ప్రభుః । అ
ణ్డంతదన్తరాబ్రహ్మన్పౌరుషంచాసృజద్విభుః ॥ ౧౫ ॥ స్వసృష్టగర్భసలి
లేహ్యాశయిష్టకృపానిధిః । తస్యనాభ్యామభూత్పద్మం విశ్వాఖ్యంతత్ర
చాత్మభూః ॥ ౧౬ ॥ మరీచిస్తస్యపుత్రోభూత్తత్పుత్రోపిచకాశ్యపః । వివస్వాం
స్తస్యపుత్రోభూత్తస్యపుత్రోమనుర్మహాన్ ॥ ౧౭ ॥ తస్యాపితుమహాభాగా
దశపుత్రాఃప్రజజ్ఞిరే । ఇక్ష్వాకురితివిఖ్యాతోజ్యేష్ఠశ్శ్రేష్ఠగుణోమహాన్ ॥
తపఃకుర్వన్మహాతేజాఆసీద్బదరికాశ్రమే । ఆవిరాసీన్మహాభాగోబ్రహ్మా
లోకపితామహః ॥ ౧౯ ॥ ససమ్భ్రమస్సముత్థాయననామాజ్ఞేనదణ్డవత్ ।
తముత్థాప్యమహాతేజాబ్రహ్మాభూపతిమబ్రవీత్ ॥ ౨౦ ॥ కిమర్థంకృతవా
న్భూపతపఃపరమదారుణమ్ । ఇత్యాహతంచతుర్వక్త్రమిక్ష్వాకురపి
హృష్టధీః ॥ ౨౧ ॥ యాచతిస్మచతుర్వక్త్రంవరదానోన్ముఖంవిభుమ్ ।
విష్ణోరారాధనార్థాయప్రతిమాదీయతాంశుభా ॥ ౨౨ ॥ బ్రహ్మా ॥ బ
హుకాలంతపస్తప్త్వా లబ్ధవాన్పరమాద్భుతామ్ । ప్రతిమాంపద్మనా
భాద్ధితపసాతోషితాద్ధరేః ॥ ౨౩ ॥ తాందదామిమహాయోగిన్సమ
హాశ్రియంకరామ్ । ఇత్యుక్త్వాసుకుమారాఖ్యాం ప్రతిమాంసున్ద
రాకృతిమ్ ॥ ౨౪ ॥ దత్త్వాతుప్రేషయామాససాదరంసచతుర్ముఖః । త
పస్తప్తుంపునర్విప్రగతవాన్క్షీరసాగరమ్ ॥ ౨౫ ॥ తత్రతప్త్వాపునర్లబ్ధ్వా

విమానంరఙ్గసంజ్ఞితమ్ । సత్యలోకంగతో బ్రహ్మామనుపుత్రః పురంయయౌ ॥ ౨౮ ॥ తద్వంశ్యైరర్చితోవిప్రసుకుమారస్సుపుణ్యకైః । ఇక్ష్వాకువంశ్యైశ్చరమస్సుమిత్రో నామవిశ్రుతః ॥ ౨౭ ॥ తతో బ్రహ్మాతుతంవిప్రసుకుమారంద్విజోత్తమైః । ఆనీయయాదవగిరౌ స్థాపయిత్వాతిసున్దరమ్॥ ఉత్సవంకృతవాన్బ్రహ్మాదేవర్షిపితృమానవైః । తదారభ్యతుతందేవంసుకుమారంద్విజోత్తమాః ॥ ౨౯ ॥ ఆరాధ్యాభిమతాన్కామాన్ లభన్తేచసురోత్తమాః । ఉక్తంతుపరమాశ్చర్యం శ్రుత్వా హర్షాశ్రుసంప్లు

(*)యాదవగిరిసమీపస్థచక్రాదితీర్థమాహాత్మ్యమ్(*)

తః ॥ ౩౦ ॥ కుమారః ॥ అథాన్యాన్యపితీర్థానిప్రవక్ష్యామిద్విజోత్తమ । పరితోయాదవగిరేస్సన్తితీర్థానిసన్తివై ॥ ౩౧ ॥ కల్యాణ్యాస్తుపురోభాగేచక్రతీర్థమితిశ్రుతమ్ । ప్లక్షస్తిష్ఠతితీరేతు ఋషిర్వేదశిరాస్తథా ॥ మహాబలస్తీర్థపాలః కేశవోనామదేవతా । తిలాన్నదానంశంసన్తి పితౄణామక్షయంహి తత్ ॥ ౩౩ ॥ శఙ్ఖతీర్థమితిఖ్యాత మాగ్నేయ్యాందిశితిష్ఠతి । ఆమ్రోబోధ్యఋషిస్తత్ర బలస్తత్తీర్థపాలకః ॥ దేవోనారాయణఃప్రోక్తోహ్యన్నదానంప్రశస్యతే । అస్తిదక్షిణదిగ్భాగేకాపిలంతీర్థముత్తమమ్ ॥ ౩౫ ॥ బిల్వోమహీరుహస్తత్రఋషిఃకపిలఏవచ । కుముదస్తీర్థపాలశ్చదేవతామాధవోహరిః ॥ ౩౬ ॥ భూమిదానంప్రశంసన్తిమాధవప్రీతయేమునే । ఆస్తేపులహతీర్థంతుప్రతీచీందిశమాశ్రితమ్ ॥ ౩౭ ॥ వటోమహీరుహస్తత్ర ఋషిఃపులహఏవచ । దేవోగోవిన్దఏవాసీత్పాలకఃకుముదేక్షణః ॥ ౩౮ ॥ శయ్యాదానంప్రశంసన్తిగోవిన్దప్రీతయేమునే । పుణ్యంసుదాసతీర్థంతువాయవ్యాందిశమాశ్రితమ్ ॥ ౩౯ ॥ శింశుపోనామవృక్షస్తుసుదాసోనామవైమునిః । దేవోవిష్ణురితిఖ్యాతోవస్త్రదానంప్రశస్యతే ॥ ౪౦ ॥ గోతీర్థంపుణ్యసలిలముదీచీందిశమాశ్రితమ్ । చన్దనోభూరుహస్తత్రగాలవోనామవైమునిః ॥ మధుసూదనదేవోత్రవిష్వక్సేనస్తుపాలకః । గోదానంస్వర్ణదానంచప్రశంసన్తిద్విజోత్తమ ॥ ౪౨ ॥ గోతీర్థస్యపురోభాగేమనుతీర్థమనుత్తమమ్। పలాశవృక్షస్తత్రాపిభరద్వాజోమహామునిః ॥ ౪౩ ॥ గరుడఃపాలకస్తత్రదేవతాతుత్రివిక్రమః । ఘృతంరజతధాన్యాదిదానంతత్రప్రశస్యతే ॥

చక్రంశఙ్ఖంచకపిలం సుదాసంబ్రహ్మతీర్థకమ్ । మనుతీర్థంమహాపుణ్యంపు
ణ్యంపులహనామకమ్॥౪౫॥ వేదయాదవగర్భంచపాలాశంపద్మతీర్థకమ్।
నారాయణంచమైత్రేయంచతుర్దశమమీరితమ్ ॥ ౪౬ ॥ పుణ్యాంవైకుణ్ఠ
గఙ్గాంచధనుష్కోటింతథైవచ । కల్యాణీతిచవిఖ్యాతాసర్వతీర్థసమన్వి
తా ॥ ౪౭ ॥ ఏతానిపుణ్యతీర్థానియాదవాద్రిస్థితానిచ । తానిస్మృత్వా
నరఃపాపాన్ముచ్యతేనాత్రసంశయః ॥ ౪౮ ॥ ఏషుస్నానంజపోహో
మోవ్రతందేవద్విజార్చనమ్ । పితృభూతస్వదేవేభ్యోయద్దత్తం తదక్ష
నశ్వరమ్ ॥ ౪౯ ॥ ఉక్తానిసర్వతీర్థానిపుణ్యానిచమహామతే । నృసింహా

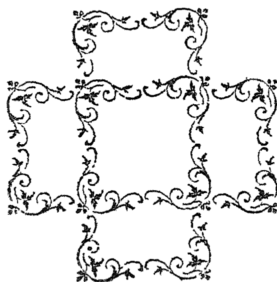
— (*) యాదవాద్రిస్థనృసింహవైభవమ్. (*) —

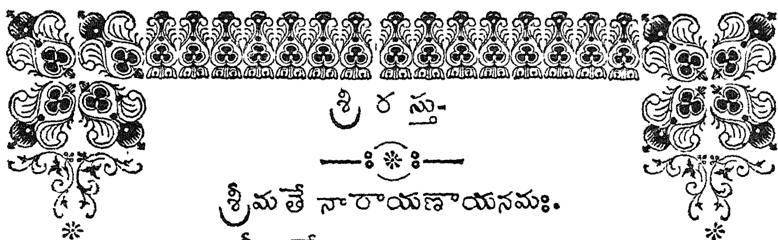
గమనంవక్ష్యేశృణుత్వంసావధానతః ॥ ౫౦ ॥ కాశ్యపస్యసుతోవీరో
హిరణ్యకశిపుఃపురా । తపస్తప్త్వావరంలేభేహ్యవధ్యత్వంసురాసురైః ॥
తస్యపుత్రాస్తుచత్వారస్తేషాంజ్యేష్ఠోమహామతిః । ప్రహ్లాదఇతివిఖ్యాత
స్సర్వాహ్లాదకరోమహాన్ ॥ ౫౧ ॥ సత్సఙ్గాభిరుచిర్నిత్యం ధృతిమాన్స
ద్గుణాలయః । తస్యభక్తింద్దృఢాందృష్ట్వాహరౌసర్వేశ్వరేశ్వరే॥ ౫౩॥
హిరణ్యకశిపుర్ద్వేష మకరోదాత్మజేమునే । కదాచిత్సుతమాహూయ
మామనాదృత్యదుర్మతే । అన్యంభజసిశత్రుంసకుత్రతిష్ఠతిపుత్రక॥౫౪॥
ఇత్యుక్తస్సతుహృష్టాత్మాపితరంవాక్యమబ్రవీత్ । యోసౌసర్వగతోవిష్ణు
స్సర్వేషాంబలినాంబలీ ॥ ౫౫ ॥ త్వాంచమాంచాఖిలసర్వాంశ్చసదార
క్షతివైహరిః । సర్వత్రాస్తేసదాతాతతంభజామ్యసురోత్తమ॥ ౫౬ ॥
త్వమపిశ్రద్ధయారాజ న్భజక్షేమాయకల్పసే । ఇత్యుక్త్వోపరతం పు
త్రం హన్తుముద్యుక్తవాన్పితా ॥ ౫౭ ॥ హిరణ్యకశిపుః ॥ హేమూఢ
మన్దదుర్బుద్ధేకంహరామితవాత్మజ। గోపాయేత్సహరిస్త్వాద్యయంత్వం
శరణమిచ్ఛసి ॥ ౫౮ ॥ ఇత్యుక్త్వాఖడ్గముద్యమ్యరుషాప్రస్ఫురితాధరః ॥
విష్ణుర్నృహరిరూపేణస్తమ్భంనిర్భిద్యనిర్గతః ॥ ౫౯ ॥ హిరణ్యకశిపుం
యుద్ధేగృహీత్వోత్సఙ్గమాత్మనః । దదారకరజైరేనమేరకానటకృద్య
థా ॥ ౬౦ ॥ తదాదేవర్షిగన్ధర్వా బ్రహ్మరుద్రపురస్సరాః । వాద్యంచ
క్రుస్తుష్టుపుశ్చ వవర్షుఃకుసుమైస్సురాః ॥ ౬౧ ॥ గన్ధర్వానన్నృతుర్హృష్టా
అప్సరోభిస్సమంతతః। తైరయంప్రార్థితోదేవో నృహరిర్భక్తవత్సలః ॥

గోమన్తే పర్వతశ్రేష్ఠే వసన్నిత్యం కృపానిధిః । నృహరిస్తైర్గిరిశ్రేష్ఠమాగతో భక్తవత్సలః ॥ ౬౩ ॥ కుర్వన్ననుగ్రహం విష్ణురాస్తే ద్యాపి ద్విజోత్తమ । ఉక్తం నృసింహాగమనం ద్విజశ్రేష్ఠ మయానఘ ॥ ౬౪ ॥ దీప్తిమాన్ ॥ ధన్యోస్మి కృతకృత్యోస్మి శ్రుతం త్వన్ముఖనిస్సృతమ్ । యాదవాద్రేః ప్రభావం తు అనుజ్ఞాం దాతుమర్హసి ॥ ౬౫ ॥ గచ్ఛామి యాదవాద్రిం తే నమః కుర్యాం మునీశ్వర ॥ శ్రీసూతః ॥ ఇత్యుక్త్వా దీప్తిమాన్విప్రస్తం ప్రణమ్య గతో మునిః ॥ ౬౬ ॥ యః పఠేచ్ఛ్రావయేన్నిత్యం శృణుయాచ్ఛ్రద్ధయాన్వితః । నన్దయేద్వర్ధనం కుర్యాత్సర్వపాపైః ప్రముచ్యతే ॥ ౬౭ ॥ యః పఠేత్క్షేత్రమాహాత్మ్యం వైష్ణవేష్వభిధాస్యతి । స విష్ణుం ప్రీణయిత్వాశు సర్వకామఫలప్రదమ్ ॥ ౬౮ ॥ వైష్ణవానాం సమాజే వా కీర్తయిత్వా సుఖీ భవేత్ । నాస్తికాయ న వక్తవ్యం నాభాగవతసన్నిధౌ ॥ ౬౯ ॥ నాలసాయ ప్రదమ్భాయ న వక్తవ్యమసూయవే । న వక్తవ్యం న వక్తవ్యం న వక్తవ్యం ద్విజోత్తమ ॥ ౭౦ ॥ శృణ్వన్ పఠన్ లిఖన్విభ్రన్ క్షేత్రమాహాత్మ్యమద్భుతమ్ । ముక్త్వా శుభాశుభే యాతి తద్విష్ణోః పరమం పదమ్ ॥ ౭౧ ॥

ఇతి శ్రీమత్స్యపురాణే క్షేత్రఖణ్డే శ్రీమద్యాదవగిరి
మాహాత్మ్యే బదరీనారాయణసాన్నిధ్యాదికథనం నామ ద్వాదశోధ్యాయః.

ఇత్థం శ్రీమత్స్యపురాణాన్తర్గతః ప్రథమప్రభృతిద్వాదశపర్యన్త
ద్వాదశాధ్యాయాత్మక శ్రీమద్యాదవగిరిమాహాత్మ్య
పర పురాణ భాగ స్సమాప్తిమగమత్.

శ్రీరస్తు

శ్రీమతే నారాయణాయనమః.

శ్రీమతేరామానుజాయనమః.

శ్రీ కాశీమాహాత్మ్యాన్తర్గత

శ్రీమద్యాదవగిరిమాహాత్మ్యమ్.

పార్వతీ॥ నకాశీసదృశం క్షేత్రంవైష్ణవంజన్మపావనమ్ । ఇతిశ్రు
తంమయాకాన్తతన్మేవిస్తరతోవద ॥ ౧ ॥ నతేఽస్తిసదృశఃకశ్చిద్విష్ణుశా
స్త్రప్రవర్తకః । తద్దాసస్తత్పరోనిత్యంతదీయారాధనేరతః ॥ ౨॥ నతే
ఽస్త్యవిదితంకించిత్త్రిషులోకేషుసర్వతః। అతోనిస్సంశయంబ్రూహికా
శీయేనాధికాపురీ॥౩॥ఇతిపృష్టస్తయాదేవశ్శఙ్కరోలోకశఙ్కరః। ప్రత్యా
హముదితఃప్రీత్యాప్రీణయన్నివపార్వతీమ్ ॥ ౪ ॥ శఙ్కరః ॥ విష్ణుక్షే
త్రాణిసర్వాణిశ్రీరఙ్గక్షేత్రముఖానిచ । స్వాంశేనవసతింతత్రతస్వ తేవరవ
ర్ణిని ॥ ౫ ॥ తేనక్షేత్రమతిఖ్యాతంకాశీక్షేత్రంరసాతలే ॥ పార్వతీ ॥
కాశీశస్తానిపుణ్యానివిష్ణోరాయతనానిచ ॥ ౬ ॥ తన్మేబ్రూహిమహాబా
హోబావత్సలోసికృపానిధే । ఇత్యుక్తఃప్రియయా ప్రీత్యాతద్వక్తుముప
చక్రమే ॥ ౭ ॥ శఙ్కరః ॥ శ్రీరఙ్గమతులం క్షేత్రంవిష్ణోరాయతనంమ
హత్ । యత్రాస్తేరఙ్గరాణ్నిత్యంరఘువంశవివర్ధనః ॥౮॥ శ్రీముష్ణం శ్రీవ
రాహస్యక్షేత్రంప్రేమాస్పదంశివమ్ । యత్రత్యస్తునరోయాతితద్విష్ణోః
పరమంపదమ్ ॥ ౯ ॥ శ్రీశ్రీనివాసవసతిర్వేఙ్కటాద్రిర్మహీధరః । దర్శ
నాచ్చిన్తనాద్యస్యముచ్యతేసర్వపాతకాత్ ॥ ౧౦ ॥ పులస్త్యశాపనిర్వి
ణ్ణానదీరూపాసరస్వతీ । యత్రాస్తేసరసీభూత్వా స్వామితీర్థాభిధా
నతః ॥ ౧౧ ॥ స్వామీకుమారస్సుతపస్తప్త్వాయస్యాస్తటేపురా । కుష్ఠ
రోగాద్వినిర్ముక్తస్సామ్బజన్మనిభామిని ॥ ౧౨ ॥ సాళగ్రామాదికంచా
న్యత్క్షేత్రంచవృషభాచలమ్ । గజాచలంమహాక్షేత్రం యత్రాస్తేవరద

స్వరాట్ ॥౧౩॥ ఘటికాచలమన్యచ్చవైష్ణవంసురసేవితమ్ । తోతా
ద్రిర్మఙ్గళగిరిర్నృహరిర్నముచింఖలమ్ ॥ ౧౪ ॥ హత్వాబహుయుగం
యుధ్వాశృఙ్గాద్రితఇవస్వయమ్ । శేతేగుహాన్తరేనిత్యంకృతాదిషుయు
గేషువై ॥ ౧౫ ॥ సుధాంక్షౌద్రంతధాదుగ్ధంగుడోదంచపిబన్హరిః । స్వ
శేషంభక్తవర్గేభ్యోదాస్యన్నర్థప్రమాణతః ॥ ౧౬ ॥ విభాతిశోభనగిరౌ
నృహరిర్హతశాత్రవః । తదేతత్పరమంక్షేత్రంనాస్తితత్సదృశంక్వచిత్ ॥
సింహాచలంచయత్రాస్తే వరాహన్నృహరిర్హరిః । త్రిణేత్రోష్టభుజోథస్వి
యత్రాస్తేపఞ్చధాసరిత్ ॥ ౧౮ ॥ గఙ్గామహానదీపుణ్యాగణ్డకీసరయూ
శ్చసా। దామోదరాహిరణ్యాఖ్యాస్వర్ణరేఖాచసున్దరీ ॥ ౧౯ ॥ యాద
వాచలసంస్థానితీర్థాన్యాయతనానిచ । వసన్తిస్వాంశరూపేణతేనవా
రాణసీవరా ॥ ౨౦ ॥ బదరీచకురుక్షేత్రం విశాలంయామునంతథా ।
శ్రీకూర్మంవంశధారాచలాఙ్గలాఖ్యామహానదీ ॥ ౨౧ ॥ తామ్రపర్ణీచ
కావేరీపుణ్యతోయాపయస్వినీ । ఫల్గునీచగయాపుణ్యాత్రివేణీపాపహా
రిణీ ॥ ౨౨ ॥ ప్రయాగంచమహాక్షేత్రంసముద్రస్సరితాంపతిః । నివసన్తి
యతోంశేనతేనవారాణసీవరా ॥ ౨౩ ॥ సూతః ॥ ఇత్యాదిక్షేత్రమహి
మాకర్ణనాద్ధృష్టమానసా । పప్రచ్ఛవిస్మయోత్ఫుల్లనయనాసాశుభా
ననా ॥ ౨౪ ॥ పార్వతీ ॥ స్వామిన్కిఞ్చిదిహాఖ్యాతంయాదవాచలసంజ్ఞి
తమ్ । నవర్ణితస్తన్మహిమాతంపునర్వక్తుమర్హసి ॥ ౨౫ ॥ శఙ్కరః ॥
సాధు సాధుమహాభాగే విష్ణుభక్తగణాధికే । యాదవాచలమాహా
త్మ్యంశ్రోతుమిచ్ఛాతవాధునా ॥ ౨౬ ॥ జాతాలోకోద్ధృతికరీత్వేనపూ
జ్యాజగత్త్రయే । మమాపిహర్షస్సుమహాన్జాయతేలోకనాయకే ॥
జ్ఞాతోవక్ష్యామిసుభగేయాదవాచలవైభవమ్ । యత్రాస్తేనృహరిస్సా
క్షాత్ప్రణతార్తినివారణః ॥ ౨౮ ॥ నారాయణఃపరోదేవోయత్రాస్తే
భయనాశనః । కోనుతన్మహిమానంతువక్తుంశక్తోజగత్త్రయే ॥ ౨౯ ॥
అథాపివక్ష్యేవిధినాయథాదిష్టోస్మిశమ్భవి । యదావిధి స్సమభవద్వి
ష్ణోర్నాభిసరోరుహాత్ ॥ ౩౦ ॥ తదాసౌతపఆతిష్ఠద్ఘోరంశ్రీవిష్ణుతుష్ట
యే। మహాయుగేష్వతీతేషుతప్యమానేచతుర్ముఖే ॥ ౩౧ ॥ శ్రీశఃకృపా
నిధిర్దేవఃకల్యాణగుణవారిధిః । తప్యమానాయసలిలేస్వసుతాయావి

రాసవై ॥ ౩౨ ॥ శఙ్ఖచక్రగదాపద్మైరభివ్యక్తభుజోఽచ్యుతః । సహస్రశీర్షాపురుషస్సహస్రాక్షస్సహస్రపాత్ ॥ ౩౩ ॥ బ్రహ్మేశప్రముఖైర్ముక్తైః పార్షదైస్సనకాదిభిః। స్తూయమానఃస్తుతిగణైస్స్వగుణప్రతిపాదకైః ॥ ౩౪ ॥ పాఞ్చరాత్రముఖైర్యోగైస్సాఙ్ఖ్యైస్సూత్రగణైరపి।భారతోక్తైర్మహావాక్యైశ్శ్రీమద్రామకథోదితైః ॥౩౫॥ అష్టాదశపురాణైశ్చ మన్వాదిస్మృతిభిస్తథా । ఏవంవిధంహరిందృష్ట్వాభక్త్యాతుష్టశ్చతుర్ముఖః ॥ ౩౬ ॥ తుష్టావవివిధైర్వాక్యైర్వేదికైస్తాన్త్రికైరపి । తేనతుష్టోహరిస్సాక్షాద్భగవాన్లోకభావనః ॥ ౩౭ ॥ ప్రజాస్సృజేతిబహుధాతముక్త్వాన్తర్దధేహరిః। తతస్సృష్టాస్మమనసాసనర్జతనయాన్ముదా॥౩౮॥ తేహ్యాగ్ధ్వరేతసోభూత్వా సనకాద్యాశ్శిశూపమాః। యయుర్హరిం చిన్తయన్తోమత్వా విశ్వంహినశ్వరమ్ ॥ ౩౯ ॥ తతఃక్రోధసమావిష్టో బ్రహ్మాకలుషమానసః । దుష్ప్రేక్ష్యభ్రుకుటీనేత్రలలాటస్సమపద్యత ॥ తతఃక్రోధమయోరుద్రోలలాటాదుదపద్యత । తంతుక్రోధమయందృష్ట్వా విధిఃపరమవిస్మితః ॥౪౦॥ అన్యాన్ససర్జసమునీన్దక్షాదీన్సృష్టికౌశలాన్। ఆదిష్టా విధినా తేతుప్రజాస్సర్గైరభావయన్॥౪౧॥............... *

ఇతి శ్రీకాశీమాహాత్మ్యే పూర్వఖణ్డే బ్రహ్మక్షేత్రవైభవ
ప్రశంసాయాం గౌరీశఙ్కరసంవాదే యాదవా
చలప్రసఙ్గోనామ ప్రథమోఽధ్యాయః.

శఙ్కరః ॥ నానావిధాసుసృష్టాసుప్రజాసుకిలభామిని । సాత్వికాః కేచిదభవన్రాజసాస్తుతథాపరే ॥ ౧ ॥ తామసాస్తుదురాచారాస్సదావిష్ణుపరాఙ్ముఖాః। తేషాంతుప్రకృతింవక్ష్యే ప్రసఙ్గాచ్ఛృణుపార్వతి ॥ ౨ ॥ యేసాత్వికాస్సదాశుద్ధాస్సదావిష్ణుపరాయణాః । సదావిష్ణుకథాసక్తావిష్ణుక్షేత్రనివాసినః ॥ ౩ ॥ విష్ణ్వర్పితాన్నభోక్తారస్సదారామార్చనేరతాః। విష్ణువైష్ణవపూజానుసదాసఙ్గతమానసాః ॥ ౪॥ పఞ్చరాత్రోక్తమార్గేణ పూజయన్తః పరంహరిమ్ । బ్రహ్మరుద్రాదిదేవాంశ్చపరిచారితయాహరేః॥ ౫ ॥ చిన్తయన్తోబ్రహ్మసూత్రవేదవేదా

న్తచోదితైః । అసఙ్ఖ్యాతైశ్శుభగుణైర్ధ్యాయన్తస్తం సనాతనమ్ ॥ ౬ ॥ నిర్దోషం నిత్యమవ్యక్తం భక్తానుగ్రహవిగ్రహమ్। సుముఖం సుస్మితం శాన్తం పృథులమ్బమహాభుజమ్ ॥ ౭ ॥ విస్తారవక్షసం భ్రాజత్కౌస్తుభాముక్తకన్ధరమ్ । వనమాలాధరం దేవం వైజయన్త్యా చ మాలయా ॥ ౮ ॥ శ్రీభూమ్యాం శఙ్ఖచక్రాద్యైరఙ్కితం నీరదప్రభమ్ । చిన్తయన్తః పరాత్మానం పరస్మాచ్చ పరం హరిమ్ ॥ ౯ ॥ ధ్యాయన్తస్సతతం చిత్తే మోక్షమార్గైకతత్పరాః । అఙ్కితాశ్శఙ్ఖచక్రాద్యైర్నిత్యనైమిత్తికేరతాః ॥ ౧౦ ॥ తాపాదిసంస్కారయుతా గురోః పాదైకసేవకాః । సాత్త్వికా ఇతి విజ్ఞేయా మోక్షమార్గైకకామినః ॥ ౧౧ ॥ పానభోగైకనిరతాశ్శిశ్నోదరపరాయణాః । విష్ణుం విధిం శివం శక్రమన్యాంశ్చ విబుధాదికాన్ ॥ ౧౨ ॥ సమత్వేన విజానన్తస్సుఖదుఃఖసహిష్ణవః । కర్మ కుర్వన్త్యకుశలా విధిహీనాన్నదక్షిణమ్ ॥ ౧౩ ॥ నిరయస్వర్గమర్త్యేషు గతిమన్తః పునః పునః । క్వచిద్విష్ణుం విధిం రుద్రం క్వచిదన్యాశ్చ దేవతాః ॥ ౧౪ ॥ పూజయన్తః ఫలాకాఙ్క్షావిపరీతేఽసహిష్ణవః । రాజసాస్తే తు విజ్ఞేయా తామసాస్తు తథాపరే ॥ ఏవం హి త్రివిధో లోకస్తత్ర యస్సాత్త్వికో నరః । సర్వక్షేత్రేషు నివసన్సదా సద్గుణసాగరమ్ ॥ ౧౫ ॥ నిర్దోషం వేదసంవేద్యం భజన్నిత్యమతన్ద్రితః । ప్రియాతిపరమాం సిద్ధిం తద్విష్ణోః పరమం పదమ్ ॥ ౧౬ ॥ అతో వరాఙ్గి శృణు మే వాచం శుద్ధేన చేతసా । శ్రీరఙ్గే వేఙ్కటాద్రౌ చ శ్రీముష్ణే యాదవాచలే ॥ ౧౭ ॥ నివసన్తి నరా యే వై తే నరా ముక్తిభాగినః । తత్రాపి యాదవగిరౌ దేవసఙ్ఘసమాకులే ॥ ౧౮ ॥ నారాయణం నరసఖం యే పశ్యన్త్యలసా అపి । తేషాం ముక్తికరస్థా హి నాత్ర కార్యా విచారణా ॥ శృణుష్వావహితా దేవి మహిమానం ధరేశితుః । శ్వేతద్వీపపురోభాగే విశాలే విమలే గిరౌ ॥ నివాసితే తరఙ్గౌఘైస్తాడితే క్షీరవారిధేః । సన్తానపారిజాతాద్యైశ్చమ్పకైర్వకులైశ్శుభైః ॥ ౨౨ ॥ శిరీషైః పాటలైర్లోధ్రైః కుటజైః కున్దబృన్దకైః । సున్దరైరమణీవర్గైర్మన్దిరైరిన్దిరాలయైః ॥ ౨౩ ॥ చన్దనద్రవ్యసంసిక్తనిజాఙ్గైః పురుషోత్తమైః । రమమాణైరనుద్వేగైర్నిత్యతృప్తైర్నిరామయైః ॥ ౨౪ ॥ కూజద్విహఙ్గమిథునైస్సరసీభిస్సమన్తతః । భ్రమ

ద్భ్రమరసఙ్ఘాతైర్ఘుంకుర్వద్భిస్సమన్తతః॥౨౫॥ నాదితేవివిధైర్నాదై
శ్శ్రవణానన్దదాయిభిః । గన్ధర్వైఃకిన్నరైర్యక్షైర్గాయమానైరనార
తమ్ ॥ ౨౬ ॥ జుష్టేవేణుమృదఙ్గాదీన్వాదయద్భిర్హరిప్రియైః । ము
నిభిర్వాలఖిల్యాద్యైశ్శ్రమణైర్వాతవృత్తిభిః॥ ౨౭ ॥ పరితోవేదఘో
షైశ్చబ్రహ్మానన్దప్రదాయిభిః । తత్రాస్తేభగవాన్స్వాత్మాతత్రదా చిక్రీ
డనేచ్ఛయా ॥ ౨౮ ॥ శ్వేతద్వీపాదిహాగత్యరమయాప్రాకృతైస్సురైః।
స్తూయమానోజగద్ధాతాజగత్కారణకారణమ్ ॥ ౨౯ ॥ తత్రబ్రహ్మా
సముత్పత్యసత్యలోకాత్సహామరైః। ప్రార్థయామాసవిధివత్ స్తుత్వాన
త్వాచతంప్రభుమ్॥ ౩౦ ॥ స్వామిన్న్భువిదయాసిన్ధోదీనబన్ధోకలౌజనాః।
నిర్దయానిష్ఠురాఃక్రూరాశ్శిశ్నోదరపరాయణాః ॥ ౩౧ ॥ జ్ఞానమార్గ
పరిభ్రష్టా గురుభక్తిపరాఙ్ముఖాః । తేషాం త్వత్సృష్టజన్తూనాం సుఖై
కనిలయాత్మనామ్ ॥ ౩౨ ॥ తత్సాధనాపరిజ్ఞానా ద్దుఃఖోపాయాను
వర్తినామ్ । ఉద్ధారయజగన్నాథహ్యానేనతవరూపతః ॥౩౩ ॥ ముక్తి
దానధురీణేన ధరాయాంస్థాతుమర్హసి । ప్రాచీనకులజాచీర్ణపుణ్యాతే
శేనయేవిభుమ్ ॥ ౩౪ ॥ త్వాంయేసకృన్నిషేవన్తేభక్తాభక్త్యాల్పమేధ
సః । తేషాంతుతవసాయుజ్యంయథైతదనుమన్యతామ్ ॥ ౩౫ ॥ ఇతి
విజ్ఞాపితోదేవోబ్రహ్మణాపరమేష్ఠినా। ప్రహస్యభావగమ్భీరంశ్రియం
వీక్ష్యేదమబ్రవీత్ ॥ ౩౬ ॥.................................*

ఇతి శ్రీ కాశీమాహాత్మ్యే పూర్వఖణ్డే క్షేత్రవైభవ
ప్రశంసాయాం గౌరీశఙ్కరసంవాదే యాదవా
చల ప్రసఙ్గో నామ ద్వితీయోధ్యాయః.

శ్రీభగవాన్ ॥ శృణుకాన్తేప్రవక్ష్యామిరహస్యంపూర్వనిశ్చితమ్।
త్వమహంచసదాదేవి నిత్యౌనిత్యావియోగినౌ ॥ ౧ ॥ జ్ఞానకాన్తిబలై
శ్వర్యతేజఃప్రభవపౌరుషైః । వైభవేనమహాభూత్యాసన్తతౌసర్వకా
లికౌ ॥ ౨ ॥ మాంవినాత్వంనలోకేశ్రీస్త్వాంవినాహంనచప్రభుః। త్వం
మాతాసర్వలోకానాంపితాహంజగదీశ్వరి ॥౩ ॥ అతోవిధానేననుతౌ
బహ్మణాబ్రహ్మవేదినా । రమమాణౌమయాసార్ధంధరాయాంస్థాతుమ

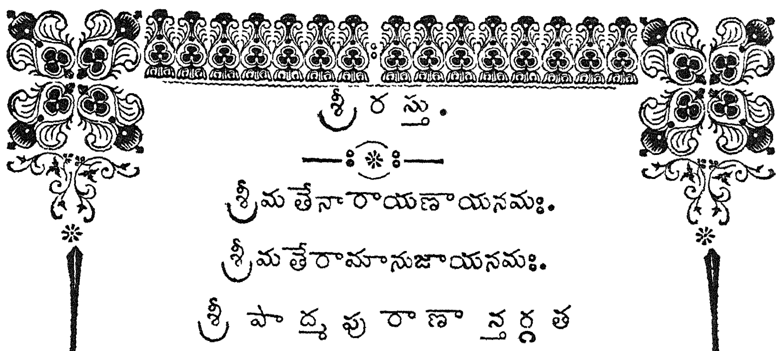
ర్హసి ॥ ౪ ॥ ఇత్యుక్త్వాసుస్మితముఖీ ఓమిత్యాహేన్దిరాప్రభుమ్ । త
తోబ్రహ్మాణమాహూయహరిర్వచనమబ్రవీత్ ॥ ౫ ॥ భగవాన్ ॥ ధరా
యాంసన్తితీర్థాని క్షేత్రాణ్యాయతనానిచ । తానిక్రమేణనశ్యన్తికలౌ
తుకలిబాధయా ॥ ౬ ॥ నతేషువాసోమనసేరోచతేమమపద్మజ । అ
తోమయాపురాసృష్టశ్శైలోమద్వదచఞ్చలః ॥ ౭॥ మదూర్మైః పాపరహి
తఃపుణ్యైకనిలయస్సదా । పద్మకూటఇతిఖ్యాతస్సజ్జనైకసమాశ్రయః ॥
కావేర్యాఉత్తరేతీరేయోజనేవినివేశితః । త్రికోశకృతవిస్తారఃక్రోశే
నైకేనచోన్నతః ॥ ౯ ॥ క్షీరోదసలిలప్రాయైస్సరోభిఃపరిమణ్డితః । ము
నీనాంపుణ్యవిభవైర్గఙ్గాసాన్నిధ్యమేష్యతి ॥౧౦ ॥ అస్యనామానిఖ్యాతా
నిపురాణేషుపృథక్పృథక్ । పుష్కరస్తుకృతేబ్రహ్మన్ త్రేతాయాంప
ద్మశేఖరః ॥ ౧౧ ॥ ద్వాపరేచమహాభాగ హ్యానన్దమయనామవాన్ ।
కలౌచయాదవగిరిః కస్మింశ్చిత్కారణాన్తరాత్ ॥ ౧౨ ॥ ఏవంవిధే
గిరిశ్రేష్ఠేవైకుణ్ఠాలయసన్నిభే । నివసామిత్వయానిత్యం పూజ్యమానో
మహర్షిభిః ॥ ౧౩ ॥ శఙ్కరః ॥ ఇత్యుక్త్వారమయాసార్థమహీశద్విజనా
యకైః। రమయాగరుడస్కన్ధమధిరుహ్యజనార్దనః ॥ ౧౪ ॥ తంప్రాపత
ద్గిరివరంయత్రాసీచ్చిత్తవిభ్రమః । ఏతస్మిన్నన్తరేతత్రకృతవాసోమహా
సురః ॥ ౧౫ ॥ అహిర్నామమహాదేవితీర్థాన్యావృత్యసర్వతః । స్నా
తుంపాతుంమునీనాంచనావకాశమకల్పయత్ ॥ ౧౬ ॥ ఆయాన్తంరమ
యాసార్థంవీక్ష్యవిష్ణుంమహాసురః । రమాభుజోరసిశ్రీమాన్ముముచేసశి
లీముఖాన్ ॥ ౧౭ ॥ తతస్సాకుపితాదేవీసృష్టిస్థిత్యన్తకారిణీ । త్రిణే
త్రాష్టభుజాభూత్వాశార్ఙ్గమాదాయసత్వరమ్ ॥౧౮ ॥ జోషమాస్వేతి
భర్తారముక్త్వాథయయౌయుధేపునః। తతోఽహిస్తాంసముద్వీక్ష్యక్రోధాద
రుణవిగ్రహః ॥ ౧౯ ॥ శస్త్రైరస్త్రైశ్శిలావర్షైర్ద్రుమవర్షైరవాకిరత్ ।
శ్రీర్వార్యమాణాదుష్టేనరక్షసాసాక్షుపాచరమ్ ॥ ౨౦ ॥ ఉద్వీక్ష్యఘూ
ర్ణయామాసనేత్రాణ్యసురఘాతినీ। ఉవాచక్రోధతామ్రాక్షీరాక్షసం
రూక్షయాగిరా ॥ ౨౧ ॥ భోభోరాక్షసదాయాదదర్శయాద్యపరాక్ర
మమ్ । స్వయమ్భుశమ్భుముఖ్యానాంవరేణకిలగర్జసే ॥ ౨౨ ॥ సర్వే

షాంపశ్యతామద్య త్వాంగతాసుంకరోమ్యహమ్ । తంసజ్జరంనిరీక్ష్యా థదేవశ్శ్రీరమణోహరిః ॥ ౨౩ ॥ బ్రహ్మోద్దైశ్యస్సహాసంతస్థౌకాన్తాబలప రీక్షకః । తస్మిన్క్షణేమహాకాయో రాక్షసఃకోపిధమూర్ఛితః ॥ ౨౪ ॥ మాయయాన్తర్హితోభూత్వాబ్రహ్మోద్యంమోహయఞ్జగత్ । సాగరా న్సప్తసద్వీపాం స్తథాస ప్తకులాచలాన్ ॥ ౨౫ ॥ వవర్షసరమామూ ర్ధ్ని ఽకుర్వన్నన్ధంజగత్త్రియమ్ । తదీయమాయయాచ్ఛన్నాంనాపశ్య న్దేవతాశ్శ్రియమ్ ॥ ౨౬ ॥ తదావిష్ణురపిశ్రీశఃకిమితివ్యాకులోభవత్ । త థావిధంహరిందృష్ట్వాదేవీదేవగణానపి ॥౨౭॥ మాయావిహారిణీంవిద్యాం మన్త్రరత్నమయీంతదా । చిన్తయన్తీమహామాయం విష్ణుంహృదిస నాతనమ్ ॥ ౨౮ ॥ ధ్యాయన్తీసహసోత్పత్యవ్యధుమోదాత్రికుసీంతదా । మాయాంసావైష్ణవీలక్ష్మీస్తదావిద్యోదితాదిశః ॥ ౨౯ ॥ తదావిష్ణుక రాచ్ఛీఘ్రంచక్రమాదాయచర్మచ । సంయమ్యచశిరఃకేశాన్గర్జన్తీకేస రీయథా ॥ ౩౦ ॥యత్రాస్తేరాక్షస స్తత్రసముపేత్యకచేఽగ్రహీత్ । త థాకృతాంతాంతద్రక్షశ్శ్రియంజగ్రాహపాణినా ॥౩౧ ॥ జగామామ్బ రమావిశ్యవిత్రస్తంచతదాజగత్ । హాహాకృతేతదాలోకే గళేజగ్రా హరాక్షసమ్ ॥ ౩౨ ॥ నిరుచ్ఛ్వాసోనిరాలమ్బో మ్రియమాణోరురా వహ । పపాతయదుశైలస్యపృష్ఠేకృష్ణశిలాతలే ॥ ౩౩ ॥ రమాతదా పరాక్రమ్యశిరఃకాయాదపాహరత్ । హ్రియమాణేస్యశిరసిబ్రహ్మోద్యం విస్మితంజగత్ ॥ ౩౪ ॥ పశ్యపశ్యేతిదేవేశమబ్రవీత్పరమంహరిమ్ । త దాశ్రీవిక్రమందృష్ట్వావిస్మయోత్ఫుల్లలోచనః ॥౩౫ ॥ హతంచరాక్షసం దృష్ట్వాహ్యాలిలిఙ్గశ్రియంహరిః। ఉవాచసహసాకాన్తాం సాహసంతుకృ తంత్వయా ॥ ౩౬ ॥ మయావిదితమేవేదంమానినిశాన్తిమారుజ । ఇ త్యుక్త్వాగరుడస్కన్ధాదవరుహ్యజనార్దనః ॥ ౩౭ ॥ యదుభూధరపృ ష్ఠేతునివాసమకరోత్తతః । నారాయణోనరసఖస్సర్వయన్తాజగత్పతిః॥ జగజ్జీవనమాపేదేనిహతేహ్యాహిరాక్షసే । తీర్థానిసుగమాన్యాసంస్త దాప్రభృతిమానిని ॥ ౩౯ ॥ తదాప్రభృతితత్క్షేత్రఇన్దిరాసన్నిధిందధే । మేవస న్తినరాస్తత్రతేషాంలక్ష్మీస్తుశాశ్వతీ ॥ ౪౦ ॥ అహిసంహారణో ద్భూతశాన్తిశాన్తిమవాప్యసా । ఫుల్లాశోకకదమ్బాబ్జనాగపున్నాగ

వాయునా ॥ ౪౧ ॥ జుష్టంసఙ్గీతషట్పాదంసిద్ధగన్ధర్వసేవితమ్ । ఆరణ్యై
ర్నక్కృదనిభైస్సరోభిరభిరఞ్జితమ్ ॥ ౪౨ ॥ కూజద్విహఙ్గమిథునంరమమా
ణైస్సురోరగైః । రఞ్జితంవీక్ష్యహృష్టాశ్రీర్మాధవేనానుమోదితా ॥ ౪౩ ॥
నివాసంవిదధేతత్రప్రార్థితంవిధినాయథా । తతోవిధిఃప్రసన్నాక్షఃప్ర
సన్నాంవీక్ష్యమాతరమ్ ॥ ౪౪ ॥ విష్ణుంచయదుశైలాగ్రనివాసకృతనిశ్చ
యమ్ । హృష్టోవిజ్ఞాపయామాసవిధిర్భక్త్యానతాకృతిః ॥ ౪౫ ॥ స్వా
మిన్రమావధీద్రతుస్సర్వాసాధ్యంజగత్పతే । యదుభూధరమాశ్రిత్యతే
నైతత్క్షేత్రముత్తమమ్ ॥ ౪౬ ॥ ఇన్దిరాక్షేత్రముద్దిష్టం సర్వసమ్పత్ప్రవ
ర్ధనమ్ । అనేనైవహిరూపేణసాన్నిధ్యంసర్వమస్తుతే ॥ ౪౭ ॥ ఇతివి
జ్ఞాపితోవిష్ణుస్తథేత్యుక్త్వాచసాదరమ్ । శఙ్ఖచక్రగదాపాణిస్తస్థౌశ్రీరమ
యాసహ ॥ ౪౮ ॥ శఙ్కరః ॥ స్వయంవ్యక్తంమహాదేవంనారాయణ
మనామయమ్ । సేవన్తేయదుశైలాగ్రేతేనరాముక్తిభాగినః ॥ ౪౯ ॥
ప్రయాగస్తీర్థరాజాఖ్యఃక్షేత్రరాడ్యదుభూధరః । పశవఃపక్షిణస్తత్ర
దేహంత్యక్త్వాశిలోచ్చయే ॥ ౫౦ ॥ భజన్తివిష్ణుసారూప్యంతత్రైవని
వసన్తిచ । అన్యత్రవిష్ణుభక్తానాంమరణేసతిపార్వతి ॥ ౫౧ ॥ వినావైకు
ణ్ఠగమనాన్ముక్తిర్నాస్తీతినిశ్చితమ్ । యదుభూధరసంస్థానాం మృతా
నామత్రమానిని ॥ ౫౨ ॥ హరిరత్రైవవైకుణ్ఠసుఖంయచ్ఛతినాన్యథా ।
అత్రముక్తాస్సుబహుశోనివసన్తస్సమన్తతః ॥ ౫౩ ॥ మహాప్రళయకాలే
పినాశోనాస్త్యస్తిభామిని । అతఃక్షేత్రమిదంశ్రేష్ఠంషోడశేనాం శకేన
హి ॥ ౫౪ ॥ వారాణస్యాంసన్నిహితంతేనవారాణసీవరా । క్షేత్రా
ణ్యన్యానిభాగేనతురీయేణేతినిశ్చితః ॥ ౫౫ ॥ .... *

ఇతి శ్రీ కాశీమాహాత్మ్యే పూర్వఖణ్డే క్షేత్రవైభవ
ప్రశంసాయాం గౌరీశఙ్కరసంవాదే యాదవాచల
ప్రభావోనామ తృతీయోధ్యాయః

ఇత్థం శ్రీ కాశీమాహాత్మ్యాన్తర్గతః ప్రథమప్రభృతితృతీయపర్యన్తా
ధ్యాయత్రయాత్మక శ్రీమద్యాదవగిరిమాహాత్మ్య
పర పురాణ భాగ స్సమాప్తిమగమత్.

శ్రీరస్తు.

శ్రీమతే నారాయణాయ నమః.

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః.

శ్రీ పాద్మపురాణాన్తర్గత

శ్రీమద్యాదవగిరిమాహాత్మ్యమ్.

వసిష్ఠః ॥ శృణురాజన్ప్రవక్ష్యామిప్రభావంమాఘమాసజమ్ ।
యమాకర్ణ్యనరోభక్త్యాసర్వపాపైఃప్రముచ్యతే ॥ ౧ ॥ పురారాధన్త
రేకల్పేవర్తమానేకృతేయుగే। కుత్సోఽభూత్సమునిశ్శ్రీమాన్బ్రహ్మసూ
నురకల్మషః ॥ ౨ ॥ సకర్దమసుతాంకన్యాముపయేమేవిధానతః । త
స్యాంచతస్యపుత్రోఽభూత్కౌత్సోవంశవివర్ధనః ॥ ౩ ॥ పఞ్చమేఽబ్దే
పితాతస్యకుత్సోబ్రహ్మోపదిష్టవాన్ । కృతోపనయనఃపిత్రాబ్రహ్మ
చర్యపరాయణః ॥ ౪ ॥ వసన్గురుకులేనిత్యమగ్నికార్యంచసన్ధ్య
యోః । కుర్వన్త్రిషవణస్నానంభిక్షాశీవిజితేన్ద్రియః ॥ ౫ ॥ కృష్ణాజి
నధరోనిత్యంనిత్యంస్వాధ్యాయతత్పరః। కేశాన్తమఞ్చన్విధ్యుక్తంపాలా
శందణ్డమవ్రణమ్ ॥ ౬ ॥ కటీతటలసన్మౌఞ్జీకమణ్డలుధరస్సదా । శుభ్ర
కౌపీనవాన్శుద్ధశ్శుభ్రయజ్ఞోపవీతవాన్ ॥ ౭ ॥ సమిద్భిస్తులసన్మా
ర్ధాసర్వేషాంనయనప్రియః । నమస్కరోత్యహరహోమాతరంపిత
రంగురుమ్ ॥ ౮ ॥ ఆచార్యమన్యాన్వృద్ధాంశ్చయతీన్ద్రాన్బ్రహ్మవాది
నః । బ్రహ్మయజ్ఞరతోధీమాన్నిత్యానుష్ఠానతత్పరః ॥ ౯ ॥ పవిత్రపా
ణిఃకురుతేదేవర్షిపితృతర్పణమ్ । పుష్పచన్దనగన్ధాదికదాచిదపినస్పృ
శేత్ ॥ ౧౦ ॥ మానధృఙ్మధుపిణ్యాకలవణక్షారవర్జితః। పాదుకోపానహో
రోహదర్పణాలోకవర్జితః ॥ ౧౧ ॥ దన్తధావనతామ్బూలశిరోవేష్టనవ
ర్జితః । నీలంపీతంతథారక్తంవస్త్రంకాఞ్చనభూషణమ్ ॥ ౧౨ ॥ అ
న్యానియాన్యనర్హాణిబ్రహ్మచర్యాశ్రమస్యచ । సదాచారరతశ్శాన్తస్తా

నిసర్వాణిసస్పృశేత్ ॥ ౧౩ ॥ తాదృశాచారసమ్పన్నోవిశేషాద్బ్ర
హ్మచార్యసౌ । మజ్జనంకురుతేభక్త్యా మకరస్థేదివాకరే ॥ ౧౪ ॥ మా
ఘేమాసేవిశేషేణ దేహశుద్ధింకరోత్యలమ్ । చాన్ద్రాయణాదిభిఃకృ
చ్ఛ్రైస్సకౌత్సఃప్రథమాశ్రమే ॥ ౧౫ ॥ చిత్తశుద్ధింపరాంప్రాప మక
రాదిత్యమజ్జనాత్ । అస్యాంపశ్చిమవాహిన్యాం కావేర్యాందుర్లభం
నృణామ్ ॥ ౧౬ ॥ మజ్జనంమకరాదిత్యేహోలబ్ధంభాగ్యవానహమ్॥౧౬½॥
సముద్రగానాంసకలాపగానాంప్రత్యక్ప్రవాహంచఉదక్ప్రవాహమ్ ।
ప్రయాగతీర్థాదధికంవదన్తిమయాద్యలబ్ధంకృతపూర్వపుణ్యైః ॥ ౧౭½ ॥
కృతార్థోఽస్మికృతార్థోఽస్మి కృతార్థోఽస్మీతిహృష్టధీః । తతస్త్రిషవణస్నా
నంకురుతేసహ్యజాజలే ॥౧౮½ ॥ తేనమాఘత్రయంస్నాతంకావేరీపశ్చి
మామ్భసి । తేనపుణ్యేనశుద్ధాత్మానిర్మమోనిస్పృహోనృప॥౧౯½॥
మాతాపితృభ్యాంగురుణావిసృష్టస్తపసేయయౌ । ఏకయోజనమాత్రే
ణకావేర్యాఉత్తరేతటే ॥ ౨౦ ॥ నారాయణగిరావేవనామ్నైవాఘౌ
ఘనాశనే ॥ తుఙ్గైశ్శృఙ్గైర్దివస్పృష్టైస్సానుభిశ్చవిరాజితమ్ ॥ ౨౧½ ॥
ద్రుమైః ఫలయుతైశ్చాపి శోభితేశుభదర్శనైః । మృగసత్వమహావ్యాళ
ద్విజయూథనిషేవితే ॥౨౨½ ॥ బహుపుష్పలతాభిశ్చసమ్యక్ప్రచ్ఛన్నభూ
తలే ॥ ౨౩ ॥ సుఖవాతానుచరితేశీతలోదకశోభితే । భ్రమరైర్గీయ
మానైశ్చపిబద్భిఃపుష్పజంమధు ॥ ౨౪ ॥ శైలకన్దరనిష్క్రాన్తైః కోకిలైర్మధు
రస్వనైః । సుస్వరంగీయమానైశ్చగన్ధర్వైశ్చనిషేవితే॥ ౨౫॥ నృత్య
ద్భిశ్చమహాబర్హైర్మయూరైరుపశోభితే । కిన్నరేన్ద్రైశ్చగాయద్భిశ్శో
భితేధృతకుణ్డలైః ॥ ౨౬ ॥ అశ్వత్థప్లక్షబిల్వైశ్చశోభితేబహుశాఖిభిః॥
తిలకైఃపుష్పితైశ్చాపికృతమాలైశ్చపుష్పితైః ॥ ౨౭ ॥ అశోకైరక్త
మాలైశ్చచన్దనైస్స్యన్దనైస్తథా । ఖర్జూరైఃపుష్పితైశ్చాపిభ్రాజయద్భి
ర్మహీధరమ్ ॥ ౨౮ ॥ పున్నాగనారికేళామ్రపనసార్జునపాటలైః । క
పిత్థతిన్త్రిణీనిమ్బరమ్భాసఫలదాడిమైః ॥ ౨౯ ॥ శోభమానేగిరౌతస్మి
న్నానాశ్చర్యసమాకులే ॥ ౨౯½ ॥ తస్మిన్సరోఽస్తికలికల్మషహారివారి
కల్యాణతీర్థమభివాఞ్ఛితసిద్ధిదాయి । కల్లోలలోలకమలాన్తికసన్నివిష్ట

హంసావళీభిరనిశంపరిశోభమానమ్ ॥ ౩౧ ॥ నిమజ్జ్యతస్మిన్నపిమాఘ
మేకంతత్పశ్చిమేరోధసిసన్నివిష్టః । చక్రేతపోనిశ్చలగాత్రయష్టిర్నివా
తనిష్కంమ్పఇవప్రదీపః ॥ ౩౨ ॥ విస్మృత్యవిషయాన్ జింహాన్ స్థితః
పాషాణకాష్ఠవత్ । అన్తర్యచ్చబహిర్యచ్చఊర్ధ్వంయచ్చాప్యధశ్చయత్ ॥
నిష్ఠామవాప్యతత్సర్వమహమేవేత్యచిన్తయత్ ॥ ౩౩ ॥ పిపాసయాసమా
గత్యమృగాస్తస్మిన్ జలాశయే । కణ్డూయన్తేస్వశృఙ్గేణ కాష్ఠబుద్ధ్యాది
నేదినే ॥ ౩౪ ॥ తతోవిస్ఫురమోఘాత్మాజగన్మాత్రిర్జనార్దనః । హృదయ
స్థోయథాసేవ్యస్తథైవాగ్రేస్థితోభవత్ ॥ ౩౫ ॥ మృగశృఙ్గమహాపాం
జ్ఞతతఃప్రీతోస్మ్యహంహరిః । ఇత్యుక్త్వాబ్రహ్మరన్ధ్రంతంపస్పర్శపురు
షోత్తమః ॥ ౩౬ ॥ అతఃప్రబుద్ధోవిరతస్సమాధితోవిలోకయామాసపుర
స్థితంహరిమ్ । సహస్రసూర్యప్రతిమేనరాజతామహాభిషేకాభరణేన
భాస్వరమ్ ॥ ౩౬ ॥ ససమ్భ్రమస్తతోనత్వాస్తోతుంసముపచక్రమే ॥ ౩౭ ॥
నారాయణాయనళినాయతలోచనాయనాథాయపత్రరథనాయకవాహ
నాయ । నాళీకపద్మరమణీయభుజాన్తరాయనవ్యామ్బుదాభరుచిరాయ
నమఃపరస్మై ॥ ౩౮ ॥ ఓమ్నమోవాసుదేవాయలోకానుగ్రహకారిణే ।
ధర్మసంస్థాపనార్థాయయథేచ్ఛావపుషేనమః ॥ ౩౯ ॥ సృష్టిస్థిత్యుపసం
హారాన్మనసాకుర్వతేనమః ॥ ౪౦ ॥ సంహృత్యసకలాన్లోకాన్ శాయినే
వటపల్లవే । సదానన్దాయశాన్తాయచిత్స్వరూపాయవిష్ణవే ॥ ౪౧ ॥
స్వేచ్ఛాధీనచరిత్రాయనిరీశాయేశ్వరాయచ । ముక్తిప్రదాయినేసద్యో
ముముక్షూణాంమహాత్మనామ్ ॥ ౪౨ ॥ వసతేపక్వచిత్తానాంహృదయే
యోగినామపి । చరాచరమిదంకృత్స్నంతేజసావ్యాప్యతిష్ఠతే ॥ ౪౩ ॥
విశ్వాధికాయమహతేమహతోఽణోరణీయసే । స్తూయమానపదా
బ్జాయవాక్యైరుపనిషద్భవైః ॥ ౪౪ ॥ అపారఘోరసంసారసాగరోత్తా
రహేతవే । నమస్తేలోకనాథాయలోకాతీతాయతేనమః ॥ ౪౫ ॥ న
మఃపరమకల్యాణనిధయేపరమాత్మనే ॥ అచ్యుతాయాప్రమేయాయ ని
ర్గుణాయ నమోనమః ॥ నమస్సహస్రశిరసే నమస్సతతభాస్వతే । నమః
కమలనేత్రాయనమోనన్తాయవిష్ణవే ॥ ౪౬ ॥ నమస్త్రిమూర్తయేధాత్రేన
మస్త్రియుగశక్తయే । నమస్సమస్తసుహృదే నమస్సతతజిష్ణవే ॥ ౪౭ ॥

శఙ్ఖచక్రగదాపద్మధారిణేలోకధారిణే । స్ఫురత్కిరీటకేయూరమకుటా
ఙ్గదధారిణే ॥ నిర్ద్వన్ద్వాయనిరాశాయనిర్వికారాయతేనమః । త్రాహి
మాంపుణ్డరీకాక్ష శరణ్యశరణాగతమ్ ॥ ౨౦ ॥ త్వమేవసర్వభూతానా
మాశ్రయఃపరమాగతిః । త్వయిస్థితంయథాచిత్తంనమేచఞ్చలతాంవ్ర
జేత్ ॥ తథాప్రసీదదేవేశశరణంత్వాంగతోఽస్మ్యహమ్। నమస్తుభ్యంనమ
స్తుభ్యంభూయోభూయోనమోనమః ॥ ఇతిస్తుత్వాహృషీకేశంనమస్కృ
త్వాపునః పునః ॥ ౨౨॥ ఆనన్దబాష్పనయనఃపులకీకృతవిగ్రహః। శిరస్య
ఞ్జలిమాధాయతూష్ణీంతత్పురతస్స్థితః॥౨౩॥.................. *

ఇతి శ్రీపద్మపురాణే మాఘమాహాత్మ్యే యాదవాచల
వైభవోనామచతుర్థోఽధ్యాయః.

శ్రీభగవాన్ ॥ మృగశృఙ్గానయాస్తుత్యాపరాప్రీతిరజాయత ।
మాఘమాసేసరస్యస్మిన్యత్త్వయాస్నాయతేనచ ॥౧ ॥ తపసాచప్ర
హృష్టోఽస్మిశ్రాన్తోఽసినితరాంమునే । యజ్ఞైస్సదక్షిణైరన్యైర్దానైశ్చని
యమైర్యమైః॥ ౨ ॥ అహంతథానతుష్యామియథామాఘనిమజ్జనాత్ ।
ఇత్యుక్త్వాతంపునఃప్రాహ మోక్షేచ్ఛుంముదితాననమ్ ॥ ౩ ॥ వరం
వరయ పశ్చా త్తద్దాస్యామి తవవాఞ్ఛితమ్ । మృగ శృఙ్గ మమ
ప్రీత్యైమదాజ్ఞాంపరిపాలయ । బ్రహ్మచర్యేణ ఋషయో యథాతు
ష్టా స్తథాధునా ॥ ౪ ॥ యజ్ఞేన దేవా స్సంతోష్యాః ప్రజయా
పితరఃపునః । అతోభవాన్వివాహస్య ప్రయత్నంకురుసర్వదా ॥ ౫ ॥
ఏతదిష్టతమంమహ్యామేతదేవపరంప్రియమ్। సర్వదామమతుష్ట్యర్థంకరణీ
యమిదంత్వయా ॥ ౬ ॥ భావిజన్మనివిప్రత్వంజీవన్ముక్తోభవిష్యసి । బ్ర
హ్మసూనుర్మహాజ్ఞానీఋభుర్నామజనిష్యసి ॥ ౭ ॥ వేదాన్తవాక్యజంజ్ఞా
నంనిదాఘాయోపదిశ్యచ । పునస్త్వంపరమంధామ సమేష్యసినసంశ
యః ॥ ౯ ॥ ఇతివిష్ణోర్వచశ్శ్రుత్వామృగశృఙ్గోమహామతిః । పునరన్యం
వరంప్రాహదేవదేవంకృపానిధిమ్ ॥ ౧౦ ॥ దేవదేవజగన్నాథసర్వదే
వనమస్కృత । అత్రసన్నిహితోనిత్యంసర్వేషాంసర్వకామదః ॥ ౧౧ ॥
సర్వదాసర్వజంతూనాంసర్వసమ్పత్ప్రదోభవ । ఇమమేకం వరం దేహి

యద్యనుగ్రహభాగహమ్ ॥ ౧౨ ॥ ప్రసిద్ధంపుణ్డరీకాక్షప్రణతార్తిహరా
చ్యుత । ఇతిబ్రువాణమాహేదంకృపయాగరుడధ్వజః ॥ ౧౩ ॥ తథాస్తు
మృగశృఙ్గాత్రసర్వదానివసామ్యహమ్ । యేఽర్చయన్తినరాస్తేషాంకర
స్థాస్సర్వసమ్పదః ॥ ౧౪ ॥ విశేషేణసరస్యస్మిన్మకరస్థేదివాకరే । ని
మజ్జ్యనిఖిలైఃపాపైర్విముక్తాయాన్తిమత్పదమ్ ॥ ౧౫ ॥ వ్యతీపాతేఽయ
నేవాపిసఙ్క్రమేవిషువేపివా । పూర్ణిమాయామమాయాంచగ్రహణే
చన్ద్రసూర్యయోః ॥ ౧౬ ॥ స్నాత్వాదత్వాయథాశక్తి మమలోకేమ
హీయతే । ఏవంబ్రువతిగోవిన్దేప్రణమ్యసపునర్ద్విజః ॥ ౧౭ ॥ అవద
త్పునరప్యేనంభక్తవశ్యంహరింతదా । కుత్సస్యపుత్రఃకౌత్సోహంకథం
మేమృగశృఙ్గతా ॥ ౧౮ ॥ ఏతదాచక్ష్వదేవేశత్వద్భక్తస్యకృపానిధే ॥
శ్రీభగవాన్ ॥ కల్యాణసరసస్తీరేత్వయ్యత్రతపసిస్థితే ॥ ౧౯ ॥ మృగాః
పిబన్తఃపానీయంప్రతివాసరమత్రవై । అకణ్డూయన్తశృఙ్గేణశరీరంతవని
ర్భయాః ॥ ౨౦ ॥ తథాత్వాంమృగశృఙ్గాఖ్యంవదన్తిపరమర్షయః । అ
ద్యప్రభృతిలోకోయంమృగశృఙ్గేతివక్ష్యతి ॥ ౨౧ ॥ ఇతివ్యాహృత్యసర్వే
శస్సర్వేషాంసర్వదోనృణామ్ । నారాయణగిరౌతస్మిన్హరిరద్యాపి
దృశ్యతే ॥ ౨౨ ॥ అథసమ్మృగవిషాణస్తత్రసంపూజ్యదేవంనిరగమదథత
స్మాత్తన్నిదేశేనశైలాత్ । జగదుపకృతిహేతోర్గార్హపత్యేధృతాత్మా
కమలనయనమాద్యంభావయన్నన్తరఙ్గే ॥ ౨౩ ॥ మాఞ్జీకృష్ణమృగచర్మద
ణ్డధృక్పాణిపల్లవలసత్కమణ్డలుః । జన్మభూమిమగమజ్జితేన్ద్రియోమ్భో
జరాజపుటభేదనంనిజమ్ ॥ ౨౪ ॥ మృగశృఙ్గమునిర్యావదాయాతినిజమన్ది
రమ్ । తత్పూర్వమేవతన్నామప్రథితంభువికేవలమ్ ॥ ౨౫ ॥ ప్రణామం
విదధేసమ్యగ్జనన్యైభువిదణ్డవత్ । పిత్రేచవిధివన్నత్వాస్వ ముదన్తం
న్యవేదయత్ ॥ ౨౬ ॥ గాఢమాలిఙ్గితోమూర్ధ్నిసమాఘ్రాతోముహుర్ముహుః । ఆనన్దాశ్రుపరీతాభ్యాంపిత్రుభ్యామభినన్దితః ॥ ౨౭ ॥ గురుంతమ

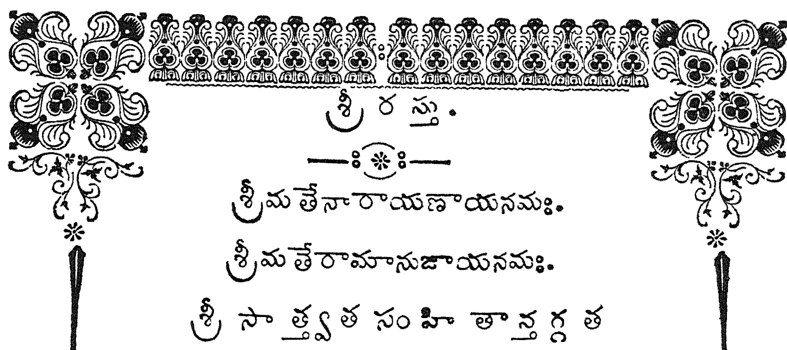
భివాద్యాథ పునస్స్వాధ్యాయతత్పరః। పితుర్మాతుర్గురోర్నిత్యం శుశ్రూ
షణపరాయణః ॥ ౨౮ ॥ అధీతాఖిలవేదోఽయం గురుణానుమతస్తదా।
వ్రతస్నానం తథోత్సర్గం సమాప్య విధిపూర్వకమ్ ॥ ౨౯ ॥ అవోచత్పిత
రం కుత్సం మృగశృఙ్గో మహామనాః ॥ మృగశృఙ్గః ॥ సుతస్య సన్న్యాస్తే క్లేశం
సహేతే పితరౌ భృశమ్ ॥ ౩౦ ॥ శక్తావర్ధశతేనాపి నో కర్తుం తస్య ని
ష్కృతిమ్ । అతస్తయోః ప్రియం కుర్యాద్గురోరపి చ సర్వదా ॥ ౩౧ ॥ త్రి
షు తేషు తుష్టేషు తతస్సర్వమవాప్యతే । తేషాం త్రయాణాం శుశ్రూ
షా పరమం తప ఉచ్యతే॥ ౩౨ ॥ తాన్వ్యతిక్రమ్య యత్కుర్యాత్తన్న సిద్ధ్యే
త్కదాచన। త్రీనేతాన్సుసమారాధ్య త్రీఁల్లోకాన్విజయేత్సుధీః ॥ ౩౩॥
ఏతదేవం నృణాం ప్రోక్తం పురుషార్థచతుష్టయమ్ । యదేతేషాం హి సంతో
ష ఉపధర్మో న్య ఉచ్యతే ॥ ౩౪ ॥ అధీత్య వేదాన్వేదౌ వా వేదం వా క్రమ
తః పితుః। అతోఽక్షలబ్ధబ్రహ్మచర్యో గృహస్థాశ్రమమావిశేత్ ॥ గృహాశ్రమా
త్పరో నాస్తి యది పత్నీ వశంవదా। అనుకూల్యం హి దంపత్యోస్త్రివర్గోదయ
హేతవే॥ ౩౬॥ అనుకూలం కళత్రం చేత్త్రిదివేన సమం భవేత్ । ప్రతికూలం క
ళత్రం చేన్నరకేణ హి కిం తతః॥ ౩౭॥ గృహాశ్రమస్సుఖార్థాయ భార్యామూ
లం హి తత్సుఖమ్ । స్వభార్యాయాం వినీతాయాం త్రివర్గోఽపి భవేద్ధ్రువమ్॥
జలూకయోపమీయన్తే ప్రమదా మన్దబుద్ధిభిః । మృగీదృశాం జలూకానాం
విచారే మహదన్తరమ్। జలూకాః కేవలం రక్తం గృహ్ణన్తి పునరఙ్గనాః॥ ౩౯॥
గృహ్ణన్తి సర్వమప్యగ్రాశ్చిత్తం విత్తం బలం సుఖమ్ । దక్షా ప్రజావతీ సాధ్వీ
పటువాక్యా ప్రియంవదా। గుణైరమీభిస్సంయుక్తా సా స్త్రీ శ్రీరూపధారిణీ॥
ఉపయేమే తతో భార్యాం సవర్ణాం సాధులక్షణామ్ । జనకస్యాసగోత్రా
యా మాతురప్యసపిణ్డకా ॥ ౪౧ ॥ దారకర్మణి యోగ్యా సా ద్విజానాం ధ
ర్మవృత్తయే । స్త్రీ సమ్బన్ధే హ్యపస్మారక్షయశ్విత్రికులం త్యజేత్ ॥ ౪౨ ॥
అభిశస్తసమాయుక్తాం తథా కన్యాం ప్రసూం త్యజేత్ । రోగహీనాం భ్రా
తృమతీం సుముఖీం చ లఘీయసీమ్ ॥ ౪౩ ॥ ఉద్వహేత ద్విజో భార్యాం సో

మాస్యాంమృదుభాషిణీమ్ । నపర్వతర్క్షవృక్షాఖ్యాం ననదీసర్పనామి
కామ్ ॥ ౪౪ ॥ నపరప్రేష్యనామ్నీంచప్రేతభూతాహ్వయాంచన।నచా
తిరిక్తహీనాఙ్గీంనాతిదీర్ఘాంనవాక్కృశామ్ ॥ ౪౫ ॥ నాలోమికాంనాతిరో
మ్ణీంనాస్నిగ్ధాంస్థూలమూర్ధజామ్ । మోహాత్సముపయేమేచ్ఛేత్కులహీ
నాంచకన్యకామ్॥ ౪౬॥ హీనోపయమనాద్యాతిసన్తానస్యవిహీనతామ్।
లక్షణానివరీక్ష్యైవ తతఃకన్యాంసముద్వహేత్ ॥ ౪౭ ॥ సులక్షణాం
సదాచారాం పత్యురాయుర్వివృద్ధయే । ఇతిప్రాహమనుఃపూర్వమగ
స్త్యఃపితథాబ్రవీత్ ॥ ౪౮ ॥ అన్యేచమునయస్సర్వేప్యేవమాహుర్విప
శ్చితః । ఈదృశీకుత్రభార్యాస్యాలభ్యతేజనకాధునా ॥ ౪౯ ॥ మృగశృ
ఙ్గస్య తద్వాక్యం మధురం వేదసమ్మితమ్ । శ్రుత్వాకుత్సఃప్రహృ
ష్టాత్మాపునఃపుత్రమభాషత ॥ ౫౦ ॥ మావిచారం కురుష్వాత్రమృగశృఙ్గ
మహామతే । ఈదృశాచారయుక్తస్యతవాప్రాప్యంనవిద్యతే ॥ ౫౧ ॥
అనాచారవతాంనౄణామాలస్యోపహతాత్మనామ్ । అమాఘస్నాయి
నాంనౄణాంతాదృశాదుర్లభాఃస్త్రియః॥౫౨॥అకృతాతిథిపూజానామ
నైకాదశ్యుపోషిణామ్ । అమహీదేవభక్తానాంతాదృశాదుర్లభాఃస్త్రి
యః । అమాతృపితృభక్తానామగురుప్రీతికారిణామ్ । అగోశుశ్రూషకా
ణాంచతాదృశాదుర్లభాఃస్త్రియః। అదైవపితృకార్యాణామదత్వాభుఞ్జ
తామపి । అదానధర్మశీలానామహుత్వాచాన్నమశ్నతామ్ । అగోపీచ
న్దనాఙ్కానామమాలితుళసీభృతామ్ ॥ ౫౩ ॥ గఙ్గాదిస్నానహీనానామ
మాఘవ్రతచారిణామ్ । అమాఘమహిమజ్ఞానాంతాదృశాదుర్లభాఃస్త్రి
యః ॥ ౫౪ ॥ అకావేరీజలస్నానపూతానాంజ్ఞానమానినామ్ । వృథా
హఙ్కారిణాంనౄణాందుర్లభాస్తాదృశాఃస్త్రియః ॥ ౫౫॥ దదాతివిద్యా
మమలాంచకీర్తిమారోగ్యమాయుర్ధనమక్షయంచ । సమస్తపాపక్షయమి
న్ద్రలోకంకింకింనదద్యాత్స్నుతమాఘమాసః॥ ౫౬॥ సౌభాగ్యమాచారమ

పత్యభోగంసత్సఙ్గతింసత్యముదారభావమ్ । ఖ్యాతించశౌర్యంచబలం దదాతికింకింనదద్యాత్సుతమాఘమాసః ॥ ౫౭ ॥ పుష్టింపశూనుత్తమవాగ్విభూతిందదాతివిష్ణావచలాంచభక్తిమ్ । కళత్రభాగ్యంకమనీయరూపం కింకింనదద్యాత్సుతమాఘమాసః ॥ ౫౮ ॥ మాఘస్నానేనసుప్రీతోమాధవస్తేమనోరథమ్ । పూరయిష్యతిపుణ్యాత్మా పుణ్డరీకాయతేక్షణః॥ ౫౯॥ ఇతిపితృవచనం నిశమ్యసత్యంముదితమనామృగశృఙ్గనామధేయః। పునరపి పితరంప్రణమ్యమూర్ధ్నాహ్యదిహరిమేవదివానిశంసదధ్యౌ॥౬౦॥

ఇతి శ్రీపద్మపురాణే మాఘమాహాత్మ్యే యాదవాచల ప్రసఙ్గోనామ పఞ్చమోఽధ్యాయః.

శ్రీ ర స్తు.

శ్రీమతే నారాయణాయ నమః.

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః.

శ్రీ సాత్త్వత సంహితాన్తర్గత

శ్రీమద్యాదవగిరిమాహాత్మ్యమ్.

అతఃపరంప్రవక్ష్యామిభూలోకస్యచవిస్తరమ్ । యోజనానామియంపృథ్వీపఞ్చాశత్కోటిసమ్మితా ॥ ౧ ॥ విస్తీర్ణాసర్వతోదిక్షుతథావైకోటియోజనా । ద్వీపానిసప్తసర్వత్రతావన్తస్తోయరాశయః ॥ ౨ ॥ అఙ్గులీయకవత్సర్వేభూమేరుపరివేష్టితాః । భూభాగోమధ్యతోజమ్బూద్వీపమానంకథంచన ॥ ౩ ॥ లక్షయోజనవిస్తారంసర్వతస్తదనన్తరమ్ । విస్తారోవారిధేస్తావాన్ యావద్ద్వీపమనన్తరమ్ ॥ ౪ ॥ ఉత్తరోత్తరమేకైకంద్విగుణాయామవిస్తరమ్ । ద్విధా ద్వీపసముద్రాభ్యాం విభక్తాసానిగద్యతే ॥ ౫ ॥ భాగేచమధ్యమేమేరురుచ్ఛ్రాయోలక్షసమ్మితః । కర్ణికేవచభూపద్మమధ్యేసమ్యగ్వ్యవస్థితః ॥ ౬ ॥ శృఙ్గైశ్శతసహస్రేణశతయోజనసమ్మితైః । తత్సఙ్ఖ్యాపరిణాహైశ్చతస్యపార్శ్వేమహీధరాః ॥ ౭ ॥ విస్తారోమూర్ధ్ని శైలస్య మేరోర్భాగోథమధ్యమే । చతుర్వింశతిభిశ్చైవసహస్రైర్నిర్మితాపురీ ॥ ౮ ॥ యోజనైస్సమ్మితాయామాకర్ణికేవాచలామ్బుజే । విదిక్షుదిక్షుచాష్టాసుపరితో బ్రహ్మణఃపురీ ॥ ఇన్ద్రాదిలోకపాలానాంపురంపూర్వాదిషుస్థితమ్ । విస్తారాయామమానేనశతయోజనసమ్మితాః ॥ ౧౦ ॥ భగవన్మూర్తిభేదానాంపురస్సన్తిపురస్కృతాః । శైలానామన్తరం ద్రోణ్యాః సేవ్యతేసిద్ధచారణైః ॥ ౧౧ ॥ అన్యైఃకర్మణ్యకృత్యాభిర్దైత్యదానవకిన్నరైః । భూమా

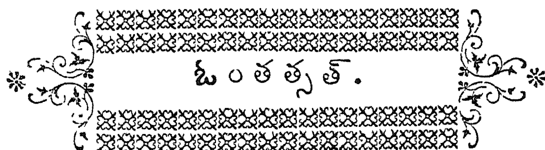
హ్యేతే కృతాస్స్వర్గాదుర్లభాః పాపకర్మభిః ॥ ౧౨ ॥ జ్ఞానమూర్తిర్హయగ్రీవో భద్రాశ్వే వసతి స్వయమ్ । సదా కృతయుగం కాలో వర్తతే చతురానన ॥ ౧౩ ॥ ధర్మశ్చతుష్పాత్సకలం ధ్యానమేవార్చనం హరేః । మేరోర్దక్షిణదిగ్భాగే హిమవాన్నామ శైలరాట్ ॥ ౧౪ ॥ యోజనానాం సహస్రాణి విస్తారో నవ కథ్యతే । స్వర్గాపవర్గఫలదం కర్మ కార్యం నృణామిహ ॥ ౧౫ ॥ పర్వతాః ప్రోతసస్సన్తి హిమాద్రేర్దక్షిణే । సింహాచామహేన్ద్రౌ విన్ధ్యశ్చ మలయశ్శ్రీగిరిస్తథా ॥ ౧౬ ॥ మాల్యవాన్ చిత్రకూటశ్చ కిష్కిన్ధో నామ పర్వతః । తతశ్శ్రీవేఙ్కటాద్రిశ్చ నారాయణగిరిస్తథా ॥ ౧౭ ॥ పర్వతాస్సరితశ్చైవ తత్ర తత్ర పురాణి చ । గ్రామాశ్చ సన్తి బహవస్స్వధర్మనిరతాస్సదా ॥ ౧౮ ॥ బ్రాహ్మణా భూమిపాలాశ్చ ప్రజాపాలనతత్పరాః । స్వధర్మనిరతాశ్చైవ చాతుర్వర్ణ్యమవస్థితమ్ ॥ ౧౯ ॥ చతురాశ్రమమప్యేవముద్యుక్తం చతురానన । తత్ఫలం క్రియమాణస్య కర్మణో నాతలాదిషు ॥ ౨౦ ॥ ప్రాసాద భూమయో రమ్యాః కాననాని చ నిమ్నగాః । నాగకన్యాశ్చ శతశస్సన్తి సర్వాఙ్గశోభనాః ॥ ౨౧ ॥ రత్నానాం దీప్తిజాలేన ధ్వాన్తైధ్వస్తే దివానిశమ్ । నార్కో న చన్ద్రమాస్తత్ర జనైరాకాఙ్క్షితః క్వచిత్ ॥ ౨౨ ॥ యా ప్రీతిస్సర్వదా తత్ర తేషాం ముక్తాత్మనామపి । యద్భోక్తుమిష్యతే వస్తు దృశ్యతే తదుపస్థితమ్ ॥ ౨౩ ॥ సదృశ్యతే క్వచిద్ధ్యాత్వా వస్తు తద్భోగతత్పరైః । స్వర్గాదష్టగుణం భోగమతలాదిషు సప్తసు ॥ ౨౪ ॥ భుఞ్జతే భోగనిరతా రక్షోదైతేయదానవాః । సర్వైః పారిషదైస్సార్ధం పురే మహతి శోభితే ॥ ౨౫ ॥ తామసీం తనుమాస్థాయ విష్ణోరేవమవస్థితః । సప్తానామతలాదీనాం శేషాఖ్యో బలవత్తరః ॥ ౨౬ ॥ అనన్త ఇతి చ ప్రాజ్ఞైః ఖ్యాతో లోకే మహర్షిభిః । తత్ర తావత్ప్రవక్ష్యామి ముక్తిక్షేత్రాణి పద్మజ ॥ ౨౭ ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ జమ్బూద్వీపాఖ్యభూభాగే మేరోర్దక్షిణతో దిశి । ముక్తిక్షేత్రాణి భూమౌ తు తత్ర తత్ర వసన్తి చ ॥ ౨౮ ॥ మూర్తిభేదైరపర్యన్తైః పరమః పురుషః స్థితః

కుముదాదిగణశ్చాత్రచక్రాదీన్యాయుధానిచ ॥ ౨౯ ॥ దేవ్యౌమహీచ
లక్ష్మీశ్చవిష్వక్సేనఃపతత్రిరాట్ । స్థానానిమూర్తిభేదానాంవిష్ణోఃపరిజన
స్యచ ॥ ౩౦ ॥ సన్తిభూమ్యాంసురమ్యాణితత్రతత్రచతుర్ముఖ ॥ బ్రహ్మో॥
నష్టమజ్ఞానతిమిరంజ్ఞానంచాదర్శితంమహత్ ॥ ౩౧ ॥ సర్వేచసంశయా
నష్టాఃప్రసాదాద్భగవంస్తవ॥ శ్రీభగవాన్ ॥ స్వయంవ్యక్తంతుమద్ధామ
చతుస్థానేషుసమ్మతమ్ ॥ ౩౨ ॥ శ్రీరఙ్గంవేఙ్కటాద్రిశ్చహస్తిశైలస్త్వ
నన్తరమ్ । తతోనారాయణాద్రిశ్చమమధామచతుర్విధమ్ ॥ ౩౩ ॥ అనా
దిర్వాసుదేవశ్చప్రాసాదేహేమనిర్మితే । తైలకుణ్డేసేవ్యమానేసరోభి
ర్వాపిభిస్తథా ॥ ౩౪ ॥ విభవాఖ్యోవాసుదేవస్తదనన్తరమీరితః। ఆత్మా
నంహేతునాచక్రేపునఃకేనాపిహేతునా॥ ౩౫॥ అనాదిర్వాసుదేవాఖ్యో
భూమణ్డలనివాసినః। కృపయారక్షితుంశ్రీమాన్క్షీరసాగరమాగతః॥ ౩౬॥
మధ్యేక్షీరార్ణవేచైవగోపురేమణిమణ్టపే। ఆస్తేనన్తాసనేదేవశ్శ్రీభూమి
భ్యాంసహప్రభుః ॥ ౩౭ ॥ తతశ్శ్రీరఙ్గమాసాద్యకావేర్యాంపులినేశు
భే । శేషభోగాసనేదివ్యే శ్రీమహీభ్యాంసహస్థితః ॥ ౩౮ ॥ రక్షితుం
రఙ్గవాసస్థాన్కృపయాసముపాగతః। శైలేచవేఙ్కటాఖ్యేచపీతామ్బర
ధరోహరిః ॥ ౩౯ ॥ సర్వలోకహితార్థాయసన్నిధత్తేపరఃపుమాన్ ।
హస్తిశైలేతతోబ్రహ్మన్చక్రాద్యాయుధలాఞ్ఛితః ॥ ౪౦ ॥ ఋషిభి
ర్దైవతైస్సార్ధంసేవ్యమానోముదాన్వితః। నారాయణాఖ్యశైలేచవిశ్వా
త్మావిశ్వకృద్ధరిః ॥ ౪౧ ॥ స్మృతోనారాయణశ్చేతిశఙ్ఖచక్రగదాధరః ।
ఆస్తే శ్రీభూమిసహితోవైనతేయేనసేవితః ॥ ౪౧ ॥ భూమణ్డలానిస
ర్వాణివ్యాప్యనారాయణస్స్థితః । అన్తశ్చతేషాంభగవాన్సర్వవ్యాపీ
పరఃపుమాన్ ॥ ౪౨ ॥ బహిశ్చసాక్షివత్సర్వమీక్షమాణోవతిష్ఠతే। ఆ
దౌకృతయుగేప్రాప్తే బ్రహ్మణాపూజ్యతేసదా ॥ ౪౪ ॥ నారాయణేతి
శైలస్యనామధేయముదాహృతమ్ । త్రేతాయాంసనకాద్యైశ్చపూజ్య
తేచపరఃపుమాన్ ॥ ౪౫ ॥ వేదాద్రిరితివిఖ్యాతస్సేవ్యతేయోగిభిస్సదా।

ద్వాపరేతుయుగేప్రాప్తేరామకృష్ణాదినార్చితః ॥ ౪౬ ॥ యాదవాద్రిరితి
ఖ్యాతస్సర్వలోకేషుకీర్తితః । కలౌయుగేతుసమ్ప్రాప్తేయతినాపూజిత
స్తతః ॥ ౪౭ ॥ యతిశైలమితిప్రోక్తంనామధేయాన్తరంస్మృతమ్।ఏవం
యుగేయుగే బ్రహ్మన్సమ్భవానిపునఃపునః ॥ ౪౮ ॥ నారాయణగిరి
శ్చైవమనాదిర్నవినశ్యతి । భూవైకుణ్ఠమితిప్రోక్తంమమావాసంపరంప
చమ్ ॥ ౪౯ ॥ నారాయణగిరేర్మూర్ధ్ని సేవ్యతేభూసురోత్తమైః। నారా
యణోత్థభగవాన్గోపురాదివిరాజితే ॥ ౫౦ ॥ శేషభోగాసనేదివ్యేశ్రీ
మహీభ్యాంసహస్థితః । చణ్డాద్యైర్ద్వారపాలైశ్చభూతేశైఃకుముదా
దిభిః ॥ ౫౧॥ విష్వక్సేనగరుత్మద్భ్యాంసేవ్యమానోముదాన్వితః। శ్రీవ
త్సవత్యానిత్యశ్రీరజయ్యాశ్శాశ్వతస్థిరః॥ ౫౨ ॥ అనిరుద్ధశ్చమద్వంశైర్యరి
ద్వారిదైవ్యైరేవపాలయన్। శ్రీరఙ్గేహరిశైలేచగిరౌనారాయణేతథా॥౫౩॥
పఞ్చరాత్రోక్తమార్గేణభగవద్వంశజైర్ద్విజైః। ఆరాధయతిశాస్త్రోక్త
విధినాదేశికోత్తమైః ॥ ౫౪ ॥ శాన్తైరలోలుపైర్బ్రహ్మణామాంహిప్రీతి
కరంశుభమ్ ॥ ౫౫ ॥ ... ... *

ఇతి శ్రీపాఞ్చరాత్రే సాత్త్వతసంహితాయామ్ భువన
కోశే భూవత్యాస్వయం వ్యక్తస్థలనిర్ణయ పటలః.

శ్రీయాదవగిరిమాహాత్మ్యశుద్ధాశుద్ధపత్రికా.

నారదీయపురాణే.

పుటే.	పంక్తౌ.	అశుద్ధమ్.	శుద్ధమ్.
౭.	౧౦.	అష్టతీర్థ.	అష్టతీర్థే.
౮.	౨౨.	భగవాజ్ఞ్ఞాన.	భగవద్జ్ఞాన.
౧౦.	౧౬.	తన్మాత్రాభూత.	తన్మాత్రాద్భూతం.
౧౧.	౨౫.	యుక్తం.	యుక్తః.
౧౩.	౨౯.	పితామహ.	పితామహః.
౧౪.	౧౧.	శరణ్యన.	శరణ్యస్సం.
,,	౨౨.	నవైశ్యం.	దివైశ్యం.
,,	౨౫.	ప్రచణా.	ప్రచణ్డా.
౭౬.	౨౮.	శరణ్యాం.	శరణ్యా.
౭౭.	౨౭.	మానసీంమూర్తిం.	మానసంమూర్తిం.
౮౦.	౧౭.	శేషి.	శేష.

మత్స్యపురాణే.

౧.	౯.	ప్రభావం.	ప్రభావః.
౨.	౨౬.	శర్వయోగినే.	సర్వయోగినే
౩.	౧౪.	నిశ్చితే.	నిశ్చితమ్.
౬.	౮.	బదర్యష్ఠో.	బదరీషష్ఠౌ.
౭.	౨౬.	మహాబలః.	మహాబలిః.
౧౭.	౨౨.	హరే.	హరేః.
౨౧.	౧౨.	విఖ్యాతా.	విఖ్యాతో.
౨౨.	౧౦.	ద్విజోత్తమః.	ద్విజోత్తమ.
౨౪.	౧౦. నకర్తవ్యా.	నఃర్తవ్యం. నవక్తవ్యం.	నవక్తవ్యం

౨౪	౨౬.	శ్రియో.	శ్రేయో.
౨౬.	౨౦.	కారణః	కారణం.
౩౦.	౧౮.	ఏకనాంమా.	ఏవంనామా.
౩౬.	౪.	ఋతం.	ఋత్వా.

కాశీమాహాత్మ్యే.

౧.	౧౨.	శ్రీముష్ణ.	శ్రీముష్ణం.
౪.	౧౪.	తామసా.	స్తామసా.
౪.	౨౫.	ద్రివ్య..	ద్రివ.

పాద్మపురాణే.

౨.	౧౪.	విరాజితం.	విరాజితే.

